

การวิเคราะห์ทัศนคติเชิงทฤษฎีในเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมิต

ปริญญานิพนธ์

ของ

กมล โพธิเย็น

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

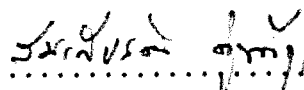
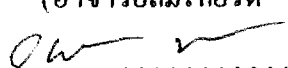
สิงหาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

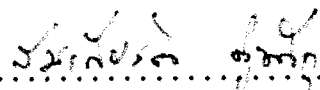
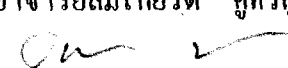
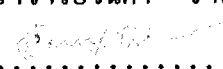
15 ส.ค. 2541

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คู้ทวีกุล)
..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา ขำเขียว)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(อาจารย์สมเกียรติ คู้ทวีกุล)
..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา ขำเขียว)
..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๑ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์สมเกียรติ ถู่วีฑูล ประธานผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
วนิดา ขาวเขียว กรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลามาเป็นผู้ให้ความรู้ คอยแนะนำ
และตรวจแก้ไข จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และเป็นผู้ช่วยทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวิมล ไทรนิมโนล เจ้าของวรรณกรรมที่ได้สร้างสรรค์ผลงานที่มี
คุณค่าประดับวงการวรรณกรรม และเป็นผู้อำนวยตาให้ผู้วิจัยได้นำวรรณกรรมทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์
ครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทัศนีย์ สุขสุวรรณ อาจารย์ที่เปรียบเสมือนแม่อีกคนหนึ่งของผู้
วิจัยที่มีความเอื้ออาทร เป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเล่าเรียนมาโดย
ตลอด ขอขอบคุณ คุณมณฑิสา โพธิ์เย็น ผู้คอยเอาใจใส่ดูแล และคอยเป็นผู้จัดการความสุขสบาย
ในชีวิตของผู้วิจัย เพื่อให้เกิดสติปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอ
ขอบคุณ คุณฉนวนลออ วรชีนา ผู้จัดพิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความรับผิดชอบอย่างดียิ่ง

หากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะมีข้อดีประการใดอันจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรม
ขึ้นบ้าง ผู้วิจัยขอขอบความดีงามทั้งหลายอันจะพึงมีขึ้นนี้ เป็นเครื่องสักการะแด่พระคุณบิดามารดา
และคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทุกท่านให้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงปัจจุบัน

กมล โพธิ์เย็น

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	5
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	5
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	6
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้ เรื่องทักษะ เชิงทฤษฎี	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวรรณกรรม ของ วิมล ไทรนิมโนล	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการศึกษาวรรณกรรมด้านผลกระทบ	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทักษะ เชิงทฤษฎีในวรรณกรรม	11
2	วิเคราะห์ทักษะเชิงทฤษฎีที่ปรากฏในวรรณกรรมทั้งประเภทเรื่องสั้นและ นวนิยายของ วิมล ไทรนิมโนล	13
	สภาพแวดล้อม	23
	เศรษฐกิจ	66
	ศาสนา	80
	ความเชื่อ	96
	การศึกษา	111

บทที่	หน้า
3 วิเคราะห์ที่มาของทักษะเชิงทุนนิยมที่สัมพันธ์กับชีวิตผู้เขียน	119
การสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่อง	123
การสร้างตัวละคร	131
การสร้างแก่นเรื่อง	152
4 วิเคราะห์อิทธิพลของทักษะเชิงทุนนิยมที่ส่งผลต่อผู้อ่าน	161
ผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่าน	161
ผลกระทบต่อความคิดและทักษะของผู้อ่าน	170
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	175
อภิปรายผล	177
ข้อเสนอแนะ	179
บรรณานุกรม	181
ภาคผนวก	187
ประวัติย่อของผู้วิจัย	253

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายนอกจากจะเป็นงานเขียนที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านแล้ว ยังเป็นสื่อสำคัญที่นักเขียนใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดประสบการณ์ ตลอดจนทัศนะของตนที่มีต่อสภาพสังคมได้เป็นอย่างดี นักเขียนจะเสนอความคิดเห็นไปตามสภาพแวดล้อมและยุคสมัยของสังคม และสะท้อนความคิดเห็นดังกล่าวลงในงานวรรณกรรมตามทัศนะที่ตนมีอยู่ ดังที่กุหลาบ มลลิกะมาส ได้กล่าวไว้ว่า นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กัน และต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีอยู่ต่อโลก ต่อสังคมและต่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือปรัชญาของนักเขียนจึงมีหลายแนว และต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิด หรือปรัชญาต่าง ๆ นั้นลงในวรรณคดีที่ตนแต่งขึ้นเสมอ (กุหลาบ มลลิกะมาส. 2528 : 108) ทัศนะของนักเขียนจะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย นักเขียนจะถ่ายทอดทัศนะที่มีอยู่ลงในโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนาอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวรรณกรรมทั้งสองประเภทนี้ จึงกล่าวได้ว่า ทัศนะของนักเขียนเป็นตัวควบคุมการสร้างสรรค์วรรณกรรมของตน และวรรณกรรมทุกชิ้นจะต้องมีทัศนะของนักเขียนแฝงอยู่ด้วยเสมอ เพียงแต่จะมีอยู่มากหรือน้อยเท่านั้นเอง

นักเขียนวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายต่างมุ่งสะท้อนสภาพสังคม วิพากษ์วิจารณ์สังคม ตลอดจนอาจจะชี้แนะแนวทางแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นตามทัศนะที่มีอยู่และได้นำทัศนะเหล่านี้มาผสมผสานเข้ากับชั้นเชิงลีลาทางวรรณศิลป์ แล้วถ่ายทอดออกมาในงานวรรณกรรมของตน จนทำให้มองเห็นได้ว่า สภาพสังคมแวดล้อม และยุคสมัยของสังคมเป็นสิ่งที่อิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรม และอิทธิพลของสังคมเป็นสิ่งที่นักเขียนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ดังคำกล่าวของ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกับเรื่องนี้ว่ากวีถึงแม้จะเป็นคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคนคือนอกจากจะเป็นนักประพันธ์แล้ว ยังเป็นสมาชิกหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น และยังมีฐานะเป็นพลเมืองอีกด้วย (วิทย์ ศิวะศรียานนท์. 2531 : 141)

ทัศนะที่นักเขียนเรื่องสั้น และนวนิยายนำเสนอในวรรณกรรมทั้งหลาย ต่างก็มีแง่มุมแตกต่างกันออกไป นักเขียนจะสะท้อนสภาพสังคมตามประสบการณ์ของตนเองทั้งในด้านดีและด้านร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย นักเขียนส่วนใหญ่มักจะนำเสนอสภาพเลวร้ายของสังคม วิเคราะห์ปัญหาสังคมเป็นแนวคิดหลัก แต่นักเขียนก็จะนำเสนอทัศนะดังกล่าวตามสภาพความเป็นจริง และตั้งอยู่ในกรอบของเหตุและผลที่ผู้อ่านสามารถยอมรับได้ดังจะเห็นได้จากนักเขียนเรื่องสั้นและนวนิยายหลายคนที่นำเสนอภาพปัญหาสังคมที่รุนแรง หรือภาพความอยุติธรรมในสังคมเป็นแก่นเรื่องในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของตนเอง และใช้ความสามารถทางด้านวรรณศิลป์สร้างสรรค์วรรณกรรมให้เป็นที่ยอมรับ และรู้จักกันอย่างแพร่หลายในวงวรรณกรรมไทย

ในบรรดานักเขียนเรื่องสั้นและนวนิยายเหล่านี้ วิมล ไทรนิมนวล ก็เป็นนักเขียนอีกคนหนึ่ง que สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมทั้งประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายมาอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา ผลงานของเขาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้สนใจวรรณกรรมไทยอย่างกว้างขวาง เช่น วินิตา ดิถียนต์ (2529 : 77) กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง ภู ไร่ว่า

วิมลกล้าเอาเรื่องที่แตะต้องได้ยากที่สุดสำหรับคนไทย คือ เรื่องศาสนา มาตีแผ่แง่มุมอย่างองอาจและด้วยรายละเอียดที่ท้าวให้รู้สึกได้ว่า วิมลคงเคยเฝ้าดูพฤติกรรมเหล่านี้มานานแล้วด้วยความขมขื่น และอัดอั้นตันใจ ในที่สุดก็ตัดสินใจว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไม่ว่าจะสะกิดบอกกันได้อย่างสุภาพหรือปรารภให้ฟังอย่างโจ่งแจ้งด้วยการชี้แจงถึงสิ่งที่ถูกต้อง แต่เป็นเรื่องที่จะต้องกระชากคนไทยให้ตื่นขึ้นมาจากความมึนงงาย จนกระทั่งสังคมเกือบจะถึงกาลวิบัติด้วยمارศาสนาที่อยู่ในรูปของผู้สืบทอดศาสนานั้นเอง

สมเกียรติ คุ้มวิรุณ (2536 : 31) ได้กล่าวถึงผลงานของ วิมล ไทรนิมนวล โดยให้คำจำกัดความตัวของวิมลไว้อย่างชัดเจนว่า วิมล ไทรนิมนวล เป็นนักเขียนผู้ตีแผ่ความฉ้อฉลของมนุษย์

จากคำกล่าวข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า วิมล ไทรนิมนวล เป็นนักเขียนที่มักจะแสดงทัศนะในด้านร้ายลงในวรรณกรรมของตนเอง จนทำให้ผลงานของเขามีลักษณะที่โดดเด่นและแตกต่างกับผลงานของนักเขียนคนอื่น ๆ ซึ่งทัศนะการมองโลกในด้านร้ายของ วิมล ไทรนิมนวล

ที่สะท้อนงานวรรณกรรมนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของนักปรัชญาชาวเยอรมันคือ โชเปนเฮาเวอร์ ซึ่งเป็นผู้นำเสนอแนวคิดดังกล่าวที่มีชื่อว่าทัศนะเชิงทุนิยม (Pessimism) จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ทัศนะเชิงทุนิยมที่ปรากฏในงานเขียนของ วิมล ไทรนิมิต ทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย นอกจากนี้ ยังสนใจศึกษาวิเคราะห์ถึงที่มาของทัศนะเชิงทุนิยม ตลอดจนอิทธิพลของทัศนะดังกล่าวที่จะมีต่อผู้อ่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ทัศนะเชิงทุนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมิต
2. เพื่อวิเคราะห์ที่มาของทัศนะเชิงทุนิยม ที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของทัศนะเชิงทุนิยม ที่ส่งผลต่อผู้อ่านวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้เกิดความเข้าใจถึงทัศนะเชิงทุนิยมที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม ตลอดจนที่มาของทัศนะดังกล่าวที่มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งหมดของ วิมล ไทรนิมิต
2. ทำให้เกิดมุมมองใหม่ในการพิจารณาการสร้างสรรค์วรรณกรรม ว่ามิใช่เพียงแต่อิทธิพลของสภาพแวดล้อมของสังคมเท่านั้นที่จะมีผลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม แต่ภูมิหลังของนักเขียนเองก็มีส่วนสำคัญยิ่ง อันจะเป็นผลให้เกิดการยอมรับแนวความคิดในการศึกษาวรรณกรรมที่กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. เป็นการกระตุ้นนักเขียนวรรณกรรมทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของตนต่อสังคมในปัจจุบัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรม ทั้งประเภทเรื่องสั้น และนวนิยาย ที่พิมพ์เผยแพร่แล้วทั้งหมดของ วิมล าทรมโนกุล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 2 ชุด คือ
 - 1.1 กระแสลมที่พัดกลับ ประกอบด้วยเรื่องสั้น 11 เรื่อง คือ
 - 1.1.1 เห็น
 - 1.1.2 เชือกที่ขึงคอ
 - 1.1.3 ที่ชีวิตมีให้
 - 1.1.4 ความตาย
 - 1.1.5 คำแห่งชีวิต
 - 1.1.6 ขยะสังคม
 - 1.1.7 อาชญากรรมและการลงทัณฑ์
 - 1.1.8 วิจารณ์
 - 1.1.9 กระแสลมที่พัดกลับ
 - 1.1.10 แก้วกับเกด
 - 1.1.11 โรคพระนาง
 - 1.2 วันฟ้าหม่น ประกอบด้วยเรื่องสั้น 10 เรื่อง คือ
 - 1.2.1 คนบ้ากับชะตากรรมของเขา
 - 1.2.2 เพียงรู้สึติดิน
 - 1.2.3 คนเกิน
 - 1.2.4 ผู้ตามหาความสุข
 - 1.2.5 ยุคสมัย
 - 1.2.6 โรงเรียนและมหาสร้างสรรค์แห่งชาติ
 - 1.2.7 หมา
 - 1.2.8 ผู้พ่ายแพ้

1.2.9 ความตายของความทรงจำ

1.2.10 วันฟ้าหม่น

2. วรรณกรรมประเภทนวนิยาย 6 เรื่อง คือ

2.1 งู ✓

2.2 คนจน ✓

2.3 คนทรงเจ้า ✓

2.4 โศกพระนาง (เป็นนวนิยายที่ขยายจากเรื่องสั้น) ✓

2.5 ดวงเดือนในห้วงน้ำ ✓

2.6 ผู้ไขว่คว้า ✓

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนะเชิงทุนนิยม หมายถึง ความคิดเห็นของนักเขียนที่มีต่อชีวิต สภาพสังคม ตลอดจนการมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าแง่ดี

ที่มาของทัศนะเชิงทุนนิยม หมายถึง สาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้นักเขียนมองโลกในแง่ร้าย

อิทธิพลของทัศนะเชิงทุนนิยม หมายถึง แรงกระตุ้นอันเกิดจากการมองโลกในแง่ร้ายของนักเขียนที่มีผลต่อวรรณกรรมให้แสดงออกในทางใดทางหนึ่ง

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรองประกอบกัน แล้วนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาผลงานวรรณกรรมทั้งประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายทั้งหมดของ

วิมล ไทรนิมิต อย่างเป็นระบบ

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทัศนะเชิงทุนนิยม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมของ

วิมล ไทรนิมิต ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับชีวประวัติของ วิมล ไทรนิมโนล จากเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญอันเป็นที่มาของทัศนะเชิงทุนนิยม ที่ปรากฏในวรรณกรรมทั้งหมดของเขา

4. วิเคราะห์ทัศนะเชิงทุนนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรม ทั้งประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมโนล ในด้านต่อไปนี้

4.1 สภาพแวดล้อม

4.2 เศรษฐกิจ

4.3 ศาสนา

4.4 ความเชื่อ

4.5 การศึกษา

5. วิเคราะห์ที่มาของทัศนะเชิงทุนนิยมที่สัมพันธ์กับผู้เขียนในด้านชีวิตครอบครัว และด้านการงานอันส่งผลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม ได้แก่ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา จากและบรรยากาศของเรื่อง แก่นเรื่อง

6. วิเคราะห์อิทธิพลของทัศนะเชิงทุนนิยม ที่ส่งผลต่อผู้อ่านวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ตามทฤษฎีผลกระทบ

7. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยนำเสนอตามลำดับเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับทัศนะเชิงทุนนิยม
2. ผลงานที่เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล
3. ทฤษฎีการศึกษาวรรณกรรมด้านผลกระทบ
4. งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทัศนะเชิงทุนนิยมในวรรณกรรม 1 เรื่อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องทัศนคติเชิงพินิยม

งานที่ผู้วิจัยขอกล่าวถึงแนวคิดหรือทัศนคติเชิงพินิยม (Pessimism) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรณกรรม หรือมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมของ วิมล ไทรนันทน์ ทั้งหมดพอสังเขปดังต่อไปนี้

ทัศนคติเชิงพินิยมหรือ Pessimism ตามความหมายที่ปรากฏใน Encyclopedia Americana ได้ให้ความหมายของคำ พินิยม ไว้ว่าเป็นทัศนคติของการมองโลกในแง่ร้าย กล่าวคือมนุษย์ในโลกจะถูกกำหนดให้เกิดมาเพื่อพบแต่ความทุกข์ ความยุ่งยาก ความไม่สมปรารถนาต่าง ๆ นอกจากนี้ แนวคิดเชิงพินิยมยังมองชีวิตมนุษย์ว่าปราศจากความหมายใด ๆ เพราะมนุษย์จะต้องทนทุกข์ทรมานกับความเจ็บปวดรวดร้าว และไม่สมหวังในสิ่งที่ตนปรารถนา ถึงแม้ว่าในบางครั้งมนุษย์จะได้สิ่งที่ตนต้องการแล้วก็ตาม มนุษย์ก็ยังไม่หยุดยั้งเพียงเท่านั้น แต่ก็จะต้องพบความปรารถนาหรือความทุกข์อย่างใหม่อยู่เรื่อยไป โดยแนวคิดเชิงพินิยมนี้จะมองว่าความสุขที่ได้รับในบางครั้งนั้นไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ตรงกันข้ามกับเป็นการหลีกหนีความจริงหรือเป็นความเพ้อฝันหลอกหลวงตัวเองให้มีชีวิตรอดไปวัน ๆ เท่านั้น (Harriman. 1983 : 652)

ทัศนคติเชิงพินิยมนี้เป็นแนวความคิดของนักปรัชญาชาวเยอรมัน คือ ฌ็อง-ปอล ซาทูร์ (Schopenhauer) ซึ่งเขามีชีวิตอยู่ในระหว่างปี ค.ศ. 1788 - 1807 โดยเขาได้ผสมผสานความคิดในเชิงปรัชญาของชาวอินเดีย ซึ่งมองว่าโลกเต็มไปด้วยกิเลสและความชั่วร้าย มนุษย์ถูกกำหนดให้เกิดมาพบกับความยุ่งยาก ความทุกข์ และความไม่สมหวัง ชีวิตจะถูกแกว่งไกวให้เพิกงอกกับความทุกข์ และความเบื่อหน่ายเหมือนกันทั้งหมดเพียงแต่ต่างกันไปตามเวลาและรูปแบบ ทุกชีวิตจะต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อแสวงหาสิ่งที่จะช่วยทำให้ชีวิตดีกว่าเดิมที่เป็นอยู่ ดังนั้นทุกชีวิตจะต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อแสวงหาสิ่งที่ตนพอใจโดยไม่คำนึงถึงความยุติธรรมแต่อย่างใด ซึ่งแนวคิดของปรัชญาชาวอินเดียนั้นตรงกับทัศนคติเชิงพินิยมของ ฌ็อง-ปอล ซาทูร์ ซึ่งมองโลกในแง่ร้ายว่าชีวิตมนุษย์เต็มไปด้วยความทุกข์ยาก แ่่งแย่งชิงดีกัน ทุกชีวิตต่างก็ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด คนที่มีสติปัญญาสูงกว่า มีความสามารถมากกว่า ตลอดจนพลังกำลังมากกว่ามักจะเป็นผู้ชนะเสมอ เช่นเดียวกันกับที่คนร่ำรวยมักจะเอารัดเอาเปรียบคนยากจนที่ต่ำต้อยกว่า ฌ็อง-ปอล ซาทูร์มองว่าเมื่อมนุษย์เรามีความต้องการเกิดขึ้น และได้รับการตอบสนอง หรือความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วแต่กลับกลายเป็นสาเหตุให้เกิดความต้องการอย่างใหม่ขึ้นเกิดขึ้นจากธรรมชาติภายในตัวของมนุษย์เอง นั่นคือ ความอยากที่จะดิ้นรนต่อสู้และแสวงหาอยู่ตลอดเวลา และเมื่อใดก็ตามที่ความอยากนั้น

เกิดอุปสรรคมาขัดขวางทำให้มนุษย์ไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการของตนได้ มนุษย์ก็จะเกิดความทุกข์ (พรทิพย์ ชูศักดิ์, 2534 : 26 - 27)

โรเบิร์ต เฮาเออร์ มองว่าความสุข หรือความพึงพอใจที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองนั้นไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง เนื่องจากความพอใจเหล่านั้นจะคงอยู่เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ในที่สุดมนุษย์ก็มีความต้องการหรือความอยากอย่างใหม่เกิดขึ้นมาอีก อันจะเป็นผลทำให้มนุษย์จะต้องดิ้นรนแสวงหาต่อไปเพื่อตอบสนองความอยากอย่างใหม่นั้น ซึ่งโรเบิร์ต เฮาเออร์มองว่าสิ่งเหล่านี้ คือ ความทุกข์

โดยทั่วไปมนุษย์จะมีความทุกข์ใน 2 รูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ ความทุกข์ทางกาย อันเนื่องมาจากการขาดแคลนสิ่งจำเป็นทางวัตถุสำหรับร่างกาย อันเป็นส่วนประกอบภายนอก และความทุกข์อีกอย่างหนึ่งก็คือความทุกข์ทางใจ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการที่มนุษย์มีสมรรถภาพในการคิด และความทะเยอทะยานที่จะกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อตอบสนองความต้องการที่ตนคิดไว้ อันจะนำชีวิตไปสู่สิ่งที่ดีกว่าที่เป็นอยู่โดยที่มนุษย์จะพยายามดิ้นรนไขว่คว้าเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ แม้ว่าในบางครั้งจะต้องเอาชีวิตเปรียบเทียบกับผู้อื่น ซึ่งดีชิงเด่น น้อฉล คดโกงบ้างก็ตาม และโรเบิร์ต เฮาเออร์จะมีความเชื่อว่ามนุษย์โดยทั่วไปมักจะมีความทุกข์ทางใจมากกว่าความทุกข์ทางกาย ซึ่งตามทัศนะของเขาพบว่าความทุกข์ของมนุษย์ทั้งปวงเกิดขึ้นมาจากสาเหตุ 3 ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้คือ

1. **เจตจำนง (Will)** ตามหลักการของโรเบิร์ต เฮาเออร์ เจตจำนงของมนุษย์จะแสดงออกมาในรูปของความอยาก และการดิ้นรนหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนองความอยากนั้น ๆ ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ แต่เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความอยากนั้นแล้วก็จะเกิดความอยากอย่างใหม่ต่อไปอีกอย่างไม่มีวันสิ้นสุด เพราะเจตจำนงของมนุษย์จะต้องผลักดันให้มนุษย์ต้องดิ้นรนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีจุดสิ้นสุด เพราะธรรมชาติของมนุษย์จะถูกกำหนดให้เกิดมาพบกับความทุกข์ ซึ่งโรเบิร์ต เฮาเออร์เห็นว่า ชีวิตมนุษย์เปรียบเสมือนลูกตุ้มที่แกว่งไปมาระหว่างความทุกข์กับความเบื่อหน่าย (สุเชาว์ พลอยชุม, ม.ป.ป. : 315)

2. **ความเห็นแก่ตัว (Egoism)** ตามหลักการของโรเบิร์ต เฮาเออร์ถือว่าความเห็นแก่ตัวของมนุษย์เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน ซึ่งดีชิงเด่น เอาเปรียบ น้อฉล คดโกง และพยายามต่อสู้เพื่อที่จะเอาชนะคู่แข่ง ความเห็นแก่ตัวจะเป็นจุดเริ่มต้นให้มนุษย์เกิดเจตจำนงในรูปของความอยากที่จะดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่มีคุณค่าและดีที่สุดในตัวเองดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข แม้ว่าในบางครั้งจะต้องแก่งแย่งชิงดีหรือหักห้ามทำลายผู้อื่นเพื่อ

ทำให้ได้สิ่งที่ตนต้องการก็ตาม ดังที่ริชเบินเฮาเออร์ได้กล่าวถึงความเห็นแก่ตัวในตนเองว่า มนุษย์พยายามจะฉวยเอาสิ่งที่ตนต้องการจากผู้อื่น แม้ว่าในบางครั้งจะต้องทำลายความสุขของผู้อื่น เพื่อให้ตนเองมีความสุขความสมหวัง นับว่าเป็นการแสดงออกของความเห็นแก่ตัวที่นำมาซึ่งความเจ็บปวด และทุกข์ทรมานให้กับผู้อื่นเป็นอย่างยิ่ง (Schopenhauer. 1964 : 354)

3. **สมรรถภาพทางความคิด (Faculty of mind)** ตามหลักการของ ริชเบินเฮาเออร์ว่ามนุษย์มีความสามารถในการคิดที่จะค้นหาเหตุผล และพัฒนาความคิดของตนให้เจริญงอกงามขึ้นไปเรื่อย ๆ มนุษย์จะคิดวิตกกังวลถึงอนาคตในการที่จะไขว่คว้าค้นหาความสุขและพยายามจะตอบสนองสิ่งที่ตนปรารถนา และในขณะที่เดียวกันมนุษย์ก็จะคิดย้อนไปถึงอดีตในด้านดีและด้านร้ายแล้วนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบันและอนาคต อันจะทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกเจ็บปวดรวดร้าว อันเป็นเหตุสำคัญให้มนุษย์เกิดความทุกข์ทางใจ

นอกจากนี้ กิรติ บุญเจือ ยังได้อธิบายถึงแนวคิดเชิงทุนิยม ซึ่งท่านเรียกว่า ทุทธรสนิยม เอาไว้ว่า แนวคิดเชิงทุนิยมนี้ แบ่งออกได้ 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. **ทุทธรสนิยมทางอภิปรัชญา (Metaphysical Pessimism)** ซึ่งตรงกับคำสอนที่เรียกว่าปรมัตถ์หรือความจริงแท้อันเป็นสิ่งเลว ซึ่งมองว่าชีวิตเป็นกองทุกข์ไม่มีสิ่งดีในความเป็นจริงแต่อย่างใด

2. **ทุทธรสนิยมทางศีลธรรม (Moral Pessimism)** ซึ่งสอนว่ามนุษย์ไม่มีทางที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์ไปได้ในสภาพของมนุษย์ แต่ในขณะที่เดียวกันมนุษย์ก็ยังมีหนทางที่จะดับทุกข์ของตนเองได้ด้วยการดับการมีอยู่ของตนลง (กิรติ บุญเจือ. 2522 : 36)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโน

วัลยา วิวัฒน์สร (2532 : 70 - 79) ได้กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง ฐ ของ วิมล ไทรนิมโน ในเรื่องการไข่มุมมอง และการนำเสนอตัวละครฝ่ายร้ายพบว่า วิมล ไทรนิมโน แต่งนวนิยายเรื่อง ฐ เพื่อมุ่งเสนอเนื้อหาในลักษณะของการมองโลกในแง่ร้าย โดยมีตัวละครฝ่ายร้าย 2 ตัวด้วยกันคือ หลวงพ่อเนียน เจ้าอาวาสวัดโคกพระนาง กับ กำนันฤทธิ์ ผู้แต่งได้เลือกไข่มุมมองแบบทรศนะไร้ขอบเขต ในการเล่าเรื่อง กล่าวคือ ผู้แต่งจะเป็นผู้รู้แจ้งในเหตุการณ์และนิสัยใจคอ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตัวละครทั้งหมด ซึ่งวิธีการไข่มุมมองแบบนี้จะทำให้เกิดข้อเสียเปรียบเพราะทำให้การนำเสนอเนื้อหาขาดความสมจริงสมจัง และเป็นวิธีการที่

พิจารณาเกินไป ส่วนกลวิธีในการนำเสนอตัวละครฝ่ายร้ายทั้งสองในเรื่องก็ใช้วิธีแตกต่างกัน คือ วิลล์จะใช้มุมมองแบบพระสนะไร้ขอบเขตในการเสนอตัวละครชื่อ ก้านนฤทธิคือ วิธีการรู้แจ้งถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครทุกประการ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบรายละเอียดเพื่อจะได้ตีแผ่ความเลวร้ายของตัวละครนี้ให้ผู้อ่านได้ทราบอย่างชัดเจน ส่วนในการนำเสนอตัวละครที่ชื่อ หลวงพ่อเนียน ซึ่งเป็นพระเจ้าอาวาสนั้น ผู้แต่งได้ใช้มุมมองทั้งแบบพระสนะไร้ขอบเขต และพระสนะจำกัดขอบเขตรวมกัน นั่นคือ ผู้แต่งจะใช้วิธีการหยั่งรู้จิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของตัวละครในช่วงต้น ซึ่งเป็นการเล่าถึงพฤติกรรมของตัวละครตัวนี้ในฐานะผู้รู้เห็นเหตุการณ์เท่านั้น พบว่าการใช้มุมมองในการนำเสนอตัวละครของ วิลล์ ไทรมินวอล นั้นไม่เคารพต่อการเลือกใช้มุมมองของตนเอง และการใช้มุมมองสองวิธีในการนำเสนอตัวละครเพียงตัวเดียวนั้น เป็นการจงใจจนเกินไปจนทำให้คุณค่าทางวรรณศิลป์ด้อยลงไป

พรรณศักดิ์ สุชี (2532 : 81 - 86) ได้กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้าของ วิลล์ ไทรมินวอล พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการมองโลกในแง่ร้าย โดยผู้แต่งมุ่งตีแผ่ความฉ้อฉลคดโกงของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันหลอกลวงกันเอง และมนุษย์ยังสร้างความคิดบางอย่างมาครอบงำ และมอมเมามนุษย์ด้วยกันให้ตกเป็นทาสของความคิดที่สร้างขึ้นมานั้น และยังคงอีกว่าการศึกษานับปัจจุบันมุ่งสอนแต่ให้คนพร้อมที่จะเชื่อผู้ควบคุมทางสังคม โดยไม่ได้สอนให้คนมีอิสระทางความคิดแต่อย่างใด ตรงกันข้ามหากใครขัดแย้งกับระบบความคิดที่ผู้ควบคุมทางสังคมวางไว้แล้วคนเหล่านั้นก็ต้องได้รับโทษ โดยผู้แต่งได้แสดงทัศนะดังกล่าวลงในละครเอกที่ชื่อ ขาม ซึ่งในตอนแรกตัวละครตัวนี้มีปฏิเสธความเชื่อเรื่องคนทรงเจ้าอย่างสิ้นเชิง แต่ในที่สุดตัวละครนี้ก็ต้องยอมรับสภาพ และใช้ความเป็นคนทรงเจ้ากอบริกยผลประโยชน์อย่างมากมาย และวิลล์ยังได้นำเสนอตัวละครอื่น ๆ อย่างเข้มข้น และใช้วิธีการนำเสนอตัวละครต่าง ๆ ได้นำเสนออีกด้วย

สมเกียรติ ภู่วีgul (2535 : 78 - 91) ได้กล่าวถึงผลงานของ วิลล์ ไทรมินวอล ทั้งหมดพบว่า ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายของวิลล์จะแบ่งออกเป็น ผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ โดยในผลงานช่วงต้นของวิลล์ได้มุ่งชี้ให้เห็นว่าความทุกข์ยากของผู้ถูกกระทำซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน และผู้ยากไร้ นั้นเกิดจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทางเศรษฐกิจ และความฉ้อฉลของมนุษย์ด้วยกันเอง ส่วนในผลงานช่วงท้าย วิลล์ได้ชี้ให้เห็นว่าความฉ้อฉลหรือความทุกข์ยากของมนุษย์ เกิดจากการที่มนุษย์ไม่สามารถรู้เท่าทันจิตใจของตนเอง และพบว่าวิลล์มุ่งตีแผ่ความฉ้อฉลของมนุษย์ด้วยกันเอง ซึ่งวิลล์จะมีความรู้สึกหวนไหว

ในสิ่งนี้เป็นพิเศษเหนือนักเขียนคนอื่น ๆ จนทำให้วิมลวุ่นวายเสนอทัศนะของตนเองจนละเลยกลวิธีในการนำเสนอเรื่องราวทางด้านวรรณศิลป์บางประการจนขาดความแนบเนียนและสมจริง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการศึกษาวรรณกรรมด้านผลกระทบ

การศึกษาวรรณกรรมตามทฤษฎีผลกระทบ (Theory of Effect) เป็นการศึกษาวรรณกรรมที่เน้นความสำคัญไปที่ผู้อ่าน เพราะนักเขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายของตนอย่างชัดเจนว่าจะสร้างสรรค์งานของตนขึ้นมาเพื่อให้เกิด "ผลกระทบ" อย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้อ่านเป็นสำคัญ ผู้เขียนสามารถใช้วรรณกรรมก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้อ่านได้ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนความคิด ทศนคติ ค่านิยมของผู้อ่าน ดังที่ ดวงมน จิตรจันทงค์ ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้อย่างสอดคล้องไว้ว่าวรรณคดีเป็นนฤมิตรกรรมของมนุษย์ผู้ประพันธ์อาจใช้วรรณคดีเป็นเครื่องสื่อสารบอกกล่าวความคิดอ่านของตนแก่สังคม ซึ่งอาจเป็นการย้ำเตือนทัศนะเดิมของสังคมให้คงอยู่ หรือหักล้างทัศนะนั้นและเสนอทัศนะใหม่ที่ตนเห็นว่าดีกว่า (ดวงมน จิตรจันทงค์. 2528 : 241)

การศึกษาวรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีผลกระทบนี้ มุ่งศึกษาใน 2 ลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. พิจารณาด้านผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่าน โดยมุ่งศึกษาว่าวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ ได้ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจอย่างไรบ้าง
2. พิจารณาด้านผลกระทบต่อความคิดและทัศนะของผู้อ่าน โดยมุ่งศึกษาว่าวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ ได้มุ่งเสนอแนวคิดที่จะมีผลต่อผู้อ่านอย่างไรบ้าง

ในการศึกษาวรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีผลกระทบมาเป็นหลักในการศึกษานี้จะมุ่งเน้นความสำคัญของตัวบทวรรณกรรมเป็นสำคัญ จากนั้นผู้ศึกษาก็จะต้องตีความจากตัวบทวรรณกรรมเพื่อดูว่านักเขียนมีจุดประสงค์อย่างไรจึงได้นำเสนอความคิดเช่นนี้ และยังเป็นการคาดคะเนต่อไปอีกว่าความคิดดังกล่าวจะส่งผลอย่างไรต่อผู้อ่านได้บ้าง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนะเชิงทุนนิยมในวรรณกรรม

การศึกษาทัศนะเชิงทุนนิยมในงานวรรณกรรมนั้น พบว่า ประไพพรรณ เอมชู ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนะเชิงทุนนิยมในนวนิยายของ จอห์น สไตน์เบ็ค" คือ The Grapes of Wrath, The Pearl, Of Mice and Men และ East of Eden ได้สะท้อนสภาพการต่อสู้ดิ้นรนของคนยากจน คนงานรับจ้างในไร่ผู้อพยพแ่งเลวร้ายมากกว่าที่จะเสนอแง่มุมดี

ผู้ประพันธ์มองชีวิตของผู้คนเหล่านี้เต็มไปด้วยความทุกข์ยากทั้งทางกาย และทางใจ ทุกคนต้องพบแต่ความผิดหวัง การสูญเสีย ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่อยู่ในสังคมชั้นเหนือกว่าตน ชีวิตของคนเหล่านี้เต็มไปด้วยความแร้นแค้น สิ้นหวัง จนไม่เห็นคุณค่าของการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป รอดจอบันสาคินเบ็ค ได้สอดแทรกทศนะเชิงทุนนิยมเอาไว้ในกลวิธีการประพันธ์ เช่น การสร้างแก่นเรื่องที่น่าเสนอภาพการต่อสู้ดิ้นรนของชีวิตที่ปรารถนาสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม หรือการเสนอโครงเรื่องที่แสดงถึงลำดับของความยุ่งยาก และความทุกข์อันเกิดจากการต่อสู้ดิ้นรนของมนุษย์ตลอดทั้งเรื่อง และการสร้างตัวละครเอกให้พบกับสภาพความยากจนแร้นแค้น จนต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิต แต่แล้วก็ต้องพบกับความท้อแท้สิ้นหวังและพ่ายแพ้ในที่สุด นอกจากนี้ การสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่องยังใช้ธรรมชาติที่แร้นแค้น ซึ่งนำมาแต่ความยากลำบากและผิเคืองในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นบ้านเกิดของผู้ประพันธ์ที่มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีนั่นเอง

จากเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทศนะเชิงทุนนิยมในเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมิต

บทที่ 2

วิเคราะห์ทัศนะเชิงทฤษฎีที่ปรากฏในวรรณกรรมทั้งประเภท เรื่องสั้นและนวนิยาย ของ วิมล ไทรนิมโนล

การศึกษาวรรณกรรมไม่ว่าจะใช้ทฤษฎีใดก็ตาม คงจะหลีกเลี่ยงมิได้ที่จะกล่าวถึง ตัวเนื้อหาของวรรณกรรมนั้น ๆ เพราะจะทำให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจและมองเห็นโลกทัศน์ของ นักเขียนที่ผ่านมาในงานวรรณกรรม เพราะนักเขียนทุกคนมักถ่ายทอดมโนประสบการณ์และจินตนาการของตนที่สั่งสมมาผนวกกับกลวิธีการนำเสนอและลีลาวรรณศิลป์ให้มีความกลมกลืนกัน ดังนั้น การศึกษาวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ทั้ง 8 ชิ้นนี้ ก็คงเป็นเรื่องจำเป็นอยู่เองที่จะต้องนำเสนอเนื้อหาของวรรณกรรมทั้งหมดเสียก่อน เพื่อจะได้มองเห็นภาพรวม และมีความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับงานวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอลักษณะเนื้อหาของวรรณกรรมอันเป็นผลงานของ วิมล ไทรนิมโนล แต่ละชิ้นดังต่อไปนี้

1. "กระแสดมที่พัดกลับ" เป็นผลงานรวมเรื่องสั้นเล่มแรกที่ วิมล ไทรนิมโนล เขียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2526 ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้น จำนวน 11 เรื่อง คือ

"เหี้ย" เป็นเรื่องของหญิงชราคนหนึ่งมีฐานะยากจนอาศัยอยู่กับลูกชายและลูกสะใภ้ ซึ่งในขณะนั้นลูกสะใภ้ของนางกำลังมีลูกอ่อนซึ่งต้องกินนม แต่เนื่องจากลูกสะใภ้พอมแห่งเกินไปจึงไม่มีน้ำนมให้ลูกกิน หญิงชราจึงตัดสินใจให้ลูกชายเอาไก่ที่เลี้ยงไว้ไปขายที่ตลาด เพื่อที่จะซื้อเหล้ามาขาย และนางก็ยังตัดสินใจยอมให้ไก่ที่จะเก็บเอาไว้ทำพันธุ์มาทำเป็นยาประสะน้ำมัน แต่แล้วก็ต้องมีเหตุจำเป็นที่จะต้องสะใภ้ที่นางมืออยู่ให้กับพวกอาเภอกินเลี้ยงอย่างพุ่มเฟิย เพื่อความจำเป็น อย่างที่นางมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ด้วยความหวังว่านางคงจะได้รับความช่วยเหลือจากทางบ้านในโอกาสต่อไป

"เชือกที่ข่วนคอ" เป็นเรื่องของบุญคอย ชายผู้มีอาชีพลูกจ้างรายวันในเหมืองฉีคบนภูเขาที่ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง แต่ต้องได้รับเคราะห์กรรมจากการทำงานหนักเกินไปจนทำให้เขาต้องตะโพกครากจนไม่สามารถทำงานต่อไปได้ แต่บุญคอยก็ยังต้องดิ้นรนด้วยการรับจ้าง ดายหญ้าและร่อนแร่ตามเหมืองร้าง เพื่อเลี้ยงเมียซึ่งป่วยด้วยโรคมะเร็งเรื้อรังกับลูกของเขาและเขาต้องแบกภาระหนักอึ้ง เนื่องจากต้องเสียค่ายาให้หมอเป็นจำนวนพันกว่าบาทในขณะที่ผลิตผลในสวนก็ตกต่ำลงทุกที แต่บุญคอยก็ยังคงอยู่อย่างมีความหวังว่าสักวันหนึ่งชีวิตคงจะดีขึ้น

"ที่ชีวิตมีค่า" เป็นเรื่องของครูในโรงเรียนต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง ที่ต้องต่อสู้กับชีวิต ทั้งเรื่องส่วนตัวที่ค่อนข้างมีความขัดสน และเรื่องการทำงานที่มีอุปสรรค เพราะครูใหญ่มักจะสนใจ การพัฒนาโรงเรียนในด้านอาคารสถานที่มากกว่าการสนใจคุณภาพการศึกษาและปัญหาของนักเรียน แต่ละคนแต่ครูผู้นี้ก็ยอมทุ่มเททุกอย่างเพื่อช่วยเหลือสภาพปากท้องของนักเรียนให้ดีขึ้น แม้ว่าจะ ทำให้ตนต้องจนลงก็ตาม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูต้องทนกับโรคภัยที่คุกคามอยู่ตลอดเวลาด้วย

"ความตาย" เป็นเรื่องที่กำลังถึงการแสดงถึงทักษะของตัวละครเอก และวีรกรรมที่มี ต่อความตายของคน ซึ่งในปัจจุบันก็มักจะมีเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุจากสงคราม การเอา ไรต์เอาเปรียบของคนด้วยกัน การหวังครอบงำผลประโยชน์ และความมั่งคั่งโดยไม่ยอมเหยียยมอง คนที่ด้อยกว่า จากนั้นก็กล่าวถึงการตายของคนสองคนคือ พ่อค้ายักธุรกิจและนักการเมืองที่ร่ำรวย อำนาจประโยชน์สุข และความสะดักสบายให้แก่เจ้าหน้าที่ของทางราชการ รวมทั้งกุมชะตาชีวิต ของชาวนาส่วนใหญ่เอาไว้จะได้รับเกียรติยิ่งใหญ่จากการตายของเขามีการจัดงานศพอย่างหรูหรา แต่ขณะที่หญิงชราคนหนึ่ง ซึ่งตลอดชีวิตของนางไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้ใครเลย ไม่เคยเอา เปรียบใครหรือสร้างความเดือดร้อนกอบโกยประโยชน์ใส่ตัวกลับตายอย่างโดดเดี่ยวและน่าอนาถใจ

"คำแห่งชีวิต" เป็นเรื่องของชายคนหนึ่งที่ต้องบังเอิญเดินผ่านไปพบชายชราพิการ ผู้มีอาชีพขอทานอยู่ทุกวัน ซึ่งในตอนแรกเขาก็รู้สึกไม่ชอบใจนักที่ต้องพบเห็น แต่ต่อมาเขาก็รู้สึก สงสารและเห็นใจชายชราขอทานคนนี้ และก็ยังคิดถึงการที่ปล่อยปละละเลยไม่สนใจต่อปัญหาเช่นนี้ แต่แล้วเขาก็ยิ่งรู้สึกสะเทือนใจมากขึ้น เมื่อพบว่าชายชราขอทานต้องตายข้างถนนอย่างไรผู้คน สนใจ

"ขยะสังคม" เป็นเรื่องของชายร่างกายไม่สมบูรณ์ประกอบคนหนึ่งที่ต้องมีชีวิตอยู่อย่าง แกร่นแค้นอดอยาก แต่ก็ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของปากท้องด้วยการเที่ยวคุ้ยหาเศษอาหาร ตามกองขยะ หรือเก็บเศษอาหารจากร้านค้าที่คนกินเหลือและแย่งเด็กอดอยากด้วยกัน กินผลไม้ เน่า ๆ ในตลาดที่แม่ค้าโยนทิ้ง เขาดำเนินชีวิตเช่นนี้ทุกวันแม้จะถูกผู้คนมองอย่างเหยียดหยามและ รังเกียจเขาก็ทำตาม

"อาชญากรรมและการลงทัณฑ์" เป็นเรื่องราวของครอบครัวหนึ่งที่อพยพมาจากต่าง จังหวัด เพราะที่นาของเขาต้องตกเป็นของนายทุน เนื่องจากการเป็นหนี้สินอย่างมากมายเพราะ การเอาเปรียบของนายทุน และสภาพความแห้งแล้งที่ทำให้การปลูกพืชผลต่าง ๆ ไม่ได้ผล โดยที่ เขา พ่อ แม่ และน้องต้องอาศัยชอกตึกในกรุงเทพฯ เป็นที่คุ้มหัวนอน และด้วยความแร้นแค้นทำให้

น้องสาวของเขาต้องไปขายตัวและตัวเขาเองก็เกิดความคิดที่จะประกอบอาชีพทุจริต เพราะเกิดความท้อแท้กับการประกอบแต่ความดีงาม แต่ต้องพบกับความยากลำบาก

"โจร" เป็นเรื่องของเด็กหนุ่มคนหนึ่งซึ่งถูกตำรวจยึดเยียดขู่หาเมียเสพติดเอาไว้ในครอบครอง และขัดขวางการตรวจค้นของเจ้าพนักงาน ในขณะที่เขาต้องเดินออกมาซื้อยาให้แม่ในตอนกลางคืน แต่ด้วยความบริสุทธิ์ของเขาจึงทำให้เขาไม่ยอมให้ตำรวจค้นตัว จึงถูกซ้อมและจับมาขังที่โรงพัก และพ่อแม่ของเขาต้องเสียเงินให้ตำรวจเป็นจำนวนสามหมื่นบาท เพื่อแลกกับอิสรภาพของลูกด้วยการเอาโฉนดกับบ้านไปจำนองเพื่อปิดคดี

"กระแสมที่พัดกลับ" เป็นเรื่องของชายที่มีอาชีพนักเขียนแล้วมีโรคากสลับไปเยี่ยมบ้านในชนบทก็พบความขมขื่นและทุกข์ยากของพ่อของเขา ที่ต้องเผชิญกับสภาพความแห้งแล้งปลูกพืชและผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้ผล จึงต้องหันมาyingนเป็นอาหารและเพื่อความอยู่รอดอีกครั้ง ด้วยพ่อของเขาไม่เคยหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด ตรงกันข้ามพ่อของเขา กลับรอคอยเพียงธรรมชาติเท่านั้นที่จะคืนความชุ่มชื้นให้กับพื้นดิน เพื่อจะได้กลับมาเริ่มต้นทำกินได้อีกครั้งหนึ่ง

"แก้วกับเกด" เป็นเรื่องของพระหนุ่มที่ร่ำพิงร่ำพันถึงพิณสาวคนรักในขณะที่ตนกำลังบวชอยู่ และได้น้องชายช่วยเป็นธุระจัดการติดต่อเป็นสื่อรักให้ เนื่องจากทุกข์ใจว่าสาวคนรักกำลังจะปันใจให้กับชายอื่นซึ่งเป็นถึงปลัด โดยที่เขาก็มิได้ทำอะไรให้ดีขึ้นได้นอกจากเสียจากการร่ำร้องคร่ำครวญ และตัดพ้อถึงโชคชะตาของตนเอง และความโหดของสาวคนรัก

"โลกพระนาง" เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่ต้องพบกับปัญหาการคุกคามของชนชาตินั้นคือ น้าท่วมนั้น เขาจึงคิดจะเอาสัตว์เลื้อยไปไว้บนโลก ซึ่งมีต้นโพธิ์ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งขึ้นอยู่บนโลกวานที่ของเขา ดังนั้นเขาจึงคิดจะโค่นต้นโพธิ์เพื่อจะได้มีที่เก็บสัตว์เลื้อยของเขา แต่เขาก็ถูกกำนันคัดค้านแต่ตอนแรกเขาก็ไม่ยอมเชื่อฟัง ยืนยันที่จะโค่นต้นโพธิ์นั้นให้ได้ แต่เมื่อไปถึงเขาก็ต้องพ่ายแพ้ต่อความตั้งใจของตนเอง เพราะความเชื่อบางอย่างที่มีอยู่ในใจเขาจนยอมขอขมาต่อต้นโพธิ์ และอำนาจลี้ลับนั้น

2. "วันฟ้าหม่น" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น จำนวน 10 เรื่อง ซึ่งวิมล ไทรนิมิตกุล ได้เขียนขึ้นในปี พ.ศ. 2533 ซึ่งแต่ละเรื่องมีเนื้อหาสาระพอสรุปได้ดังนี้

"คนบ้ากับชะตากรรมของเขา" เป็นเรื่องราวของชายคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในซอยบ้านริมทุ่ง ซึ่งเป็นที่ดินจัดสรรที่มีคนอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นนัก เขาได้พบเห็นชายเสียสติคนหนึ่งทำกร ๆ

โดยเฉพาะเด็กในซอยจะล้อแกว่าเป็นคนบ้า เพราะแกชอบมาขายหญ้า และปรับพื้นที่ในซอยที่เป็นหลุมเป็นบ่อให้เรียบโดยไม่มีคราหรือจางวาน ในขณะที่แกก็จะปั่นฟิมพ์ถึงความแข็งแรง ลูกชายที่เหลวไหลและความมั่งง่ายของคนในซอยและแกก็มักจะมาขอเงินจากคนในซอย แต่มักจะถูกปฏิเสธ เพราะทุกคนหาว่าแกเอาเงินไปกินเหล้าและไม่ได้จ้างให้แกทำงาน แล้ววันหนึ่งชายคนบ้าก็ต้องจากไปเพราะแกเอาก่อนอิฐปาใส่หัวเด็กคนหนึ่งแตก และพ่อเด็กจะเอาเรื่อง จึงทำให้ต่อมาสภาพซอยก็สกปรกน้ำท่วม ทุกคนต้องพบกับความยากลำบากในการสัญจรไปมา

"เพียงรุสิดิน" เป็นเรื่องของพระเด็กสลัมอดอยาก ที่ประทังชีวิตอยู่ได้ด้วยการเก็บของและเศษอาหารตามกองขยะเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ พระต้องแบกภาระหาเลี้ยงครอบครัวในวัยนี้ เนื่องจากแม่ของเขาเป็นไข้ลูกไม่ขึ้น เขาจึงหวังว่าจะออกไปหาเศษเนื้อที่ตลาดมาทำอาหารให้แม่กินเพื่ออาการไข้จะได้ดีขึ้น เขาจึงไปจ้องคอยเศษเนื้อที่เหลือแล้วจากแม่ค้าในตลาดตอนเย็นเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น แต่แล้วเขาและทุกคนก็ต้องผิดหวังเพราะมีผู้หญิงคนหนึ่งมาซื้อเอาไปเพื่อให้สุนัขของเธอกิน

"คนเกิน" เป็นเรื่องของปองและครอบครัวซึ่งประกอบด้วยเมียและลูกน้อยสองคนวัยหกขวบและสี่เดือนที่ต้องผจญกับความหนาวเหน็บและทุกข์ทรมาน เพราะความหนาวเย็นจนทำให้ลูกชายคนเล็กทนไม่ไหว เขาจึงตัดสินใจไปกู้เงินเข้าแก๊งหนึ่งพันบาทเพื่อหาซื้อผ้าห่ม 4 ผืน ให้ตัวเขาเองและลูกเมียแต่เขาสามารถซื้อมาได้เพียง 3 ผืนเท่านั้น เนื่องจากผ้าห่มมีราคาแพงขึ้นมากและเมื่อกลับถึงบ้านเขาก็ต้องพบกับความเศร้าโศก เนื่องจากลูกชายคนเล็กทนความหนาวเย็นไม่ไหวจึงตายไปเสียก่อน เขาก็เสียใจแต่ก็ปลอบใจตัวเองและภรรยาว่าจำนวนลูกที่มีชีวิตอยู่จะได้ออกดีกับจำนวนผ้าห่มที่ซื้อมาเพียง 3 ผืนเท่านั้น

"ผู้ตามหาความสุข" เป็นเรื่องของนักเขียนหนุ่มที่ลงทุนกู้เงินมาตั้งสำนักพิมพ์ และทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานจนขาดความเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของลูกเมีย เพราะเขามักจะกลับบ้านดึกเสมอ ๆ จนทำให้ลูกต้องเขียนจดหมายตัดพ่อ เขาจึงรู้สึกผิดและพยายามแก้ไขปัญหาคิดดีขึ้นโดยวันหนึ่งเขาก็ยืมเงินเพื่อนมาสามร้อยบาท โดยหวังว่าจะได้พาลูกเมียไปรับประทานอาหารนอกบ้าน แต่เขาก็ไม่อาจจะทำดังที่หวังไว้ได้ เนื่องจากลูกและเมียไม่อยู่บ้านเขาจึงไปเลี้ยงผู้หญิงหาเงินตามโรงแรมแทน

"ยุคสมัย" เป็นเรื่องของชายหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังชีวิตในชนบทมาด้วยความหวังที่จะได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศ เขาจำนองที่นาเพื่อเก็บเงินเป็นค่าเดินทางไปกับบริษัทจัดหา

งานแห่งหนึ่งในกรุงเทพ แต่เขาก็ถูกหลอก จึงทำให้เขาต้องพบกับความยากลำบากอาศัยนอนตามที่
พักผู้โดยสารประจำทาง แล้วในวันหนึ่งด้วยความจำเป็น และความหิวโหยบังคับให้เขาต้องคิด
แม้ค่าขนมคนหนึ่งที่มาจอดหาเพื่อรอรถประจำทางกลับบ้าน แต่เขาก็ทำไม่สำเร็จและถูกจับได้ ซ้ำ
ยังถูกตำรวจอย่างดูหมิ่นดูแคลนจากแม่ค้าที่มารังแกคนจนด้วยกันอีก

"โรงเรียนและมหาสร้างสรรค์แห่งชาติ" เป็นเรื่องของจ้อยเด็กลูกคนงานก่อสร้าง
กับไฉ่แดงหมาที่เขาเลี้ยงไว้ที่ให้ความสนใจและติดตามเผ่าดูพฤติกรรมของ "เจ้าตัวตลก" หรือที่
เจ้าของ ซึ่งเป็นหญิงวัยกลางคนเรียกว่า "บ๊อบบี้" ในตอนแรกหญิงกลางคนก็ไม่ใส่ใจกับจ้อยเท่า
ใดนัก แต่เมื่อเห็นว่าจ้อยให้ความสนใจกับบ๊อบบี้จริงจัง เธอก็ได้โอกาสคุยอวดถึงสรรพคุณ
และการดูแลเอาใจใส่ที่เธอมีต่อสุนัขตัวนี้ตั้งแต่การกินอยู่ การตรวจสุขภาพจากหมอกทุกสัปดาห์ รวมไปถึง
ทั้งการไปโรงเรียนเพื่อฝึกหัด และยังคุยไปถึงการส่งบ๊อบบี้เข้าประกวดชิงรางวัลสุนัขมารยาทงาม
และสร้างสรรค์แห่งชาติตอนสิ้นปีอีกด้วย

"หมา" เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่มีอาชีพนักเขียนที่ต้องผิดหวังในเรื่องของความรัก
ถึงสามครั้งสามครา ทั้ง ๆ ที่เขาเฝ้าทุ่มเทความรัก และความจริงใจให้กับคนรักด้วยการรอคอย
เก็บเงินสร้างเนื้อสร้างตัว แต่แล้วเมื่อพลาดหวังในแต่ละครั้งก็เสียใจ เสียผู้เสียคนไปพักหนึ่งแล้ว
ก็กลับมีกำลังใจฮึดสู้ใหม่เมื่อพบรักครั้งใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความรักกับหญิงสาวคนสุดท้ายที่เขา
ต้องสูญเสียเธอไป เนื่องจากต้องเอาใจเจ้านายซึ่งจัดงานเลี้ยงวันเกิดให้เขามีองค์ หมาตัวโปรด
โดยเขาต้องตกกระไดพลอยโจรมอบของขวัญที่เขาตั้งใจซื้อมาให้หญิงคนรักให้เป็นของขวัญแก่สุนัข
ของเจ้านาย

"ผู้พ่ายแพ้" เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มผู้มีอาชีพนักเขียน เขาใช้เวลาถึงสิบห้าปีเต็ม
ในการเพียรสร้างสรรค์ผลงานคุณภาพให้คุ้มค่าต่อสังคมตามอุดมคติที่เขาได้อยู่อย่างเปี่ยมล้น แต่แล้ว
ด้วยสภาพเศรษฐกิจและความจำเป็นของครอบครัวทำให้เขาต้องหันหลังให้กับอุดมคติส่วนตัว หันมา
เขียนเรื่องโป๊เพื่อเอาตัวรอด ปรากฏว่าสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวเขาดีขึ้น แต่อย่างไรก็
ตามเขาก็รู้สึกเสียใจที่ทลายอุดมคติในการเขียนของตนเอง และได้แต่หวังว่าสักวันหนึ่งเขาคง
สามารถจะปรับใจยอมรับสภาพดังกล่าวได้

"ความตายของความทรงจำ" เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มคนหนึ่งที่ถูกผู้ขายสองคน
ที่เดินตามเขามาในซอยจับข่มขืน ทำให้เขาเจ็บปวดและประสาทเครียดมากด้วยไม่สามารถหักห้าม
ความคิดลงได้จนถึงขั้นต้องรับประทานยาระงับประสาท แต่แล้วเขาก็กลับก่อกรรมเสียเองด้วยการ

จับน้องเมียข่มจีนเพื่อเป็นการแก้แค้นให้กับสิ่งที่ต้องสูญเสียไป เขาถูกน้องเมียยิงแต่เขาก็ตั้งใจที่ตัว
วายร้ายที่แอบแฝงอยู่ในตัวเขาถูกฆ่าลง

"วันฟ้าหม่น" เป็นเรื่องของชายหนุ่มในชนบทแห่งหนึ่งที่ต้องมีอันพลัดพรากจากขา
สาวคนรัก เนื่องจากสภาพธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยต่อการทํามาหากินขาสาวคนรักจึงจำเป็นต้อง
ถูกส่งไปทำงานกับญาติด้วยที่กรุงเทพฯ แต่ขบราที่สัญญากับชายหนุ่มว่าจะกลับมาหาเขา เวลาผ่าน
ไปก็ไม่มีวีแววการกลับมาของเธอ ทำให้ชายหนุ่มต้องจมอยู่กับความรโศกเศร้าเดียวดาย

3. "งู" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยายที่ วิมล ไทรนิมิตกุล เขียนขึ้นใน
พ.ศ. 2527

"งู" เป็นเรื่องราวของชาวตำบลโคกพระนาง ซึ่งมีความศรัทธาและนับถือเจ้า
อวสานหม่องคำหม่ คือ หลวงพ่อเนียน ซึ่งมีอายุประมาณสามสิบปี โดยหลวงพ่อเนียนมักจะชักชวน
ให้ชาวบ้านบริจาคเงินเพื่อสร้างวัดและความเจริญให้วัดตลอดเวลา โดยนำเอาเรื่องกุศลสูงสุดมา
เป็นเครื่องล่อ โดยหลวงพ่อเนียนได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากก้านฤทธิ ผู้หวังในความช่วย
เหลือ และแสวงหาผลประโยชน์บางอย่างจากหลวงพ่อเนียน อย่างน้อยก็คือการช่วยเป็นหัวคะแนน
ให้กับเขาในการลงสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ก้านฤทธิเป็นชายหนุ่มที่เคยมีปัญหาคือเป็นผู้แข่งขันในเรื่อง
ความรัก เพราะทั้งสองหม่ายบองแดงสาวสวยประจำหมู่บ้านเหมือนกัน แต่ด้วยเล่ห์เหลี่ยมที่แยบคาย
กว่าทำให้ก้านฤทธิสามารถวางแผนกำจัดคู่แข่งได้จนทำให้คู่แข่งต้องโทษเป็นเวลานานแล้ว เขาก็แย่ง
แดงมาครอบครองสมใจ เพราะแม่ของแดงเป็นคนเห็นแก่เงิน แต่เมื่อคู่แข่งพ้นโทษกลับมาเขาก็ต้อง
พบกับความชอกช้ำเพราะ เมียถูกแย่งไป มิหนำซ้ำยังต้องเผชิญกับปัญหาความเชื่อเรื่องการสร้างบุญ
อย่างงมงายของแม่เขานีก เพราะเงินทองที่เขาหามาได้จากการจับขูดขอยต้องหมดไปกับการทำบุญ
เป็นจำนวนมาก และเขาก็รู้สึกไม่ดีกับหลวงพ่อเนียนมากขึ้น เมื่อจันทร์น้องเขยของเขาต้องไปบวช
และไม่ยอมสึก เนื่องจากได้รับความไว้วางใจ และเป็นเลขาของหลวงพ่อเนียน หลวงพ่อเนียน
ดำเนินงานของตนต่อไปอย่างเรื่อย ๆ จนกระทั่งคิดวางแผนกำจัดหลวงตาเต้ พระแก่ผู้มีความ
ชำนาญในการทำปลัดจิกและเลี้ยงงูไว้ เนื่องจากหลวงตาเต้ไม่ยอมมาให้เงินทำบุญกับวัดและที่สำคัญ
ก็คือ หลวงตาเต้รู้ความลับที่หลวงพ่อเนียนมีสัมพันธ์ทางเพศกับพระจันทร์ และหลวงพ่อเนียนยังเก็บ
ผลประโยชน์ได้อีกมากมายจากงานศพของหลวงตาเต้ด้วยยอภินิหารที่ศพไม่เน่า นอกจากนั้นหลวงพ่อ
เนียนยังสร้างสถานการณ์ให้พระประธานกินคนแล้วท่านก็สามารถสยบได้อีก จึงทำให้ผู้คนหลั่งไหล
มาดูความศักดิ์สิทธิ์และบารมีของท่าน และการนี้ก็ได้เงินเข้าวัดอีกมากมายมหาศาล ก้านฤทธิยัง

วางแผนที่จะได้เคยน้องสาวของแตงมาเป็นเมียอีกคน ด้วยการลงทุนไปเปิดร้านอาหารในตัวเมือง เพื่อจะได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเคย จนในที่สุดเขาก็ทำสำเร็จเงินใจเคยได้ และทำให้แตงต้องซ้ำใจ ด้วยเหตุที่ต้องคิดมากในเรื่องที่จะขอกำนันฤทธิ์หย่า เพื่อกลับไปอยู่กับยี่สุ่นสามีเก่า แต่กำนันฤทธิ์ กลัวเสียหน้าและไม่ต้องการแพ้ยี่สุ่น เขาจึงดบตีเคยจนเธอเสียใจจึงไปกระโดดน้ำตาย ยี่สุ่นกลับมาครั้งนี้ต้องการจะแก้แค้นชาวโรคพระนางทุกคนที่คิดไม่ดีกับเขา และประณามว่าเขาเป็นคนชั่ว ดั่งนั้น เมืองานชกมวยของวัดซึ่งเขาชกในนามชาวโรคพระนางเขาจึงยอมลงทุนเจ็บตัวเพื่อแพ้การแข่งขัน และทำให้ชาวโรคพระนางทุกคนเสียหน้า และยี่สุ่นยังต้องการจะพิสูจน์ถึงความไม่ดีของ หลวงพ่อเนียน และความไม่จริงใจของหลวงพ่อเนียนอีก ด้วยการลงทุนตัดเศียรพระประธานเสียเอง เพื่อจะแสดงให้เห็นทุกคนรู้ว่าแท้จริงแล้วพระประธานกินคนเป็น เรื่องที่หลวงพ่อเนียนสร้างสถานการณ์ขึ้นเองทั้งนั้น แต่ยี่สุ่นก็พลาดจนได้เพราะหลวงพ่อเนียนให้เหตุผลกับทุกคนว่าที่พระประธานไม่กินยี่สุ่นนั้น เป็นเพราะท่านได้ตอกปากพระประธานเอาไว้แล้ว ชาวบ้านทุกคนจึงเชื่อท่าน และเพิ่มความศรัทธาในบารมีของหลวงพ่อเนียนยิ่งขึ้น ในขณะที่ยี่สุ่นก็ต้องถูกจับ และถูกประณามทั้งจากชาวบ้านและแม่ของเขาเองในที่สุด

4. "คนจน" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่ง วิมล ไทรนิมโนล เขียนขึ้นใน พ.ศ. 2530

"คนจน" เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มหาพิการที่อาศัยอยู่ในสลัม อาศัยอยู่กับพ่อแม่กับหลานอีกสองคนที่พี่สาวเอามาทิ้งไว้ให้เลี้ยง เขาต้องแบกรับภาระอันหนักอึ้ง และต้องต่อสู้กับชีวิตที่แร้นแิด ด้วยการขายข้าวต้มมัดที่แม่ของเขาเป็นผู้ทำขึ้นเองทุก ๆ วัน และพ่อของเขาก็มีอาชีพเงินด้านขาย และด้วยความบีบคั้นและปัญหาขัดสนไม่ค่อยพอทำกิน ทำให้แม่ของเขา มักจะก่นด่าและอารมณ์เสียอยู่เสมอ และยิ่งพ่อของเขาต้องกลายมาเป็นคนพิการ เนื่องจากตกบันได ตีขตะขึ้นไปส่งถ่านให้ลูกค้า แม่ของเขาก็กยิ่งเพิ่มความหงุดหงิดอยู่เสมอ ๆ ที่พ่อของเขาต้องมาเป็นตัวภาระอีก แต่อย่างไรก็ตามชายคนนี้ก็ยังคงแอบไปฟังใจและมีความสัมพันธ์กับหญิงลูกติดที่มีอาชีพเป็นนักพนัน และยอมขายตัวเป็นการใช้หนี้ให้กับขายเจ้าหนี้ของเธอ ชายคนนี้มีความจริงใจและต้องการแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำ รอดจะรับเธอและลูกของเธอมาอยู่ด้วย จึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับแม่ของเขา ปรากฏว่าแม่ของเขาไม่พอใจนักที่จะเอานางและลูกมาแบกเป็นภาระอีกแต่เขาก็ไม่ยอมฟัง ช่วงหนึ่งที่เขาโกรธกับนางด้วยน้อยใจบางอย่างเพราะนางไม่ค่อยอยู่บ้านเขาจึงห่างเหินนางไประยะหนึ่ง ก็เป็นเวลาเดียวกันที่นางกำลังตั้งท้อง และหาทางออกไม่ได้ นางคิดว่าเขาคงจะ

ต้องทอดทิ้งนางไป ในที่สุดนางจึงตัดสินใจผูกคอตายพร้อมกับลูกด้วย ยังความเศร้าสลดให้กับชายผู้นี้เป็นอย่างมาก แต่เมื่อเขา กลับไปบ้านก็พบว่าบ้านถูกไฟไหม้ทุกคนตายในกองไฟ เนื่องจากแม่ของเขากราดเกรี้ยวเพราะเสียงร้องของหลาน ๆ ที่กำลังหิวและรอคอยแกงที่กำลังจะสุกไม่ไหว จึงทำให้บางบันดาลโศกเศร้าของเด็กทั้งสองที่ละคน และเผาบ้านด้วยความคลุ้มคลั่ง

5. "คนทรงเจ้า" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่ง วิมล ไทรนิมิต्तกุล เขียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2531

"คนทรงเจ้า" เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่ตำบลโคกพระนางต้องพบกับปัญหาความขัดแย้งต่อความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และนางจเร้นลับที่มองไม่เห็น เพียงแต่เขาจะทำลายต้นไทรศักดิ์สิทธิ์ในที่ดินของเขาเพื่อทำโรงไว้ให้วัวควายได้อาศัยตอนฤดูน้ำหลาก เมื่อเขาจะโค่นต้นไทรซึ่งเป็นต้นไม้มือของชาวบ้าน เขาก็ถูกต่อต้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่วงมา ซึ่งเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเขาอยู่ เพราะขามนาที่ดินมาจากนางจเร้น และต่อมาไม่นานนักขามก็ถูกลงโทษสถานแรกด้วยการที่ถูกชายของเขาตักน้ำตายยังความเสียใจให้เขา และกาหลงเป็นอย่างมาก ชาวบ้านทุกคนพากันเชื่อว่าเขาถูกเจ้าพ่อไทรลงโทษ แต่เขาก็กังไม่เชื่อและยังไปโค่นต้นไทรอีก ทำให้หมดแรงสลับไปทำให้ทุกคนปักใจยิ่งว่าเขาถูกเจ้าพ่อไทรเล่นงาน และเขาต้องยอมจำนนรับเป็นคนทรงของเจ้าพ่อก็เนื่องจากกาหลงคลอดลูกคนที่สองและอยู่ในซิดอันตราย หมอตำแยแนะนำให้เขามานบนต่อเจ้าพ่อโดยขอเป็นคนทรงเพื่อช่วยชีวิตลูกและเมีย เมื่อขามเป็นคนทรงของเจ้าพ่อแล้วความเป็นอยู่ของเขาก็ดีขึ้นเรื่อย ๆ เขาพบว่าทุกคนอยู่ในอำนาจของเขาแม้กระทั่งผู้ใหญ่วงมาก็ยอมคุ้มครองดูแลเขาเป็นอย่างดี ด้วยการได้รับผลประโยชน์บางอย่างจากการที่เขาเป็นคนทรง แม้กระทั่งเพี้ยมดิดคนรักของเขาก็กลับมาหาให้เจ้าพ่อทำเสน่ห์ เพราะเมมสามีของเธอหันไปสนใจคลั่งไคล้นางพะงาลูกสาวผู้ใหญ่วงมา ในขณะที่นางพะงาก็มีปึกลูกชายที่ผู้ใหญ่วงมาไม่ค่อยยอมรับแต่ก็จำใจเลี้ยงดูมา เนื่องจากสงสารที่มีสติปัญญาไม่ค่อยสมประกอบ และหลงรักเทิดทูนนางพะงามากเพราะใกล้ชิดกันตั้งแต่เล็กเป็นผู้คุ้มครองดูแล เพี้ยมดิดตกเป็นของขามในนามของเจ้าพ่อไทรยิ่งทำให้เมมแค้นขามมาก จึงหาทางจะกระชากหน้ากากของขามให้ทุกคนได้ประจักษ์ในความจริงว่า แท้จริงแล้วเขาไม่ใช่เจ้าพ่อ แต่เขาหลอกลวงชาวบ้าน แต่ขามก็ใช้ผู้ใหญ่วงมาและปึกเป็นเครื่องมือกำจัดเมมลงได้และเขายังสามารถกำจัดผู้ใหญ่วงมาจากการนี้อีกด้วย ขามรู้สึกสุขใจที่เขาสามารถทำให้ทุกคนตกอยู่ในอำนาจลึกลับของเขาที่ทุกคนพากันงมงายและเชื่อว่าตัวเขาคือเจ้าพ่อไทรอันศักดิ์สิทธิ์ เขาจึง

ใช้ความเป็นร่างทรง และความเชื่ออันมั่งงายของทุกคนในตำบลโลกพระนางดักดวงทุกอย่างที่เขา
พอใจไม่ว่าจะเป็นเงินทอง หรือผู้หญิงที่เขาพอใจอย่างอึมเอม

6. "โรคพระนาง" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่ง วิมล ไทรนิ่มนวล
เขียนขึ้นใน พ.ศ. 2532

"โรคพระนาง" เป็นเรื่องราวชีวิตรันทที่ต้องต่อสู้กับสภาพความโหดร้ายของ
ธรรมชาติที่กระหน่ำเข้าเต็มโดยน้ำเหนือไหลบ่า พืชผลเศรษฐกิจเสียหายบุกเข้ากับความเอารัด
เอาเปรียบของบุคคลชั้นน่านสังคมที่มีผู้คนต่างนับหน้าถือตา แต่ก็ใช้กลอุบายและความแค้น
ชุดเลือดคนสิ้นหนทางอย่างบัวลอยขายหมั้นสาวโรคพระนาง ซึ่งกำลังเผชิญปัญหาหลายด้านดังกล่า
ว รุมล้อมตัวเขาอยู่ เขาต้องกู้เงินนายทุน คือ เจ้าแก่นบุญชัย และกู้เงินพระจันทร์เป็นจำนวนมากและ
ต้องเสียดอกเบี้ยท่วมพันในรูปแบบที่เขาอาจจะปฏิเสธได้ มีหนี้สินภรรยาที่ยังมาตลอดลูกที่
โรงพยาบาลในเมืองและต้องอยู่พักฟื้นหลายวันเนื่องจากไม่ค่อยแข็งแรงเท่าที่ควร เขาจึงต้องหา
เงินค่ายา และค่ารักษามาให้โดยไปกู้เงินพระจันทร์อีก ในระหว่างการเดินทางไปเยี่ยมภรรยา
วันหนึ่งทำให้เขาต้องสูญเสียลูกสาวเล็ก ๆ ไป เนื่องจากถูกรถบรรทุกอ้อยชนตายเขาได้รับเงิน
ค่าเสียหายจากสารวัตรใหญ่เป็นจำนวนสามหมื่นบาท แต่ก็มารู้ภายหลังว่าแท้ที่จริงแล้วสารวัตรใหญ่
ให้เงินเขาไม่ครบตามที่ได้เรียกร้องจากคนชนรายยกออกไปไว้สองหมื่นบาท แถมลูกน้องสารวัตร
ใหญ่มายังชักชวนให้เขาบริจาคเงินทำบุญอีกจำนวนหนึ่ง และเขาต้องเอาเงินมาใช้หนี้เจ้าพ่อขามหนึ่ง
หมื่นบาท และใช้หนี้พระจันทร์พร้อมดอกเบี้ยตามสัญญา รวมทั้งภรรยาของเขายังขอเงินอีกหนึ่งพัน
บาทไปช่วยบริจาคให้กับวัดตามคำขอของหลวงพ่อบุญอีก และบัวลอยยังต้องเสียลูกหมูให้กับคน
ของเจ้าพ่อเพื่อไปจัดงานวันไหว้ครูอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

7. "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่ง
วิมล ไทรนิ่มนวล เขียนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534

"ดวงเดือนในห้วงน้ำ" เป็นเรื่องรักสามเส้าที่เกิดขึ้นกับชายสองและหญิงหนึ่ง นั่นก็
คือ แก้วกับพิกุลซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกัน ทั้งสองรักใคร่ชอบพอกันมาก แต่ในขณะเดียวกันพี่ชายของ
แก้วคือ การเหว่า ก็หลงรักพิกุลด้วย แต่เมื่อการเหว่ารู้ว่าพิกุลไม่รักตนก็เสียใจ ปลอยชีวิตตนเอง
ให้ผ่านไปไม่ยอมทำอะไร วัน ๆ เอาแต่นั่งเหม่อลอยและซึมเศร้า แต่ต่อมากำนันสินพ่อของพิกุลก็
กลับเห็นดีเห็นงามที่จะยกพิกุลให้แต่งงานกับปลัดอารยะที่มาติดพันความสวยงามของพิกุล ซึ่งในชั้น
แรกกำนันสินก็มีได้จริง ก็ยกแก้วแต่อย่างใดเพราะคิดว่าแก้วเป็นคนดี แม้จะยากจนแต่มีความขยันก็คง

จะนำครอบครัวไปรอดได้ ดังนั้นแก้วจึงเสียใจที่รู้ว่าพิกุลเริ่มใจโรเล จึงหนีไปบวชแต่ก็ยังเกิดน้องชายวัยสิบขวบคอยส่งข่าวคราวและเป็นสื่อรักให้เขา ด้วยความกลัวว่าพิกุลจะบั่นใจให้กับปลัดอารยะ พระแก้วจึงแอบไปหาพิกุลที่บ้านและได้เสียกับเธอ อย่างไรก็ตามกัณณสินก็จัดการให้พิกุลแต่งงานกับปลัดอารยะ และในวันแต่งงานของพิกุลกับปลัดอารยะ แก้วก็บุกจุดพิกุลหนีไป และฆ่าตำรวจคนหนึ่งตายในขณะยิงต่อสู้กัน แก้วพาพิกุลหนีไปอยู่ในเมืองแล้วไปทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างจนกระทั่งพิกุลตั้งท้อง เขาก็เกิดความหวาดระแวงว่าพิกุลจะท้องกับเขาหรือกับปลัดอารยะกันแน่ เขาจึงพาลหาเรื่องทะเลาะกับพิกุลจนเธอต้องเสียใจหนีกลับมาบ้าน แก้วมาตามเธอและทำให้เกิดน้องชายนัดแนะพิกุลมาพบ โดยหาว่าไม่ว่าปลัดอารยะกัณณสินพร้อมด้วยตำรวจกลุ่มหนึ่งได้วางแผนจะฆ่าเขาอยู่แล้ว แต่กาเหว่าก็ได้ยินแผนการทั้งหมดที่แก้วกับเกตุคุยกัน กาเหว่าจึงบุกไปที่บ้านกัณณสินและถูกยิงตาย ด้วยพวกกัณณสินและปลัดอารยะเข้าใจผิดคิดว่าเขาเป็นแก้ว เมื่อแก้วกับเกตุไปถึงบ้านพิกุลและทราบว่กาเหว่าถูกยิงตาย เขาทั้งสองเสียใจมาก มิหนำซ้ำแก้วยังถูกปลัดอารยะทำร้ายจนหมดสติ และถูกตำรวจจับกุมอีกด้วย ต่อมาเมื่อเวลาผ่านไปได้ยี่สิบปีเกิดบวชเป็นพระและเคร่งครัดในธรรมวินัยก็มาสนทนาธรรมชี้แจงปัญหาชีวิตที่ผ่านมาให้กับแก้วผู้ตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ได้เข้าใจถึงเหตุแห่งความเป็นไปทั้งหมดว่าเกิดจากความคิดอยากได้ อยากมี อยากเป็นของคนเราเท่านั้นเอง

8. "ผู้ใจกว้าง" เป็นผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ซึ่ง วิมล ไทรนิมิตล เขียนขึ้นในปี พ.ศ. 2534

"ผู้ใจกว้าง" เป็นเรื่องราวที่ตีแผ่ถึงปัญหาชีวิตครอบครัวของคนชั้นสูงมีเกียรติยศในสังคมเมืองหลวง นั่นคือ พลโทพิชิต ผู้มีความใฝ่ฝันและต้องการผลักดันให้ลูกทุกคนมีเกียรติยศเป็นต้นแบบนำถือตามในวงสังคมชั้นสูง พลโทพิชิตสมรสกับคุณภาวินีและมีลูกด้วยกันสามคน นาครีเป็นลูกสาวคนโตที่เขาเลี้ยงดูแบบประคบประหงม ตั้งกฎระเบียบในชีวิตจนเธอกระดิกตัวไม่ได้เลย จึงทำให้ นาครีกลายเป็นเด็กมีปัญหาเก็บตัวและซึมเศร้า แม้จะเป็นคนเรียนเก่งก็ตาม นาครีถูกกดดันจนเธอกลายเป็นคนมีพฤติกรรมรักร่วมเพศกับเพื่อนหญิงในบ้านแล้วถูกพลโทพิชิตจับได้ นาครีถูกไล่ออกจากบ้านไปเผชิญชีวิตตามลำพังอย่างแสร้งกล้า แต่เธอก็ยืนหยัดอยู่ได้และประสบความสำเร็จพอควรแม้เธอจะเรียนไม่จบมหาวิทยาลัยตามที่พ่อของเธอมุ่งหวังไว้ก็ตาม ลูกชายคนรองคือเดชชาติลูกคนโปรดของพลโทพิชิตเพราะเขาเชื่อฟัง และดำเนินชีวิตตามที่พ่อบงการให้ทุกอย่าง โดยเดชชาติเรียนจบโรงเรียนนายร้อยและไปรับราชการอยู่ที่ชายแดนด้วยหวังจะได้ตำแหน่งที่ราชการอย่าง

รวดเร็ว แต่แล้วเดชะชาติก็ต้องจบชีวิตลงอย่างน่าเสียดายในสนามรบ ยังความปลานปลื้มและภาคภูมิใจให้กับพลรทพิชิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเขาตายอย่างสมเกียรติตรงกันข้ามกับลูกชายคนสุดท้ายคือ ฌชัย ที่สร้างความผิดหวังให้กับพลรทพิชิต เนื่องจากสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้ เมื่อถูกพ่อตำหนิติเตียนก็โกรธและหนีออกจากบ้านไปอาศัยอยู่บ้านป่าที่ต่างจังหวัด ที่นั่นทำให้เขาได้รู้จักชีวิตที่มีความสุขสบายตามสภาพที่ควรจะเป็น ชีวิตที่แตกต่างไปจากการกดขี่ข่มเหงจากผู้เป็นพ่อโดยสิ้นเชิง ฌชัยนี้เสียใจกับการหนีออกจากบ้านไปของลูกคนเล็กเป็นอย่างมาก เธอเฝ้าตามหาลูกชายคนเล็กมาโดยตลอด ในขณะที่พลรทพิชิตไม่เห็นด้วยและคิดว่าสักวันหนึ่งฌชัยจะต้องชมชานกลับมาเองด้วยไม่สามารถจะเอาตัวรอดได้ จึงทำให้ฌชัยนี้เกิดการขัดแย้งกับท่านนายพลผู้เป็นสามีอย่างมาก ในที่สุดเธอกับนาครีลูกสาวซึ่งกลับมาเยี่ยมบ้านก็ออกตามหาฌชัยจนพบตัวเขาที่บ้านป่า ฌชัยนี้พยายามจะเกลี้ยกล่อมฌชัยให้กลับบ้านเพื่อไปเรียนหนังสือ และเริ่มต้นใหม่แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะนาครีเองก็ไม่เห็นด้วยที่แม่จะบังคับฌชัยอีก จนในที่สุดพลรทพิชิตก็ติดตามไปพบฌชัยที่บ้านพี่สาวของตนเองที่ต่างจังหวัด และเกิดทะเลาะกันถึงขั้นลงมือทุบตีฌชัยอย่างรุนแรงอีก แต่ครั้งนี้พี่สาวของเขาเข้ามาห้ามและตบหน้าพลรทพิชิต ทำให้เขาารู้สึกโกรธแค้นมากที่ต้องเสียหน้าครั้งใหญ่ และในที่สุดฌชัยก็ตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวว่าตนจะไม่ยอมกลับบ้าน และจะใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและสุขสงบอยู่ที่ต่างจังหวัดตามความปรารถนาที่ตนต้องการ

ผลงานวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมนวล ทุกเรื่องทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายนั้นผู้แต่งได้แสดงทัศนะผ่านองค์ประกอบของวรรณกรรมส่วนต่าง ๆ ได้แก่ จากและบรรยากาศตัวละคร เหตุการณ์ น้ำเสียงต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม

วิมล ไทรนิมนวล ได้แสดงทัศนะต่อสภาพแวดล้อมผ่านฉาก และบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1.1 สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมนวล ทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายใช้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเข้ามาเป็นฉากและบรรยากาศของเรื่อง ซึ่งเป็นสภาพของสังคมชนบทของเมืองไทยที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปโดย วิมล ไทรนิมนวล แสดงทัศนะเอาไว้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมิตล บรรยายสภาพของธรรมชาติที่เป็นนาข้าว ซึ่งถูกน้ำฝนและน้ำป่าไหลบ่าท่วมกัน ยังให้พืชผลเกิดความเสียหายดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ปลายพรรษานาเริ่มตั้งท้อง ฝนยังตกสม่ำเสมอแทบทุกวัน ตอนเช้าเมฆจะบางแดดจ้า แต่พอดตกน้ำฝนจะตั้งเค้ามืดตื้อและตกเรื่อยไปจนเกือบสว่าง โดยไม่มีฟ้าคะนองมีบางวันฝนตกพรำลงมาแต่เช้าและซาเมื่อค่ำจัด ครั้นถึงเย็นก็ตกลงมาอีกเป็นเช่นนี้วันแล้ววันเล่า จนน้ำในแปลงนาสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน มันสูงขึ้นอย่างช้า ๆ แต่ทว่าหนักแน่นมั่นคง ไม่นานก็เริ่มขอบตลิ่ง และลามไหลเข้าใต้ถุนบ้าน ทุกคนรู้ว่าเกือบสิบเอ็ดเป็นฤดูน้ำหลาก เขาจึงเก็บข้าวของและสัตว์เลี้ยง เช่น หมู ไก่ เป็ด วัว ควาย ขึ้นไปไว้บนโคกข้างบน น้ำเหนือป่าไหลมาตามลำแม่น้ำและนาข้าว น้ำทะเลหนุนเข้ามาอีก มันเลยแผ่ไปทั่วท้องทุ่ง ต้นข้าวเริ่มเติบโตเพื่อหนีน้ำจนลาต้นพอมเปรี้ยว โครกที่ถมไว้สูงก็ถูกระดืบน้ำเตขึ้นทีละนิด

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 221)

และ วิมล ไทรนิมิตล ยังกล่าวถึงสภาพผืนดินที่แห้งแล้งแต่กระแหวงเต็มไปด้วยความร้อนระอุไว้อีกว่า

ฤดูหนาวผ่านพ้นไปตั้งแต่สิ้นเดือนยี่ฟ้ายังคงปร่งปรังลือ แสงแดดจัดจ้าสีนํ้าแห้งเกราะแต่กระแหวง แต่ไม่นานลมร้อนก็พัดเปลี่ยนลมกระแหวงจนสิ้น ควายและคนที่สัญจรไปมาช่วยย่ำให้ตอซังปนเป็นเศษเล็กเศษน้อย ขณะเดียวกันก็ทำให้ผืนดินเป็นฝุ่น เวลาลมพัดมันจะคลุ้งไปไกล และเมื่อมีลมพายุมันจะถูกหอบขึ้นไปสู่ท้องฟ้าเป็นรูปกรวยบิดเบี้ยว แสงแดดยามกลางวันนั้นสะท้อนจากผืนดินทำให้จัดจ้าจนต้องหยีตาเวลามองเหนือท้องทุ่ง กระโอแดดเด่นระยับ

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 59)

นอกจากนี้ยังสะท้อนสภาพของท้องทุ่งที่ต้องจมอยู่ใต้น้ำที่ท่วมขังพืชผลต่าง ๆ ของชาวบ้านต้องเสียหายจนน้ำท่วมตลิ่งตอนหนึ่งว่า

เพราะถึงคราวแล้งมันก็แล้งเสียจนทุ่งแทบจะไหม้ เนื้อหนังแทบจะสุกพอง แต่พอฝนมาก็มา
อย่างไรกาลเทศะ มันจะถล่มลงมาวันแล้ววันเล่าจนนาที่กว้างสุดลูกหูลูกตามีแต่น้ำขาวเจิ่ง
ไปจรดขอบฟ้า ข้าวในน้านับหมื่นนับแสนไร่ที่กำลังท้องจึงแห้งอยู่ได้น้ำ เน่าเปื่อยไปพร้อม ๆ
กับหัวใจของผู้ที่ทาหมันเติบโตมา

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 173)

วิมล ไทรนิมิต ยังใช้สภาพของวัดโรคพระนางมาเป็นฉาก และเพิ่ม
บรรยากาศในเรื่องให้มองดูมีสีสันของความสดหดหู่ น่าสังเวชใจ เป็นสภาพของวัดที่ถูกปล่อยปละ
ละเลยจนชำรุดทรุดโทรมจนไม่อาจจะคงสภาพของความเป็นวัดอยู่ได้ ดังตอนหนึ่งว่า

ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบกันเป็นวัดในยามนี้เก่าแก่ทรุดโทรม หมดสง่าราศีเสียสิ้นศาลา
การเปรียญสร้างด้วยไม้เก่าคร่ำคร่าและรั่ว กระเบื้องบริเวณชานคาหสนหายไบบนหย่อม ๆ
เสาบางต้นทรุด ลูกกรงระเบียงดง่อนแง่น บางช่วงหลุดหายไบบแล้ว โบสถ์เล่าก็รูปทรง
โบราณเต็มที พนักฉาบปูนเรียบไม่มีลวดลายสักนิด ช้างยืนยกเกาะเป็นแปลง ๆ บางแห่ง
แตกร้าว มีต้นโพธิ์ขึ้นแซม ประตูหน้าต่างหรือก็เป็นไม้ทื่อ ๆ ไม่ได้ฉาบทาสวยไว้ให้
เจริญตาบ้างเลย กระเบื้องบนหลังคาเก่าคร่ำ สีสิ้นจางจืด หลาย ๆ แผ่นแตกแต่ยังไม่หล่น
หลายแห่งเป็นช่องโหว่ ซ่อฟ้าเป็นไม้แหลมเหมือนหลังคาเรือนไทย หลังโบสถ์มีหน้าต่างขึ้นรัก
เป็นป่า หางออกไปทางกุฏิเป็นหมู่เจดีย์เล็ก ๆ ล้วนยอดด้วน กุฏิเล่าเห็นแล้วก็ใจหายมิอยู่
แค่สี่หลังเท่านั้นยังปล่อยให้ทรุดโทรมได้ปานนี้

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 37 - 38)

และยังกล่าวถึงสภาพของป่าช้าที่ถูกปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ยังความ
น่าอนาถใจแก่ผู้พบเห็นยิ่งนัก สภาพของศพที่ถูกเผาก็เป็นที่น่าอนาถชวนให้เกิดความสมเพชใจยิ่งนัก
ดังข้อความที่ว่า

ท่านเจ้าอาวาสเดินสำรวจเข้ามาหาเยื้องหน้าว่า "วัดเรามาตัดตัดขาดแคลนไปทุกอย่าง
หนอโยม" ท่านมองไปที่เชิงตะกอนซึ่งก่อด้วยอิฐมอญเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีเหล็กเส้นโตะเรียง

ตามขวางรับโลก เพื่อให้ได้โรงมียี่ว้างใส่ฟัน "แม้แต่เมรุเผาศพก็ไม่มีเห็นสภาพอย่างนี้ แล้วอาตมาหดหู่ใจนักดูทุเรศทุรังบอกไม่ถูก กว่าจะไหม้หมดก็กินเวลานานเหลือเกิน ช้ายังต้องหาฟัน เติมฟัน เชียฟันร่วนวายไปหมด คนตายแทนที่จะได้ถูกเผาอย่างสบายก็ต้องถูกพลิกซ้ายพลิกขวาไม่มีอันเป็นสุข..."

"ไม่เป็นไรหรอกครับ มียี่ง้างก็ทำยี่ง้างนั่นแหละเหมือนกัน..." ยี่ส่นยังมองไปที่เตาเผา

"ป้าช้านั่นก็อีก" ท่านพยักหน้าไปด้านหลังเชิงตะกอน "เป็นโรงสังกะสีๆ ฟัง ๆ อาตมากลัวอีแรงมันจะลงทิ้งศพเหลือเกิน นึกแล้วสังเวชใจจริง ๆ เมื่อหลายวันก่อนต้องให้สับเพร่หาเศษไม้ไปซ่อม ก็กันได้แต่อีแรงอีกเท่า่นั้นแหละ พวกหนูพวกงูจะกันมันไม่ได้หรอก อาตมาคิดแล้วก็อยากจะสร้างใหม่ให้มันแน่นหนาถาวร แต่ก็คงสร้างได้แต่อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น เพราะเงินที่เหลือจากสร้างกุฏิมีไม่มาก ไม่รู้ว่าจะสร้างเมรุหรือที่เก็บศพก่อนดี"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 131 - 132)

นวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" มีการใช้สภาพธรรมชาติที่เต็มไปด้วยน้ำเจิงนองท่วมท้นร่นาถึงความเสียหายแก่ชาวบ้านเข้ามาเป็นฉาก และบรรยากาศของเรื่องผู้คนต้องเดือดร้อนอพยพสัตว์เลี้ยงหนีนํ้ากันอย่างวุ่นวาย ดังข้อความที่ว่า

สิ้นเดือนสิบ นํ้าเหนือหลากมาพร้อมกับลมหนาวแรก ๆ ผ่นไหลเอื่อย ๆ แต่ดูทรงพลังต่อมา ก็ไหลแรงขึ้น นํ้าเป็นสีขุ่นโคลน พอเข้ากลางเดือนสิบเอ็ด นํ้าทะเลก็หนุน นํ้าจากเหนือจึงสูงขึ้นเรื่อย ๆ แล้วก็ล้นตลิ่ง ลูกกลมเข้าบ้านนาตื้นบ้าน แผลออกไปสู่ไร่นาสาธพร้อมทั้งระดับนํ้าที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ พวกชาวบ้านมองดูสายนํ้าแล้วก็ได้แต่ทอดถอนใจ ในปีนี้นํ้าจะไม่แรงนัก แต่ก็ไม่แน่ใจว่าจะมากเหมือนทุกปีไหม พวกเขาเตรียมยกโรคใหม่ บ้างก็ต่อเติมโรคเก่าให้กว้างขึ้นเพื่อให้พบกับสัตว์เลี้ยงที่จะนํ้าขึ้นไปอาศัยจนกว่านํ้าจะลด เพราะนับแต่หลวงพ่อนิยามมาเป็นเจ้าอาวาสวัดโรคพระนางได้ปีเดียว ท่านก็ประกาศห้ามทุกคนนํ้าสัตว์เลี้ยงไปอาศัยด้วยกลัวว่าวัดจะสกปรกด้วยมูลสัตว์ มีกลิ่นไม่น่าชื่นชม และเป็นภาพสับสนวุ่นวายให้บรรดาแขกหรือจากทั่วทุกสารทิศได้พบเห็น

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 13 - 14)

ในนวนิยายเรื่อง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" ได้ใช้สภาพธรรมชาติที่เต็มไปด้วยสภาพน้ำท่วมท้นไร่นาของชาวบ้านที่ทากันน้ำหมื่นไร่ต้องเสียหายย่อยยับ สภาพนาไร่เต็มไปด้วยวัชพืช และธัญพืชเข้ามาเป็นฉากและบรรยากาศในเรื่อง ดังข้อความที่ว่า

ฝนตกลงมาได้สิบวัน น้ำในแม่น้ำก็ล้นตลิ่ง ลูกกลมเข้าไปในไร่นาสาธิตอย่างรวดเร็ว สามวันต่อมาระดับน้ำก็สูงถึงเอว ข้าวในพันหมื่นไร่ ล่มสลายอยู่ใต้ท้องน้ำ มองไปทิศทางใด ก็เห็นแต่น้ำขาวพรางไปจดขอบฟ้า

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 105)

ตะวันลอยดวงขึ้นเหนือยอดไม้ สาดแสงสีส้มสาดส่องบนผืนน้ำ เห็นต้นหญ้าตรอมตายล้มระเนนไปตามทางน้ำลด ผักหญ้าเริ่มเงา รอวันตายเมื่อน้ำแห้ง ไม้ยืนต้นดูโดดเด่น เห็นตะไคร้และคราบน้ำออกกระด้างที่น้ำท่วมถึง บริเวณที่ดอนเริ่มเห็นคันนาผลุบ ๆ โผล่ ๆ ส่วนในบริเวณที่ลุ่มยังเห็นมันเป็นป็นคันอยู่ใต้ผืนน้ำ

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 189)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสมันที่พัดกลับ" มีการกล่าวถึงสภาพธรรมชาติที่แห้งแล้งได้รับความเสียหายเอาไว้ในเรื่องสั้น 2 เรื่อง ดังนี้

"เชือกที่ข่วนคอ" เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงสภาพของที่ดินทำกินของชาวบ้านที่เต็มไปด้วยความแห้งแล้งพืชผลต้องพากันเสียหายยังความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ฝนแล้งมาสองปีติด ๆ กันทั้งที่อยู่ระหว่างภูเขากับทะเล บลูกั่วลิสงก็ไม่แทงงอ ข้าวไร่นาก็เหี่ยวแห้งตายไปตั้งแต่ผลัดต้นพันจากหลุม แม้แต่มะพร้าวออกจั่นแล้วก็ไม่อยากจะติด ลูกที่ติดบ้างจั่นละลูกสองลูกก็ถูกแดดเผาผล็อย ๆ ตั้งแต่ลูกเท่าหัวนิ้วโป้งต้นข้าวหลาย ๆ ต้นที่ปลูกในบริเวณดินทรายทนร้อนไม่ไหวก็ทำท่าเหมือนจะตายเสียให้ได้ ใบเหี่ยวเฉา ขบทรหมไปทั้งสวน หลายต้นก็ตายจริง ๆ

ส่วนของเขาก็เหมือนกัน ใบแห้งโรยเหมือนจะสิ้นใจ เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนจะไม่เป็นอัน
กินอันนอนกว่ามันจะโตถึงขนาดเก็บลูกขายได้ก็กินเวลานับสิบปี ถ้ามันตายจริง ๆ ก็เหมือน
กับว่าครอบครัวของเขาได้ล้มตายลงด้วย ตายทั้งที่มีลมหายใจอยู่เช่นนี้แหละ

ตลอดแล้งที่ผ่านมา ผู้คนที่อาศัยอยู่ตั้งแต่ประจวบจนถึงชุมพร จึงมีชีวิตรอดอย่างขบเซา
โดยเฉพาะในอาณาบริเวณที่เขาอยู่นี้แล้งจนไม่มีฝนตกสักเม็ดในฤดูฝน แม้แต่ฤดูมรสุมลมฝน
ก็พัดข้ามหัวไปหมด ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะบนเทือกเขาตะนาวศรีเหลือต้นไม้แทบจะนับต้นได้
ภูเขาหลายลูกกลายเป็นภูเขาหัวโล้น ทั้งที่เมื่อก่อนนี้อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่านานาพันธุ์ มีธาร
น้ำไหลลงสู่ที่ราบลุ่มตลอดปี แต่บัดนี้มีเพียงภาพฝันถึงวันคืนอันชุ่มชื้นท่ามกลางระอุโอแคด
อีกไม่กี่ปีมันก็จะไม่มีอะไรเหลือ เพราะแม้แต่ผู้แทนฯก็ขึ้นไปตั้งโรงเลื่อยสร้างผลาญป่าอยู่บน
ภูเขาในเขตพม่า

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 42 - 43)

"โรคพระนาง" เป็นเรื่องสั้นอีกเรื่องหนึ่งที่ใช้สภาพธรรมชาติที่ถุกน้ำท่วมขัง
ไร่นาเสียหาย ชาวบ้านต้องเดือดร้อนอพยพหลบหนีเข้ามาเป็นลวัก และบรรยากาศของเรื่องเช่นกัน
ตั้งชื่อความที่ว่า

เขาคิดแล้วก็รู้สึกสยอ คิดไปถึงหลายปีก่อนตอนพ่อยังอยู่...น้ำเหนือหลากทะลักซุน
แดงคลั่ง แล้วฝนก็กระหน่ำหนักเป็นเดือน ๆ ชาวในนาจมอยู่ใต้พื้นน้ำสุดลูกหูลูกตา มองไป
ทางไหนมีแต่น้ำจนจรดขอบฟ้า

โค่นมันซะให้รู้แล้วรู้รอด ปีต่อ ๆ ไปน้ำมากอีกจะได้ไม่มีปัญหา ไม่งั้นก็เป็นอยู่อย่างนี้ทั้ง
ชาติ...

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 159)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "วันฟ้าหม่น" ก็มีการกล่าวถึงสภาพธรรมชาติที่แห้งแล้ง
โหดร้ายทำให้มนุษย์ต้องประสบกับความทุกข์ยากเอาไว้ถึง 3 เรื่องด้วยกันดังนี้

"คนบ้ากับชะตากรรมของเขา" เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงสภาพขอยในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่เต็มไปด้วยฝุ่น และน้ำท่วมซึ่งสร้างความยากลำบากให้แก่ชาวบ้านในการสัญจร และยังถูกลบหลอหลังคาบ้านเสียหายอีกด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ทุกคนในซอยบ้านริมทุ่งอยากหาฝนตก เพื่อให้แผ่นดินชุ่มชื้น ชะล้างฝุ่นลูกรังที่จับเคลอะตามใบไม้ใบหญ้าให้ดูสดเขียวเจริญตา และสำหรับต้นไม้คงต้องการเช่นเดียวกัน
ฝนตกจริง ๆ แต่กว่ามันจะโปรยเม็ดได้ลมก็หอบเอาหลังคาบ้านไปไว้กลางทุ่งเสียสองหลัง

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 16)

ซอยลูกรังมีน้ำขังเป็นแอ่ง ๆ ผู้คนที่สัญจรไปมาค่อนข้างถูกละหลุม แต่ไม่มีใครสนใจจะจัดการกับแอ่งน้ำเหล่านั้น แม้แต่เจ้าของที่ดินจัดสรร
นี้ฝนตกเพียงแค่นี้ก็ชั่ววูบ เมื่อเข้าหน้าฝนละจะลำบากขนาดไหน

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 18)

"คนเกิน" เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงสภาพธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความหนาวเย็นของอากาศที่หนาวเย็นจัดจนสามารถทำให้คนตายได้ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ดาวดาราตาเกิลเลื่อนผืนฟ้าค่อยหรี่แสงลง หลายดวงจางหายไปบนม่านมืด บางดวงหล่นวูบวาวลงสู่โลก แต่ไม่ว่าจะถึงกี่พันดับหายในกลางหาวเสียก่อน เสียงไก่ขันกระชั้นประสานเสียงเจื้อยแจ้วมาจากหัวหมู่บ้านนั้น ลมหนาวซึ่งโอบรอบมาตั้งแต่หัวดึกทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเสียงซอกไซ้ ต้นข้าวในนาดังมาในความมืด เหมือนเสียงครวญคราง แพบรอยของหญิงชราและเข้ามาพัดซาหลังคาให้เปิดพะเยิบพะยิบ เสียงดังรุ่มร่าเป็นทอด ๆ เตือนให้บงซึ่งนอนคุตคุตครึ่งหลับ ครึ่งตื่นอยู่ข้างกองไฟลุกขึ้นใส่ไฟที่กำลังจะมอดดับ ร่างพอมเกร็งตัวเกรียวสั่นงั๊ก ๆ พันกระทบกันดังกึกกัก ไฟไฟเสร็จก็ลงนอนคุตคุตต่อไปอีก

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 33 - 35)

ความหนาวเย็นของอากาศทำให้มนุษย์ต้องพบกับความทุกข์ยาก มนุษย์ต้อง
เผชิญกับความหนาวเย็นของอากาศที่คุกคามอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ดังข้อความที่ว่า

เขาหนาวจนสั่นสะท้านไปทั้งตัว น้ำค้างที่แทบจะเป็นน้ำแข็งตามต้นหญ้าระตึ้นจนปวดชา ฐ
สึกเหมือนว่าเนื้อจะหลุดลุ่ยเป็นชิ้น ๆ เมื่อคืนก็หนาวแทบจะแข็งตายอยู่แล้ว มาคืนนี้กลับยิ่ง
กว่าเสียอีก เขาคิดไปถึงลูกชายคนเล็ก ป่านนี้จะเป็นยังงี้มั่งก็ 모르 จะหนาวจนหน้าเขียว
ปากแข็งเหมือนเมื่อคืนอีกหรือเปล่า? คนโตก็คงจะนอนขดห่มผ้าถุงอยู่ข้างห้องคิดแล้วก็เร่ง
ไฟให้จั่นอีก แต่อาการปวดตามกล้ามเนื้อและกระดูกที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ก้าวขาแทบ
ไม่ออก เขาอยากจะทำอะไรเดินอากาศได้เหลือเกิน

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 39)

"วันฟ้าหม่น" เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงสภาพธรรมชาติ ซึ่งเต็มไปด้วยน้ำท่วม
ซึ่งนำมาเกิดความเสียหายให้แก่ชาวบ้านเช่นเดียวกัน ดังข้อความที่ว่า

บนฟ้าเมฆค่อยหนูนเนื่องเข้ามาจนฟ้ามืด เขามองดูยอดข้าว เมื่อกลางวันมันยังชูใบอยู่
ได้ แต่เดี๋ยวนี้ระดับน้ำสูงขึ้น เหลือเพียงปลายใบชูคว่ำไว้ ๆ เขาคิดว่าหากฝนยังไม่หยุด
ตก พรุ่งนี้ก็จะไม่เห็นอะไรเลย นอกจากท้องน้ำฉวมนไปจรดขอบฟ้า

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 117)

1.2 สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

วิมล ไทรนิมิต สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับสิ่งที่อยู่
รอบตัวอันเกิดจากฝีมือของมนุษย์เองสร้างขึ้นมา และทำให้มนุษย์ต้องได้รับความทุกข์ยากจากสิ่ง
เหล่านั้น สิ่งที่เกิดจากฝีมือของมนุษย์ด้วยกันมีส่วนบีบคั้น กดดันให้ชีวิตมนุษย์กลุ่มหนึ่งต้องเผชิญต่อ
ปัญหาและอุปสรรคนานาประการอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง สังคมแวดล้อมมนุษย์ที่เต็มไปด้วยการแบ่ง
แย่งชิงดี เอาเปรียบเอารัดเอาเปรียบ นอกลกคดโกงจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในรูปแบบต่าง ๆ อย่างคาดไม่ถึง
ผู้คนในสังคมที่อ่อนแอ หรือด้อยกว่าก็ต้องถูกคนที่ฉลาดกว่าได้เปรียบกว่ากระทำร้ายอยู่ตลอดเวลา
เขาคำนึง "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก" การต่อสู้ดิ้นรนของคนที่ยากไร้หรืออ่อนแอกว่าในสังคมที่ต้องทน

ทุกขั้ล้าก็เญจะถูกสะท้อนออกมาอย่างเด่นชัดในงานวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมณฑล โดยอาศัยฉากและบรรยากาศของเรื่อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องตลอดจนน้ำเสียงของผู้เขียนเอง ดังจะขอกล่าวในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

วิมล ไทรนิมณฑล สะท้อนสภาพสังคมมนุษย์ที่ถูกสร้างขึ้นมาด้วยฝีมือของมนุษย์ด้วยกันเอง แล้วก่อให้เกิดความทุกข์ยากแร้นแค้น ขมขื่นปวดร้าว เต็มไปด้วยปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ผ่านฉากและบรรยากาศของเรื่องเอาไว้ ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง "คนจน" สะท้อนสภาพการต่อสู้ชีวิตของคนที่ย่ำแย่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองที่เต็มไปด้วยผู้คนหนาแน่นต้องต่อสู้ชีวิตอย่างปากกัดตีนถีบ ผู้คนต้องเหน็ดเหนื่อยหดหู่กับการทำงานในแต่ละวันอย่างเหน็ดเหนื่อย ดังข้อความที่ว่า

ยามเป็นอันหมดหนทางถึงเร็วกว่าปรกติ แต่ผู้คนกลับเร่งร้อนยิ่งกว่า พวกเขาย่ำอ้าว ๆ เข้าขอขอรโดยไม่สนใจสิ่งใด เสื้อผ้ายับยู่ยี่เหม็นเหม็นเพ็งเลิกราการต่อสู้ ใบหน้าแข็งกระด้างดวงตาซีดชาเหมือนดวงตาสฟ ดูไร้จุดหมายปลายทาง พวกเขาย่ำเข้าไปในบ้านที่ละคนสองคน แต่ก็ยังไม่มียี่เพียว่าคนลี้ภัยจะหมดสิ้น ที่ปากขอขอรยังมีผู้คนเลี้ยวเข้ามาไม่ขาดสาย

(วิมล ไทรนิมณฑล. 2532 : 23)

วิมล ไทรนิมณฑล ยังสะท้อนสภาพชีวิตของคนชั้นล่างในสังคมที่เปื้อนเปื้อนกันเองด้วยการทิ้งภาระ และความรับผิดชอบที่ตัวเองก่อขึ้น นั่นคือ การมีครอบครัวและลูกเล็ก ๆ แล้วนำมาทิ้งไว้ให้ทางบ้าน ซึ่งก็ยากจนแร้นแค้นอยู่แล้วต้องเป็นผู้เลี้ยงดู ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

แม่พร้าขึ้นอีก "เดือนปีโรคตรพโรคตรแม่มันมาหยิบยื่นให้สักแดงรีเปลา? ดีแต่เอากัน ท้องแล้วก็เอามายัดให้กูเลี้ยงพูดแล้วมันเจ็บใจนัก อีดอก...ที่เอากันละเอากันได้ ลูกไม่มีปัญญาเลี้ยง จะทามาหาแดกมันก็ไม่ปลอดโปร่ง ดีแต่หาเวรมาให้กูไม่รู้จักจบสิ้น" แม่ยกมือป้ายหางตา "เมื่อไหร่มันจะสิ้นเวรสิ้นกรรมเสียทีก็ไม่รู้"

(วิมล ไทรนิมณฑล. 2532 : 43)

"อีตอกทองนั้นก็เหมือนกัน ดีแต่เอากัน ที่ลูกไม่มีปัญญาเลี้ยง เอามาทำทุเลียงลาปาก ลานบน มันก็นอนกับพัวมันสบายไป คนนั้นที่คนนี่ที่ พอมีลูกก็ขนมาทำทุเลียงอีกปีชาติก็ไม่เคย มาดูแล เงินสักสลึงสักเฟื้องก็ไม่เคยมายื่นรับนาที่ เอาแต่สบายตัว ใครมันจะเป็นยังงั้นไม่ สนใจ ขอให้ตัวเองสบายก็แล้วกัน อีจิบหาย รู้ยังจี้เอาจี้ไถ่ยัคปากเสียแต่เล็กก็ดีแล้ว อีตอก..."

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 64)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิตล ยังสะท้อนภาพชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องได้ รับความทุกข์ยากลำบากจากคนที่เป็นสามีของนางเอง สามีที่ขาดความรับผิดชอบต่อตัวเธอ และ ลูกน้อย ที่งำให้นางต้องเผชิญกับชีวิตที่ยากแค้นลำเค็ญกับลูกน้อยตามลำพัง ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

หล่อนถามตัวเองหลายครั้งว่าอะไรหนอทำให้โชคชะตาเป็นเช่นนี้ จะมีสักวันไหมที่จะ ได้พบกับความสุขสบาย แล้วหล่อนก็ตอบตัวเองว่าเกิดอีกสักกี่ชาติมันก็ไม่ดีไปกว่านี้และหาก เลือกรได้ ไม่ว่าชาติไหนหล่อนขอไม่เกิดอีกแล้วไม่ว่าจะเป็นอะไรทั้งสิ้น โลกมนุษย์ในความ คิดของหล่อนก็คือ ชุมชนรก ทุกคนถูกขังและเดินพลา้น เชื้อดเนื่อนและเข่นฆ่ากันเองเพื่อจะมี ชีวิตอยู่ในชุมชนนี้ให้นานเท่านาน ใจของคนไม่มีอะไรมากไปกว่าความเห็นแก่ตัว เอา เปรียบแม้กระทั่งคนที่ตัวเองบอกรัก ก็ดูพัววิ แรกรักนั้นแสนดี เอาอกเอาใจ เข้ามาเข้ามา จนหล่อนเชื่อสนิทว่าเขารักจริง และจะอยู่เป็นคู่พัวตัวเมียจนกว่าจะตายจากกัน แต่ไม่ถึง สองปีเขาก็ค่อย ๆ ห่างเหินเมินเลย กลับไปเอาอกเอาใจ เข้าถึงเย็นถึงกับผู้หญิงคนใหม่ ไม่ห่วงใยแม้ลูกในท้อง ที่แรกหล่อนคิดว่าความรักนั้นมันเปลี่ยนได้ อย่างน้อยครั้งหนึ่งเขาก็ รักหล่อน แต่เดี๋ยวนี้หล่อนคิดว่าไม่มีความรักจริงแท้ในโลกนี้ เขาทำทุกอย่างก็เพราะหวัง ใจตัวหล่อนเช่นเดียวกับที่ไปพัวกับผู้หญิงอื่น สิ่งทีปฏิบัติต่อหล่อนนั่นเองที่เขาเรียกว่าความรัก หล่อนก็เชื่อเช่นนั้นแม้กระทั่งเด็กหนุ่มก็เหมือนกัน ตอนปรารณาร่างกายของหล่อนก็ละล้า ละลักแทบจะหายใจหายคอไม่ทันว่า "รักพี่จริง ๆ" แล้วก็ตะบมตะปามร่างกายของหล่อน ไม่นานเดือนก็หลบเสียงดีจาก แต่พูดไม่ถูกพูดน้อยก็ถือเอาเป็นเรื่องคอขาดบาดตายจะ ได้เลิกรา

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 131 - 132)

และในที่สุดชีวิตของนางก็ต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยการเสี่ยงดวงกับการเล่นการพนัน นางต้องพ่ายแพ้อย่างย่อยยับ และต้องมีหนี้สินมากมายถึงกับชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของนาง ซึ่งเป็นผู้ชายทั้งหลายด้วยการไปหลับนอนกับเขาทั้งหลายอย่างไม่มีทางเลือกหรือหลีกเลี่ยงแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

แล้วคืนนั้นหล่อนก็สูญเงินไปอย่างรวดเร็ว วันต่อมาเขาก็ทวงสัญญาโดยไม่ต้องรอให้ถึงสิบห้าวัน หล่อนก็เป็นคนจริง ไม่บิดพลิ้ว ไม่หลบหนี เผลอหนีไปกับเขาอย่างไม่มีสะทกสะท้าน และไม่ต่อรองสักคำเมื่อเขาบอกว่า "หนึ่งครั้งต่อเงินห้าสิบบาท" หล่อนรู้ว่าบัดนี้หล่อนเป็นผู้แพ้ และชะตากรรมของผู้แพ้ก็คือ ยอมรับการกระทำนั้นไม่ว่าจะเจ็บปวดหรือชื่นชมสักเพียงใด

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 74)

ในนวนิยายเรื่อง "ผู้ใจกว้าง" วิมล ไทรนิมิตต สะท้อนภาพของสังคมเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยสภาพปัญหาที่ก่อให้เกิดอุปสรรค และความทุกข์ยากต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจราจรที่ติดขัด ถนนหนทางที่เต็มไปด้วยรถราที่ติดขัด ผู้คนเบียดเสียดเบียดอัดอยู่บนรถประจำทาง ความไม่พึงประสงค์ทั้งหลายอันเกิดจากสภาพถนนในเมืองหลวง ซึ่งนวนิยายเรื่องนี้ได้กล่าวถึงอยู่หลายตอนด้วยกันดังนี้

สภาพการจราจรบนท้องถนนในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยรถรา เสียงรถยนต์ ผู้คน และผู้คนวันจากท่อไอเสียที่ทำให้คนต้องเผชิญกับความทุกข์ยากในการเดินทางสัญจรไปมาในแต่ละวันอย่างทุกข์ทรมาน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ถนนในกรุงเทพฯ ยามเช้าคลาคล่ำด้วยผู้คนและรถรา เสียงเครื่องยนต์ เสียงแตรและเสียงผู้คนกระหึ่มเหมือนจะบ้าคลั่ง ในอากาศ ผู้คนและควันจากท่อไอเสียลอยคลุ้งทำให้แสงแดดหมองคล้ำสกปรก หล่อนหงุดหงิดอยู่ในรถที่ติดไฟแดงเกือบสามสิบนาที และขยับรถถึงหกครั้งแล้วก็ยังไม่สามารถผ่านไฟแดงไปได้

หล่อนดูนาฬิกาที่หน้าบัตรรถแล้วก็นาฬิกาที่ข้อมือ ราวกับอยากจะใช้เวลาจริงเป็นของ เรือนที่เดินช้าที่สุด หล่อนใช้เวลาเดินทางจากบ้านมายังร้านอาหารถึงชั่วโมงครึ่ง ทั้งที่ ระยะทางไม่ถึงสิบกิโลเมตร หล่อนเครียดจนคิดว่ากรุงเทพฯ ไม่น่าอยู่อีกต่อไป

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 181 - 182)

และผู้เขียนยังสะท้อนภาพของรตราที่ติดขัดผสมผสานกับผู้คนวันอันทำให้ผู้คน ต้องเกิดอาการวิงเวียนคลื่นไส้ แต่ก็ต้องเผชิญกับสิ่งเหล่านี้อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ดังข้อความ ตอนหนึ่งที่ว่า

แดดยามบ่ายในกรุงเทพฯ ร้อนระอุ อากาศคละคลุ้งด้วยฝุ่น และควันจากท่อไอเสียแล เห็นเป็นสีเทา ผู้คนพลุกพล่าน รตราขวักรใจวสับสน พอเข้าในเมืองก็ติดกันเป็นพืดยาว เหยียดเขาหัวเสียขึ้นมาอีก พร้อมกันนั้น อาการปวดศีรษะข้างเดียวก็กำเริบขึ้นด้วย เขา รมโรอาการปวดนั้นมันจึงปวดเพิ่มขึ้นไปอีกปวดเสียจนเขาแทบจะล้มตามไม่ขึ้น เหงื่อพร้งพรู ออกมาระกตัว ใจหวิว ๆ กล้ามเนื้อเกร็งจนสั่น ต่อมาอาการพะอืดพะอมก็เข้ามาสมทบเขา ไขว่หน้าไม่ไหวอีกแล้วจึงตัดสินใจกลับบ้าน

รถขยับได้ไม่กี่เมตรก็ติดไฟแดงอีก เขาพบบหน้ากับพวงมาลัย คลื่นไส้แทบจะอ้วก แต่ก็ พยายามจั้นไว้ เพราะอายผู้คน ดังนั้นเขาจึงต้องต่อสู้กับอาการจะอ้วกจนอ่อนเปลี้ยอาการ ปวดศีรษะข้างเดียวรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ คล้ายกับว่ามันจะบีบกะโหลกให้แตก เขาโกรธนึก อยากริงมันให้กระจุย เพื่อว่าอาการปวดจะได้หายไปจากหัวเสียที แต่เขาก็ทำได้แค่เพียง ถามตัวเองว่า "ตัวอะไรกันวะเข้าไปอยู่ในหัว?"

แต่เขาไม่คิดหาคำตอบ

เสียงแตรรถดังจากข้างหลัง เขาแข็งใจเร่งเร่ง รถมันหน้าวิ่งออกไปแล้ว ส่วนคันหลัง ก็บีบแตรไล่อย่างหัวเสีย เขาตำแม่คนบีบแตรดัง ๆ แล้วเข้าเกียรอย่างงุ่มง่าม

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 275 - 276)

เส้นทางอันคุ้นเคย ตึกรามบ้านช่อง และผู้คนอันชินตา เสียงอึกทักอันชินหู และอากาศ มัวช้าด้วยฝุ่นควันนั้น ดูเหมือนจะมีได้เปลี่ยนไปเลย ทุกสิ่งยังคงเป็นไปเหมือนเดิม เหมือน

ทุกวัน เหมือนทุกเดือน เหมือนทุกปี แต่สำหรับท่านนายพลนั้นมีสิ่งหนึ่งที่แตกต่างจากวันเวลาในอดีต ก็คือ บัดนี้ ชีวิตของเขามีอาการคลื่นเหียน และอาการปวดศีรษะข้างเดียวจนต้องเอียงคออยู่ตลอดเวลา และดูท่าว่าอาการเหล่านี้จะคงอยู่กับเขาตลอดไป

รถอันหยุดหงิดของท่านนายพลปะปนไปกับรถเจ้าโรตยะอันคลาคล่ำ แย่งกันแซ่งแซ่งกันวิ่งไปบนเส้นทางอันซ้าวกท่ามกลางเสียงอึกทึก และอากาศที่มโหฬารของเมืองแห่งการไขว่คว้าหาสรรพสิ่งที่เหมือนฝันวัน

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 288 - 289)

ภาพของการจราจรบนทางด่วนที่ติดขัด พร้อมกับนิสัยของผู้คนที่ขับขี่ยานยนต์อย่างไร้ระเบียบวินัย เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความลำบากจากการกระทำของตนเองจนทำให้เกิดอุบัติเหตุต้องเกิดความสูญเสียทรัพย์สิน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ฟ้าในกรุงเทพฯ ยังเข้าอยู่มาก รถจึงไม่มากนัก แต่กระนั้นท่านนายพลก็รู้สึกว่าการจราจรมันติดขัดน่ารำคาญ เขาขับแซงซ้ายแซงขวาไปตลอดทาง สมองก็แสบไปจนถึงเรื่องนาครีกับณชัย ทั้งที่เขาพยายามครั้งแล้วครั้งเล่าที่จะไม่สนใจ

ท่านนายพลขับรถออกสู่ถนนทางด่วน บอกตัวเองว่าขับออกไปนอกเมืองสักพักแล้วค่อยวกกลับมาที่ทำงาน บางทีประสาที่เครียดเข็งอาจจะผ่อนคลายลงบ้าง เขาไม่เข้าใจ

แสงแดดอ่อนยามเช้ากับถนนกว้างขวางช่วยให้เขารู้สึกผ่อนคลายลงบ้าง เขาเร่งความเร็วมากขึ้นเพื่อปลดปล่อยความเครียด แต่ไม่นานเขาก็หัวเสีย เมื่อวิ่งมาจ่อท้ายรถเก๋งที่วิ่งอยู่ช่องขวาสุด เขาบีบแตรไล่ พร้อมกับคำอย่างเกรี้ยวกราดว่า "ไอพวกไม่มีระเบียบวินัย ไอพวกป่าเถื่อน โลกเจริญก้าวหน้าไปไหน ๆ ไอคนพวกนี้ก็ยังหลงรถอยู่แค่นี้ ยังจะต้องจับเบี่ยงเป้าเสียให้สูญพันธุ์"

เขาบีบแตรไล่อีกครั้ง แต่รถคันหน้าก็ยังคงแล่นไปเรื่อย ๆ ราวกับว่าในถนนมีรถอยู่คันเดียว ท่านนายพลโกรธจัด เขาเปิดไฟเลี้ยวซ้ายแล้วหักออกช่องซ้าย เร่งรถแซงขึ้นหน้าแล้วปาดเข้าช่องขวาอย่างกระชั้นชิด เขาได้ยินเสียงเบรคอย่างรุนแรงของรถคันนั้น ตาม

ด้วยเสียงเข้ากระทกโกลกับแผงคอนกรีตกลางถนน เขามองกระจกมองหลัง รู้สึกสะใจที่เห็นรถคันนั้นพังยับเยินไปทั้งแถบ

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 252 - 253)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต ยังสะท้อนให้เห็นภาพของรถเมล์ในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยผู้คนเบียดเสียดเบียดอัดก่อให้เกิดความหงุดหงิดรำคาญแก่ผู้คนเอาไว้ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขาโดนรถเมล์ ถูกเบียด ถูกอัด ถูกอึด ถูกโยก ถูกโยน อย่างไม่เคยโดนมาก่อนบางครั้งรำคาญ บางครั้งหงุดหงิด แต่ก็รู้สึกว่ามีรสชาติดีเหมือนกัน

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 14)

นวนิยายเรื่องผู้ชิวควานี้ วิมล ไทรนิมิต ยังสะท้อนถึงสภาพการดำเนินชีวิตในครอบครัวของคนชั้นสูง ในสังคมที่มีความมั่งคั่งในเรื่องเกียรติยศชื่อเสียง การชิวควาน่าสง่างาม สุขสบายส่วนตัว โดยไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว แม้แต่การกระทำบางอย่างกับคนใกล้ชิดตัวเอง จนทำให้ฝ่ายที่ถูกกระทำต้องได้รับความทุกข์ทรมาน ขาดความเป็นอิสระทั้งด้านความคิด และการกระทำ โดย วิมล ไทรนิมิต ได้นำเสนอสภาพการเลี้ยงดูลูกของครอบครัวหนึ่งที่มีพ่อเป็นนายทหารใหญ่เลี้ยงดูลูกแบบเผด็จการ ตั้งความมุ่งหวังในอนาคตของลูกโดยเอาใจตัวเองเป็นที่ตั้ง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้เป็นลูกต้องได้รับความทุกข์ทรมาน บีบคั้นซึ่ง วิมล ไทรนิมิต สะท้อนภาพให้เห็นในท่อนที่ว่า ลูกกำลังถูกพ่อแม่เบียดเบียนความสุขส่วนตัวอย่างชัดเจน ดังตอนหนึ่งในเรื่องที่ถูกสาวกับลูกชายได้กล่าวถึงการกระทำของพ่อที่บีบบังคับตนเองกับน้องชายว่าเป็นพวกเผด็จการอย่างเด่นชัดว่า

แต่คนเรานั้นก็น่าจะมีจิตสำนึกเรื่องเสรีภาพส่วนบุคคลกันบ้าง ไม่ใช่ตัวเองเป็นเครื่องมือของความคิดบ้างบอกแตกแล้ว ยังจะมากะเกณฑ์คนอื่นได้เป็นเครื่องมือไปด้วย" นาครีหันมองหน้าน้องชาย พูดปนยิ้มว่า "เธอเชื่อไหมว่า ไข่พวกผมขึ้นกับไข่พวกเผด็จการนี่มันก็

เป็นอาชญากรเหมือนกัน แต่เลวทรามต่างกันตรงที่ไอพวกข่มขืนนั้นมันข่มขืนแต่ร่างกายส่วน
ไอพวกเผด็จการนี้มันข่มขืนจิตสำนึกความเป็นคนอีกด้วย"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 255 - 256)

และยังสะท้อนความคิดของผู้เขียนให้เห็นว่า พ่อแม่เลี้ยงดูลูกไว้เป็นจู้ข้าหรือ
ทาสสนองความต้องการของตนเอง โดยเอาแต่ความต้องการของตนเองเป็นใหญ่แล้วก็ใช้วิธีการ
บีบบังคับลูกให้ทำตามใจที่ตนปรารถนาเท่านั้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"แค่เรื่องสอบไม่ได้เท่านั้นนะรีคะ?"

"เขาเอาแต่ใจตัวเองอย่างนี้มาตลอด ช่างยังมากขึ้นทุกวัน"

"มันเกินไป" นาครีตาทน "หรือเห็นลูกเป็นจู้ข้ารอง มีรองดินไปหมดแล้ว"

หล่อนสั่นหน้า ไม่รู้จะพูดอะไร

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 159)

นอกจากนี้ ยังสะท้อนความคิดของผู้ที่เป็นลูกให้เห็นว่า ผู้ที่ทำลายความสุขใน
ครอบครัวก็คือ ผู้เป็นพ่อ ซึ่งทำเหมือนหนึ่งว่าเป็นผู้หวังดีต่อลูกและครอบครัว แต่แท้จริงแล้วก็คือ
ผู้ทำลายครอบครัวนั่นเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"อาจจะใช่ แต่อคติของผมก็ไม่ได้เกิดขึ้นมาเองลอย ๆ แต่มันงอกออกมาจากการ
กระทำของพ่อ ถ้าพ่อไม่เที่ยวบงการไม่เที่ยวยึดเบียดเขาให้ลูก ๆ ต้องเป็นอย่างที่พ่อต้องการ
ผมคงไม่มีอคติกับพ่อถึงเพียงนี้หรอก และเรื่องราวเสียงเคียดแค้นในครอบครัวก็คงไม่
เกิดขึ้น"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 104)

"แต่สำหรับขวัญ-ขวัญว่าที่พ่อของเธอทำไปก็เพราะรักและหวังดีต่อลูก ขวัญเชื่อว่า
ไม่มีพ่อแม่คนไหนไม่อยากเห็นลูกได้ดีหรอก"

"เธอพูดถูก-แต่ไม่หมดหรอก" เสียงเขาเครียด "ถูกที่ว่าพ่อแม่หวังดีต่อลูก แต่ผิดที่เธอคิดว่าพ่อแม่ทุกคนจะเป็นอย่างที่คุณคิดทั้งหมด อย่างน้อยก็พ่อแม่ผมและที่สำคัญเธอต้องมองเข้าไปถึงเบื้องหลังความปรารถนาดีของพ่อแม่ด้วย"

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 88 - 89)

วิมล ไทรนิมิต ยังสะท้อนภาพความต้องการของผู้เป็นพ่อเอาไว้อย่างชัดเจนถึงความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ การผลักดันให้ลูก ๆ แก่งแย่งแข่งขันและทำทุกวิถีทางที่จะต้องก้าวสู่ความเป็นหนึ่งให้ได้ โดยไม่สนใจความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของลูก ๆ แต่อย่างใด การเลี้ยงดูแบบบีบบังคับโดยเอาใจตัวเองเป็นใหญ่ฝ่ายเดียวเท่านั้น

และผู้เป็นพ่อยังได้พร่ำสอนถึงวิถีทางที่จะได้มา ซึ่งความก้าวหน้าและ เกียรติยศชื่อเสียงจนหลงลืมคิดแม้กระทั่งความสุขส่วนตัวที่ควรแสวงหาส่วนตัวบ้าง ตามใจปรารถนาของลูกเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ท่านนายพลอบรมสั่งสอน และแนะนำเดชะชาติเหมือนเมื่อครั้งยังเรียนอยู่เช่นเดิม เขาบอกเดชะชาติว่า หากอยากจะก้าวหน้าในชีวิตการงาน และก้าวหน้าเพื่อนร่วมอาชีพละก็เขาจะต้องไปรับราชการอยู่ชายแดน ที่นั่นเขาสามารถจะเก็บเกี่ยวผลงานได้มากและเร็วกว่า "ที่ชายแดนนั้นถือเป็นถิ่นทุรกันดาร และมีสงคราม สงครามจะทำให้แก่แก่กร่ง ท้าให้แกมีผลงาน ออกสนามรบไม่กี่ครั้งแก่ก็จะได้เหรียญกล้าหาญ ได้เป็นวีรบุรุษ และได้เลื่อนยศเร็วขึ้น"

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 97)

วิมล ไทรนิมิต สะท้อนภาพของชีวิตมนุษย์ในทุกวันนี้ว่าแม้แต่ห้วงพะวงกับชีวิตในอนาคตที่ตึงมากเกินไป จนหลงลืมและละเลยใส่ใจต่อชีวิตในปัจจุบันจนบางครั้งทำให้ชีวิตในปัจจุบันต้องทุกข์ยาก ลำบากและไร้ค่าเพื่อมุ่งหวังชีวิตในอนาคตที่ยังมาไม่ถึง ดังนั้นชีวิตของมนุษย์ทุกวันนี้จึงต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานในลักษณะต่าง ๆ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ชีวิตในวันนี้เล่า? เราเอาชีวิตในวันนี้ไปไว้ที่ไหน? ทำไมเราไม่ใส่ใจดูแลมัน? เหมือนกับว่าชีวิตวันนี้ไม่มีความหมาย ไม่มีค่าอะไร ไม่ใช่ชีวิตเป็นเพียงอะไรบางอย่างที่เราซึมนึกแล้วเช็ดมัน เพื่อไปให้ถึงวันข้างหน้า ให้ถึงสิ่งที่เราหวัง ทั้งที่ไม่เคยรู้เลยว่ามันจะมีจริงหรือเปล่า ดูเหมือนว่า" เขามึนปาก "เราห่วงกังวลถึงไอ้ตัวอนาคตต่างหากไม่ใช่ห่วงตัวเอง ไม่ใช่ห่วงชีวิตในขณะนี้เราเพียงแต่นำตัวเราไปเป็นทาสของไอ้ตัวอนาคตเท่านั้น"

"ชีวิตทุกวันนี้ก็มีหน้าที่เพื่อวันหน้าไง?"

คำถามผุดขึ้นมามากมาย-วันหนึ่งมีจริงหรือ? มันยังมาไม่ถึงสักหน่อย ทำไมจะต้องเอาชีวิตไปแขวนอยู่กับการคาดหวังลม ๆ แล้ง ๆ และถ้าเราไปถึงวันนั้นแล้วเราจะหยุดแค่นั้นหรือ? มันก็ต้องทะเยอทะยานต่อไปอีก ด้วยคาถาเดิม และคาถาเดียวคือ "เพื่ออนาคต" ดูพอซิ จากนายร้อยเป็นนายพัน จากนายพันเป็นนายพล และจากนายพลพอก็ยังมุ่งมั่นสร้างอนาคตต่อไปไม่หยุดยั้ง ด้วยหวังว่าจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ แล้วเมื่อไหร่เล่าเราถึงจะเดินทางไปถึงอนาคต?

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 54 - 55)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมิต กล่าวถึงสภาพของการจัดงานวัดที่เต็มไปด้วยมหรสพบันเทิงต่าง ๆ เป็นเครื่องล่อใจ ล่อเงินในกระเป๋าของผู้คนเข้ามาเพื่อแสวงหาความสุขสนุกสนานในหลากหลายรูปแบบ ผู้คนที่ล่องไหลเข้ามายังลานวัดเพื่อความบันเทิงมิใช่เพื่อติดต่อกับบรรพบุรุษ และที่สำคัญความปิติอิ่มเอิบใจของเจ้าอาวาสผู้วางแผนการทั้งหมด เพื่อหวังผลประโยชน์มหาศาลจากรายได้ในการจัดงานวัดในครั้งนี้ อดจะมีการสร้างกุฏิใหม่เป็นเดิมพันตรงหน้าดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

วันงานมาถึง บริเวณวัดแทบไม่มีที่ว่าง ทั้งร้านค้า ทั้งผู้คนแน่นขนัด เสียงเพลงจากจอหนังแผดเสียงแข่งกับเสียงเพลงจากเวที วงดนตรี ส่วนเวทีลิเกก็โหมโรงครื้น ๆ ตั้งแต่หัวค่ำ พยายามจะข่มเสียงปี่กลองสลัดกับเสียงระฆังม้วนจากวิภาหิตได้ ยิ่งใกล้เวลาผู้คนที่ยิ่งหลาไหลกันเข้ามา เรือหางยาวแล่นกันกระหึ่มท้องน้ำรับเอาคนมาส่งขึ้นวัดเที่ยวแล้ว

เที่ยวเล่า ท่านเจ้าอาวาสมองดูผู้คนที่มากราบไหว้กันมากมายเกินคาดหมายแล้ว ก็ยิ้มอย่างยินดี ถ้าเป็น
อย่างนี้ครบทั้งเก้าคืนฤกษ์ใหม่สี่หลังก็เห็นอยู่ตรงหน้า

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 117)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสลมที่พัดกลับ" ก็มีการสะท้อนสภาพแวดล้อมที่เกิด
จากฝีมือมนุษย์ที่สร้างขึ้นมา เพื่อทำให้มนุษย์ด้วยกันเองต้องได้รับความทุกข์ยาก และถูกเบียดเบียน
ฉ้อฉลเอาเปรียบเอาไว้ถึง 7 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

"เหี้ย" เป็นเรื่องสั้นที่ได้สะท้อนให้เห็นสภาพของคนยากจนที่เกือบจะอดตาย
อยู่แล้วกับการทรมานหาเงินที่ผิดเคียดจากความแห้งแล้ง แต่ก็ต้องถูกผู้มีอำนาจมาเบียดเบียนขอ
บริจาคเงินเพื่อเอาไปจัดงานเลี้ยงเจ้านายชั้นสูง โดยไม่สนใจว่ากำลังรีดเลือดกับบุญแต่อย่างใด
ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"แม่...เมื่อตอนฉันกลับมาเนี่ยเจอกับผู้ใหญ่ เขาบอกว่าให้เราไปประชุมที่วัด พวกที่
จังหวัดกับอำเภอเขาจะมาประชุม..."

"เออ ญาติเอง มีอยู่ก็ไปทานหาหนุ่เข้า"

"มันไม่แค่นั้นหรอกแม่ ผู้ใหญ่เขาบอกว่า พวกเจ้านายเขามากันเยอะ แล้วก็มาตั้งไกล
อาหารการกินก็ลำบาก กำนันกับผู้ใหญ่บ้านเลยตกลงกันว่า จะเลี้ยงอาหารกับเหล้ายาเขา
บ้าง"

"แล้วมันเกี่ยวอะไรกะเราด้วยเล่า"

"เกี่ยวซิแม่ ผู้ใหญ่เขาขอความร่วมมือจากเรา เขาขอบ้านละยี่สิบบาท"

"จะเอาห้าที่ไหนไปให้ คนจะอดตายกันอยู่แล้ว" นางพูดอย่างเดือดดาล

"ฉันก็บอกเขาแล้วว่าเราไม่มีเงินกันเลย" เขาพยายามเก็บกดอารมณ์ "เขาบอกว่า
ไม่มีก็ไม่เป็นไร แต่ขอให้สักตัวสองตัว ฉันเลยพูดอะไรไม่ออกเกรงใจเขา เขาเคยมี
บุญคุณกับเรา แล้วอีกอย่างคนอื่น ๆ เขาก็ให้ความร่วมมือกันทุกบ้าน ถ้าเราไม่ไปร่วมด้วย
เขาจะคิดยังไง อีกหน่อยเราเดือดร้อนขึ้นมา ก็จะพึ่งพาเขาไม่ได้"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 30)

นอกจากนั้น ชาวบ้านยังจะต้องถูกเบียดเบียนจากผู้มีอำนาจมาขอไถ่เพื่อให้อยู่ เพื่อจะเอาไถ่ให้ลูกสะใภ้กิน เพื่อจะได้มีน้ำนมไว้เลี้ยงลูก แต่กลับต้องเอาไปให้ผู้มีอำนาจกินเลี้ยงกันอย่างฟุ่มเฟือยจนทำให้เกิดความคับแค้นใจ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

นางคิดไปถึงไถ่สองตัวเมีย ซึ่งเป็นความหวังสุดท้ายที่จะให้ลูกสะใภ้กิน เพื่อจะได้มีน้ำนมให้หลานชาย แต่นางก็ไม่อาจจะรักษาไว้ได้ ภาพที่พวกจังหวัด พวกอำเภอ และผู้ติดตามเกือบยี่สิบคนกินเหล้ากินเปียร์ และอาหารที่วางเต็มโต๊ะอย่างฟุ่มเฟือยนั้น ทำให้นางโกรธแค้นมากขึ้น พลันนางก็เริ่มเห็นตัวเหี้ยตัวจริง และเห็นมันมากขึ้นเต็มบ้านเต็มเมือง ล้วนเป็นเหี้ยลั่นทุ่ ๆ แต่ขมยทุกอย่างทุกอย่างจากชีวิตของนางไปกินอย่างหน้าด้าน ๆ และเลือดเย็นกว่าเหี้ยลั่นแถมมากมายนัก

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 33 - 34)

"เชือกที่ข่วนคอ" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพชีวิตของสองคนตัวเมียที่ต้องทุกข์ยากกับการทำมาหากินอันผิดเคือง ผู้เป็นพ่อต้องได้รับอันตรายจากการทำงานเป็นลูกจ้างจนทำให้ตัวเองเกือบพิการจนต้องออกจากงานอย่างสิ้นไร้ความเหลียวแลจากนายจ้าง ชำร่ายเมียของเขาที่ต้องมาล้มป่วยลงอีกด้วยโรคมะเร็ง และเขาก็ยังผิดหวังใหญ่เมื่อถูกปฏิเสธจากสถานอนามัยที่ไม่สามารถจะรับรักษา หรือช่วยเหลือนิด ๆ แก่เมียเขาได้เลย

"ความตาย" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพของสังคมในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยผู้คนมากมาย ท่วมท้นเกินกว่าทรัพยากรที่มีอยู่ ผู้คนจะต้องแก่งแย่งกันจนในที่สุดคนที่มิมีโอกาส และแข็งแรงกว่าก็จะเป็นผู้ถูกรูด ส่วนคนอ่อนแอ และด้อยกว่าก็ต้องพ่ายแพ้ล้มหายไปในที่สุดเหมือน "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก" นั่นเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผู้คนคงจะอดอยาก ไม่มีอะไรจะกินเพราะได้แย่งกันกิน แย่งกันใช้ แย่งกันล้างผลาญจนหมดสิ้นแล้ว ในที่สุดคนก็จะต้องกินคนด้วยกันเอง เหมือนปลาใหญ่กินปลาเล็ก

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 59 - 60)

และสะท้อนสภาพชีวิตของผู้เสียสละที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติกล้าหาญในตอนแรกกับการกระทำของคนกลุ่มหนึ่งที่ยกย่องสรรเสริญเขา เมื่อเห็นว่าเขาต้องเสียสละเสี่ยงอันตรายเพื่อชาติบ้านเมืองจนร่างกายต้องพิการ แต่แล้วไม่นานนักเขาก็ต้องกลายเป็นชายพิการในสังคมที่ไร้ค่า ถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างไร้ความหมาย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ฉันคิดถึงคนข้างบ้านคนหนึ่ง เขาอาสาไปรบในสงครามเวียดนามและเจ็บหายไประลอกและเมียบ่อกับไข้กลับมา...พร้อมด้วยชีวิตที่ขาดหาย เขาของเขาขาดทั้งสองข้างเพราะเหยียบกับระเบิด ใบหน้า และตามเนื้อตัวเต็มไปด้วยบาดแผล รากชีวิตที่ขาดหายไปนั้นมีส่วนไม่ก็พันบาท ทั้งที่ก่อนจะไปรบเขาได้รับคำยืนยันว่าจะได้เป็นหมื่น ที่จริงเขาอาจจะได้จำนวนดังที่ว่า ถ้าเขาไม่ซื้อและเชื่อจนเกินไป...

แต่เขาก็ปลานปล้ำ และภูมิใจนักหนา กับเหรียญกล้าหาญ และคำสดุดีที่ทนายบ้านออกว่าเป็นเกียรติอันยิ่งใหญ่แก่วงศ์ตระกูล เป็นเกียรติภูมิแก่ชาติ เป็นทหารหาญ และเป็นวีรบุรุษ

เมื่อบาดแผลของเขาหายใหม่ ๆ เขามองแก่ใคร ๆ ว่า แม้เขาจะตายไปก็ไม่เคยเสียด้วยชีวิต เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาทำนั้น เขาทำ "เพื่อชาติ" แต่เขาจะคิดบ้างหรือเปล่าว่า "ชาติ" ที่แท้จริงคืออะไร และที่เขาไปรบนั้นเขาได้รับเพื่อใคร เพื่ออะไรกัน

มาถึงวันนี้... เขาเป็นเพียงชายพิการวัยกลางคน ๆ หนึ่งที่ถูกละทิ้ง มีชีวิตอยู่อย่างเจ็บปวด รำเหว และสิ้นหวังทั้งปวง

เหรียญตราไม่อาจช่วยเขาได้

และชาติก็ไม่ต้องการเขาอีกแล้ว

ฉันไม่รู้ว่าเขาจะภูมิใจ และปลานปล้ำเหมือนวันคืนเก่าก่อนอีกหรือไม่ บางที...เขาอาจจะรู้สึกได้ว่าแล้วกระมัง ว่าสิ่งที่เขากระทำไว้ในอดีตนั้นคือความผิดพลาดและโง่เขลา และสิ่งที่ได้รับตอบแทนมานั้นก็คือความจอมปลอม ความหลอกลวงทั้งสิ้น

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 60 - 61)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมมนุษย์ที่เกิดความทุกข์ยากแค้นจากฝีมือของมนุษย์ด้วยกันเอง เป็นผู้เบียดเบียนหาใช้ความจนแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ไม่ใช่หรือ ความจนไม่ได้ฆ่าคนเหล่านี้ แต่คนด้วยกันต่างหาก คนที่ละโมภโสมมาก เห็นแก่ตัว เอาไรต์เอาเปรียบ กอบโกย ชูตริตสารพัดทำ เพื่อเอาตัวรอดเพื่อความมั่นคง เสวยสุขแต่เฉพาะตัว เฉพาะวงศ์าคณาญาติ โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยาก ความอดอยาก และความเจ็บปวดของใคร ๆ คนพวกนี้แหละคือฆาตรกร

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 62)

และวิมล ไทรนิมิตล. ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่คอยฉ้อฉลเบียดเบียนให้คนในสังคม ต้องได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนก็ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีหน้ามีตา มีเกียรติยศชื่อเสียงอยู่ในวงสังคม ชั้นแนวหน้าทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ ข้าราชการ จนกระทั่งนักการเมือง โดยแต่ละกลุ่ม ก็มีกลวิธีแสวงหาผลประโยชน์ ฉ้อฉลคดโกง เอาเปรียบผู้คนที่ด้อยกว่าตนแตกต่างกันออกไป ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

คนแรกที่เพิ่งจะเผาไปเมื่อสัปดาห์ก่อน เขาเป็นพ่อค้านักธุรกิจ และเป็นนักการเมือง เขามีโรงสีอยู่ทุกอำเภอ มีร้านขายเครื่องอะไหล่รถยนต์ มีปั้มน้ำมัน และมีบริษัทรับเหมาก่อสร้าง

แม้ว่าเรื่องการก่อสร้างและการซื้อวัสดุอุปกรณ์ของราชการจะต้องประมูลกันก็ตาม แต่เขาก็ชนะการประมูลทุกครั้ง จนดูเหมือนว่าเขาเป็นผู้รับภาระในเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะ และในสมัยหนึ่งเขาเคยได้เป็นสมาชิกสภาจังหวัดอีกด้วย

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และรอง ๆ ลงมาทั้งในระดับจังหวัด และอำเภอออกจะนับถือและเกรงใจเขามากเหมือนกัน สำหรับตัวเขาเองก็ดูจะให้ความเคารพนับถือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังบริการและอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ข้าราชการเหล่านี้เป็นอย่างดีด้วย เป็นต้นว่าให้เติมน้ำมันรถฟรี สิ้นเดือนก็ให้คนนำข้าวสารไปมอบให้ถึงบ้าน

มีบ้างเหมือนกันที่เขาทำประโยชน์แก่ทางราชการ เช่น มอบเงินในโอกาสอันควร สร้างเสาชิงช้าให้แก่โรงเรียน

สำหรับชาวบ้าน ไม่มีใครชอบเขา อาจจะเป็นเพราะว่า เขาเป็นผู้กุมชะตาชีวิตของชาวบ้านไว้เป็นส่วนมากก็ได้ เพราะราคาข้าวจะอยู่ในกำมือของเขา โดยเฉพาะในอำเภอ

ที่ฉันอยู่^{นี้} เขากุมชะตากรรมของชานาไว้เกือบทั้งหมด ที่ดินหลายแปลงตกเป็นของเขา ชานาส่วนมากเป็นหนี้เขามากบ้างน้อยบ้าง ตามแต่ใครจำเป็นต้องว่าเข้าปากของเขา เขาซื้อของผู้อื่นราคาถูก แต่ของของเขาราคาแพงเสมอ และถ้าเป็นเงินเชื่อ ก็จะต้องเสียดอกเบี้ยราคาแพงอีกด้วย

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 64 - 65)

เหมือนนักการเมืองนั้นแหละ เขายอมทุ่มเงินแสนเงินล้านเพื่อจะเข้าไปนั่งในสภาเพื่อจะเข้าไปนั่งในสภา เพื่อไปเป็นกะหรืกันเสียส่วนมาก ส่วนพวกที่มีอิทธิพลมีกิจการก็เข้าไปรักษาผลประโยชน์ และพัฒนาผลประโยชน์ของตนให้งอกงามยิ่งขึ้น" ฉันรู้สึกอารมณ์เสียอย่างไม่มีสาเหตุ "คนพวกนี้ผมว่าเขาควรจะตายไปนานแล้ว..."

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 67 - 68)

"คำแห่งชีวิต" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนถึงสภาพแวดล้อมในสังคมมนุษย์ โดยกล่าวถึงสภาพของรถประจำทางที่ผู้คนต้องเบียดเสียดเบียดอัดด้วยความจำเป็นอย่างไม่มีทางเลือกเลย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ฉันอยากให้รถมาถึงเร็วไวเพื่อจะไปให้พ้นจากที่นี่เสียที่ ผู้คนทยอยมาเรื่อย ๆ จนเป็นกลุ่มใหญ่ ฉันนึกถึงภาพเมื่อรถเข้ามาจอด ผู้คนที่ยืนคอยจนขาแข็งตัวก็แย่งชิง ยัดเบียดตัวเองเข้าไปบนรถ ทั้งที่บนรถก็มีคนแน่นอยู่แล้ว ฉันเองก็เป็นคนหนึ่งที่จะต้องทำอย่างนั้น ทุกคนต่างจำเป็นด้วยกันทั้งนั้น

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 80)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความตายของชายขอทานข้างถนนว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว เพราะจะได้หลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานในการมีชีวิตอยู่ที่มีแต่ความแร้นแค้น เพราะชีวิตของคนจนนั้นเป็นชีวิตที่ไร้ค่า และต้องยอมจำนนต่อความพ่ายแพ้ในที่สุดไม่ช้าก็เร็ว ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ฉันบอกไม่ถูกว่ามีความรู้สึกอย่างไร ทั้งเจ็บปวดทรมานและแค้นเคืองอยู่ในอก เขาแค่น
ยิ้มอย่างเย้ยหยันอะไรสักอย่าง

"แต่ก็ดี" ฉันว่าให้สะใจ "แกมีชีวิตอยู่ก็มีแต่ความทุกข์ ความทิว จะได้เป็นสุขเสียที"

เขามองหน้าฉันเหมือนจะไม่เข้าใจ แต่ช่างเถิด ฉันไม่ต้องการให้ใครมาเข้าใจฉันนัก
หรอก

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 81 - 82)

"ขยะสังคม" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพแวดล้อมในสังคมมนุษย์ที่คนจนต้อง
เผชิญสภาพความอดอยากที่ไม่มีอะไรจะกินถึงกับต้องเข้ามาเก็บเศษอาหารที่คนกินเหลือจากร้าน
อาหารกินเพื่อประทังชีวิต มีหน้าร้านยังถูกเจ้าของร้านตำว่า และใส่ราวกับสุนัขข้างถนน ดังข้อ
ความตอนหนึ่งที่ว่า

พอหญิงทั้งสองออกมาพ้นจากโต๊ะอาหาร เขาก็รีบพรูดพราดตรงเข้าไปยกขามถ้วยเดียว
เต็มดั่งอีก ๆ พวกผู้หญิงจะงักเล็กน้อยพร้อมกับหันมามอง แล้วก็รีบปากก่อนจะเดินออกไป

พอเขาจะยกขามถ้วยเดียวไปที่สองขึ้นกิน เสียงเจ้าของร้านลูกครึ่งคนนั้นก็ร้องตะโกน
ไล่ให้เขาออกจากร้านเหมือนหมูหมา แต่เขายังคงคืออยู่ต่อ เมื่อน้ำถ้วยเดียวขามที่สองหมด
เกลี้ยงจึงรีบกวาดเศษข้าวในจานใส่ปาก

เจ้าของร้านตรงรี่เข้ามาหาเขา พร้อมด้วยมิดสับไก

"ไอ้ห้า! ออกไป! ออกไปให้พ้น!"

เขารับกวาดเศษอาหารจากจานสุดท้ายมาไว้ในมือ พร้อมกับรีบออกมานอกร้าน เจ้า
ของร้านเดินตามมายืนหน้าร้าน ชี้นิ้วเขาด้วยมิดสับไก ส่งเสียงด่าดังลั่น

"ไปให้พ้นนะมึง... อย่าเสือกมาให้รู้เห็นหน้าอีกเชียว ไม่งั้นกูจะสับหน้ามึง!"

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 92 - 93)

"อาชญากรรมและการลงทัณฑ์" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพของคนชนบทที่เดิน
ทางเข้ามาหางานทำในเมืองหลวงด้วยหวังใจว่าจะพบกับสภาพชีวิตในสังคมแวดล้อมที่ดีกว่าเดิม
แต่แล้วพวกเขาก็ต้องเผชิญกับความทุกข์ยาก และอุปสรรคในการทำมาหากิน เพราะในเมืองหลวง

ไม่ได้มีสภาพสวยหรูดังที่พวกเขาคาดหวังกันไว้ ตรงกันข้ามสังคมเมืองหลวงเป็นสังคมที่มีแต่ความ
แก่งแย่งแข่งขัน ผู้คนต้องดิ้นรนดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอดไปวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ในที่สุด
คนที่ไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของสังคมเมืองเช่นนี้มาก่อนก็ต้องล้มป่วนลง และเมื่อความอดอยาก
เข้ารุมล้อมบีบคั้นมากขึ้น หญิงสาวคนหนึ่งก็ตัดสินใจขายตัวเพื่อยังชีพให้อยู่รอด ตั้งข้อความตอนหนึ่ง
ว่า

ข้างผนังตึกด้านนอกเป็นที่อาศัยซุกหัวนอนของ พ่อ แม่ น้อง และตัวเขามาแรมเดือน
แล้ว หากทุกคนในครอบครัวปรกติเหมือนเมื่อตอนมาใหม่ ๆ ไม่มีใครเดือดร้อนเรื่องที่พัก
หัวนอนมากนัก เพราะกลางวันก็แยกกันออกไปเสาะหางานทำเหมือนกับคนอื่น ๆ กลางคืน
ก็มารวมกันที่นี้ แต่หลายวันที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวล้มป่วนไปสองคน คนแรกคือแม่
คนที่สองคือน้อง ชายวัยสิบขวบและพ่อซึ่งไม่ป่วยแต่ก็อยู่ในสภาพคนป่วย เพราะไม่สามารถ
จะหางานได้ พ่อต้องเฝ้าดูแลแม่กับน้อง มีเขาเท่านั้นที่ร่างกายยังแข็งแรงแม้ว่าสองเดือน
เต็มที่อยู่พหุเข้ากรุงเทพฯ จะทำให้เขาสูญเสียพลังกายพลังใจไปมากก็ตาม แต่ก็ยังมีแรง
ตระเวนหางานได้ทั้งวัน รดนมอาหารตกถึงท้องแคว้นละมือเท่านั้น น้องสาวของเขาวัยสิบ
แปดออกหางานได้เดือนเดียวก็ตัดสินใจขายตัวแถวสวนจตุจักร เธอไม่ได้บอกใครตรง ๆ
แต่การกระทำของเธอมันบอก ไม่มีใครพูด ไม่มีใครออกความเห็น ในเมื่อทุกสิ่งที่ยารล้อม
อยู่รอบตัวนั้นล้วนมีดมีคม

พ่ออายุเกือบหกสิบห้า ยังดูแข็งแรงพอที่จะพัดกับงานหนักได้ แต่พ่อก็หางานทำไม่ได้
เขาไม่ได้แปลกใจเลยมีคนหนุ่มอีกนับแสนนับล้านยังหางานทำไม่ได้ นับประสาอะไรกับคน
แก่ ๆ อย่างพ่อ แม้แต่เขาเองก็เถอะ สมัครงานมาทุกที่ทุกอย่าง จนเขาคิดว่าเกือบจะทั่ว
กรุงเทพฯ แล้วก็ยังไม่มีการให้ทำ มีอยู่เพียงสามสี่ครั้งเท่านั้นที่ได้งานจร ใต้แค่ห้าสิบบาท
แล้วจากนั้นก็ไม่ได้งานอะไรอีกเลย แต่เขาก็ไม่ได้ย่อท้อ ทุกเช้าเขาตื่นแต่ตีสามตีสี่ เข้า
ส้วมของสถานีขนส่งล้างหน้าล้างตัวแล้วออกไปก่อนที่ผู้คนเดินทางจะทะลักกันเข้ามาเหมือน
หนิภัยสงคราม

แม่เขาไปตลาดที่สะพานควาย เทียวถามหางานเล็ก ๆ น้อย ๆ น้องชายทนนับอายุเร่
ขอทานไปทั่ว

เขาไม่แน่ใจว่าเป็นโรคดีของน้องสาวหรือเปล่าที่เกิดมาเป็นผู้หญิง อัจฉินทางก็ยัง
ขายตัวได้ และเดี๋ยวนี้ก็ดูเหมือนว่าเธอสบายพอสมควร เธอหายไปครึ่งละหลาย ๆ วัน
เมื่อกลับมาก็มีเงินมาให้พ่อเก็บไว้ใช้ เขาถามเธอว่าทำไมถึงหายไปบ่อย ๆ น้องสาวบอก
อย่างเคร่งเครียดเหมือนกับว่าเธอไปทำงานหนัก ไม่ได้ไปขายตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่เธอควร
จะอธิบาย และไม่ควรบอกใคร

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 97 - 98)

"กระแสลมที่พัดกลับ" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในเมืองหลวง
ที่เต็มไปด้วยผู้คนที่ยิ่งใหญ่เข้ามาแสวงโชค เพื่อจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม แต่แล้วพวกเขาก็ต้องพบกับความผิดหวัง และต้องเผชิญอยู่กับความเลวร้ายของสังคมเมืองหลวงที่เต็มไปด้วย
พวกมิจฉาชีพหลากหลายอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เลย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผมยังติดใจเรื่องความแห้งแล้ง ผมไม่อยากให้พ่อกับแม่ และน้อง ๆ ต้องเดือดร้อน
ร้อนเรหาที่อยู่ที่ทำมาหากินใหม่ เพราะมันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ยิ่งเราไม่มีทุนรอนด้วยแล้ว
ก็คงหนีไม่พ้นต้องพากันเข้าไปผจญชะตากรรมกันในเมืองหลวง ซึ่งมันก็เป็นดินแดนที่แทบจะ
ไม่มีอะไรจะให้เราได้ "ชุดคัน" ใส่ท้องไปวันหนึ่ง ๆ อยู่แล้ว... ภาพคนไทยอพยพที่
หัวลำโพง หมอชิต เอกมัย และที่กระจุกกระจายเกลื่อนกล่นทั่วกรุงเทพฯ ยังติดตามผมมา
จนบัดนี้... ผมอยากจะบอกพ่อว่า กรุงเทพฯนะ เป็นดินแดนแห่งความชั่วร้าย มีแต่คนทุกข์
ยาก อดอยาก เต็มไปด้วยขอทาน พวกฉกชิง พวกฉกฉวย พวกโจร ทั้งในและนอกเครื่อง
แบบ พวกซูดริต กระหรี แม่จ๋า สมิ เศรษฐีหน้าด้าน... ฯลฯ แต่พูดไปก็ไร้ประโยชน์
เพราะเมื่อถึงคราวจำเป็นไม่ว่าที่ไหนเราก็ต้องไป...ไปเหมือนกับผู้อื่น ๆ นั้นแหละ

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 136)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต ยังสะท้อนสภาพของผู้แทนราษฎรที่เต็มไปด้วย
ความฉ้อฉลคดโกง เอาไรต์เอาเปรียบแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวเองจนเป็นเหตุให้คนที่เปื้อนพลเมือง
ทั่ว ๆ ไปต้องเผชิญกับสภาพความแห้งแล้ง เนื่องจากการที่ผู้แทนลักลอบตัดไม้ทำลายป่ากันเสียเอง
ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"แล้วเราจะมีผู้แทนไว้หาอะไร"

"เอาไว้หาหอก..." พ่อต่อให้ แล้วก็พูดต่อ "ไอ้ที่มันแฉ่งทุกวันนี้แหละก็เพราะไม่มีมันหมดป่า และไอ้ที่ไม่มีมันหมดป่านี้ก็เพราะคนมันไปตัดไม้ ไอ้ที่คนไปตัดไม้ก็เพราะต้องการเอามาปลูกบ้าน แต่ไอ้ที่แน่ ๆ นะ ผู้แทนของเรามันขึ้นไปตั้งโรงเลื่อยบนภูเขา มันนับสิบปีแล้ว จนมันร่ำรวยเป็นเศรษฐีมีเงินไปสมัครผู้แทนฯ ตอนนั้นมันขึ้นไปตั้งอยู่ติดชายแดนพม่าจัน..."

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 137)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "วันฟ้าหม่น" วิมล ไทรนิมิต สะท้อนสภาพแวดล้อมที่เกิดจากฝีมือมนุษย์สร้างขึ้นเอาไว้ 3 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

"เพียงรูที่ดิน" เป็นเรื่องสั้นที่ได้สะท้อนสภาพแวดล้อมในสังคมมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงที่ต้องอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียดขึ้นต่อวิถีชีวิตแบบปากกัดตีนถีบ ทุกคนต้องชวนขวายนานาหากินเพื่อความอยู่รอดด้วยความเหนื่อยยาก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เย็นนี้ก็เหมือนเย็นเก่า ๆ ที่ผ่านไประหว่างที่ผู้คนกำลังทยอยเข้ามาในซอยสกปรก เพื่อไปยังคูหาของตนด้วยท่าทางเหนื่อยอ่อน และใบหน้าเป็นมันด้วยเหงื่อ แลดูเกลื่อนซอยไปหมด ส่วนมากเป็นกรรมกรและกุลี หลายคนเป็นลูกจ้างในบริษัทหรือห้างร้าน บางคนเป็นลูกจ้างปลายแถวในรัฐวิสาหกิจ แต่ดูเหมือนทุกคนจะมีได้สนใจกันเลย ต่างคนต่างเดิน ราวกับว่าชีวิตของเขาโคตรเดียวอยู่ในโลกนี้อย่างนั้นแหละ

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 22)

และผู้คนเหล่านี้ ยังต้องเผชิญกับความวุ่นวายบนท้องถนนที่เต็มไปด้วยรถราที่แออัดและติดขัดจนทำให้ทุกคนต้องอารมณ์เสีย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

จนค่าเติมที่แล้ว... ผู้คนเลิกงานออกมาพลุกพล่าน ขวักไขว่อยู่สองข้างถนน เสียงเครื่องยนต์การจราจรที่มกรึกรึกรึม ทั้งที่รถขับได้ทีละไม่กี่สิบ ชมแรกด้วยเสียงทวาดของแต่อย่างกราดเกรี้ยวจนเนียว

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 29)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมโนล ยังสะท้อนสภาพแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ที่ยังมีผู้คนในเมืองหลวงที่ยังอดอยากแร้นแค้น ยังชีพด้วยการเก็บเศษผักเศษเนื้อในตลาด และยังคงแก่งแย่งกันพวกเดียวกันเองอีก แต่แล้วพวกเขาก็ต้องพากันผิดหวังเนื่องจากคนมีอันจะกินมาซื้อเศษเนื้อไปให้สุนัขที่เลี้ยงไว้ที่บ้านกินอันเป็นการชี้ให้เห็นว่า สภาพความเป็นอยู่ของผู้คนยากไร้นั้นบางครั้งก็ยิ่งแย่ไปกว่าสุนัขบางตัวเสียอีก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"แฮมเศษเนื้อก็มีแต่พังผืด ที่บ้านเขาไม่ค่อยกินกันหยิ่ง ๆ ทุกตัว เอาเนื้อสองก้อนนี้ด้วยก็แล้วกัน"

พรตอยออกมาอย่างเงิบเหงา ครั้งนี้มิใช่ครั้งแรกหรือที่พร และคนอื่น ๆ ผิดหวังอีกคำปากจึงออกมาอย่างอารมณ์เสียว่า

"ชิบหาย! คนคอยแต่แย่งกัน หมาเอาไปแตกฉิบ!"

(วิมล ไทรนิมโนล. 2533 : 32)

"ยุคสมัย" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพแวดล้อมในสังคมมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงที่ต้องเผชิญกับสภาพรถเมล์แน่นจนต้องเบียดเสียดเบียดอัดกัน ผู้คนต่างต้องเร่งรีบแก่งแย่งกันขึ้นรถเมล์ที่แสนจะแออัดทำให้จนหลงลืมแม้กระทั่งจะแสดงน้ำใจต่อบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมชะตากรรมเดียวกันกับพวกตนด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ลมเย็นพัดพาเมฆฝนสีดำมาจนถึงครึ่งฟ้าแล้ว ผู้คนที่ยืนคอยรถอย่างกระวนกระวายต่างพยายามยัดตัวเองเข้าไปในลังเหล็กบุรทั้ง ทั้งที่ในลังเหล็กนั้นก็มีผู้คนอัดกันแน่นแทบจะเป็นเนื้อเดียวกันอยู่แล้ว ต่างคนต่างเอาตัวรอด เพื่อจะหนีฝน และไปให้ถึงจุดหมายปลายทางเร็วที่สุด เด็กนักเรียนหญิงสองคนมีสีหน้าและแววตาวิตก เมื่อไม่สามารถยัดตัวเองเข้าไปในลังเหล็ก ๆ ใด เพราะมีแรงน้อยกว่า ชายตาบอดยืนเก้ ๆ กัง ๆ ไขว่คว้าอะคูมิเนี่ยมคอยเคาะคลาหลังเหล็กที่เข้ามาจอด รวากับว่าไม่มีเท่านั้นเป็นตาดวงที่สามของเขา แต่ไม่มีเท้ากับบอดสนิทเหมือนกัน เขาจึงต้องพึ่งปาก

"สายอะไรครับ? สายอะไรครับ?"

แต่ทุกคนไม่มีเวลาเหลือพอที่จะตอบคำถามเศร้า ๆ ของคนตาบอดแม้แต่คำเดียว

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 55 - 56)

"หมา" เป็นเรื่องสั้นที่ผู้เขียนสะท้อนสภาพแวดล้อมในสังคมมนุษย์ด้านการทำงาน โดยสะท้อนให้เห็นถึงอาชีพนักข่าวที่เขียนข่าวโดยไม่สนใจสภาพความเป็นจริง แต่จะเน้นการขายข่าวเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดในสังคมที่ต้องแก่งแย่งแข่งขันกัน และยังสะท้อนสภาพของผู้คนในสังคมการทำงานที่ต้องอาศัยการประจบประแจง เพื่อความอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของตนแต่อย่างใด แม้บางครั้งจะต้องประจบเอาใจสุนัขของเจ้านายด้วยก็ตาม ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขาทุเรศคนพวกนี้ เป็นเหมือนกันทั้งบริษัท ไม่ว่าคนหนุ่มคนสาว หรืออายุใกล้ถูกปลดออกจากงาน ล้วนแต่ต้องประจบประแจงพินอบพิเทาหมาของเจ้านาย ราวกับมันเป็นเจ้านายของพวกเขาจริง ๆ

เขาเข้าใจว่า การประจบประแจงหมาก็เหมือนกับประจบประแจงเจ้านายโดยตรงแต่มันนำทุเรศเกินไป ช่างไม่มีศักดิ์ศรีของความเป็นคนเหลืออยู่เลย

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 78 - 79)

วิมล ไทรนิมิต ยังสะท้อนสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอีกทางหนึ่งด้วยการสร้างเหตุการณ์ในแต่ละเรื่องให้เกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อม ดังกล่าวที่เต็มไปด้วยความฉ้อฉลคดโกง เอาัดเอาเปรียบของคนที่มีอำนาจเหนือกว่าจนทำให้คนที่ด้อยโอกาสในสังคมทั้งหลายต้องพบกับความทุกข์ยากแค้นอย่างไม่มีโอกาสหลีกเลี่ยง และในบางครั้งคนเหล่านี้ก็ต้องยอมจำนนและพ่ายแพ้ไปอย่างไม่มีหนทางต่อสู้หรือร้องขอแต่อย่างใด วิมล ไทรนิมิต ได้สร้างเหตุการณ์ในเรื่องนี้ให้เกิดขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ดังที่กล่าวข้างต้นเอาไว้ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง "คนจน" ได้สร้างเหตุการณ์ในเรื่องนี้ให้มีกลุ่มจิกรักในซอยที่ชอบชม เหว่งรังแกผู้คนในซอยที่อ่อนแอกว่าตนเองในด้านกำลังกายไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ตาม

จี้กร์ก็เหล่านี้จะชมเหงเหงด้วยสนุกสนานเป็นการผ่อนคลายในยามว่างของตน โดยไม่มีสำนักถึงความทุกข์ทรมานของคนที่ย้อนแย้งว่าแต่อย่างใด ในเรื่อง "คนจน" ได้มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่พวกจี้กร์ทำในขอขบชมเหงเหงชายชาเบที่ประกอบอาชีพขายข้าวต้มผัดในตอนกลางคืนที่เขาต้องออกไปขายของเพื่อยังชีพ และยังมีเหตุการณ์ที่เด็กผู้หญิงถูกพวกจี้กร์ลู่ไปรุมข่มขืนเอาไว้ถึง 2 ครั้งด้วยกัน ดังข้อความที่ว่า

เมื่อเดือนที่แล้ว เขากลับจากขายข้าวต้มผัดเกือบสามทุ่ม ผนตกรพร่า ๆ เขาเดินอย่างรวดเร็ว เพื่อจะผ่านพวกจี้กร์ไปให้พ้น ๆ พวกจี้กร์ก็แซวเขาน้อยกว่าทุกครั้ง เขาแปลกใจและรู้สึกผ่อนคลาย พอหันมาได้ช่วงเสาไฟฟ้าเดียว เขาก็ได้ยินเสียงร้องแน่น ๆ และเสียงบอกกันเบา ๆ พอหันกลับไปก็เห็นไอ้หนุ่มรุ่นกระต๊อชกที่ท้องของ เด็กหญิงคนหนึ่งสองสามที อีกสองคนเข้าประกบข้าง และจับแขนไว้พวกที่เหลื่อเดินล้อมเด็กหญิง เพื่อยังไม่ให้ใครเห็น ขณะพาเข้าไปในซอยที่ทอดออกไปกลางทุ่ง พร้อมกับส่งเสียงพูดคุยกันเอะอะ บางคนผิวปากเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น เขาแอบดูจากเสาไฟฟ้าจนกระทั่งพวกมันลับตาไปในความมืดรู้สึกใจหวิว ๆ เหงื่อท่วมตัว เขารีบกลับบ้านและอ้วก

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 29 - 30)

มันกำแน่นขึ้นจนเขาดวงอ หน้าบิดเบี้ยว แล้วก็สะดุ้งเฮือก จากนั้นแข็งเกร็งที่กระแทกเข้าง่ามกัน มันรุนแรงกว่าทุกครั้ง เขาปวดเสียดเข้าไปในลำไส้ ขาสั่นระริกและสั่นแรงขึ้นแล้วแต่ผู้คุมชะตากรรมยังไม่ปล่อย เขาจึงอยู่ในท่ากึ่งนั่งกึ่งยืนเช่นนั้น ปวดเสียดจนแทบจะขาดใจและรู้สึกทรมานแสนสาหัส เขาหลับตาพยายามข่มความเจ็บปวด

ไอ้พอมเห็นว่าอาการของเขาถึงขั้นปางตายจึงปล่อยมือ แล้วอัดเข่าอีกเข้าที่ท้อง เขาล้มลงคลุกฝุ่นเจี๊ยบ ๆ ดวงอเกร็ง บิดแทบจะเป็นเกลียว น้ำตาไหลพราก มือกุมอยู่ที่ท้องน้อย ไอ้พอมแก้แค้นที่ถูกชกด้วยการวางดินบนหน้าเขาแล้ว คลึงสันเบา ๆ เหมือนปลอบใจครูหนึ่ง เมื่ออาการเกร็งของเขาคลายลง มันจึงค่อย ๆ กดสั่นแรงขึ้น มันมีจุดมุ่งหมายอยู่แล้ว กดเพื่อให้หน้าอีกซีกหนึ่งถูกกรวดถูกหินทิ่ม ได้ผลเกินคาด หินคม ๆ ทิ่มเข้าตรงโหนกแก้มและคาอยู่เช่นนั้น มันส่งท้ายแถมด้วยการกระต๊อกรามเบา ๆ ร่างที่เกร็งอยู่แล้ว

สะท้อนเอื้อมเหมือนถูกรูบ ไข่มอมถุน้ำลายใส่หน้า คนคอเอียงใส่แว่นตาลูกเดินอย่างนุ่มนวลเข้ามาหา ก้มมาใกล้หน้าเขาแล้วถามด้วยเสียงแสนห่วงใยว่า

"เจ็บมั๊ยลูก?"

พวกมันคว้าข้าวต้มผัดทานตะกร้า และที่เคลื่อนพื้นคนละสองสามมัด แล้วเดินฮัมเพลงผิวปากจากใบช้า ๆ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 107 - 109)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังสร้างเหตุการณ์ให้ผู้เป็นแม่ในเรื่องเกิด ความกดดันในชีวิตอย่างสุดขีด เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาพชีวิตที่แร้นแค้นทุกขทมนธมาเกือบทั้งชีวิตที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับความยากจน และต้องแบกรับภาระการเลี้ยงดูหลานเล็ก ๆ ที่ลูกสาวเอามาทิ้งไว้ถึง 2 คน นอกจากนี้ยังต้องคอยดูแลสามีที่พิการไม่สามารถช่วยนางหาเงินได้ต่อไป แล้วต้องนอนป่วยอยู่ตลอดเวลา ความกดดันเหล่านี้ ทำให้นางเกิดคลุ้มคลั่งถึงกับฆ่าหลานทั้งสองคนตายแล้วยังเผาบ้านและตัวเองอย่างอนาถนัก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

แม่ถีบไ้ตัวเล็กกระเด็นไปกองกับพื้น ความสากนึกผิดผ่านวูบเข้ามาในใจแม่ แต่แล้วก็ผ่านไปอย่างรวดเร็ว แม่ยิ่งโกรธแค้นบ้าคลั่งและชิงชังตัวเองขึ้นอีก แม่เข้าไปกระชากผมปอยน้อยจนหน้าไ้ตัวเล็กลอยขึ้นมา แล้วมือที่กำมีดก็แทงสวนเข้าที่คอหอยมันครึ่งแล้วครึ่งเล่าเลือดพุ่งกระจุกเข้าหน้าตาเนื้อตัวของแม่ ร่างของเจ้าตัวเล็กสั่นระริก พร้อมกับเสียงลมเป่าพัด ๆ ออกจากแผลหวิวหวิวที่ลำคอจิตใจเดียวร่างน้อย ๆ นั้นก็แน่นิ่งแม่ละมือหันมาจ้องไ้ตัวคนที่ซึ่งตอนนั้นมันอ้าปากค้างร้องไม่ออก ตัวสั่นระริกมองแม่อย่างตระหนกสุดขีด

"ทำไมไม่ร้องสะไ้สัตว์นรก!"

แม่เลือกมีดเข้าที่คอกมันอย่างรวดเร็วพร้อมกับคำว่า "ไ้สัตว์นรก!" ช่วงขณะที่มีดเสียบเข้าลำคอกนั้นมันจ้องหน้าแม่อย่างไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจอะไรเลย...

หัวใจของแม่ปวดร้าวยิ่งกว่าโดนมีดเขียด รู้สึกเกลียดชังตัวเอง โกรธแค้นตัวเองแล้วร่างของแม่ก็ทรุดฮวบลงนั่งกับพื้น ยกมือที่ชักเลือดนั้นกุมหัวและกำเส้นผม และทิ้งอย่างลืมตัวจนมันหลุดติดมือ แม่โคลงหัวและร้องโหยหวนราวกับสัตว์บ้าเจ็บจนตาย

ทันใดนั้นแม่คว้าตะเกียงกระป๋องเขวี้ยงใส่ชะตากรรมอันโหดร้ายที่ข้างฝา ตะเกียงตกลงพื้น ฝากระเด็น น้ำมันไหลนอง ไฟลุกลามไปตามทางน้ำมัน พร้อมกับไฟเผาบ้านขึ้นไปจนถึงมุ้งที่ตลบเก็บไว้ อีกทางหนึ่งลุกลามเข้าหาเสื่อที่พ่อนอน พ่อพยายามขยับหนีและพยายามพูด แต่แล้วก็นอนอย่างสงบเหมือนศพรอเผา

แม่มยังนั่งเหมือนร่างร้างชีวิตตามองไฟที่กำลังไหม้พ่ออย่างเลื่อนลอย กลืนเนื้อไม้โรยขยอบอวลแต่แม่ก็ไม่ได้กลืน เมื่อไฟลุกลามไหม้อือ และควันตลบไปทั้งกระต๊อบก็ยังคงนั่งนิ่งเช่นนั้น

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 160 - 161)

ในนวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" วิมล ไทรนิมิต สร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้เกิดสภาพของการฉ้อฉลคดโกง เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า เข้าทำนอง "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก" เอาไว้ถึง 3 เหตุการณ์ด้วยกัน กล่าวคือ

เหตุการณ์ที่บัวลอยต้องเผชิญกับปัญหาเงินขาดมือเนื่องจากเมียของเขาต้องไปคลอดลูกที่โรงพยาบาลแล้วลูกไม่แข็งแรงพอ หมอจึงต้องให้เมียเขาอยู่ที่โรงพยาบาลก่อน และต้องจ้างพยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิด เขาต้องเสียค่ารักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งเขาไม่มีเงินเลยจึงต้องไปกู้ยืมเงินที่พระจันทร์แล้วเขาก็ถูกพระจันทร์ขูดรีดดอกเบี้ย และทำสัญญากู้เงินแบบไม่ชื่อตรงนัก แต่เขาก็ต้องยอมจำนนเพราะไม่กล้าที่จะคดโกงพระในความรู้สึกของเขาเอง ดังข้อความที่ว่า

"ฉันต้องบอกกับрымตรง ๆ ก็อย่างที่เขาบอกนั่นแหละว่าเงินนี้เป็นของวัดผากไว้ที่ธนาคารในตัวจังหวัดให้рымหรือใครยืมไปมันก็ลำบากพระ ไหนจะต้องเหนื่อย ไหนจะต้องเสียเวลา เสียค่ารถ แล้วอีกอย่าง ผากไว้กับธนาคารทางวัดก็ได้ดอกเบี้ย เมื่อให้рымไปทางวัดก็เสียรายได้ ตอนนี้ทางวัดก็ไม่ค่อยจะมีเงินสำรองไว้ใช้เท่าไร เพราะซื้อที่ขายออกไปอีกตั้งห้าร้อยไร่ แล้วยังกำลังจะซื้อเพิ่มอีกเรื่อย ๆ ตอนนี้กำลังเจรจากับพวกเจ้าของที่เขาอยู่ ก็ตั้งใจจะทำอุทยานไว้สำหรับปฏิบัติธรรม อะไรมันก็เป็นเงินทั้งนั้นแหละрым วัดจำเป็นต้องมีรายได้ ต้องใช้เงินเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเมื่อрымยืมเงินวัดไปก็ขอให้рым

ช่วยชดเชยส่วนที่ทางวัดต้องเสียไปด้วย ก็ดอกเบี้ยที่ทางวัดได้จากเงินฝากธนาคารนั้นแหละ แล้วก็ขอค่าป่วยการที่ต้องไปเบิกเงินถึงจังหวัดอย่างที่บอกกับโยมแล้ว โยมคงเข้าใจนะ"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 33 - 34)

และเมื่อเขาจัดงานศพลูกสาวที่ถูกรถชนตาย เขาก็ต้องถูกลงโทษเนียน เจ้าอาวาสมาขอขมาเงินเป็นค่าซ่อมศาลาวัดไปอีก ดังข้อความที่ว่า

"ตอนเย็นก่อนพระสวดนะ หลวงพ่อเนียนให้คนมาเรียกฉันไปหา ท่านขอขมาค่าซ่อมศาลาตั้งศพ ฉันเลยถวายท่านไปพันนึง"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 97)

นอกจากนี้ บัวลอยยังถูกคนที่มีความจ้องฉกฉวยเงินค่าทำศพลูกสาวที่เข้าแก๊งต้องจ่ายให้เขาไป เพราะรถของบริษัทไปชนลูกสาวเขาเข้า แต่เข้าแก๊งก็มีแผนการจะมาเรียกคืนจากเขาด้วยการทวงหนี้ที่เขายังติดค้างอยู่ แต่บังเอิญที่บัวลอยถูกสารวัตรใหญ่ยกยอกเงินจำนวนนี้ไปเสียก่อนแล้ว เพราะเขาเป็นคนฝากเงินค่าศพเขาให้สารวัตรใหญ่เป็นคนมอบให้บัวลอยเอง ดังข้อความตอนที่ว่า

ระยา! แก๊งแก๊งสบถใจ แต่แล้วเขาก็หัวเราะๆ ทั้งที่กดไปอยู่พร้อมกับโคลงหัว วางแขนทั้งสองข้างบนโต๊ะแล้วใช้นิ้วเคาะโต๊ะ จ้องหน้าบัวลอยแล้วยิ้มกึ่งขำกึ่งสมเพช... กับบริษัทของเขาเองนี่แหละเป็นคนจ่ายเงินสด ๆ ให้สารวัตรใหญ่เป็นค่าทำศพไปห้าหมื่น และค่าใส่ของร่วมทำบุญทอดกฐินกับสารวัตรใหญ่อีกหนึ่งหมื่น ซึ่งแบ่งไปหน่อยสำหรับเด็กตัวเล็ก ๆ แต่ก็คิดว่าเป็นการเอาใจสารวัตรใหญ่ และเป็นสายสัมพันธ์ที่จะพึ่งพิงกันต่อไปภายหน้า ส่วนเงินห้าหมื่นนั้น มันไม่สูญหายไปเสียทีเดียว เพราะเขาจะมา "ดัก" คืนจากบัวลอยด้วยการทวงหนี้

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 95)

และเหตุการณ์ที่ วิมล ไทรนันทน์ สร้างขึ้นมาอีกก็คือเมื่อบัวลอยกลับมาถึงบ้านและพบว่าไก่ของเขาหายไป เขาก็พินิจไปว่าตะกวดได้มาขโมยไก่ของเขาไปกิน แต่แล้วเขาก็ได้คำตอบจากเมียของเขาว่าแท้จริงแล้วผู้ใหญ่นำมาขอบริจาคไก่ของเขาเอาไปเลี้ยง ผู้ใหญ่ที่จะเดินทางมาตรวจเยี่ยม ดังข้อความที่ว่า

"ไม่รู้ว่ามันเอาไปไต่ยังไถกลางวันแท้ ๆ"

"อะไรหรือพี่?"

เฟื่องฟ้าถามออกมาจากในครัว

"จะอะไรเสียอีกเล่า? ก็แม่ไก่ล่ะสิ อุตสาหัสกรงขังไว้แล้วเชียว ไม่รู้ว่ามันเปิดกรงเอาไปไต่ยังไถ"

"อ้อ...นึกว่าอะไร" เฟื่องฟ้าลุกออกมายืนที่หน้าครัวบอกเขาว่า "เมื่อตอนกลางวัน ผู้ใหญ่เขามาขอบริจาคไปทำกับข้าวเลี้ยงพวกอาเภอกับพวกจังหวัดที่วัดพรุ่งนี้ ฉันเลยให้เขาไป"

"ฮ่าว!" บัวลอยยืนยันเชื่อ "นึกว่าเหี้ยเอาไปกินกลางวันแสก ๆ เสียอีก"

(วิมล ไทรนันทน์. 2532 : 100)

ในนวนิยายเรื่อง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" วิมล ไทรนันทน์ สร้างเหตุการณ์ให้ปลัดวางแผนยิงคนที่จะมาแย่งชิงคนที่ตนรัก ซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในเรื่องส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง นั่นคือ การได้ผู้หญิงที่ตนรักมาครอบครองแต่เพียงผู้เดียวทั้ง ๆ ผู้หญิงคนนั้นก็รักอยู่กับชายที่ตนวางแผนฆ่าตนเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เสียงปืนในมือปลัดดังขึ้น เป็นการท้าทายให้อีกฝ่ายต่อสู้ เพื่อจะได้สมเหตุสมผลกับการทำวิสามัญฆาตกรรม - ดูเหมือนว่าร่างนั้นสะท้าน แต่แล้วก็ก้าวเข้ามาอีก

ที่หน้าต่างห้องนอนของก้าน ร่างของพิกุลผลวออกมาดู เธอเห็นร่างของแก้วยังเดินเข้าหาอย่างไม่หวาดหวั่น และเห็นแจ็กกับพลตำรวจที่อยู่ในเรือหลังดงไม้กำลังเตรียมยิงใส่แก้ว แก้วเองก็คงเห็นเธอพิกุลตกตะลึง พอได้สติก็ร้องเสียหลงว่า "อย่ายิง!" แต่พร้อม

กับเสียงห้ำมนั่น เสียงปิ่นก็ดังหุ่ดดับไหม้ เธอเห็นร่างของแก้วผวาเหือก แล้วหมุนคว้าง
ล้มลงจมน้ำ เธออ้าปากค้าง ตาค้าง ตัวแข็งเหมือนถูกสาป

กานันลดปิ่นลงพร้อมกับปลัด แต่แกไม่ได้ยั้งสักนิด เพราะตกตะลึงกับการสังหารต่อหน้า
ต่อตาอย่างไม่เคยพบเคยเห็นมาก่อน ร่างนั้นจมน้ำไปแล้ว แต่ทว่ามันยังคงอ้อยอิ่งอยู่ใน
ความรู้สึกของกานัน...

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 200)

ในนวนิยายเรื่อง "ผู้ใจชั่ว" วิมล ไทรนิมิต สร้างเหตุการณ์ให้ลูก
ชายถูกพ่อลงโทษอย่างรุนแรงเกินกว่าเหตุ โดยการใช้อารมณ์ที่เกรี้ยวกราดผิดวิสัยที่ผู้เป็นพ่อพึง
กระทำต่อลูก เพราะไม่ใช่การลงโทษลูกเพื่อสั่งสอนหรือหลาบจำ แต่เป็นการลงโทษเพราะสนอง
ต่อโทสจริตของตน และแสดงถึงความเป็นคนเจ้าอารมณ์และเผด็จการอย่างรุนแรง ดังในเหตุการณ์
ตอนที่ลูกชายทำหุ่นยนต์พังแล้วถูกพ่อลงโทษอย่างรุนแรง ดังข้อความที่ว่า

พ่อตบเบรีย้งเข้าที่กักหู พร้อมกับเสียงกรธเกรี้ยวว่า "ต่อไม่ได้แล้วเลือกทำพัง
ทำไม!"

ร่างอันบอบบางกระเด็นตกเก้าอี้ลงไปรวมกับชิ้นส่วนหุ่นยนต์ หูอื้อเหมือนมีพายุลูกเข้า
หมุน แว่นสายตากกระเด็นหายไป เขาควานสะเปะสะปะ แต่แล้วก็สะท้อนไปทั้งตัวเมื่อฝ่ามือ
อันทรงพลังฟาดเข้าที่ใบหน้า

"จ้าวไว้-ที่หลังอย่าทำลายหุ่นยนต์!"

เขาได้ยินไม่จบประโยคก็หมดสติไปเสียก่อน

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 130)

หรือเมื่อลูกชายสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ เขาก็ถือว่าเป็นความผิดใหญ่หลวง
เขาตำว่าลูกชายอย่างรุนแรงเกรี้ยวกราด ใช้ถ้อยคำเลวเลว และลงโทษด้วยการตบหน้าอย่าง
รุนแรงเกินกว่าพ่อจะทำได้ ดังข้อความที่ว่า

หน้าท่านายพลบิดเบี้ยวด้วยแรงโกรธเหมือนถูกกระหน่ำตรงที่เจ็บ เขาชี้หน้าอย่าง
กราดเกรี้ยว น้ำเสียงเหี้ยมเกรียม ...มึงมันไอ้พวกไม่รักชาติรักแผ่นดิน! ไม่สำนึกถึงข้าว
แดงแกงร้อนของแผ่นดิน พวกกูสู้ปกป้อง เอาชีวิตเข้าแลก เพื่อรักษาไว้ให้พวกมึงได้เดิน
ลอยหน้ากันอยู่ทุกวันนี้มึงยังมีหน้ามาเหยียบย่ำอีก มึงมันไอ้พวกเนรคุณ แต่เนรคุณยังไม่พอ
มึงยังเนรคุณประเทศชาติอีก มึงมันไอ้ตัวเสนียด!" พร้อมกับคำว่าเสนียด ฝ่ามือก็ฟาด
เปรี้ยงเข้าเต็มแก้มของฉชัย แว่นสายตาระเด็นไปไกล ร่างดลาเหมือนนกปีกหัก คุณภาวินี
พวเข้าหมายจะช่วยประคอง แต่เขากลับยืนหยัดขึ้นได้ และรอการกระทำอันป่าเถื่อนของ
พ่อต่อไปอย่างไม่สะทกสะท้าน

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 260 - 261)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมนวล สร้างเหตุการณ์ให้ก้นถุทธิ์
ซึ่งคอยอาศัยบารมีหลวงพ่อบุญเนี่ยนหาผลประโยชน์ใส่ตัว พยายามหาทางช่วยเหลือวัดด้วยการบริจาค
เงินสร้างวัดตามที่หลวงพ่อบุญเนี่ยนขอร้อง แต่ในส่วนลึกเขาก็หวังว่าหลวงพ่อบุญเนี่ยน ซึ่งเป็นที่เคารพ
นับถือของชาวบ้านเป็นอย่างยิ่งจะช่วยเหลือคอบเป็นหัวคะแนนให้แก่เขา และเขาก็คิดวางแผนที่จะ
โกงการเลือกตั้งด้วยวิธีการสกปรกในรูปแบบต่าง ๆ ดังข้อความที่ว่า

ในเขตมีสี่อำเภอ สองอำเภอเขามั่นใจว่าจะต้องทะคะแนนให้เขาอีก อำเภอหนึ่งนั้น
กำกวม เขาตั้งใจว่าจะหาเสียงด้วยวิธีเดินเข้าถึงบ้านใดบ้านที่เดียว อีกอำเภอที่เหลือเขา
แทบไม่หวัง แต่ก็จะใช้วิธีซื้อบัตรประชาชนคนที่ลงคะแนนให้เบอร์อื่น และปลอมรูปสเตอร์
อย่างที่คุณ ส.ส.บอก เขาคิดว่าแม้จะไม่ได้คะแนนเสียงจากอำเภอนี้เลย เขาก็มีสิทธิ์ได้
เป็นผู้แทนแน่ หากแผนการทั้งหมดดำเนินไปตามที่ฝ่ายจัดเลือกตั้งของพรรคประจำจังหวัดนี้
และตัวเขาวางไว้

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 218)

และวิมล ไทรนิมนวล ยังสร้างเหตุการณ์ให้ยี่สุนผู้ที่พยายามต่อต้านการ
กระทำของหลวงพ่อบุญเนี่ยนมาโดยตลอด ในการที่คอยชักชวนให้ชาวบ้านทุกคน และแม้กระทั่งแม่เขา
เองบริจาคเงินให้วัดทั้ง ๆ ที่ทุกคนก็เดือดร้อนไม่มีเงินจะประทังชีวิตอยู่แล้ว ซึ่งยี่สุนมองว่าหลวงพ่อบุญ

เนียนเอาสวรรค์มาขาย นรกมาชู้บรรดาชาวบ้าน ดังนั้นเมื่อมีเหตุการณ์พระประธานในวัดกินคนแล้ว หลวงพ่อเนียนเป็นผู้มีบารมีสยบความเลวร้ายของเหตุการณ์นี้ด้วยการตอกปากพระประธาน แล้วส่งผลให้ชาวบ้านและคนอื่นมากมายทั่วสารทิศพลอยเชื่อกันอย่างปักใจ ยี่สิบไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรงจึงได้คิดจะเปิดตาชาวบ้านทุกคนให้รู้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นมีเบื้องหลังที่สกปรกเป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ของหลวงพ่อเนียน เขาเลยเอาตัวเองเข้าเสี่ยงกับคำตอบที่ต้องการตีแผ่ความจริง โดยการลงทุนผ่าวิกฤตศรัทธาของชาวบ้านด้วยการตัดเศียรพระด้วยตัวเอง เพื่อให้เห็นว่าพระประธานไม่ได้กินคนได้แต่อย่างใด เพราะมิเช่นนั้นเขาคงจะต้องถูกกินไปแล้วที่บังอาจตัดเศียรได้ แต่เขาก็ต้องพลาดครั้งใหญ่เพราะ การณ์กลับเป็นว่าเพราะหลวงพ่อเนียนตอกปากท่านไว้ก่อนหน้าแล้ว จากเหตุการณ์ในตอนนี้อะไรเป็นการจูงใจของ วิมล ไทรนิมโนล ที่จะสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่พยายามจะล้มล้างอำนาจของคนที่มีอำนาจกว่าไม่มีทางที่จะเอาชนะไปได้ และคงจะต้องได้รับความปวดร้าวทุกข์ทรมานเจ็บทั้งกายและใจอย่างแน่นอน เข้าท่านอง "ไม่มีกัณฑ์ไม้ซุง" นั้นเองหรือเป็นการสะท้อนภาพสังคมแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นว่า "ทาสีได้ดีมีที่ไหน ทาขาวได้ดีมีถมไป"

ในรวมเรื่องสั้นชุด "วันฟ้าหม่น" วิมล ไทรนิมโนล สร้างเหตุการณ์ในเรื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นความเลวร้ายของสภาพแวดล้อมที่เกิดจากฝีมือของมนุษย์ที่สร้างขึ้นมาเองนั้นเอาไว้ในเรื่องสั้น 3 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

"โรงเรียนและมหาสร้างสรรค์แห่งชาติ" เป็นเรื่องสั้นที่มีการสร้างเหตุการณ์ให้เด็กชายลูกคนงานก่อสร้างได้มีโอกาสนสนทนากับผู้หนึ่งฐานะร่ำรวย และเป็นเจ้าของสุนัขพันธุ์ดีจากต่างประเทศ เด็กชายได้รับรู้ถึงสภาพความเป็นอยู่ของสุนัขตัวนั้นว่า สุขสบายอย่างไร และที่สำคัญสุนัขตัวนั้นยังมีโอกาสได้เข้าโรงเรียนฝึกหัดมารยาท และยังจะมีการส่งเข้าประกวดระดับชาติอีก นับว่าเป็นการสะท้อนภาพความเป็นอยู่ที่เหลื่อมล้ำของคนยากจนในสังคมที่ด้อยโอกาส และแร้นแค้นอย่างมาก เด็กชายไม่มีโอกาสจะได้เข้าโรงเรียนเพราะความจนแต่สุนัขแท้ ๆ ที่เป็นของคนร่ำรวยกลับได้โอกาสดีกว่าเขาหลายเท่าตัว เหมือนกับเป็นการสะท้อนสภาพแวดล้อมของสังคมมนุษย์ว่า สุนัขบางตัวยังมีชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่าคนอื่นเป็นจำนวนมาก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"โรงเรียนฝึกหมา อบรมหมาใจจ๊ะ ที่นั่นมีแต่หมาต่างประเทศ ราคาแพง ๆ ทั้ง

นั้น..."

"โธ่โธ่! เก่งจัง"

หญิงกลางคนสนุกขึ้นเรื่อย ๆ ขณะที่เจ้าตัวตลกก็หงุดหงิดขึ้นเรื่อย ๆ เช่นเดียวกับ
ไอ้แดง

"นี่ต้องให้ฝึกเรื่องมารยาทการกินการนอน การถ่ายแล้วก็เรื่องการช่วยเหลืองาน
การในบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ... อีกหน่อยจะให้ออกไปซื้อกับข้าว ซื้อหนังสือพิมพ์แล้ว..."

จ้อยมองหน้าเจ้าตัวตลก ซึ่งขณะนี้กำลังทำหน้าตาน่าเกรงขามพร้อมกับชูคารามาใส่ไอ้
แดง "เก่งจัง หม่าพ่่นี้..."

"สินนี่จะส่งประกวดชิงรางวัล สุนัขงามมารยาทและสร้างสรรค์แห่งชาติ จ๊ะ"

(วิมล ไทรนิมนวล. 2533 : 68 - 69)

"หมา" เป็นเรื่องสั้นที่ วิมล ไทรนิมนวล สร้างเหตุการณ์ให้สะท้อนภาพ
ของคนในสังคมปัจจุบันที่ขาดความเคารพศักดิ์ศรีของตัวเองพยายามทำทุกอย่างที่จะให้ตนเองอยู่รอด
ในด้านสังคมไม่สนใจแม้กระทั่งสิ่งที่ทำนั้นจะเหมาะสมอย่างไรหรือไม่ ดังนั้นคนงานในบริษัทแห่งหนึ่ง
จึงร่วมสละเวลามาร่วมงานวันเกิดสุนัขของเจ้านาย เพื่อเป็นการประจบเอาใจเจ้านายของตนต่าง
คนก็เตรียมของขวัญมอบให้สุนัขตัวนั้น แม้กระทั่งชายคนหนึ่งที่ต้องทำด้วยการฝืนความรู้สึกเป็นอย่าง
ยิ่งก็ตาม ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เมียเจ้าของบริษัทกำลังกล่าวคำบรรยายคุณสมบัติของคุณหม่าม้องค์ นับแต่เรื่อง
ความเฉลียวฉลาด ความซื่อสัตย์ ความน่ารัก ความมีชีวิตชีวา และอะไรอีกสารพัด ล้วน
แต่พิเศษเลิศเลอไปหมด พอห่อนกล่าวจบ เสียงปรบมือก็ดังขึ้น เขานึกสงสัยสร้อยคอกับ
ล็อกเก็ตใบยื่นให้คุณหม่าม้องค์ เจ้าห่อนช่างแสนรู้แน่ อ้าปากรับไว้แล้ววางลงบนโต๊ะ เขา
ถอยกลับออกมาอย่างสงบเสงี่ยม มองคุณหม่าม้องค์ก้าวขึ้นไปบนโต๊ะ ไซ้ลิ้นเลียดับเทียนเล่ม
เล็ก ๆ จนหมด เขาปรบมือร่วมกับคนอื่น ๆ จากนั้นก็ถือโอกาสถอยหลบขึ้นบันไดไปดาดฟ้า
บอกตัวเองอย่างแดกดันว่า จีนอยู่ร่วมงานเดี๋ยวก็ต้องแตกเด็กที่คุณหม่าม้องค์เลียด้วยหรอก

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 82)

"ความตายของความทรงจำ" เป็นเรื่องสั้นที่ วิมล ไทรนิมโนล สร้างเหตุการณ์ในสังคมมนุษย์ที่มีความโหดร้าย เบียดเบียนกันเองด้วยการให้ชายสองคนจับผู้ชายคนหนึ่ง ที่เดินมาในซอยเปลี่ยวขมขื่น เป็นการชี้ให้เห็นภาพความเลวร้ายไม่ปลดปล่อยของสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาว่า แม้แต่ผู้ชายก็ยังไม่วายที่จะต้องเผชิญกับสภาพความเลวร้ายนี้ จากคนที่คอยเบียดเบียนคนด้วยกันเองเช่นกัน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

มันคนหนึ่งจับเอาผมไว้แน่น กระแทกใส่เต็มที่ ผมกัดฟันแน่น ตัวบิดแทบจะเป็นเกลียว มือจิกตะกาศก่าแพงจนเล็บฉีก น้ำตาไหลพราก แต่ถึงอย่างไร ผมก็ไม่ยอมร้อง ผมสะดุ้งสุดตัวทุกครั้งที่ถูกกระทำอย่างหนักหน่วง เจ็บปวดเหมือนเนื้อตัวฉีกออกเป็นเสี่ยง ๆ... ครั้งแล้วครั้งเล่า... มันเนิ่นนานเหลือเกิน ผมรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังรับโทษทัณฑ์อยู่ในนรก คนหนึ่งเสริ้อออกไป อีกคนหนึ่งก้าวเข้ามาแทน มันรุนแรงและเนิ่นนานกว่าคนแรก เสียอีก ผมบอกตัวเองว่าอดทนอีกหน่อยเถิด แล้วทุกอย่างก็จะจบลง แต่ผมคิดผิดพอคนหลังเรียบร้อยแล้ว ชายคนแรกกลับเข้ามาอีก วนเวียนซ้ำแล้วซ้ำอีก จนผมคิดว่าผมคงจะถูกพวกมันรุมข่มขืนเช่นนี้ไปตลอดชีวิต

(วิมล ไทรนิมโนล. 2533 : 102 - 103)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสลมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมโนล สร้างเหตุการณ์ในเรื่องสะท้อนสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เพื่อชี้ให้เห็นภาพของการฉ้อฉลคดโกงเอาัดเอาเปรียบของผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าข่มเหงรังแกคนที่ด้อยกว่าตน ดังในเรื่องสั้นเรื่อง "โจร" ที่สะท้อนภาพเหตุการณ์ตำรวจได้กระทำตัวเยี่ยงโจรจับ และยึดยึดข้อหาให้ชายหนุ่มคนหนึ่งที่เป็นริสุทธ์ จากนั้นก็รีดไถเงินจากพ่อแม่ของเขาเพื่อเป็นการปิดคดี อันเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของคนที่มีอยู่ประพฤติตนมิชอบหาประโยชน์ใส่ตัวอย่างไร้ความละอาย ไม่สนใจ และหัวเหวี่ยงต่อสิ่งใดทั้งสิ้นเป็นการกระทำเยี่ยงโจรที่ถูกอาจมาก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผมพูดอะไรไม่ออก พ่อกับแม่ไม่มีทางเลือกจริง ๆ แม้ผมจะหวังอยู่ลึก ๆ ว่า ถ้าตำรวจส่งตัวฟ้องศาล ผมอาจจะได้รับการปล่อยตัว แต่คิดดูอีกทีพยานหลักฐานอะไรก็ไม่มี

นอกจากผลการตรวจเลือดที่แสดงว่าไม่มียาเสพติด แต่ศาลคงไม่เชื่อ ผู้ฟ้องจะต้องกล่าวหาว่าผมหนีไปขาย ในที่สุดผมก็ต้องรับโทษจนได้

"พ่อเอาเงินมาจากไหน"

ผมรู้ว่าเรามีเงินติดบ้านไม่มากนัก

"พ่อเอาเงินดกกับบ้านไปจ่านอง"

มันเป็นเรื่องเจ็บปวดครั้งแรกในชีวิตของผม และคงจะเป็นของพ่อและแม่ด้วย ผมอดที่จะคิดถึงคำพูดของพ่อและใครต่อใครไม่ได้ว่า ใจรปล้นนั้นดีกว่าไฟไหม้มากมายนัก เพราะมันยังเหลือบ้านเหลือที่ดินไว้ให้ แต่ถ้าไฟไหม้ละก็ฟ้าซ้ำรัวก็ไม่เหลือ บัดนี้ เมื่อเราถูกใจรในเครื่องแบบปล้น เราก็คงจะไม่เหลืออะไรเลย แม้แต่บ้านและที่ดินที่พ่อกับแม่ช่วยกันสร้างสมขึ้นมาด้วยความเหนื่อยยาก ด้วยเวลาอันยาวนานเกือบเท่าอายุของผม

(วิมล ไทรนิมโนล. 2534 : 127)

ในนวนิยายเรื่อง "คนจน" วิมล ไทรนิมโนล แสดงทัศนะอย่างชัดเจน เพื่อจะชี้ให้เห็นว่า สังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นมีแต่ความเลวร้าย หดหู่ บวดร้าย คนบางคนต้องอยู่ในสภาพตกนรกทั้งเป็น มนุษย์โหดร้ายต่อมนุษย์ด้วยกัน โลกนี้เต็มไปด้วยความขมขื่นจนน่าจะจบลงด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อจะได้หลุดพ้นไปเสีย วิมล ไทรนิมโนล ได้แสดงทัศนะของเขาเอาไว้ในลักษณะนี้ตลอดทั้งเรื่อง ดังนี้

วิมล ไทรนิมโนล แสดงทัศนะเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้หญิงคนหนึ่งที่กำลังเลวใจว่าตนเองจะทำแท้งหรือไม่ ในตอนแรกเธอลังเลใจเพราะกลัวความเจ็บปวดและบาปกรรม แต่แล้วเธอก็ตัดสินใจทำแท้งในที่สุด เพราะดีกว่าต้องทุกข์ทรมานต่อไปอีกนานและถึงจะอย่างไรก็ตาม การจะบาปหรือไม่ก็คงไม่สำคัญ เพราะทุกวันนี้ชีวิตของเธอก็ทุกข์ยากแสนเข็ญเหมือนตกอยู่ในนรกอยู่แล้ว ดังข้อความตอนที่ว่า

หล่อนคิดฟุ้งซ่าน ทั้งกลัวเจ็บทั้งกลัวบาป...จะตกนรกหมกไหม้สักกี่ขุมกัน...ทำไมจะต้องเกิดเรื่องเลวร้ายยังงี้ด้วย...ถ้าเอาไว้จะมีปัญหาเลี้ยงหรือ? จริงอย่างเขาว่า ลาทั้งตัวเองยังเอาแทบไม่รอด...ที่กระเตงอยู่นี้ก็อีกคน จะไปทรมานหาเลี้ยงได้ยังไง จะทำอะไร...? เป็นกะหรี่รึ? สังหารโรคม ๗ ยังงี้ใครเขาจะมาเอา...ทำไมถึงต้องเป็น

เราด้วย...เออะ เจ็บก็ต้องทน ดึกก็ต้องมาทนทุกข์ทรมานที่หลัง ทนไปจนตาย นรกรี...

ทุกวันนี้ก็ตกมันอยู่แล้ว ไม่มีนรกขุมไหนมันจะทุกข์ทรมานเท่านี้อีกแล้ว...ช่างแม่มันเออะ

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 97)

แล้วต่อมาเมื่อปัญหาความทุกข์ยากต่าง ๆ รุมเร้าเธอมากขึ้นเธอก็ตัดสินใจเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ต่อไปว่าเพื่ออะไรกันแน่ วิมล ไทรนิมิตต. แสดงทัศนะให้เห็นว่า คนที่อยู่อย่างทนทุกข์ทรมานนั้นช่วยการที่จะมีชีวิตอยู่ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

...แล้วจะประคับประคองมันไปทำไม เพื่ออะไร? มีอะไรรออยู่ข้างหน้าหรือ?

ชุมทรัพย์รี? ก็เปล่า มีแต่หลุมศพ

...ทนทุกข์ทรมานในวันนี้ เพียงเพื่อจะไปสัมผัสงานวันหนึ่งข้างหน้า สัมวันนีกับวันหน้ามันต่างกันตรงไหน? านเมื่อวันนี้ไม่มีอะไรให้หวังสักอย่าง ไม่มีแม้แต่ใครสักคนที่จะเป็นเพื่อนยามทุกข์

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 98)

และในที่สุด วิมล ไทรนิมิตต. ก็แสดงทัศนะให้เห็นชัดเจนว่า คนเราทุกคนทุกคนเกิดมาแล้วก็ต้องตายด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้นถ้าชีวิตที่ทนทุกข์ทรมานแล้วจะตาย เพื่อจะหลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานไปตั้งแต่บัดนี้ก็คงจะไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

...มีชีวิตสั้นหรือยาวก็เหมือนกัน สุดท้ายก็ต้องตายไม่มีอะไรหลงเหลือ แม้แต่ความทรงจำ ไม่ว่าความทรงจำนั้นจะทุกข์หรือสุข แล้วมันจะต่างอะไรกัน ถ้าจะตายในวันนี้

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 133)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิตต. ยังแสดงทัศนะให้เห็นว่า มนุษย์เรานับวันจะโรคภัยมากขึ้น คนชั้นต่ำเมื่อถึงจุดวิกฤตในชีวิตก็สามารถจะฆ่ากันเองได้เสมอ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ไม่ว่าโลกจะเจริญก้าวหน้าไปมากเพียงใด แต่คนพวกนี้มันก็ยังเป็นสัตว์ป่าอยู่ดี" ชายวัยกลางคนเจ้าของตึกพูดให้บุตรและภรรยาฟัง "ดูซิ มันก็ทำร้ายกันเอง ฆ่ากันเอง แล้วก็กินกันเอง"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 163)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสดมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมิตล แสดงทัศนะเอาไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับชีวิตของคนที่เราคิดว่าควรจะหาทางฆ่าตัวตายหลุดพ้นจากการมีชีวิตอยู่ ที่ทุกข์ทรมาน และไร้ความหมาย ดังในเรื่องสั้นเรื่อง "ค่าแห่งชีวิต" ที่แสดงทัศนะเอาไว้อย่างชัดเจนว่า ความตายเป็นทางออกในการหลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานเข้มข้นที่สุดที่คนจนอย่างเราๆ ควรจะกระทำ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ฉันเดินจากแกมาเหมือนคนอื่น ๆ และคิดคาดเดาความรู้สึกของแก แกจะมีความรู้สึกอย่างไรบ้างนะต่อการถูกทอดทิ้งจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและจากผู้มีอำนาจหน้าที่ในประเทศนี้ แกจะขมขื่นปวดเจ็บแค่ไหนต่อรูปร่างอันพิกลพิการ จะทุกข์ทรมานเท่าใดที่ร่างกายต้องถูกรังคร่ำกัดกินอยู่ทุกวินาที แกจะคิดบ้างไหมถึงประโยชน์ของการมีชีวิตอยู่ ทั้งที่แกก็รู้ว่าไม่มีสวรรค์วิมานอะไรรออยู่ในวันใหม่เลย นอกจากความทุกข์ทรมานโหยหิวไม่มีสิ้นสุดเท่านั้น

ถ้าเป็นฉันละก็ ฉันจะต้องคิดหาวิธีฆ่าตัวตายไปแล้ว ฉันไม่ใส่ใจหรอกว่าใครจะว่าเป็นคนอ่อนแอ น่าสมเพชหรืออื่นใดก็ตาม จะมีประโยชน์อะไรที่จะมีชีวิตอยู่อย่างไร้ความยุติธรรมในการดำรงชีวิต มันเป็นทางออกทางเดียวสำหรับคนสิ้นไร้อย่างชายชรา และดูเหมือนจะเป็นสิทธิเพียงอย่างเดียวที่ประชาชนในประเทศนี้มิได้

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 76 - 77)

"อาชญากรรมและการลงทัณฑ์" เป็นเรื่องสั้นที่ วิมล ไทรนิมิตล แสดงน้ำเสียงที่ชี้ให้เห็นถึงความอยุติธรรมที่คนจนเจ้าของประเทศได้รับจากความไม่ถูกต้องของกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กับคนกลุ่มหนึ่ง ชาวไร่ชาวนาต้องสูญเสียที่ดินจากการฉ้อโกงเพราะกฎหมาย

ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นตัวละครเลวร้ายที่ทำให้เกิดปัญหาความทุกข์ยากของผู้คนยากจน กฎหมายเป็นสิ่งที่คอยเอื้ออานวยให้คนที่มั่งคั่งมากกว่าครอบงำแสวงหาผลประโยชน์ได้อย่างสุขสบาย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ก็กฎหมายไม่ใช่หรือพ่อที่ทำให้เราเป็นหนี้ต้องใช้หนี้" น้ำเสียงเขารุนแรงขึ้น "พ่อคิดดูซิ เราทำงานกันแทบล้มตายกลับจนลง ๆ ขณะที่ไอ้คนพวกนั้นมันไม่เคยลงไปเหยียบพินนาสักครั้งกลับร่ำรวยขึ้น แล้วพ่อเห็นมัยเล่าว่าพลมันเป็นยังงี้ นาที่ปู่ย่าตายายของเราได้ถากถางมันมากลับตกไปเป็นของไอ้พวกที่ไม่เคยทำอะไร นอกจากเอากฎหมายมาข่มขู่เราเอามาหาเงินกับเรา ถีบเราให้กระเด็นมาเป็นหมาโซ่อยู่ที่นี้ พ่อเห็นไหม ที่นานับหมื่นนับแสนไร่ สุดลูกหูลูกตานั้นนะเอาผู้คนไม่มีหัว นอนปลายตีนเข้าไปอยู่อาศัยได้เป็นแสนเป็นล้านคน แต่กลับอยู่ไม่ได้ แผ่นดินออกกว้างใหญ่ไพศาล แต่คนก็แสนที่ล้านกันกลับไม่มีแผ่นดินจะซุกหัวนอน ทำไมแผ่นดินมันถึงกลายเป็นของคนไม่กี่คน ทั้งที่มันควรจะเป็นของทุกคน ในฐานะที่เกิดมาเป็นคนอยู่บนโลกนี้เหมือนกัน..."

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 106)

ในรวมเรื่องสั้น "วันฟ้าหม่น" วิมล ไทรนิมิต แสดงน้ำเสียงตำหนิผู้คนในสังคมเมืองหลวงที่มีความเจริญสูงสุด สังคมที่คนทุกคนเป็นชาวพุทธ สังคมที่คนทุกคนพูดภาษาเดียวกันแต่ขาดความเอื้ออาทรต่อกัน คนขาดความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่ด้อยโอกาสกว่าตนเอง ดังในเรื่องสั้นเรื่อง "ยุคสมัย" ที่ชายคนหนึ่งก่นด่าคนในสังคมเมืองที่ไร้น้ำใจ ขาดความเมตตาไม่เห็นใจขอทานข้างถนน แล้วเขาก็นึกสะท้อนใจสู่ตัวเอง ว่าแล้วคนเช่นเขาที่เป็นคนธรรมดา ๆ ไม่ได้พิการแต่อย่างใดใครจะมาให้ใจ ให้โอกาสจึงไม่แปลกที่เขาจะต้องมาอดตายในเมืองที่ความเจริญเช่นนี้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

บางที...พรุ่งนี้อาจจะต้องทนด้านหน้านั่งขอทานเขากินเสียแล้ว แต่แล้วเขาก็ตีใจอับอายเกินกว่าจะทำได้ เขาถอนหายใจอย่างห่อหุ้มและสิ้นหวัง สมเพศตัวเองที่จะต้องมาอดตายในเมืองหลวง ที่มีผู้คนพูดภาษาเดียวกันและนับถือศาสนาพุทธ เขานึกถึงขอทานชราที่นิ้วงอ แขนงกราบกรานกราบขึ้นกราบลง กราบวันพิชพร้อมกับยกมือพนมเหนือหัวครั้งแล้วครั้ง

เล่าแต่ผู้คนที่ผ่านไปมาจนแทบจะเหยียบแก็กก็ไม่เห็นจะยอมเสียสละสักเก็ดเดียว เขาคิดแล้ว
ก็ารู้สึกหดหู่ใจนัก แล้วไอ้คนมือดีตื่นตัวอย่างเขาจะมีหมาหน้าไม่มีขนตัวไหนเห็นใจ...

(วิมล ไทรนิมนวล. 2533 : 59)

จากการที่ วิมล ไทรนิมนวล สะท้อนสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความ
แห้งแล้งกันดารไม่สามารถจะปลูกพืชผลใด ๆ ได้เลย และสภาพของนาไร่ที่เต็มไปด้วยน้ำท่วมเจ็
นองจนกระทั่งพืชผลที่ปลูกไว้เสียหายจนทำให้ผู้คนต้องพบกับความทุกข์ยาก ความเป็นอยู่ และการ
ดำเนินชีวิตต้องประสบความยากลำบาก หรือการสะท้อนสภาพแวดล้อมของสังคมในเมืองหลวงที่
มนุษย์เป็นผู้กำหนดขึ้นมาเอง แล้วมีผลทำให้มนุษย์ต้องพบกับความทุกข์ยากจากสภาพดังกล่าว ไม่ว่า
จะเป็นสภาพท้องถนนที่เต็มไปด้วยฝุ่นควัน รถติดขัด ผู้คนแออัดยึดเบียดอยู่ในรถประจำทางหรือการ
ดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความบีบคั้นจากค่านิยมผิด ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาจากกระทั่งทำให้มนุษย์เอง
ต้องได้รับความทุกข์ทรมาน เมื่อไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้ สิ่ง
เหล่านี้ วิมล ไทรนิมนวล ได้นำเสนอผ่านเรื่องสั้น และนวนิยายทุกเรื่องและ วิมล ไทรนิมนวล
ได้นำเสนอสภาพดังกล่าวซ้ำกันเกือบทุกเรื่อง จนกล่าวได้ว่า หากเป็นวรรณกรรมที่นำเสนอสภาพ
สังคมชนบทก็จะมี การนำเสนอสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่มีแต่ความแห้งแล้ง หรือไม่ก็น้ำท่วมเจ็นอง
ไร่นา หากเป็นวรรณกรรมที่นำเสนอสภาพสังคมในเมืองหลวงก็จะมีภาพการจราจรติดขัด เสนอ
ความแออัดคดโกงของผู้คนในสังคม จึงทำให้สามารถมองเห็นทัศนะของ วิมล ไทรนิมนวล ได้ว่า
สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวมนุษย์นั้น ล้วนเต็มไปด้วยความเลวร้าย น่าสะพรึงกลัว ไม่น่าไว้วางใจ
แม้แต่ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวมนุษย์เองก็เต็มไปด้วยความโหดร้ายทำให้มนุษย์ได้รับความทุกข์ยาก
ภาพของธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์ดังคำขวัญที่เคยกล่าวว่า "ทรัพย์ในดิน สินในน้ำ" หรือข้อความ
ที่เรามักจะได้ยินกันบ่อย ๆ ที่ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" นั้น ได้หมดสิ้นไปจากสภาพแวดล้อม
ของชนบทเมืองไทยไปแล้ว มนุษย์ไม่สามารถจะพึ่งพิงหรือเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากธรรมชาติได้อีก
ต่อไป ทั้งนี้เพราะ สภาพแวดล้อมที่เลวร้ายเหล่านี้เกิดจากการกระทำของมนุษย์เองที่เป็นผู้เบียด-
เบียนธรรมชาติ รุกรานธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาภายหลัง นอกจากนี้การนำเสนอ
สภาพแวดล้อมในสังคมเมืองหลวงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์เองแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ
อย่างมากมายจะคุกคามชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ได้รับความทุกข์ยากต่าง ๆ นั้น ล้วนแล้วแต่
เกิดจากฝีมือของมนุษย์เองทั้งสิ้น เหมือนกับ วิมล ไทรนิมนวล บอกว่า แท้จริงแล้วมนุษย์ด้วยกัน

เองที่เป็นผู้ฆ่ามนุษย์ด้วยกันหาใช้สิ่งอื่นไม่ และวิมล ไทรนิมณฑล ก็ต้องการจะแสดงทัศนะในเรื่องสภาพแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ว่า เป็นสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นในสังคมรอบตัวมนุษย์เรา และไม่มีทางจะแก้ไขหรือทำให้ดีขึ้นได้เลย มนุษย์จะต้องทนรับสภาพความทุกข์ยากเหล่านี้ต่อไปอย่างไม่มีทางต่อผู้หรือเรียกเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น

2. เศรษฐกิจ

วิมล ไทรนิมณฑล สะท้อนภาพของเศรษฐกิจของผู้นคนในสังคมทั้งในเมืองหลวงและชนบทเอาไว้อย่างชัดเจน โดยวิมล ไทรนิมณฑล ได้สะท้อนสภาพการทะนุบำรุงกันอย่างผิดเคืองของคนในชนบท พืชผลทางเศรษฐกิจที่มีราคาตกต่ำ ชาวบ้านส่วนใหญ่ต้องเป็นหนี้สินนายทุน ถูกขูดรีดดอกเบี้ย และเอาไรต์เอาเปรียบอย่างมากเข้าทันท้อง "ทานาบันหลังคน" ส่วนในสังคมเมืองหลวงนั้นผู้คนก็จะมีฐานะยากจนข้นแค้น หาเข้ากินค่าประทังชีวิตไปวัน ๆ หนึ่งด้วยการรับจ้างเก็บเศษผักในตลาดมาประกอบอาหาร เก็บเศษกระดาษ ถูพลาสติกขายแลกเงินมาเลี้ยงชีวิต นับว่า วิมล ไทรนิมณฑล ได้สะท้อนให้เห็นภาพเศรษฐกิจของคนในระดับล่างไว้อย่างชัดเจนดังนี้

* ในนวนิยายเรื่อง "คนจน" วิมล ไทรนิมณฑล แสดงสภาพเศรษฐกิจของคนจนที่หากินแบบปากกัดตีนถีบในสภาพของการหาเข้ากินค่า ทำงานไม่เคยหยุดนิ่ง แต่ก็ยังพบกับความยากจนไม่รู้จักจบสิ้น ชีวิตของครอบครัวหนึ่งที่ดิ้นรนต่อสู้ในเมืองหลวงด้วยการทำข้าวต้มมัดขาย อาศัยอยู่ในกระท่อบเล็ก ๆ ที่สลัมแห่งหนึ่ง ผู้เป็นแม่ต้องนั่งทำข้าวต้มมัดอย่างจะมັกเขม้นไม่เคยมีวันหยุดเหมือนกับใคร ๆ แต่ครอบครัวของนางก็ยังยากจนเหมือนเดิม ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

มันเหมือนกับว่าแม่ถูกจองจำให้อยู่ในสภาพเช่นนี้มานานแสนนาน และไม่มีทีท่าว่าจะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ โลกของแม่กว้างแค่กระท่อบอยู่ และร้อนอบอ้าวแคดกล้ำ สายตาแม่ไม่เคยมองไกลไปกว่ากะละมังข้าวเหนียว หรืออย่างมากที่สุดก็แค่ภายในกระท่อบนานครั้งที่แม่จะออกมานอกกระท่อบและได้มีโอกาสมองออกไปไกล ๆ เขาเคยถามตัวเองว่าถ้าแม่ออกจากบ้านไปไกลสักกิโลเมตร แม่จะกลับบ้านถูกหรือเปล่า เพราะทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว และรวดเร็วเสียจนปรับตัวไม่ทัน

"ยิ่งทำก็ยิ่งจน" แม่เริ่มบ่น เขาเลี้ยงลงไปที่โรงน้ำ เริ่มหงุดหงิด "อีกทีปีก็ขาดมันถึง

จะลืมตาอ้าปากกะเขาได้ ไม่รู้ว่าชาติก่อนสร้างเวรสร้างกรรมอะไรไว้ มาชาตินี้ถึงได้
ลำบากกลืนหนักหนา"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 62 - 63)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิตล. ยังสะท้อนสภาพเศรษฐกิจของหญิงลูกติดกับชายขาย
ข้าวต้มผัดขาพิการที่มีแต่ความยากจนแร้นแค้น ทั้งสองต้องพบความทุกข์ยากจากการทำมาหากินที่ฝืด
เคือง อย่างดีก็เพียงแต่หารายได้จากการขายข้าวต้มผัดพอประทังชีวิตไปได้วัน ๆ หนึ่งเท่านั้น
ดังนั้นหญิงลูกติดจึงไม่คิดจะอยู่กับชายขายข้าวต้มผัดขาพิการ เพราะจะเข้าทานอง "เตี้ยอ้อมค่อม"
นางจึงตัดสินใจไปหาเขียนพินเพื่อเป็นหลักยึดแทนเขา แล้วหญิงลูกติดก็หันเข้าไปหาป่อนการพิน
เพื่อคิดเสี่ยงโชค เนื่องจากนางคิดว่าคนอย่างนางไม่สามารถจะทำมาหากินอะไรได้เลย เพราะ
นางยากจนไม่มีหนทางหรือทุนรอนเพียงพอ เพราะนางคิดว่าคนจนยากไร้อย่างนางคงไม่มีหนทาง
อะไรดีไปกว่านี้อีกแล้ว ในที่สุดนางจึงตัดสินใจเอาตัวเข้าแลก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

หล่อนลืมตาโผล่อยู่ในมุ้ง นึกถึงเงินที่มีติดตัว อย่างมากก็แค่ซื้อแกงสักถุง แล้วหล่อนก็
คิดไปถึงเหตุการณ์ประจำวันที่ผ่านมา วันนี้ก็เหมือนกับทุกวัน ต่างกันแต่ว่าจะเป็นใครเท่านั้น
ที่จะยอมเสียเงินให้ นึกถึงการเสี่ยงโชคที่บ้าน สู้ตายปลายซอย หล่อนไม่แน่ใจว่าวันนี้จะ
โชคดีมั่งไหม หลายวันมาแล้วโชคไม่เข้าข้างเลย เงินที่หาได้ต้องเสียไปหมดเหลือไว้เพียง
แค่พอซื้อข้าวรองท้องเท่านั้น

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 67 - 68)

วิมล ไทรนิมิตล. ยังสะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนชนบทที่เข้ามาอาศัยอยู่ใน
เมืองหลวงประสบปัญหาเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง การทำมาหากินไม่พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ด้วยการ
สร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้ครอบครัวของชายขาพิการขายข้าวต้มผัดต้องอพยพครอบครัวจากชนบท
ด้วยหวังจะมาทำมาหากินได้อย่างคล่องตัวกว่าอยู่บ้านนอก แต่แล้วพวกเขาก็ต้องผิดหวังเพราะ
หาเงินไม่พอมายเลี้ยงสมาชิกในครอบครัว มีหนี้ช้ำยังทำให้ความผูกพันที่เคยมีต่อกันของสมาชิกใน
ครอบครัวต้องพังทลายลงด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ ใหม่ ๆ พ่อมั่งมันเหลือเกินที่จะเก็บเล็กประสมน้อยไว้ซื้อที่ดินทำได้นานเร็ววัน ทุกวันพ่อจะพูดถึงบ้านนอกเสมอ บอกกับลูกด้วยน้ำเสียงที่เปี่ยมด้วยความหวังว่า "อีกไม่นานเราจะกลับไปบ้านเรา" แต่เวลาที่ผ่านไปทีละวัน ทีละเดือน ทีละปี ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะมีเงินพอซื้อที่ได้จากปีเป็นสองปี สามปี สี่ปี ลูกสองคนเติบโตขึ้น ลูกสาวซึ่งเป็นคนโตไปเป็นกระเป๋ารถเมล์ไม่นานก็ได้ัวอาชีพเดียวกัน พ่อมีลูกก็เล็ก เอาลูกมาให้เลี้ยง ลูกชายโตเป็นหนุ่มเรียนจบแค่ชั้นประถมก็ไม่มีปัญญาส่งให้เรียนจึงต้องออกมาช่วยแม่ค้าขาย ความหวัง ความฝันของพ่อเลือนรางลงทุกที พ่อพูดถึงบ้านนอกน้อยลง ระยะหลังพ่อแทบไม่พูดถึงเลย แม่กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ กราดเกรี้ยว บ่นพร่ำเหมือนเสียสติ พ่อไม่รู้ว่าจะเลวร้ายเหล่านี้นั้นเข้ามาอยู่ในครอบครัวตั้งแต่เมื่อไหร่ พ่อรู้อยู่เพียงว่าแกไม่อาจแก้ไขอะไรได้อีกแล้ว วิธีเดียวก็คือพยายามอยู่บ้านให้น้อยที่สุด ถึงบ้านก็หลับมันเสียจะได้ไม่รู้ทุกข์รู้สุข สนิทมาก็คิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนด้วยความโหยหา เวลาผ่านไปวันแล้ววันเล่า มันผ่านไปพร้อมกับพรากเอาความสุขของครอบครัวไปด้วย วันใหม่เข้ามาก็เอาแต่ความโหดร้ายเข้ามาทับถมไม่รู้หยุดหย่อน บางครั้งแกคิดไปถึงวันหน้า ถามตัวเองว่าชีวิตครอบครัวมันจะไปสิ้นสุดตรงไหน อย่างไร พ่อคิดก็เริ่มทุกข์ แกเลยไม่คิด อะไรมันจะเป็นก็ให้มันเป็น อะไรมันจะเกิดก็ให้มันเกิด ยังมีลมหายใจอยู่ก็สูดมันไป ให้มันผ่านไปวันหนึ่ง ๆ

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 81 - 82)

ในนวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของบัวลอยขายขนมที่ ต้องเผชิญปัญหาด้านเศรษฐกิจ หนี้สินล้นพ้นตัว แถมยังถูกรุมล้อมด้วยรายจ่ายที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย เนื่องจากเมียของเขาต้องเข้าโรงพยาบาลอีก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

คิดถึงค่าหยูกยา ค่าหมอ ค่าห้องพิเศษ ค่าพยาบาลพิเศษ มันจะเป็นเงินสักเท่าไรก็ไม่รู้? แล้วจะต้องอยู่นานไหม? เงินสะ? จะไปกู้ยืมใคร? ถ้าแก่โรงสีคงไม่ได้แน่หนิค่าสองหมื่นก็ยังไม่มียาใช้ เห็นพ่อมีช่องทางอยู่บ้างก็เพียงเจ้าพ่อขาม...ไม่รู้ว่าจะยอมให้อีกหรือเปล่า? หนิถ้าเมื่อปีที่แล้ว สองหมื่นกว่าก็ยังไม่ได้ให้ ผลัดแล้วผลัดอีกมาจนถึงวันนี้ บัวลอยคิดแล้วก็ชักกลัวที่จะไปขอกู้อีก เดียวเกิดทวงหนิถ้าขึ้นมาจะบอกผลัดว่าไง? เขาหนีไปถึงเพื่อนบ้านแล้วก็รู้สึกสิ้นหวัง ด้วยแต่ละคนก็อดคัดค้านไม่แพ้กัน ถึงคราวอัปจนนี้

แม้แต่ช่องเท่ารูเข็มก็ไม่มีให้ลอดไปได้ ยิ่งคิดเขาก็ยิ่งกลุ้มพยายามรวบรวมสติอันเลื่อนลอย สับสนให้มั่นคง แล้วไล่เสียงข่าวของบ้านว่ามีอะไรพอจะขายได้บ้าง นึกแล้วนึกอีกก็ไม่เห็นมี

(วิมล ไทรนิมิตล. 2533 : 24)

ในนวนิยายเรื่อง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" วิมล ไทรนิมิตล สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนสองอาชีพคือ ชาวนา และกรรมกรก่อสร้าง โดยมีเหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นคือ เมื่อพิศุลูกสาวกานันจะต้องตัดสินใจเลือกระหว่างปลัดกับแก้วหนุ่มชาวนา กานันก็แสดงทัศนะอย่างชัดเจนว่าถึงแก้วจะเป็นคนดีอย่างไรก็ตาม แต่เขาก็เป็นเพียงชาวนาที่มีแต่ความยากจน และความลำบากนับวันฐานะทางเศรษฐกิจของชาวนาก็จะตกต่ำลงไปเรื่อย ๆ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"แต่ก็อย่างที่พ่อบอกนั่นแหละ แม้ว่าพระแก้วจะเป็นคนดียังไง ขยันขันแข็งเพียงไหนแต่ก็เป็นชาวนา ลูกก็รู้ว่าอาชีพชาวนาน่ะมันลำบากยากแค้นยังไง มีแต่ยากจนลงทุกวัน พ่อถึงไม่สนับสนุนให้ลูกแต่งงานกับท่าน พ่อไม่อยากจะเห็นลูกต้องเอาหน้าไปเกรียมแดดเกรียมลมอยู่กลางทุ่งกลางท่า เราเป็นชาวนาลำบากลำบากมาหลายชั่วอายุคนแล้ว เมื่อมีโอกาสจะเขยิบฐานะขึ้นไปทำไมไม่คว้าเอาไว้?"

(วิมล ไทรนิมิตล. 2534 : 103)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิตล ยังสร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้แก้วไปทำงานอาชีพกรรมกรหลังจากที่บุคลุคพิศุลเมียของเขามาจากปลัดที่เพิ่งเข้าพิธีแต่งงานกัน แก้วกับพิศุลได้ทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างรีสอร์ทแห่งหนึ่ง ได้ค่าแรงเป็นรายวันที่น้อยมาก มีเงินพอประทังชีวิตไปวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เดี๋ยวนี้แก้วได้งานก่อสร้าง "รีสอร์ท" ริมแม่น้ำท่ามาเกือบเดือนแล้ว ได้ค่าแรงวันละ 65 บาท แม้จะไม่มากแต่แก้วคำนวณดูแล้วว่า พอใช้จ่ายสำหรับสองคน เมื่อชำนาญแล้วค่าแรงจะเพิ่มขึ้นอีก ตอนนี้ลูกยังไม่มี บ้านก็ไม่ต้องเช่า เพราะผู้รับเหมามาให้ลูกฝังอยู่ เป็น

เพิงสังกะสียาวเป็นฟืด ขอยเป็นห้องขนาด 3 คูณ 4 เมตร มีนอกชานสำหรับหุงหาอาหาร
แม้จะคับแคบ อุดอู และร้อนอบอ้าวในตอนกลางวัน

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 159)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมิต สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของผู้คนในสังคม
ชนบทไว้อย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นว่าชาวบ้านจะมีอาชีพทำนาทั้งของตัวเอง และไปรับจ้างทำนา
ของผู้อื่นในละแวกใกล้เคียง แต่ข้าวต้องถูกการถูกลามของศัตรูพืชทำให้พืชผลเสียหายราคาตกต่ำ
นอกจากนี้บางคนก็หันมาทำอาชีพจับหนูซึ่งเป็นนโยบายปราบศัตรูพืชของทางจังหวัด เพื่อเป็นการเพิ่ม
รายได้ อีกทางหนึ่งแม้จะไม่มากนักก็ตาม ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"คนหนุ่มสาวก็ไปรับจ้างเขา หน้าใดก็ไปรับจ้างใด หน้าดำก็ไปรับจ้างดำ พอถึงหน้า
เก็บเกี่ยวก็ไปกันอีก ไปกันถึงสิงห์บุรี สระบุรี อ่างทอง อยุธยา บรมฯ ไร่แผละครับ ยัง
มีบางคนไปนอกไปซาอุอีกนะครับ หลายคนก็เข้ากรุงเทพฯหางานทำ"

"อ้าว ทำนาไม่ตรงกันหรือโยม"

"ไม่ตรงกันหรือครับแต่ก็ไล่ ๆ กันแหละ ส่วนมากทำนาตัวเองเสร็จแล้วถึงไปรับจ้าง
เขา แต่ก็มีหลายครอบครัวไม่ทำนาตัวเองเพราะไม่ได้ผลผู้ไปรับจ้างเขาไม่ได้ ระยะเวลา
นี้ยิ่งแย่ใหญ่ ข้าวไม่ค่อยงาม รวงไม่มีน้ำหนัก เป็นลีบไปซะเยอะครับ ข้าวยังราคาตกอีก"

"น้ำท่าก็อุดมสมบูรณ์ดีนี่"

"ครับอุดมสมบูรณ์ดี แต่ข้าวมันไม่ดี ทางเกษตรอำเภอเขาบอกว่าเราใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์
มากเกินไปดินมันเลยเปรี้ยว นอกจากดินเปรี้ยวแล้วยังมีปัญหาคืออื่น ๆ อีก เป็นโรคแมลงเพลี้ย
ลงมั่ง หนูกินมั่ง พักหลังนี้หนูชา ๆ ไปบ้างแล้วเพราะทางจังหวัดเขามีนโยบายปราบหนูเขา
ให้ทางละห้าสิบดั่งค์ก็เลยตะลุยหาหนูกันอยู่พักหนึ่ง สองปีเห็นจะได้ นอกจากนี้ก็ยังมีตึกแตน
อีก แต่ก็เ็นบางปี ที่มีทุกปีก็กันนั้นแหละครับ ทั้งนกกระเจาบ นกกระเจิบ มากันทีเห็นแล้วใจ
แป้ว มันมากันเป็นฝูงใหญ่ ๆ มีดฟ้ามาเลย พวกนี้แหละลงแปลงนาใครได้ก็แทบไม่ต้องเกี่ยว
แล้ว แต่มันกินตัวละเม็ดนี้หมดข้าวเป็นเกวียน ๆ แล้วแหละครับ ก็เลยไม่ค่อยมีใครมาดูแล
วัด มัวแต่ไปทำกินกันหมด"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 40 - 41)

และในขณะที่ชาวบ้านต้องทำงานอย่างหนักและเหนื่อยยาก แต่เมื่อถึงหน้าเก็บเกี่ยว ผลผลิตชาวบ้านกลับไม่ได้รับเงินค้ำกับหยาดเหงื่อแรงงานที่ลงทุนลงแรงไป มีหน้าค้าผลประโยชน์ ทั้งหมดก็ต้องเป็นของบรรดานายทุนที่บรรดาชาวบ้านพากันไปกู้เงินมา เพื่อเป็นการลงทุนเพื่อผลผลิต ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจของชาวบ้านจึงมีแต่จนลงไปเรื่อย ๆ ในขณะที่บรรดานายทุนก็ร่ำรวยอย่าง มหาศาล ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

หน้าเก็บเกี่ยวมาถึง รวงข้าวถูกขนไปไว้ในลานนวด ควายก็ออกมาสามแดงบทบาทด้วยการเดินย่ำข้าวรอบแล้วรอบเล่าจนกว่าเมล็ดข้าวจะหลุดจากรวง และจนกว่ากองข้าวจะหมดลาน จากนั้นก็ถึงบทบาทของพระเอกเขาบ้างละ พระเอกจะนั่งเรือมาจากในเมือง ผีพรรณเหลืองนวล หน้าตาผ่องใส เขาเข้ามากับพวกคนงานหน้าตาบ้านนอก พร้อมด้วย ตารางคิดเลข ข้าวถูกขนใส่เรือ เสร็จแล้วพระเอกของเรื่องก็ดีดลูกคิด กางบัญชี จัดการหักลบกลบหนี้ แต่ข้าวที่ขนลงใบสำเรื่อนั้นมันก็ยังมิมีราคามันพอกับหน้อยอยู่ดีแหละ แต่ด้วยน้ำใจอันประเสริฐ พระเอกของเรื่องจึงพูดอย่างมหากรุณาว่าไม่เป็นไร ปีหน้าก็ได้...แล้วว่าจะถึงปีหน้าเจ้าดอกเบี๋ยมันก็จะงามสะพรั่งต่อไปอีก

ส่วนพวกชาวนาก็มองยู่ฉางอันว่างเปล่ากันต่อไป เจ้าหุ่นไล่คนถูกขนเข้าไปไว้ในยู่ฉางอันว่างเปล่าเพื่อรอฤดูฝนหน้า

ปีแล้วปีเล่าล่วงผ่าน ชีวิตของพวกชาวนาก็ยังคงเป็นทาสติดดินอยู่เช่นเดิม รุ่นพ่อรุ่นแม่ตายไป รุ่นลูกรุ่นหลานก็เข้ามาสามแดงบทบาท "ผู้กดขี่" ให้แก่เจ้าทุนนายเงินต่อไปอีก สำหรับเจ้าทุนนายเงินมันเป็นบุญคุณที่ทาสขึ้นเสียนี้กระไร และได้รับผลอย่างชื่นใจทันตาเห็น โดยไม่ต้องรอถึงชาติหน้าอย่างที่พวกชาวนาหวังกัน

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 96)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "วันฟ้าหม่น" วิมล ไทรนิมิต สะท้อนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่ผิดเคืองของผู้คนระดับล่าง โดยการสร้างเหตุการณ์ให้เกิดขึ้นในเรื่องสั้นถึง 5 เรื่องด้วยกันดังนี้

"เพียงรูปดิน" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวหนึ่งที่อาศัยอยู่ในสลัมแห่งหนึ่งในเมืองหลวง ผู้เป็นแม่เป็นผู้นำของครอบครัวหาเลี้ยงครอบครัวด้วยการทำงานรับจ้างเป็นกรรมกรก่อสร้างทำงานหนักมาก แต่ได้ค่าตอบแทนน้อยนิดไม่พอเลี้ยงชีวิต ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

พรไม่เข้าใจหรือกว่าทำไม...ทำไมชีวิตของพร ของน้อง และของแม่ จึงต้องจมปรัก
 อยู่ในความยากจนข้นแค้นเช่นนี้ ทั้งที่แม่หรือแม้แต่พรก็มีเฝ้ามือองตืนแต่อย่างใด
 แม่ไม่เคยเลือกงาน
 แม่ไม่เคยเกีย่งงาน
 แม่ทำทุกอย่างไม่ว่างานนั้นจะหนักหนา เพียงใด
 แม่ทำแต่เข้าจรดค่า
 แม่เหงื่อซึมตัวทั้งวัน
 แม่เหนื่อยสายตัวบานจะขาด
 แต่เงิน...
 แต่เงินที่แม่ได้รับตอบแทนนั้น มันน้อยนิดเสียเหลือเกิน
 น้อยนิดเสียราวกับว่างานเพนผูกเหล็กของแม่นั้น
 นอนกระดิกนิ้วตีนทำ

(วิมล ไทรนิมโนล. 2533 : 25 - 26)

นอกจากนี้ ลูกชายของนางยังช่วยเหลือนางอีกแรงหนึ่ง ด้วยการออกไปเก็บเศษเหล็ก ถูกลาสติก กระดาษ และสิ่งต่าง ๆ ที่พอจะขายแลกเงินได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เมื่อตกข้าวต้มให้แม่กับน้องและตัวเองแล้ว พรก็คว้าถูกลาสติกใบใหญ่ย่องออกจากกระต๊อบเหมือนทุกวัน เพื่อตระเวนหาของจิปาถะเศษเหล็ก, ลวด, ทองเหลือง, อะลูมิเนียม, สายไฟ, ขวด, ถูกลาสติก กระดาษและอื่น ๆ ที่มันสามารถจะเปลี่ยนเป็นเงินได้ แต่วันนี้พรโชคไม่ดีอีกตามเคย พรได้แค่ขวด "ยาบารุง" หัวใบ สายไฟเส้นสั้น ๆ

สามเส้น เศษเหล็กสามสี่ชิ้น กับกระดาดอีกไม่ถึงกิโลกรัม พอไปขายให้เจ๊กที่ตลาดห้องแถวก็ได้เงินแค่หกบาทเท่านั้น

(วิมล ไทรนิมิต. 2522 : 28)

"คนเกิน" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนชนบทที่ต้องพบกับปัญหาการขาดทุนที่ผิดเคือง รายได้จากการขายข้าวตกต่ำไม่เพียงพอต่อการต้องนำเงินไปขึ้นหนี้บรรดา นายทุนที่ต้องไปกู้ยืมเงินมาก่อนล่วงหน้า และพวกเขายังต้องเผชิญกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงเกินกว่ารายได้ที่มีอยู่มากมาย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขาบ้วนปากแล้วก็มานั่งที่หัวบันได ทอดตาอันวิตกกังวลมองออกไปยังนาข้าว สมองก็คิดคำนวณถึงเงินที่จะได้หลังสิ้นหน้าเก็บเกี่ยว จะพอใช้นี้หรือเปล่า? ถ้าไม่พอปีหน้าจะพอไหม? เขาคิดแล้วก็ถอนใจเฮือก ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าหนี้สินมันเข้ามาสู่มอยู่ในครอบครัวได้อย่างไร ทั้งที่ข้าวในนาที่เก็บเกี่ยวได้ทุกปี แม้บางปีจะไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยก็ตาม แต่อย่างน้อย เขาก็ควรจะมียังเงินไว้จ่ายใช้สอยยามจำเป็นบ้าง มีข้าวไว้กิน ไว้ทำพันธุ์เองบ้าง ไม่ใช่ต้องไปซื้อจากเจ้าแม่โรงสีมาปลูกเหมือนทุกวันนี้

เขารู้แต่ว่า ราคาข้าวเปลือกมันตก แต่ราคาปุ๋ย ราคายาฆ่าแมลง ราคาของกินของใช้มันแพงหูดับดับไหม้ไปหมด ชำมันยังออกดอกสะพรั่งทุกฤดูกาลจนข้าวในนาไรต์ไม่ทัน

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 38)

"ผู้ตามหาความสุข" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของชายคนหนึ่งที่มีชีวิตอยู่ในเมืองหลวงที่มีความต้องการมีชีวิตที่สุขสบายด้วยการมีงานมีรถยนต์ เขาจึงกู้เงินมาลงทุนทำหนังสือ โดยเปิดสำนักพิมพ์เองแต่ก็ต้องประสบภาวะขาดทุน หนี้สินเพิ่มพูนมากขึ้น และที่สำคัญความสัมพันธ์ในครอบครัวก็ต้องสูญเสียไปด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ที่จริงผมไม่น่าขัดสนเพียงนี้ บ้านก็อาศัยพอตาอยู่ เมียก็มีเงินเดือน ตัวเองก็มีรายได้จากการเขียนหนังสือ แม้รวมกันแล้วจะไม่มากนักก็พอเลี้ยงครอบครัวไปได้ แต่ใจความอยากสุขสบายด้วยการมีบ้านมีรถยนต์มันทำให้ผมดิ้นรนไปหาอย่างอื่น เทียวกู้เทียวยืมไป

ลงทุนทำสำนักพิมพ์ แต่ยิ่งทำก็ยิ่งแย่ หนี้สินมากขึ้น เวลาพักผ่อนแทบไม่มี สมองไม่เคยว่าง ความสัมพันธ์กับครอบครัวแทบขาดจากกัน ได้เงินมาก็ใช้หนี้หมด ทำไมต้องมาทำหนังสือที่ตัวเองชอบอย่างเดียว กลัวใครจะประณามหรือ แล้วยามอดยามหิวคนเหล่านั้นเคยยื่นมือมาช่วยไหม นอกจากทำตัวเป็นผู้พิพากษาคนอื่น ผู้คนในประเทศนี้เขาไม่อ่านหนังสือดีกันนักหรอก

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 45)

นอกจากนี้ยังสะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนในชนบทที่ยากจนมากจนเอาลูกสาวของตนมาขายชอง แล้วลูกสาวของพวกเขาก็จะต้องประกอบอาชีพผู้หญิงหาเงิน เพื่อใช้หนี้ที่พ่อแม่เอาเงินไปล่วงหน้าแล้ว ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผมรู้ว่าพวกเธอเหล่านั้นนอนกับผู้ชายก็ได้แต่ครั้งละห้าบาทสิบบาท ทั้งที่ค่าขึ้นห้องนั้นครั้งละร้อย แต่ที่ได้ก็น้อยก็เพราะพ่อแม่พวกเธอพามาเจอกับเจ้าของชองนั้นได้เอาเงินไปใช้ก่อนแล้ว ห้าพันบ้าง หมื่นหนึ่งบ้าง เธอจึงต้องขายตัวใช้หนี้ ที่ได้แต่ละครั้งนั้นไม่รู้ว่าจะเรียกว่าเป็นค่าอะไรดี อีกอย่างก็คือเธอกินอยู่กับเจ้าของชองอยู่แล้ว จึงไม่สมควรได้รับค่าตอบแทนอะไรอีก หน้าที่ของเธอคือขายตัวใช้หนี้ตามกำหนดระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ ผมเลยคิดเอาว่าวันนี้เลี้ยงพระก็แล้วกัน

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 52)

"ยุคสมัย" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนในชนบทที่ต้องการจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจึงตัดสินใจขายนามาเป็นเงินค่าสมัครไปทำงานยังต่างประเทศกับบริษัทจัดหางาน แต่แล้วเขาก็ถูกบริษัทหลอกลวงจนในที่สุดก็ต้องทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อหวังใจว่าสักวันหนึ่งเขาอาจจะมีโอกาสได้ถอนเงินคืนได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

แล้วคำเตือนของพ่อก็เป็นจริง เขาถูกพาขึ้นเครื่องบินจากจังหวัดมาทั้งวันแค่กรุงเทพฯ เขารุ่นวายใจอยู่เป็นวัน หลังจากแยกย้ายกับพวกที่มาด้วยกันที่โรงพัก ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะกลับบ้านหรือจะลองเสี่ยงหางานในกรุงเทพฯ ดี ในที่สุดเขาก็หาเหตุผลให้ตัวเองทำงานใน

กรุงเทพฯ ชินกลับไปในสภาพนี้ก็อับอายเพื่อนบ้าน ผู้ทนหางานทำเก็บเงินไว้สักก่อนแล้ว
ค่อยกลับดีกว่า ถ้าโชคช่วยได้งานดีก็อาจจะพอเก็บไว้ได้เงินเดือนก็ได้ แล้วอีกอย่างหนึ่งก็
ก็จะคอยฟังข่าวจากตำรวจด้วย

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 58)

"ผู้พ่ายแพ้" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวหนึ่งที่มีรายได้ไม่พอ
กับรายจ่ายเพราะมีหนี้สินมากมาย ต้องกู้ยืมเงินทุกรูปแบบอย่างไม่มีวันสิ้นสุดได้ ครอบครัวนี้ต้องพบ
สภาพการใช้จ่ายเงินไม่ชนเดือน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เมียบ่นาค้าล้าเครียด หากความสุขไม่ได้สักเวลา ลูก ๆ หน้าตาหม่นหมอง เพราะพ่อ
แม่ทะเลาะกันทุกวัน และน้อยหน้าเพื่อน ๆ ที่ไม่มีอะไรสักอย่างเทียบหน้าเทียมตาเพื่อนได้
อุปกรณ์การเรียนมีไม่ครบ เสื้อผ้าเก่าคร่ำ ถุงเท้าขาดเปื่อยเห็นนิ้วเท้าโผล่ กระเป๋าขาด
บุบปืดผาไม่ได้อีก ช่วงหลัง ๆ ลูกอายุเพื่อนจนหาเรื่องไม่ไปโรงเรียนอยู่ทุกวัน ใกล้เคียง
เทอมอีกแล้วค่าเทอมงวดใหม่ยังไม่รู้จะหาที่ไหน จะหันหน้าไปพึ่งพิงใครไม่ได้อีกแล้ว หนี้
เก่ายังตามเข้ามาทัน ส่งได้แค่ดอกเบี้ย บางเดือนยังต้องขอพ่อผ่อน เมียเป็นหนี้สหกรณ์ทั้ง
แบบสามัญและแบบฉุกเฉิน หนี้เอกชนอีกร้อยละห้า ส่งแชร์ที่คิดเปียร์ตั้งแต่ยังไม่ได้อ่านเพื่อ
เอาเงินมาหมุนใช้อีกเดือนละสองมือ พอสิ้นเดือนเงินเดือนไม่เหลือสักบาท ต้องเริ่มต้นกู้
ฉุกเฉินใหม่อีก

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 91 - 92)

และด้วยสภาพเศรษฐกิจดังกล่าวจึงทำให้ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องเบนความตั้งใจ
ในการที่สร้างสรรค์การเขียนหนังสือเรื่องดี ๆ ออกสู่สายตาผู้อ่านไปสู่หนังสือสามกอนาจารเพื่อการ
ได้เงินรายได้มากมายเพื่อการยังชีพอยู่ได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผมไปขอเบิกจากเจ้าของหนังสือบี (ซึ่งเคยเป็นนักเขียนเรื่องดี ๆ แบบผมมาก่อน)
ห้าพัน บอกเขาว่าจะเขียนเรื่องแนวพิศวาสมาถ่ายทอดในห้าวัน (ก็เรื่องเอากันนั่นแหละ)
เขาเป็นคนใจกว้างเขียนเช็คเงินสดให้ผมทันที ช้ายังปลอบใจผมอีกว่า "อย่าคิดอะไรมาก

เลย สังคมของเราไม่ต้องการสิ่งดีนี้หรอก เพราะถ้ามันดีจริงผมก็คงไม่มาทำหนังสือแบบนี้ เขียนเรื่องดีไม่มีคนอ่าน มันก็เป็นแค่เศษกระดาษเท่านั้นเอง... ใครเขาก็เขียนอย่างนี้กันทั้งนั้น" ผมคิดจะบอกเขาแล้วว่าผมจำเป็น แต่เขาก็คงตอบว่า ทุกคนก็จำเป็นทั้งนั้น และไม่มีใครอยากเขียนเรื่องอย่างนี้หรอกถ้ามีเงิน ผมขอบคุณเขาและจากมาด้วยสมองที่ขาดึก พอเบิกเงินได้ผมก็พยายามไม่คิดอะไรให้แสงใจตัวเองอีก

ผมบอกเมียว่า "ต่อไปนี่ผมจะเขียนเรื่องที่โช้ยเงินโช้ยสั๊ก... ตั้งช่อกันเสียก่อนแล้วค่อยสร้างวัด"

(วิมล ไทรนิมิต. 2533 : 95 - 96)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมิต สะท้อนสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำยากไร้ของผู้คนในสังคมชนบท และสังคมเมืองหลวงที่ต้องเผชิญกับสภาพของพืชผลที่มีราคาตกต่ำ แต่ในขณะที่ชาวบ้านต้องกู้หนี้ยืมเงินจากบรรดานายทุนทั้งหลาย ที่ดินทำกินต้องจำนอง นายทุนบ้าง ธนาคารบ้าง ซึ่งวิมล ไทรนิมิต ได้สะท้อนสภาพเศรษฐกิจ ดังกล่าวผ่านเหตุการณ์ในเรื่องสั้น 4 เรื่อง ด้วยกันดังนี้

"เหี้ย" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนชนบทรอบครัวหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความยากจนข้นแค้นการทวงหาหนี้ผิดเคืองต้องจำนองที่นา และมีหนี้สินท่วมท้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

นางเหม่อมองไปในความขมุกขมัว คิดถึงวันเก่าก่อนแล้วก็ทอดถอนใจอย่างอาลัย บัดนี้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว เปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูญเสียและหลุดลอยไปจากชีวิตของนาง ตั้งแต่ความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร ใบหน้าและแววตาอันใสซื่อ น้ำจิตน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เรื่อยมาจนกระทั่งถึงตัวของนาง และอีกไม่กี่ปีต่อมาก็เป็นที่นาสิบกว่าไร่... สิ่งที่เข้ามาสู่ชีวิต และครอบครัวของนางก็คือหนี้สิน ความทุกข์ยากอดอยาก ซึ่งมันพุ่งความเจ็บปวดเข้าใส่ชีวิตของนางเหมือนแหล่นหลาว สิ่งที่จะนำความสุขมาสู่นางบ้างก็เห็นมีแต่เพียงลูกชายของนาง ลูกสะใภ้ และหลานชายตัวเท่าลูกหมาเท่านั้น

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 26)

และงานที่สุดที่นางของนางก็ต้องหลุดจากรองแก่เจ้าแม่ที่เป็นนายทุน และชาวบ้านอีกหลายคนที่ต้องพบกับสภาพเศรษฐกิจเช่นนี้ แต่ในขณะที่ทางการก็ไม่ได้เหลียวแลช่วยแก้ปัญหาให้แต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขารู้สึกผิดหวัง เพราะคิดว่าจะประชุมกันเรื่องนาที่ไม่ได้ทำกันมาหกเจ็ดปีแล้วเพราะฝนแล้งและน้ำในคลองแห้งขอดจนในหน้าร้อนลงเดินได้ รวมทั้งเรื่องหนี้สินของชาวนาในอำเภอนี้ที่ต้องเอาโฉนดไปจำนองกับเจ้าแม่บ้าง ธนาคารบ้าง ส่วนตัวเขาเองนั้นไม่มี ความหวังจากเรื่องเหล่านี้ เพราะที่นาหลุดไปเป็นของเจ้าแม่ที่เอาโฉนดมาหลายปีแล้ว เขาหวังเพียงว่า เมื่อหลวงช่วยหมีน้ำ เขาก็จะได้รับจ้างทำนา

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 31 - 32)

"เชือกที่ข่วนคอ" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของคนในชนบทที่ประสบปัญหาพืชผลที่ปลูกไว้ต้องเสียหาย เขาต้องกู้เงินเจ้าแม่มาใช้จ่ายเลี้ยงครอบครัวสว่างหน้า และแล้วก็ต้องจ่ายดอกเบี้ยที่ท่วมท้น และรายได้จากการขายผลผลิตในปีต่อ ๆ มาก็เป็นของนายทุนทั้งหมด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ของทุกอย่างทุกอย่างเจ้าแม่เป็นผู้กำหนดราคาเองทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นของของเขา หรือของเจ้าแม่เอง และนั่นละ มันย่อมนำมาซึ่งการเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของเขาและครอบครัวด้วย บุญคอยรู้ถึงความเสียเปรียบ แต่ไม่เข้าใจเลยว่า อะไรกันแน่ที่ทำให้เขาต้องตกอยู่ในสภาพเช่นนี้... เขายอมเสียเปรียบเองหรือ? เขาถามตัวเอง-ใช่เขาจำเป็นต้องยอมแล้วอะไรล่ะทำให้เขาต้องยอม-อะไรล่ะที่ทำให้เจ้าแม่ได้เปรียบ

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 47)

"ที่ชีวิตมีให้" เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของครูคนหนึ่งที่อยู่ในชนบทต้องประสบกับปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่ายที่มีอยู่ เขาต้องกู้เงินของหน่วยงานราชการของเขามาเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียน เพื่อให้มีอาหารกลางวันรับประทานกัน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

สีหน้าเขา มองลงอย่างสิ้นหวัง อยากจะพูดอ่อนวอน แต่ก็ท้อใจ ในที่สุดจึงลากลับเดิน
 กราบทูลตลอดทาง พร้อมกับคิดวิตกถึงเรื่องเงินที่จะนำไปซื้อข้าวสาร จะกู้สหกรณ์แบบ
 จุกเงินก็กู้มาแล้วเมื่อต้นเดือนนี้เอง จะกู้ใหม่อีกทีก็ต้องรอเดือนหน้า ตามระเบียบการกู้
 เขายังหลับตาอย่างเดิม จะขยับตัวก็ต่อเมื่อไอหนัก ๆ และเอี้ยวตัวบ้วนเสมหะเท่านั้น
 เขาคิดว่าหลังจากพรั่งนี้จนถึงสิ้นเดือนจะต้องให้เด็ก ๆ ฟังตัวเองไปก่อน นั้นหมายถึงว่า
 เด็ก ๆ สิบกว่าคนที่เคยได้รับอาหารกลางวัน กินทุกวันจะต้องอด นอกจากว่าจะหาเงินได้
 (วิมล ไทรนิมิต 2534 : 51)

"อาชญากรรมและการลงทัณฑ์" เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงสภาพเศรษฐกิจของคนชนบท
 ที่พบปัญหาการทำมาหากินฝืดเคืองเมื่อต้องเข้ามาอยู่ในเมืองหลวง พร้อมด้วยครอบครัวเขาพยายาม
 หางานทำทุกรูปแบบ แต่ก็ยังไม่ได้งานที่สุหน้องสาวก็ต้องตัดสินใจขายตัวแลกเงินเพื่อการยังชีพ
 ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

พ่ออายุเกือบหกสิบห้า ยังดูแข็งแรงพอที่จะพัดกับงานหนักได้ แต่พ่อก็หางานทำไม่ได้
 เขาไม่ได้แปลกใจเลย มีคนหนุ่มอีกนับแสนนับล้านยังหางานทำไม่ได้ นับประสาอะไรกับคน
 แก่ ๆ อย่างพ่อ แม้แต่เขาเองก็เฉอะ สัมครงานมาทุกที่ทุกอย่าง จนเขาคิดว่าเกือบจะ
 ท้อกรุงเทพฯ แล้วก็ยังไม่มียานหาทำ มีอยู่เพียงสามสี่ครั้งเท่านั้นที่ได้งานจร ใต้แค่หัวลิ
 บาท แล้วจากนั้นก็ไม่ได้งานอะไรอีกเลย แต่เขาก็ไม่ได้ย่อท้อ ทุกเช้าเขาตื่นแต่ตีสามตีสี่
 เข้าส้วมของสถานีขนส่งล้างหน้าล้างตัว แล้วออกไปก่อนที่ผู้คนเดินทางจะทะลักกันเข้ามา
 เหมือนหนัวยสงคราม

แม้เขาไปตลาดที่สะพานควาย เพื่อยถวามหางานเล็ก ๆ น้อย ๆ น้องชายทนอับอายเร
 ขอตานไปทั่ว

เขาไม่แน่ใจว่าเป็นโชคดีของน้องสาวหรือเปล่าที่เกิดมาเป็นผู้หญิง อับจนหนทางก็ยัง
 ขายตัวได้ และเดี๋ยวนี้ก็ดูเหมือนว่าเธอสบายพอสมควร เธอหายไปครึ่งละหลาย ๆ วัน
 เมื่อกลับมาก็มีเงินมาให้พ่อเก็บไว้ใช้ เขาถามเธอว่าทำไมถึงหายไปบ่อย ๆ น้องสาวบอก

อย่างเคร่งเครียดเหมือนกับว่าเธอไปทำงานหนัก ไม่ได้ไปขายตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่เธอควร
จะอับอาย และไม่ควรรบอการ

(วิมล ไทรนิมโนล. 2534 : 97 - 98)

จากการที่ วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนสภาพเศรษฐกิจของผู้คนในสังคมชนบทและเมือง
หลวงที่ต้องเผชิญกับปัญหาความยากจนพืชผลราคาตกต่ำ ผู้คนต้องมีสภาพหนี้สินล้นพ้นตัว ผลผลิตที่ทำ
ได้ทั้งหมดต้องตกเป็นของนายทุนเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้คนในสังคมเมืองหลวงยังต้องดิ้นรนต่อสู้แบบ
ปากกัดตีนถีบ ต้องทุ่มเทกำลังกายทำงานด้วยความเหนื่อยยากในการทำงาน แต่กลับได้รับผลตอบแทน
ที่ไม่คุ้มค่า และผู้คนยังตกอยู่ในความทุกข์ทรมาน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากการ
ตกอยู่ในภาวะการต่อสู้ดิ้นรน เพื่อให้ตนเองมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นกว่าเดิม จนบางครั้งต้องตก
เป็นเหยื่อหรือเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมโนล ยัง
สะท้อนภาพการต่อสู้ดิ้นรนของผู้คนในทุกรูปแบบ เพื่อการคำนึงถึงการขยับตัวทางฐานะเศรษฐกิจให้
ดีขึ้น จากภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจที่ วิมล ไทรนิมโนล นำเสนอผ่านเรื่องสั้นและนวนิยายทั้งหมด
นี้เป็นการแสดงทัศนะของวิมล ไทรนิมโนล ในด้านเศรษฐกิจว่าปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับผู้คนที่
เป็นคนยากจน ส่วนใหญ่ของประเทศเท่านั้น ล้วนแต่เกิดขึ้นมาจากการเอารัดเอาเปรียบ ความ
ฉ้อฉลคดโกงของผู้คนที่ร่ำรวยกว่า มีฐานะทางสังคมและโอกาสทางสังคมดีกว่าทั้งสิ้น ผู้คนที่ร่ำรวย
ต่างช่วยกันสูบเลือดจากคนยากจนแม้จะเป็นไปในทางอ้อม "รีดเลือดกับปู" ก็ตามแต่คนร่ำรวยก็ไม่
เคยหยุดยั้งการกระทำของตน ตรงกันข้ามกับใช้ความด้อยโอกาสของคนจนเอารัดเอาเปรียบ และ
คดโกงอย่างไม่มีความละอายใจแต่อย่างใด เหมือนกับ วิมล ไทรนิมโนล ก็จะบอกว่าโลกใบนี้
เป็นโลกของคนร่ำรวยคนมีฐานะ และโอกาสทางสังคมที่ดีเท่านั้น โดยที่คนเหล่านี้จะพบจากความ
สุขสบายไปตลอดชีวิตจากความฉลาดและแยบยลของตนเอง โดยมีคนยากจนที่ตกอยู่ในเงื้อมมือของ
ตนเป็นผู้คอยกระทำสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลประโยชน์อย่างมากมายให้ และสภาพความเป็นไปทางด้าน
เศรษฐกิจเช่นนี้ก็ต้องดำเนินไปเช่นนี้ตลอดไป โดยไม่มีทางจะแก้ไขให้ดีขึ้น หรือจะไม่มีวิธีการ
ใด ๆ ที่จะเยียวยาสภาพเศรษฐกิจของคนยากจนให้ดีขึ้นมาได้เลย นับวันปัญหาด้านเศรษฐกิจก็จะ
รุมล้อมก่อให้เกิดปัญหากับคนยากจนในสังคมทั่วมหานครขึ้นเรื่อย ๆ เหมือน "ดินพอกหางหมู"
นั่นเอง

3. ศาสนา

ศาสนานับได้ว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของพลเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะศาสนาจะเป็นเครื่องหล่อหลอม และขัดเกลาจิตใจของผู้คนในสังคมให้เป็นผู้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ จนทำให้เป็นภาระของสังคม และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ บุคคลผู้มีบทบาทในการเป็นผู้นำแนวทางชีวิต เป็นผู้ที่ประชาชนชาวพุทธให้ความนับถือ และยังเป็นผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนมาจากพระศาสนา ก็คือ พระสงฆ์ นับได้ว่าพระสงฆ์เป็นตัวจักรสำคัญของการสืบสายใย พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าให้คงอยู่เป็นนิรันดร์สืบไป พิธีกรรมต่าง ๆ ที่พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อสืบทอดศาสนกิจ คือ สื่อกำลังไปยังบรรดาประชาชนชาวพุทธทั้งหลาย เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาให้ได้ ในวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต्त ได้มีการแสดงทัศนะส่วนตัวเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์เอาไว้อย่างชัดเจน พฤติกรรมเพื่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ที่ วิมล ไทรนิมิต्त ได้นำเสนอไว้แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์เป็นผู้กอบกู้ผลประโยชน์มากมายมหาศาลไว้ตัว โดยนำเอาศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของประชาชนมาเป็นเดิมพัน กิจกรรมที่ถูกแอบอ้างว่าเป็นศาสนกิจต่าง ๆ ถูกกำหนดขึ้นไว้อย่างแยบยล และที่สำคัญก็คือบรรดาประชาชนชาวพุทธทั้งหลายก็ยังคงเลื่อมใสยกย่องศรัทธามีเสื่อมคลาย

ในนวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" พระจันทร์เป็นผู้จัดการเรื่องการเงิน และผลประโยชน์ของวัดโรคพระนาง พระจันทร์สร้างภาพของตนเองให้เป็นพระที่คอยช่วยเหลือบ้านทุกข์ให้แก่ชาวบ้านที่เดือดร้อนขัดสนเกี่ยวกับเรื่องเงินทองด้วยการเอาเงินที่วัดได้รับบริจาคมาให้ชาวบ้านยืม แต่จะมีการขอดอกเบี้ยจากชาวบ้านโดยอ้างว่าเป็นค่าปวารณาต่าง ๆ และถือว่าชาวบ้านยังได้ทำบุญกับวัดอีกด้วย พระจันทร์ให้บัวลอยชายหนุ่มคนหนึ่งมาหมู่บ้านกู้เงินไปด้วยการให้เขียนสัญญาเงินกู้พร้อมระบุดอกเบี้ยไว้ถึง 3 เดือน แต่เมื่อบัวลอยนำเงินมาคืนพร้อมดอกเบี้ยเพียงเดือนเดียวตามระยะเวลาที่เขาไปจริง ๆ กลับทำให้พระจันทร์รู้สึกผิดหวังและไม่พอใจและอ้างเหตุผลว่าตนเองจะต้องรับผิดชอบแทนบัวลอยเองในส่วนที่ขาดหายไปจนในที่สุดบัวลอยก็เกิดละอายใจต้องยอมจ่ายส่วนที่เหลือของดอกเบี้ยอีก 2 เดือน ำให้ไปเพราะกลัวว่าตนเองจะเป็นคนบาปที่โกงพระดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ถูกของโรม" พระลากเสียงนิด ๆ "อ้อ...มันก็อย่างที่เขียนไว้ในสัญญา นั่นแหละโรม ว่าโรมเอาไปสามเดือน เมื่อโรมเอาไปเดือนเดียวแล้วหักออกเสีย เงินที่เอาตมารับไว้มันก็ไม่ตรงกับในหนังสือสัญญา นี่แหละที่เอาตมาอยากจะบอกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้อาตมาก็ต้องรับผิดชอบเงินส่วนที่หายไป อาตมาต้องเอาเงินส่วนตัวมาใส่แทนให้ครบตามหนังสือระบุไว้ เพราะไม่เงินแล้วทางคณะกรรมการวัดเขาจะหาว่าอาตมาโกงเงิน ซึ่งโรมก็รู้ก็เห็นอยู่ว่าความจริงมันไม่ได้เป็นเช่นนั้น ขนาดเงินนี้อาตมายังไม่หยิบ ไม่แตะเลย"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2533 : 83)

ในนวนิยายเรื่อง "ดวงเดือนน้าห้วน้ำ" วิมล ไทรนิมิตต พระแก้วมีแต่ความลุ่มหลงในเรื่องกิเลสตัณหา เป็นพระที่หมกมุ่นอยู่ในเรื่องกามคุณในขณะที่อยู่ในเพศบรรพชิต พระแก้วเริ่มต้นตั้งแต่ความเป็นผู้ไม่พร้อมตั้งแต่จะเริ่มเข้าสู่บรรพชาศาสนา เมามายขาดสติในวันหน้าคเข้าบสัณจนให้เป็นเพื่อนาใจยิ่งนัก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขบวนแห่หน้าออกจากบ้าน แก้วอยู่บนคอเพื่อน แม่ถือพานฟ้าไตรตามหลัง คู่กับลุงแก่ ๆ คนหนึ่งที่สะพายบาตรแทนพ่อของเขา ส่วนพวกสาว ๆ ก็ถือพานดอกไม้ธูปเทียน เครื่องอัฐบริขาร และของใช้จำเป็นสำหรับพระยุคใหม่ ตัวแก้วอ่อนแอไปเรื่อยมา ขณะเพื่อนเดินยอกเย็กตามจังหวะแตรวงกลองยาว

ขบวนแห่หน้าควนรอบบสัณไม่ถึงสามรอบ แก้วก็ทนพะอืดพะอมต่อไปไม่ไหว อ้วกพรวดรดตัวเพื่อน เพื่อนรีบวางเขาลง แก้วพวาเข้าเกาะใบเสมาอ้วกอีก-อ้วกอย่างเอาเป็นเอาตาย แยกแต่ละคนสายหน้าอย่างสังเวช แม่น้ำตาซึม พิกุลหน้าสลดด้วยความเสียใจที่เป็นต้นเหตุ

(วิมล ไทรนิมิตต. 2534 : 85 - 86)

และเมื่อแก้วได้บวชเป็นพระเรียบร้อยแล้วก็มิได้เคร่งครัดปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของพระธรรมวินัยแต่อย่างใด กลับทำพฤติกรรมเยี่ยงฆราวาสทั่วไปที่ฝึกฝนเรื่องกามคุณพระแก้วปฏิบัติตนล่วงละเมิดข้อห้ามของพระสงฆ์ทั้งกาย วาจา ใจทั้งต่อหน้า และลับหลังผู้คน พระแก้วใช้

วาจาเกี่ยวสีกาซึ่งเป็นคนรักของตนเองทั้ง ๆ ที่เป็นพระในขณะที่กำลังฉันภัตตาหารในวัดท่ามกลาง
ญาติโยมที่มาทำบุญกัน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ขนมบัวลอยอร่อย..." พระชม "แต่อ่อนหวานไปหน่อย..."

พิกุลรู้ทันความหมายนั้น "ฉันก็ใส่น้ำตาลเท่าเดิม-จะมากกว่าเท่าเสียด้วยซ้ำ"

"หรือ..." พระคิดหาเหตุผลหนึ่ง "อาจจะเป็นเพราะว่าไม่ได้ ฉันมีมือสีกามาเสีย
นาน"

พิกุลย้อนให้ "มัวไปฉันที่หวานมันกว่านี้เสียเคยลิ้ม พอลืมมา ฉันของเดิมอีกทีเลยจิต
ซิดหรือเปล่า?"

พระยิ้ม "ฉันที่อื่นก็มีบ้าง เพราะนึกว่าสีกาเลิกทำให้นั่นแล้ว แต่ที่อื่นก็ไม่วานมันเท่า
ฝีมือสีกาหรอก..."

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 90)

แล้ววันหนึ่งพระแก้วก็ฮึกเหิมจากอดจูบสีกาที่เป็นหญิงคนรักของตนในกุฏิทั้ง ๆ ที่ยัง
ครองผ้าเหลืองอยู่ โดยมีได้ละอายแก่ใจหรือเกรงกลัวต่อบาปกรรมแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่ง
ที่ว่า

พระแก้วกระเียบเข้าประชิด "ข้ารักเอ็ง หวังเอ็ง ข้าทนมัวได้ที่จะเห็นไครมาเกี่ยว
ข้องกับเอ็ง ขอให้เห็นใจข้าเถอะพิกุล ถ้าข้าเพลอพาลเกรี้ยวกราดเอากับเอ็ง..."

ท่านรู้เธอเข้ามาทอดอย่างแนบแน่น จูบอย่างคลั่งโผล่ไหลหลง พิกุลผลักท่านออกบอก
อย่างตลกจว่า "พี่-นี่ในวัดนะ!"

แต่พระแก้วไม่ได้ยิน ไม่คิดอะไรอีกแล้ว กอดจูบเธออย่างลืมนเป็นลืมหาย

"พี่ยังเป็นพระนะ!" พิกุลดู "จะตกรนรกหมกไหม้!"

"ต่อให้ตกลักก็ชาติที่ขุมข้าก็ยอม ขอเพียงให้ข้าได้อยู่กับเอ็งยังจ้..."

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 130)

พระแก้วหมกมุ่นเกี่ยวกับพิภูลสาวคนรักวัน ๆ หนึ่งเอาแต่ครุ่นคิดถึงแต่พิภูลสาวอย่างคน
เพื่อคลั่งจนในที่สุด เมื่อกิเลสตัณหาเข้าครอบงำหนักเข้า พระแก้วก็ตัดสินใจชั่วคราวแล้วไปหาสาว
คนรักถึงบ้าน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ท่านเครื่องเครื่องคิดครุ่นคิดมาสองวันสองคืน ไม่เป็นอันหลับอันนอน พอเกิดมาพูดใส่หน้า
อย่างเจ็บแค้นแทนว่า "พิภูลไม่รักหลวงพี่แล้ว-เขารักปลัด-จะแต่งงานกับปลัด!" ท่านก็
ยิ่งเร่งเร้าตัวเองให้ตัดสินใจเร็วขึ้น

ลมหนาวยามดึกโหยเข้ามาไม่ขาดสาย แต่พระแก้วหาได้รู้สึกหนาวแม้แต่น้อย ยิ่งดึก
จิตใจกลับยิ่งร้อนรุ่มเหมือนไฟลน ทุรนทุรายคล้ายจะคลั่ง ท่านหันมอง เกิดที่นอนหลับแล้วหัน
ออกไปมองดวงเดือน-เดือนคล้อยแล้ว...พระแก้วผละจากหน้าต่าง ท่านถอดสบง จีวร
คว้าเศษผ้าเหลืองมานุ่งถกเขมร เสร็จแล้วจึงคุกเข่า กราบผ้าเหลืองที่พับลวก ๆ พูดเสียง
เครือ น้ำตาคลอว่า

"อโหสิกรรมแก่ฉันด้วย-ฉันมันบุญน้อย..."

(วิมล ไทรนิมิตต. 2534 : 106)

จิตใจของพระแก้วคิดหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องกามคุณไม่ได้ปฏิบัติตามคำสอนของพระ
ศาสดาหรือเป็นผู้สืบทอดบรรพบุรุษศาสนาแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

แผ่นดินพรรษาสาดสายสว่าเสมอตั้งแต่หัวค่ำ จนกระทั่งเลยเที่ยงคืนไปแล้วยังไม่มีที่ท่า
ว่าจะหยุด เกิดหลับอยู่ดูอยู่ในผ้าห่ม พระแก้วยังนั่งฟังผาสุก สายตาเหม่อลอยนั้นเครื่องเครื่อง
หน้าตาดูแก่เกินวัย อากาศเยียบเย็นแต่พระแก้วกลับร้อนรุ่มจนเหงื่อซึม สมองหนักอึ้งและ
ปวดขมับตบ ๆ ใจเต้นถี่แต่เบาหวิวเหมือนจะขาด บางครั้งท่านอยากร้องไห้ ทว่าไม่มีน้ำตา
เจ็บใจแค้นใจตัวเองเหลือเกินที่กลับไปรักพิภูลให้เจ็บช้ำช้ำอีก ทั้งที่ก่อนหน้านี้รู้ทำใจได้มาก
แล้ว

"ทำไมถึงเป็นผู้หญิงอย่างนั้นไปได้...?"

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 97)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมนวล สร้างหลวงพ่อบุญขึ้นมาเป็นตัวละครเอก เป็นพระสงฆ์เจ้าอาวาสหนุ่มที่มีผู้นับถือมากมาย หลวงพ่อบุญเป็นพระที่วิมล ไทรนิมนวล ประมวลว่า "ชอบเอาสวรรค์มาขาย เอาบุญมาชู้" หลวงพ่อบุญเป็นพระที่น้อยฉลาดโกงโดยน้าเอาศรัทธาของชาวบ้านที่นับถือศาสนาพุทธแบบไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของศาสนา มาเป็นเครื่องมืออย่างแยบยล นอกจากนี้ยังมีความคิดที่จะแสวงหาผลประโยชน์สุขใจของตนเองตลอดทั้งเรื่อง และกำหนดไว้อย่างเด่นชัดในหลาย ๆ ประเด็นเริ่มจากการวาดฝันเอาไว้เมื่อได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์ให้มาเป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่ยังหนุ่ม หลวงพ่อบุญดีใจจนไม่อาจจะจับความรู้สึกได้ถึงขนาดนอนไม่หลับ ซึ่งไม่น่าจะเป็นนิสัยของผู้ที่อยู่ในเพศบรรพชิต ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ทั้งที่รู้มาเกือบเดือนแล้วว่า จะต้องเดินทางไปรับตำแหน่งเจ้าอาวาสที่วัดโคกพระนาง แต่พอถึงวันที่จะต้องเดินทางไปจริง ๆ กลับระงับอาการตื่นเต้นไม่ได้ ท่านลูกโยนที่หน้า-ต่างรับลมหนาวอันเย็นเยียบอย่างไม่สะทกสะท้าน ครุ่นใหญ่จึงกลับมาปิดไฟเข้านอน นอนแล้วก็ยังพลิกซ้ายพลิกขวาหัวใจยังเต้นหนัก ๆ ความอึดเฒ่าภคภูมิยังคับอยู่ในอก อายุแค่สามสิบก็ได้เป็นถึงเจ้าอาวาสแล้ว เป็นเจ้าอาวาสที่หนุ่มที่สุดในจังหวัด ชีวิตเมื่อถึงคราวจะรุ่งโรจน์ก็แทบจะปรับใจรับไว้ไม่ทัน...ท่านหลับตาแล้วนึกถึงชีวิตในหนหลัง

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 17)

และเมื่อหลวงพ่อบุญไปเป็นเจ้าอาวาสที่วัดโคกพระนางแล้ว ก็เริ่มคิดที่จะหาหนทางสร้างความสุขสบาย และผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับตัวเองอย่างมากมาย โดยเอาศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ เริ่มตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับตำแหน่งเจ้าอาวาสก็เริ่มทนายดวงชะตาให้ชาวบ้าน แล้วก็เน้นเรื่องการทำบุญกับวัดให้มาก ๆ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ไม่หนานหอรอก ดวงชะตาบอกว่า ในระยะปีสองปีนี้แหละ โยมจะมีลาภใหญ่มาก ลาภที่ได้มาด้วยความสามารถของโยมเอง ดวงชะตาโยมแจ่มมากและตกอยู่ในตำแหน่งผู้มีบุญวาสนา มีคนอุปถัมภ์ มีคนเชื่อถือ ใด่ดีบใด่ดีแล้วอย่าลืมวัดเสียนาโยม"

ท่านหัวเราะน้อย ๆ

"ไม่หอรอกครับ วัดกับผมนั่นเป็นของคู่กัน ผมช่วยเหลือวัดมาตลอด ผมกับวัดก็เลยผูกพันกันเรื่อยมา"

"ดีแล้วละโยม บุญกุศลจะทำให้โยมประสบแต่ความสุขสวัสดิ์มีชัย"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 31)

จากนั้นการปฏิบัติการณ์เพื่อสรรค์สร้างความเจริญทางวัตถุของหลวงพ่อเนียนก็เริ่มขึ้นด้วยความคิดที่ต้องการจะสร้างความเจริญทางด้านวัตถุให้แก่วัดโรคพระนาง เพื่อให้เทียมหน้าเทียมตากับวัดในอำเภอ โดยมีจุดประสงค์ว่าวัดโรคพระนางจะต้องเป็นวิมานน้อย ๆ ของท่านนั่นเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เห็นแล้วให้อเนจอนาถาใจนึก อยู่กันมาได้อย่างไร โดยไม่คิดปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี นี่แหละหนา คนถึงหมดศรัทธาที่จะมาวัด มองทางไหนแทนที่จะร่มรื่นเย็นตา กลับเห็นแต่ความสกดสังเวช พิกุลพิการไปหมด ท่านคิดแล้วก็ถอนใจสะท้อน

เอาเถอะ ขอเวลาไม่เกินห้าปี วัดนี้จะไม่แพ้วัดที่อำเภอ ฉันจะสร้างมันให้เป็นวิมานน้อย ๆ ให้ได้ ท่านตั้งบนิชาน สูดลมเย็นเข้าปอดอย่างมุ่งมั่นแล้วออกเดินช้า ๆ ผ่านหมู่เจดีย์ไปยังกุฏิหลังสุดท้าย ท่านตั้งใจว่าจะเดินขึ้นทางบันไดแคบ ๆ ที่หน้ากุฏิของหลวงตาแต่แล้วย้อนขึ้นมายังกุฏิของท่าน ซึ่งอยู่ใกล้ริมน้ำและเป็นหลังแรก

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 38)

แล้วหลวงพ่อเนียนก็วางแผนหารายได้เข้าวัดโรคพระนาง ด้วยการจัดงานวัดอย่างยิ่งใหญ่ มีมหรสพมากมายทั้งราววง มวย และการสอยดาวโดยจะไปยืมของมาโชว์เป็นรางวัล ล่อใจคนแต่ไม่ได้แจกจริง ๆ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการหลอกลวงชาวบ้านนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีการออกร้าน เพื่อเก็บค่าเช่าเข้าวัดอีกทางหนึ่ง พุดง่าย ๆ ก็คือ หลวงพ่อเนียนจะเรียกเงินจากชาวบ้าน

เข้าวัดด้วยการเอาสิ่งบันเทิงต่าง ๆ รวมทั้งการเสี่ยงโชคแบบการพนันเข้ามาเป็นตัวล่อตัวเอง นอกจากนี้ หลวงพ่อเนียนยังมุ่งแต่จะแสวงหาผลประโยชน์มากขึ้นด้วยการสร้างสถานการณ์ตัดเศียรพระแล้วป้ายความผิดให้กับผู้อื่น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ท่านเจ้าอาวาสมองผู้คนที่หุบขิบนิทาว่า ยี่สุนเป็นผู้ตัดเศียรพระแล้วก็นึกกระหยิ่ม การเรียกตัวยี่สุนมาสอบถามนับว่าเป็นแผนหาแพะรับบาปที่ดีเยี่ยมเกินคาด

หลังจากเบรียบมวยเสร็จแล้ว มีผู้คนบริจาคทรัพย์ให้ท่านเจ้าอาวาส เพื่อนำไปเข้าพระพุทธรูปองค์ใหม่ เกือบสองพันบาท

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 99)

หลวงพ่อเนียนพยายามจะพูดหวานล่อมาให้ชาวบ้านบริจาคเงินให้กับวัด เพื่อเป็นการทำบุญในเรื่องเชิงชวนแกมบังคับ และทุกครั้งก็มักจะเอาสวรรค์มาล่ออยู่เสมอ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"เอาเถอะโยม มีมากก็ทำมาก มีน้อยก็ทำน้อย บุญกุศลก็ได้เหมือนกัน มันอยู่ที่ใจของเรา แล้วนี่โยมจะช่วยทางวัดสักเท่าไรล่ะ"

ยี่สุนรู้ลึกอีกอดที่ถูกรุกเร้า เขาอยากจะปฏิเสธแต่รู้ว่าไม่สมควร "สักร้อยสองร้อยคงพอมีหรือครับ"

สีหน้าเจ้าอาวาสบอกถึงความผิดหวัง "บุญกุศลนั้นทำกันไม่ได้ง่ายหรอกหนาโยม เมื่อมีโอกาสนี้ควรจะรีบทำเอาไว้ เราจะตายวันนี้พรุ่งนี้ก็ไม่รู้ สร้างบุญกุศลไว้มาก ๆ เมื่อตายไปแล้วจะได้เสวยสุขในสวรรค์"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 133)

พฤติกรรมความเลวร้ายของหลวงพ่อเนียนก็ปรากฏอย่างชัดแจ้งยิ่งขึ้นในอีกหลายรูปแบบเป็นความเลวร้ายที่ไม่น่าจะเป็นนิสัยของผู้ที่เป็นพระสงฆ์พึงจะกระทำได้ เริ่มตั้งแต่การที่หลวงพ่อเนียนมีเพศสัมพันธ์กับพระจันทร์ซึ่งเป็นพระที่เพิ่งบวชาใหม่ ครอบหลวงพ่อเนียนนำเงินที่ตนได้

มาจากการที่ชาวบ้านร่วมทำบุญ และการหารายได้เข้าวัดในรูปการกุศลต่าง ๆ เป็นค่าจ้างให้พระจันทร์มีเพศสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศกับตน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ฉันให้เธอ จะได้เอาไปให้ทางบ้านใช้ เธอจะได้เลิกกังวลเรื่องเสียที ฉันอยาก
ให้เธออยู่กับฉันไปนาน ๆ จะได้ช่วยกันสร้างวัดให้สำเร็จตามที่ฉันคิดไว้ เอาไปเถอะนะ"

จันทร์ยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณจึงมา ไม่กล้ามองหน้าท่านเจ้าอาวาส

"ให้เธอห้าพันก่อน แล้วฉันจะให้เธออีกเป็นหมื่น..."

จันทร์ใจเต้น แม้จะเป็นเงินแค่ห้าพัน แต่ทว่าในชีวิตเขาไม่เคยได้จับเงินมากเท่านี้
เลย

"ฉันจะให้เธอเรื่อย ๆ ไปแหละ ถ้าเธอยังอยู่กับฉัน เงินของฉันมีเยอะแยะ"

ท่านพูดยิ้ม ๆ ยกแขนรอบไหล่จันทร์บีบเบา ๆ อย่างเอ็นดู จันทร์รู้สึกตะขิดตะขวงใจ
แต่ความเกรงใจทำให้เขาไม่กล้ายับ

คืนนั้นจันทร์ได้เงินเพิ่มเป็นหมื่นอย่างไม่เคยหวังมาก่อน

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 172)

และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์กับพระในวัดด้วยกันแบบรักร่วมเพศก็ถูกเปิดเผย
ด้วยการที่วันหนึ่งมีหลวงตาในวัดมาเห็นเหตุการณ์เข้า ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ลูกบิดลั่นดังกล็อกประตูกดิ่ง หลวงตาเตยหันหน้ามองเข้าไปในห้อง ทันใดนั้นเขาก็ปิด
ประตูดังปังสนั่น อุทานว่า "อุบาทว์!" แล้วรีบลงบันได แยกไปยืนหอบอยู่ในกุฏิตัวเองพัก
ใหญ่ ไม่อยากจะเชื่อสายตาตัวเองเลยว่าสิ่งที่เห็นนั้นเป็นความจริง

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 188)

จากการเห็นเหตุการณ์ซึ่งเป็นความลับของหลวงพ่อยืนเข้านี้เอง จึงทำให้หลวง
ตาองค์นั้นถูกหลวงพ่อยืนวางแผนฆาตกรรมอย่างเลียดเย็นและแยบยล ด้วยการนำเอาพิษซึ่งเป็น
เกล็ดแห้งที่หลวงตาเอาใส่ขวดไว้เทลงในป้าน้ำชาของหลวงตาองค์นั้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ท่านใช้กุญแจสำรองไขแม่กุญแจออก เปิดประตูเข้าไปในกุฏิ มองหาขวดใส่ที่เคยถาม
หลวงตาแต่คราวนั้นว่าเป็นอะไร พบแล้วท่านก็หยิบขึ้นมาหมุนฝาเกลียว เปิดฝาบานน้ำชา
ออกแล้วเปิดฝากระเบียง โอร้อนระเหยจួយ ท่านเจ้าอาวาสเทเกล็ดสีเหลืองใส่ในกา
ชา แล้วบิดาให้อยู่ในสภาพเดิม

(วิมล ไทรนันทวล. 2532 : 189)

จากนั้นหลวงพ่อก็เขียนกรอคอยจนแน่ใจว่าหลวงตาองค์นั้นสิ้นใจแล้วก็แอบเข้าไป
นิตยาเพื่อให้ศพไหม้เน่า แล้วหลวงพ่อก็เขียนกรอศพของหลวงตาองค์นี้ที่ชาวบ้านศรัทธา และนับถือใน
ทางเตร็จงานวิชาหารายได้เข้าวัด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ท่านเจ้าอาวาสเปิดประตูกุฏิเข้าไป เห็นร่างหลวงตาเด่นอนนิ่ง ท่านเข้าไปจับตัวดูก็รู้
ว่าร่างนั้นสิ้นลงหายไปแล้ว ท่านหยิบหลอดนิตยากับขวดยาขึ้นมา ดูดยาจนหมดขวด แล้วฉีด
เข้าสู่ศพ เก็บเครื่องมือใส่ย่ามแล้วท่านก็ออกมาขึ้นเรียกเด็กวัด "ไปเรียกทุกคนมา
หลวงตาแต่ตายเสียแล้ว"

โรงศพบรรจุร่างของหลวงตาแต่ตั้งอยู่บนศาลาการเปรียญเพื่อสวดอภิธรรม ท่านเจ้า
อาวาสกำหนดให้สวดเจ็ดคืน พอครบเจ็ดคืนแล้วท่านก็สั่งให้ชาวบ้านที่มาร่วมฟังพระสวดช่วย
กันแบกโรงศพไปไว้บนกุฏิของแกตามเดิม

"เอาไปไว้ป่าช้ามันไม่เหมาะ นกหูกมันจะเข้าไปแทะกิน เอาไว้ที่กุฏิท่านนั้นแหละดีแล้ว
ลูกศิษย์ท่านเยอะ ใครอยากจะมาไหว้ศพจะได้สะดวก"

ด้วยศพของ "หลวงตาแต่" หลวงพ่อก็เขียนจึงได้รับเงินบริจาคร่วมเป็นเจ้าภาพอีกนับ
หมื่นบาท

(วิมล ไทรนันทวล. 2532 : 191 - 192)

และในที่สุดในตอนจบของเรื่องหลวงพ่อก็ได้กล่าวออกตัวถึงการกระทำทั้ง
หมดของตนเองในทำนองแก้ตัวกับพระประธานในโบสถ์ว่า สิ่งที่คุณกระทำลงไปทั้งหมดนั้นเป็นการ

กระทำเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของวัดทั้งนั้นเข้าทานอง "กินนุร้อนท้อง" หรือพยายามกลบเกลื่อนความไม่ดีทั้งหลายทานอง "เต่าใหญ่ไข่กลบ" นั้นเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

กระผมไม่สบายใจเลย...คือ...กระผมกลัวว่าหลวงพ่จะไม่เข้าใจกระผม กระผมกล่าวด้วยความสัตย์ว่าทุกสิ่งทีกระผมได้กระทำไปนั้นก็เพื่อ...เพื่อวัดของเรา... กระผมต้องการให้วัดของเราเจริญรุ่งเรืองเทียมหน้าเทียมตาวัดในเมืองทั้งหลาย หลวงพ่อเองก็จะได้ประดิษฐานอยู่ในอุโบสถอันวิจิตรโรพาร ถ้ากระผมไม่ทำ...วัดโรคพระนางก็จะไม่เจริญรุ่งเรืองมาถึงเพียงนี้ กระผมคิดว่าหลวงพ่อคงเข้าใจกระผม..."

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 272)

นอกจากพฤติกรรมของหลวงพ่อนิมนแล้ว วิมล ไทรนิมิตต ยังสร้างตัวละครที่เป็นพระขึ้นมาอีกตัวหนึ่งคือ หลวงตาเต๋ เป็นตัวละครที่เป็นพระอาจารย์ในวัดโรคพระนางที่เก่งกล้าในด้านวิชาคาถาอาคม หลวงตาเต๋จะเลี้ยงงูไว้และมีความเก่งกล้าในการทำของขลัง และปลัดจิกให้ชาวบ้านเช่า ซึ่งพฤติกรรมของหลวงตาเต๋นั้นถือว่าเป็นพฤติกรรมของพระที่มีความลุ่มหลงอยู่ในเดรัจฉานวิชา และที่สำคัญหลวงตาเต๋จะบริกรรมของขลังต่าง ๆ ไว้ให้คนเช่าเพื่อเอาเงินเข้าตัวเองมิได้มาบารุงศาสนาแต่อย่างใด จนกระทั่งตนเองต้องป่วยเป็นโรคกระเพาะ เนื่องจากความไม่ใส่ใจในสุขภาพเลย นับว่าเป็นการเบียดเบียนตนเองอีกทางหนึ่ง หลวงตาเต๋สร้างของขลังให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวบ้านโรคพระนางไปเสียแล้วดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ชาวบ้านเขาก็เชื่อกันอย่างนั้นแหละครับ ปลัดจิกของแกเลยมีคนมาเช่ากันเยอะแยะมาจากไกล ๆ จากสุพรรณก็มี เมืองกาญจน์ก็มี สิ่งหุ้บุรี อ่างทอง มากันทั้งนั้นแหละครับ แถวบางนี้บ้านไหนไม่มีปลัดจิกของแกก็ต้องเรียกว่าไม่ใช่ชาวโรคพระนาง"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 47)

และหลวงตาเต๋ก็ได้กอบโกยเงินจากชาวบ้านที่พากันมาเช่าของขลังที่ตนเองทำขึ้นได้อย่างมากมาย นับได้ว่า เป็นพระที่พยายามสร้างความศรัทธามอมเมาชาวบ้าน เพื่อแสวงหา

ผลประโยชน์ใส่ตัวได้อย่างไม่ละอายใจต่อบทบาทของความเป็นสงฆ์แต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่ง
ที่ว่า

ทุกวันนี้จะมีคนมาขอเช่าบถจีวรของหลวงตาแต่ไม่ได้ขาด หลวงตาแต่ไม่กะเกณฑ์ค่าเช่า
มากบ้างน้อยบ้างตามแต่ศรัทธา บางคนให้ยี่สิบ บางคนให้ห้าสิบ คนที่มาไกลจากในเมือง
หรือจังหวัดข้างเคียงจะ "ทัญญู" มากหน่อย บางคนให้เป็นร้อย โดยเฉพาะจีวรประเภท
คงกระพันนั้น บางคนให้ถึงสองร้อย พวกนี้จะมากันเป็นคันรถ บางคนเช่าจิกกันเขียวกันงา
บางคนเช่าจิกกันลูกปิ่น กันมืด ซึ่งหลวงตาแต่มีไว้บริการพร้อมสรรพ

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 101)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสดมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมิตต สร้างตัวละครที่
เป็นพระไว้ในเรื่องสั้นเรื่อง "แก้วกับเกด" คือ พระแก้วมีจิตใจหมกมุ่นลุ่มหลงอยู่แต่เรื่องกามคุณ
ครุ่นคิดแต่เรื่องผู้หญิงมิได้ใส่ใจที่จะศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์แต่อย่างใด ดังข้อความ
ตอนหนึ่งที่ว่า

พระแก้วถอนใจเฮือก เริ่มทูลทูลรายขึ้นทุกที ป่านนี้แล้วทำไมเกดถึงยังไม่กลับมา หรือว่า
มันกลับไปนอนบ้าน ไม่ยอมช่วยเป็นธุระให้ ไม่มีใครช่วยก็ไม่เป็นไร พระแก้วคิด เดี่ยวคิด
นี้ข้าจะบุกไปพบพิกุลเอง...ไม่ทันจะได้คิดอะไรต่อก็ได้ยินเสียงเรือกระทบซันมันโศกเบา ๆ
พระแก้วรีบลงมานอนที่เสื่อ และแสวงหาเป็นหลับ

เสียงหมาครางจิ้งจาด และเสียงฝีเท้าใกล้เข้าประตู หัวใจพระแก้วยิ่งร้อนรน เผ่า
ภาวนาขอให้เกดนำข้าวต้มมาบอก... "พิกุลยังไม่คลายรักพี่แม้เพียงน้อย...พิกุลจะรอพี่..."

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 146)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมิตต สร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้เกิดขึ้น
คือ การให้พระประธานในโบสถ์กินคนที่จะเข้ามาขอมย ตัดเศียรพระประธาน โดยให้เหตุการณ์
ดังกล่าวผ่านจินตนาการของพวกลูกวัดที่เฝ้าปฏิบัติหน้าที่ของพระประธาน ซึ่งเบื้องหลังลึก ๆ ที่ซ่อน
เร้นอยู่ในเหตุการณ์นี้ ก็คือ การที่ต้องการเน้นถึงพฤติกรรมของพระ คือ หลวงพ่อเนียนที่พยายาม

สร้างศรัทธาให้ตนเองเป็นผู้มีบารมีสูงสุดสามารถสยบเรื่องราว โดยตอกปากพระประธานกินคนไว้
ได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

แล้วสมองของพวกภูวคฤหัสถ์เริ่มจินตนาการถึงการต่อสู้ของพระประธานกับพวกขมยัตต์
เศียรพระ เขามองเห็นภาพอยู่ในกะโหลกตัวเอง พวกขมยัตต์มานับเข้ามามีชัยไปเสีย
บุญเจประตูปธสั เสร็จแล้วก็เข้ามาที่พระประธานหมายจะสกัดคอของท่าน ท่านไข่มือ
ปกป้อง แต่ว่าพวกขมยัตต์มาสามคน-สี่คน หรือมากกว่านี้ แต่อย่างน้อยต้องไม่
ต่ำกว่าสามแน่ เพราะสองคนจะต้องช่วยกันยึดมือหลวงพ่อกไว้ อีกคนเข้าสกัดคอ ท่านหมด
ปัญญาจะต่อสู้ พอได้โอกาสจึงใช้ปากกัดไต่คนซึ่งหมามาเกิดเข้าจนเลือดสาด พวกเขาลืม
นึกถึงเท้าของหลวงพ่อบุญเจประธาน ไม่เช่นนั้นเขาก็ต้องเพิ่มขมยัตต์เข้ามาในเหตุการณ์
อย่างน้อยอีกสองคน เพราะว่าเมื่อหลวงพ่อบุญเจยึดมือแล้วท่านก็คงจะลุกขึ้นเตะหรือไม่ก็ถีบ
พวกนรกจกเบรตนั้น พวกเขาไม่ได้นึกไปถึงว่า หลวงพ่อบุญเจลุกขึ้นมาต่อสู้และเตะโดนหัวใคร
ช่วย ช้ำยังไม่ได้นึกหรือไม่ว่าคนซึ่งสาวกที่หนึ่งบางสมาธิอยู่ทั้งชาย-ชวาเบื้องหน้าหลวงพ่อบุญเจ
ลุกขึ้นมาต่อสู้กับพวกชาติชั่วนั้น เพราะไม่เช่นนั้นสมองของเขาก็ต้องนึกให้พวกขมยัตต์เพิ่มขึ้น
อีกอย่างน้อยก็แปดคน แล้วถ้ารวมพระสาวกองค์เล็ก ๆ ที่ตั้งลดหลั่นลงมาอีกก็เห็นจะต้อง
เพิ่มขมยัตต์เข้ามาอีกนับเป็นกองร้อยทีเดียว แต่เขาเป็นผู้มีสติปัญญาล้ำเลิศ และมีเหตุผล
อย่างยอดเยี่ยม จึงให้หลวงพ่อบุญเจต่อสู้กับคนร้ายตามลัทธิ ช้ำยังนั่งดูเสียอีกด้วย

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 176)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิตต ยังได้ต่อยอด ถึงเหตุการณ์ในเรื่องพระประธาน
กินคน โดยใช้เหตุการณ์ในเรื่องนี้ให้เกิดขึ้นในความฝันของยี่สุนต์ตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องที่เขาพยายาม
ต่อต้านการกระทำของหลวงพ่อบุญเจเห็นว่าไม่ได้เป็นไปเพื่อศาสนาแต่อย่างใด แต่แท้ที่จริงแล้วหลวง
พ่อบุญเจกำลังหลอกลวงชาวบ้าน โดยใช้ศรัทธาอันแรงกล้าของญาติโยมที่มีต่อพุทธศาสนาเข้ามาเป็น
เครื่องมือครอบงำผลประโยชน์อย่างมหาศาลเข้าตัวเอง ดังนั้น วิมล ไทรนิมิตต จึงได้สาน
เหตุการณ์ที่พระประธานกินคน ต่อด้วยความฝันที่ยี่สุนต์เห็นภาพของพระประธานที่เป็นงูมารัดเขาจน
ขาดใจ แล้วก็กลืนเขาเข้าปากไปในที่สุด นั่นคือ การใช้เหตุการณ์ในเรื่องบอกให้รู้ว่า แท้จริงแล้ว
เหตุการณ์ของพระประธานกินคนที่เกิดขึ้นนี้เป็นการกินคนจริง ๆ แต่แทนที่จะกินพวกขมยัตต์เศียร

พระกลับเป็นกินพวกชาวบ้านทั้งหลายที่ต่างหลงเชื่อการสร้างสถานการณ์หลอกลวงของพระที่เป็นบุคคลจริง ๆ เพื่อจะกอบโกยผลประโยชน์มากมายมหาศาลเข้าตัวเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ยี่สุ่นเปิดประตูโอบสั้ว ก้าวเท้าผ่านธรณีประตู พอมองพระประธานเขาก็ถึงกับตะลึง บนตักพระประธานมีงูเห่าขนาดใหญ่สองตัว เลื้อยจากไหล่ลงมาบรรจบกันที่หน้าตักเขาเพ่งมองแล้วจึงเห็นว่าแท้จริงแขนทั้งสองข้างของพระประธานนั้นเองกลายเป็นงูเห่า มีที่วางบนหน้าตักนั้นเป็นหัวงูค่อยชูสูงขึ้น ตั้งท่าเตรียมฉกทุกสิ่งทุกอย่าง เขามองที่ใบหน้า-ใบหน้านั้นกลับอ้อมเอิบอ่อนโยนและสายตานั้นก็ฉายแววเมตตาปราณี

งูสองตัวนั้นค่อย ๆ เลื้อยลงมาจากแท่น ลำตัวใหญ่ยาวเหลืออร่าม มองดูเหมือนแขนพระประธานเลื้อยออกมา ยี่สุ่นยืนตัวแข็งทื่อ เขาตัดสินใจไม่ถูกว่าจะหนีหรือว่าเข้าสู่ แต่กว่าจะตัดสินใจได้ งูสองตัวนั้นก็เข้ามาถึงตัวเสียแล้ว มันรัดร่างเขาไว้แน่น เขาพยายามดิ้นแต่ดิ้นไม่หลุด มันรัดแน่นเข้าทุกที จนในที่สุดเขาก็ขาดใจ งูคลายขดแล้วยืมำให้กัน ก่อนจะรัดร่างที่อ่อนแอของเขาใส่ปากพระประธานที่ยืมละมอยู่ นั้น กระเดือกเข้าลำคอ ส่วนลำตัวงูทั้งสองหดสั้นไป กลายเป็นมือพระประธานทำปางสมาธิอย่างเดิม

(วิมล ไทรนิมิตล. 2532 : 184)

และวิมล ไทรนิมิตล. ยังใช้เหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงอันตรายอย่างใหญ่หลวงของบุคคลที่เป็น "พระ" ในพุทธศาสนาแต่หัวคิ้วคล้ายเหือบที่คอยกัดกิน และทำลายศาสนาให้เสื่อมลงโดยที่ค่อยเป็นค่อยไป และไม่มีทางที่ใคร ๆ จะคาดคิดหรือทันระวังตัวได้เลย ดังที่วิมล ไทรนิมิตล. ได้ใช้เหตุการณ์ที่เป็นสัญลักษณ์สะท้อนแนวคิดดังกล่าว จากการที่ยี่สุ่นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องบังเอิญเห็นเหตุการณ์ที่งูเห่ากินลูกหมูที่เขาเลี้ยงไว้ โดยที่เขาหลงลืมที่จะคิดระวังอันตรายจากงูเห่ามาก่อน และวิมล ไทรนิมิตล. ยังได้ใช้คำว่า "งูสีเหือบ" บอกถึงความนัยที่ต้องการจะกล่าวถึงบางอย่าง นั่นคือ การประพฤติปฏิบัติของพระสงฆ์ที่ไม่ถูกต้องตามครรลองของพระธรรมวินัย อาศัยผ้าเหือบเป็นเครื่องมือกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัวอย่างไร้ความละอาย แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของคนทั่วไป และก็ไม่มีใครเคยคิดระวังเคลือบแคลงสงสัยในพฤติกรรมทั้งหลายแต่อย่างใดเลย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

พอเดินไปที่คอกหมู เขาถึงกับสะดุ้ง เมื่อเห็นเจ้าท่อนขนาดคนขายาวเกือบสามวา นอนอาบแดดทอดอารมณ์อย่างสบาย ลำตัวสีเหลืองมีวงดำข้างลำตัวนั้นสะท้อนแสงแดดเป็นเงาวาบเหลืองอร่าม ราวสีจากลำตัวอันอ้วนท้วนสมบูรณ์ทำให้เขาคิดถึงสีเหลืองของอะไรอย่างหนึ่ง มันเหลืองเหมือนอะไรหนอ-เขาจึงมองอย่างโกรธแค้น กลางลำตัวของมันโปร่งนูน เขามองเห็นภาพลูกหมูอ้วนนอนอยู่ในท้อง พร้อมกับนึกตำหนิตัวเองที่หลับเป็นตายเมื่อคืนนี้

เขาไม่ค่อยคิดถึงงูเหลือมมากนัก เพราะมันเป็นสัตว์ที่ไม่เป็นอันตรายกับคน มันไม่มีพิษถึงตายได้ นอกจากมันจะกินคนเท่านั้น งูที่นำกลัวที่สุดสำหรับเขาก็คือ งูพิษ เช่นงูเห่าหม้อ เหาหม่น เหาดำ งูแมวเซา งูจงอาง งูสามเหลี่ยม แต่บัดนี้เขารู้แล้วว่า งูที่นำกลัวที่สุดก็คือ งูที่สงบเสงี่ยมเชื่องช้า ดูไม่มีพิษมีภัยอย่างงูสีเหลืองนี้เอง

ลูกหมูที่สู้อุตสาห์ซื้อมาเลี้ยงดูอย่างดี ตั้งใจไว้จะพาพันธุ์ บัดนี้กลายเป็นเหยื่อของเจ้างูเหลืองที่พาตัวสงบเสงี่ยมนี้เสียแล้ว เขานึกโกรธตัวเองที่ไม่ใส่ใจ ไม่คิดถึงมันเสียแต่แรก ยิ่งคิดเขาก็ยิ่งแค้น "มึงฉกของกูไปกินอย่างหน้าด้าน ๆ!"

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 231 - 232)

วิมล ไทรนิมนวล ใช้เหตุการณ์เดิมให้ยี่สิบได้เห็นงูเหลือมกินงูเห่า ซึ่งเป็นสัตว์เผ่าพันธุ์เดียวกัน โดยให้คำว่า "ร่างเหลืองอร่าม" และเน้นย้ำถึงความรู้สึกสยดสยองของตัวยี่สิบเองที่ได้พบเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่า นอกจากพระจะคอยแสวงหาผลประโยชน์และฉ้อฉลจากชาวบ้านที่มีศรัทธาต่อพุทธศาสนาแก่กล้าได้อย่างง่ายดายแล้ว บางครั้งพระยังสามารถทำร้ายพระด้วยกันเองได้อีกด้วย ดังที่หลวงพ่อบุญนกระพ้อต่อชาวบ้านโรคพระนาง และกระทำฆาตกรรมหลวงตาเต็นั่นเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ภาพที่เห็นนั่นคืองูเหลือมขนาดขาแข้งกระตือรือร้นเห่าขนาดแขนเข้าในลำคอของมัน ส่วนหางงูเห่าที่โผล่จากปากงูเหลือมนั้น มันตัวโตไปมาพยายามจะถอนลำตัวออกจากปากงูเหลือม แต่งูเหลือมก็พยายามกลืนลำตัวมันเข้าไปทุกที เขาสยองจนขนลุกเกรียวและสะท้อนเยือกทั้งตัว เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เห็นงูกินงู บัดนี้เขายกตัวเองได้แล้วว่าสัตว์ที่โหดเหี้ยมที่สุดก็คืองูเหลือมนี้เอง มันกินได้แม้กระทั่งสัตว์เผ่าพันธุ์เดียวกัน

ความเกลียดชัง ขยะแขยงพุ่งวูบเข้าสู่เลือดเนื้อของเขา เขาก็มองช้า ๆ หยิบพายขึ้น
มากำไว้ สายต่ายังจับอยู่ที่งู บัดนี้งูเห่าถูกกลืนเหลือหางโผล่จากปากงูเหลือมเพียงคืบเดียว
เท่านั้น

เขากลับจากส่งแม่ที่วัดแล้วยังคงเห็นร่างเหลือ่องรามนอนนิ่งอยู่เช่นเดิม ปากของมันยังคง
คาบงูเห่าอยู่เช่นนั้น

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 250 - 251)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต ยังใช้เหตุการณ์ที่กล่าวถึงความเจริญของชาว
บ้านโรคพระนางที่จะได้รับ เนื่องจากไฟฟ้าจะเข้ามาถึงหมู่บ้านโดยเน้นย้ำให้เห็นถึงความคิดที่จะ
แสวงหาความสุขสบายจากความเจริญทางวัตถุของหลวงพ่อบุญอันจะอำนวยความสะดวก
ทั้งสิ้น โดยมิได้คิดถึงส่วนรวมแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นการมีรถยนต์ประจำตำแหน่งเพื่อความสะดวก
ในการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวกับวัด และเครื่องใช้ไฟฟ้าอีกหลากหลายที่จะทำให้วัดโรคพระนางกลายเป็น
เป็นวิมานของท่านไปได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

หลายคนฝันถึงรถสองแถวรับส่งวิ่งเข้าอาเภอ เขาฝันเช่นเดียวกับที่หลวงพ่อบุญคิดว่า
ซื้อรถประจำตำแหน่งเหมือนกับท่านพระครูเจ้าคณะอาเภอให้ได้ ท่านทำงานหนักมาตลอด
ต้องเข้าออกระหว่างวัด-อาเภอ-จังหวัด และกรุงเทพฯเป็นประจำ การเดินทางแต่ละครั้ง
นั้นแสนจะทรมาน ช่างช้าเสียอีก หากมีรถคงสามารถปฏิบัติภารกิจของวัดได้สะดวก และ
รวดเร็วขึ้น

เรื่องรถยนต์ เครื่องเสียง ตู้เย็นท่านไม่จำเป็นต้องซื้อ เพราะลูกศิษย์จากกรุงเทพฯ
จะยื่นคะยอลถวายมาตลอด แต่ท่านปฏิเสธเพราะไม่มีไฟฟ้า กำนันแนะนำให้ใช้แบตเตอรี่แต่
ท่านเห็นว่ายุ่งยาก เมื่อไฟฟ้าเข้าแล้ว วัดโรคพระนางก็จะเป็นวิมานของท่าน

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 261)

ในนวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" วิมล ไทรนิมิต ใช้เหตุการณ์งานศพของ
ลูกสาวบัวลอยเพื่อจะแสดงให้เห็นถึง การประกอบพิธีกรรมสวดศพและเผาศพกับทางวัดที่ต้องเสีย
ค่าใช้จ่ายชนิดที่เรียกว่า "เบี้ยย่ายรายทาง" เป็นเงินจำนวนมากมายที่เจ้าภาพจะต้องตกอยู่ใน

ภาวะจำยอมอย่างไม่มีทางเลือกเลยได้ เป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพของวัดในปัจจุบันที่ใช้งานพิธีกรรมอันเกี่ยวกับศาสนาเข้ามาเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงการค้า โดยที่วัดมีเจ้าของที่พึ่งพาของคนที่ตกทุกข์ได้ยากอีกต่อไปแล้ว ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขาดึงศพสวดพระอภิธรรมแค่คืนเดียวก็เผาในวันรุ่งขึ้น เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด ด้วยแต่ละคืนนั้นต้องเสียค่า "ทานุญ" หลายอย่างให้แก่วัด ตั้งแต่ค่าศาลาสวดศพ ค่าไฟ ค่าน้ำบาดาล ค่าเจ้าหน้าที่ของวัดที่ช่วยดูแลงานศพค่าเงินไปจนเสร็จสิ้น ค่าดอกไม้ธูปเทียน เงินถวายพระที่สวดอภิธรรม ซึ่งแต่ละรูปนั้นมักนายกองบอกบวลอยว่าไม่ควรใส่ของให้ต่ำกว่ารูปละร้อย ไม่งั้นจะดู "น่าเกลียด" ค่าสำหรับข้าวสำหรับเลี้ยงพระ และเลี้ยงเพื่อนบ้านที่มีแต่ใจมาฟังสวด ค่าพวงหรีด ค่าดอกไม้จันทร์ ค่าเมรุ ค่าผ้าบังสุกุล ซึ่งนับเป็นโชคดีของเขาที่ไม่ต้องเสียเวลาไปซื้อสิ่งเหล่านี้ถึงในเมือง เพราะทางวัดโคกพระนางได้จัดเตรียมไว้บริการพร้อมสรรพ

(วิมล ไทรนิมิตต. 2533 : 79)

จากการที่ วิมล ไทรนิมิตต สะท้อนตัวตนของศาสนา โดยจงใจตีแผ่พฤติกรรมของพระภิกษุสงฆ์ที่เลวร้ายปฏิบัติตัวไม่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย แล้วยังมีพฤติกรรมเลวร้าย นอกลก คดโกง แสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อศาสนาเป็นฉากบังหน้า แล้วใช้พิธีกรรมต่าง ๆ เข้าดักดวงและกอบโกยทรัพย์สินเงินทองจากผู้คน โดยขาดความสำนึกในหน้าที่ของความเป็นพุทธบริษัทที่ดีนั้น เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า วิมล ไทรนิมิตต มองเห็นความเหลวแหลก และความเลวร้ายอย่างรุนแรงของวงการศาสนาที่มีพระภิกษุที่ขอบทาตัวเป็น "मारศาสนา" หรือเป็นเหลือบที่คอยกักร่อนศาสนาให้เสื่อมถอยลงไป พระภิกษุประเภทนี้เป็นตัวการสำคัญที่เป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมถอยในพุทธศาสนา และมีอยู่โดยทั่วไปในสังคมไทยเรา แต่ในขณะที่พระภิกษุประเภทนี้ก็ยังคงสละนภาพของความเป็น "พระภิกษุ" อยู่ได้และที่สำคัญ วิมล ไทรนิมิตต ยังมองว่า พระภิกษุเหล่านี้ก็ยังได้รับความศรัทธาจากผู้คนในสังคมอยู่เสมออย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย โดยที่ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่มิได้รู้ตัวหรือขาดความสนใจหรือใส่ใจที่จะคิดให้ลึกซึ้ง หรือพิจารณาถึงความเป็นไปในบทบาทของพระภิกษุเหล่านี้ที่ดำเนินพฤติกรรมของความเลวร้ายอยู่ ตรงกันข้ามผู้คนในสังคมก็เคารพเทิดทูน และยอมรับว่าพระภิกษุเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความสำคัญ และสามารถดลบันดาล

สิ่งที่เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตของตนได้ วมล ไทรนิมนวล จึงต้องการกระชากความศรัทธาอย่างงมมาย ไร่เหตุผลของผู้คนในสังคม ส่วนใหญ่ที่ยังลุ่มหลง และขาดการใช้วิจารณญาณกับความศรัทธาของ ตนให้หันกลับมาตระหนักถึงความถูกต้องเหมาะสม และเริ่มระมัดระวังคิดถึงความถูกต้องเหมาะสม ของการประพฤติปฏิบัติตนของพระภิกษุเหล่านั้นเสียใหม่ว่า ในความเป็นจริงแล้วอะไรคือจุดมุ่ง หมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในพิธีกรรมต่าง ๆ ที่พระภิกษุเหล่านั้นได้กำหนดขึ้นกันแน่

4. ความเชื่อ

วมล ไทรนิมนวล แสดงแนวคิดในเรื่องความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ ผ่านการสร้างตัวละคร เหตุการณ์ในเรื่อง ตลอดจนน้ำเสียงที่แสดงไว้ในวรรณกรรมของเขาอย่าง เด่นชัดที่เกี่ยวกับความเชื่อของผู้คนในเรื่องของการทรงเจ้า การทำบุญกุศลเพื่อหวังความสุขสบาย หรือขึ้นสวรรค์ในชาติหน้า หรือแม้กระทั่งอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ โดยที่ วมล ไทรนิมนวล ได้แสดงแนวคิดของตนให้เห็นว่าความเชื่อต่าง ๆ ของผู้คนเหล่านี้เป็นเรื่องงมมายไร่ สาระ ในทางตรงกันข้ามกลับกลายเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์อย่างมหาศาลให้กับบุคคลผู้อยู่ เบื้องหลัง กล่าวคือ วมล ไทรนิมนวล มองว่าความเชื่อต่าง ๆ ที่ผู้คนต่างแสวงหาและยึดถือไว้ เป็นความมั่นคงทางใจแก่ตนเองนั้นมิได้ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดแก่การดำเนินชีวิตเลยตรงกันข้าม กลับทำให้สภาพความเป็นอยู่ของคนเลวร้ายหนักลงไปกว่าเดิมอีกด้วยที่ วมล ไทรนิมนวล สะท้อน สภาพปัญหาด้านความเชื่อดังกล่าวไว้ในวรรณกรรมของเขา ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า" วมล ไทรนิมนวล แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ เรื่องการทรงเจ้าของตัวละครเอกในเรื่องคือ ขาม ซึ่งในตอนแรกพยายามต่อต้านและปฏิเสธเรื่อง การทรงเจ้า หรือความเชื่อในเรื่องเจ้าพ่อพระไทรที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ต่อมากามก็เกิดเปลี่ยน- แปลงความคิด เพราะเกิดเหตุการณ์ร้าย ๆ ขึ้นกับครอบครัวของเขา ขามได้เริ่มเรียนรู้ว่าเขาควร จะใช้ความเชื่อของชาวบ้านที่เทิดทูนบูชาพระไทรศักดิ์สิทธิ์ที่เขาพยายามจะโค่นล้มลงตั้งแต่ต้นมาก่อ ประโยชน์ให้แก่ชีวิตเขาจะเหมาะสมเสียกว่า และเมื่อได้พบความจริงที่เป็นไปดังที่คาดไว้ ขามก็เริ่ม ย่อมใจ และใช้ความเป็นเจ้าเข้าทรงของเขาแสวงหา และกอบโกยผลประโยชน์มหาศาลที่เขาพึง ประสงค์ให้แก่ชีวิตของตัวเองและครอบครัว ตลอดจนมีสิ่งที่จะ เพื่อแผ้วไปยังผู้ที่คอยปกป้องดูแลเขา เป็นอย่างดีด้วย เข้าทานอง "หนามยอกเอาหนามบ่ง" นั่นเอง

ขามใช้ความเป็นคนทรงเจ้ากอบรอยผลประโยชน์มหาศาลให้กับครอบครัวของเขาเอง แต่เดิมครอบครัวเขาต้องประสบปัญหาการครองชีพที่ฝืดเคือง มีหนี้สินมากมายแต่เมื่อเขากลายมาเป็นร่างทรงของเจ้าพ่อไพร่เขาก็สามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นตามลำดับ และกาหลงเมียของเขาก็มีหน้าที่คอยปรนนิบัติดูแลเขาอย่างดี โดยมีเงินทองมากมายเป็นบำเหน็จตอบแทน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

กาหลงมองเขาด้วยความชื่นชมและนับถือ นางสุขใจและภูมิใจในตัวเขา ด้วยเหตุนี้นางจึงคอยเอาใจใส่ดูแลเขาอย่างมีรู้จักเห็นดีเห็นชอบ ไม่ว่าเขาปรารถนาสิ่งใดนางจะรีบตอบสนองทันที นางคิดว่าการปรนนิบัติเขาก็เท่ากับปรนนิบัติเจ้าพ่อพระไพร่ เพราะขามเป็นคนทรงของเจ้าพ่อ ยิ่งเขาโปรดปรานมากเท่าใดก็เท่ากับว่าเจ้าพ่อโปรดปรานมากเท่านั้น และผลของการโปรดปรานของเจ้าพ่อก็คือทรัพย์สินเงินทอง

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 115)

นอกจากขามจะสร้างผลประโยชน์ให้กับครอบครัวของตัวเองแล้ว ขามยังไม่ลืมการหยิบยื่นผลประโยชน์ให้แก่ผู้ใหญ๋ทองมา ซึ่งเป็นผู้ที่สร้างเขาขึ้นมาให้เป็น "เจ้าพ่อพระไพร่" และเป็นผู้จัดการในความเป็น "เจ้าพ่อพระไพร่" ของเขามาโดยตลอด โดยขามจะมอบหมายให้ผู้ใหญ๋ทองมาเป็นผู้จัดการในเรื่องการจำหน่ายเครื่องสักการะเจ้าพ่อทุก ๆ ชนิด ซึ่งหารายได้เป็นจำนวนมากในแต่ละวัน เหมือนกับเป็นการ "ยื่นหมูยื่นแมว" กันระหว่างขามกับผู้ใหญ๋ทองมา ทั้งนี้เพราะคนทั้งสองต่างก็ได้รับผลประโยชน์จากความเป็นคนทรงเจ้าอย่างเต็มที่

แล้วขามก็เกิดความรู้สึกยำเกรงที่จะใช้ความเป็นร่างทรง "เจ้าพ่อพระไพร่" แสวงหาสิ่งที่ตัวเองปรารถนาอีกมากมายไม่เพียงแต่การกอบรอยเงินทองเท่านั้น ขามยังใช้ความเป็นคนทรงเจ้าได้พบบี๊สาวที่เขาเคยหมายปองมาเป็นของเขาด้วยการใช้พิธีกรรมการทำเสน่ห์ให้แก่เธอในคราวที่พบบี๊มาพึ่งเจ้าพ่อพระไพร่ เพราะสามีของเธอบ้าใจให้หญิงอื่น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

พบบี๊แลบลิ้น เจ้าพ่อเป่าเทียนให้ดับ ไขปลายเทียนตะกั่วกลางลิ้น ว่าคาถาและเริ่มไล่ตามขอบลิ้นวนทางซ้ายสามรอบวนทางขวาสามรอบ พอเอาเทียนออก พบบี๊ก็ถอนใจเอือกตาปรี๊ด เจ้าพ่อจรดเทียนกลางหน้าผาก และเริ่มไขปลายเทียนไปตามวงหน้า ผ่าน

ชอกหู ชอกคอและคางรอบแล้วรอบเล่า ดวงตาที่หริหรือของเพีย้นั้น เคลิ้มฝัน ลมหายใจ ร้อนผ่าว

"นอนลง" เสียงเจ้าพ่อกระซิบแต่ทรงพลังอำนาจ

เพียค่อยทอดร่างราวต้องมนต์สะกด หล่อนยังคงหลับตา ริมฝีปากเพื่อยผ่อนคลาย

"จะลงคาถากายเพชรมหาเสน่ห์ให้ใครเห็นใครรัก ใครเห็นใครหลง"

เจ้าพ่อวางปลายเทียนที่หน้าผาก และเริ่มว่าคาถา พร้อมกันนั้นก็ไล่เทียนตามวงหน้า เช่นเดิมอีก จากวงหน้าก็เลื่อนลงมาที่บริเวณอก หน้าท้อง ต้นขา จนไปจรดปลายเท้า และย้อนจากปลายเท้าซ้ำ ๆ และหมุนวนขึ้นไปที่หน้าผาก ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนร่างเพียอ่อน บวกเหมือนไร้กระดูก ได้แต่นอนหายใจระรวย จากนั้น...ในความเคลิ้มคล้อยไกลลิบ หล่อนรู้สึกถึงความอบอุ่นรอบรับในหลีกกลิ้งในร่างของหล่อน และยังทำให้หล่อนรู้สึกตัวเบา วาบหวิว ปลิวคว้างไปยังดินแดนอันไกลลิบ ซึ่งหล่อนไม่เคยได้รู้สึกมาก่อนเลยชั่วชีวิต

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 130)

ในครั้งแรกขามไม่แน่ใจนักว่าเขากับเพียได้แอบได้เสียกันระหว่างกระทำพิธีลงเสน่ห์ในขณะที่ขามกำลังประทับร่างทรงอยู่ แต่ต่อมาเขาก็แน่ใจว่าเขาได้มีเพศสัมพันธ์กับเพียจากคำยืนยันของตัวเพียเอง ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขามพูดความจริงขึ้นนั้น เขารู้สึกเพียงคล้ายคล้ายคล้าคลา เป็นบางครั้งเท่านั้นว่าได้ร่วมรักกับเพียเป็นความรู้สึกที่อยู่ก้ำกึ่งในเขตแดนระหว่างความฝันกับความจริง เขารู้แน่ชัดก็ต่อเมื่อลูกฝันบอกว่าเพียมาให้เจ้าพ่อทำเสน่ห์ แต่ไม่แน่ใจว่าเขาได้กระทำนอกกลุ่มนอกทางกับหล่อนดังที่รู้สึกหรือเปล่า และเขาก็ไม่กล้าถามเพีย จนกระทั่งคืนนี้หล่อนเป็นฝ่ายถามเสียเอง

เพียก้มหน้าด้วยความอับอาย ที่คืนนี้หล่อนปล่อยตัวปล่อยใจให้เพริดไปกับพิธีกรรมของเจ้าพ่อ

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 205)

แล้วเมื่อขามจะถูกเมฆหัวของเพี้ยพยายามจะเปิดเผยความจริงว่าเขาไม่ได้เป็นคนทรงเจ้าแต่อย่างใด และเขายังเป็นชู้กับเมียของเมฆอีกด้วย ขามก็คิดวางกลโดยใช้ความเชื่อของชาวบ้านที่มีต่อเจ้าพ่อพระไทรมาเป็นกาน้ำแกว่งนั้น นอกจากนั้นขามยังจะให้ผู้ใหญ่ทองมาเป็นกำลังสำคัญอีกแรงหนึ่งที่จะคอยปกป้องเขาและทำให้เขาย้อนสัณนิบาตถึงชะตากรรมของตนเองที่ครั้งหนึ่งเคยลบหลู่เจ้าพ่อพระไทรแล้วตัวเองต้องตกที่นั่งลำบากอย่างไร เมฆก็ต้องเป็นอย่างนั้นอย่างแน่นอนถ้าหากจะคิดร้ายต่อตัวเขา ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขามเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าความเชื่อของชาวบ้านนั้นแข็งแกร่งกว่ากาน้ำแกว่งใด ๆ ที่เมฆจะพังทลายมาถึงตัวเขาได้ ขณะเดียวกันความเชื่อนั้นก็เป็นศาสตราวุธที่ทรงพลังภาพยิ่งกว่าอาวุธใดในโลกจะต้านทานได้ มีหรือเมฆจะรอดพ้น นอกจากนี้ขามยังตระหนักดีว่าเขาไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง หากแต่สถานะของเขานั้นยังเกี่ยวโยงและอำนวยความสะดวกให้แก่ใครหลายคน โดยเฉพาะผู้ใหญทองมา เมื่อเมฆแหลมออกมาใส่เขา ผู้ใหญทองมานั้นแหละจะเป็นผู้ลุกขึ้นมาปกป้องเขาเป็นคนแรก ไม่ใช่เพื่อตัวขามหรือเจ้าพ่อ-ขามรู้-แต่เพื่อตัวผู้ใหญ่อเอง เพื่อผลประโยชน์ของผู้ใหญ่อเอง และการฉกเป็นไปดังคาด เขานึกสะใจที่ทุกคนเป็นผู้สอนบทเรียนอันทรงคุณค่านี้แก่เขา ให้เปลี่ยนจากไอ้จิ้งตัวหนึ่งที่มีแต่ความจริงใจมาเป็น "คนพิเศษ" ที่รู้จักใช้สติปัญญาได้อย่างน่าทึ่ง

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 176)

แล้วขามก็กอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัว และครอบครัวต่อไป โดยใช้เวลาเป็นร่างทรงของเจ้าพ่อพระไทรนี้เองทำให้ขามสามารถจะได้ที่นาคืน และยังปลดหนี้สินได้โดยไม่ต้องเสียเงินแม้แต่บาทเดียว เพราะเขาใช้ความเป็นเจ้าพ่อพระไทรปกป้องความผิดของผู้ใหญทองมาที่เป็นผู้บงการฆ่าเมฆหัวของเพี้ย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ภูมวันนี้ก็เรื่องนี้แหละ อยากจะมาขอความเมตตาจากเจ้าพ่อ เอ้อ มึงก็รู้ก็เห็นว่ากูเคารพนับถือท่านเพียงไหน คอยปกป้องท่านมาอย่างไร มาคราวนี้คนของภูมารุนแรงเกินไป..." แกถอนใจเฮือกใหญ่เหมือนจะให้เจ้าพ่อได้รับความทุกข์วิบัติอันใหญ่หลวง "ถึงมันจะชดใช้กรรมไปแล้ว แต่กูก็ต้องรับผิดชอบอยู่ดี คือ...เอ้อ กูอยากให้มีมึงช่วยสักครั้ง นึก

ว่าเห็นแก่ความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่มีงกอยู่แล้วกัน ลูกขอหืมช่วยเป็นตัวแทนติดต่อกับเจ้าพ่อท่าน ขอความเมตตาจากท่านให้ช่วยกู้ด้วย ลูกจะถวายเงินให้ท่านสามหมื่น" ขามรู้ดีว่า "ท่าน" ก็คือเขานั้นแหละ แต่ผู้ใหญ่ยังพูดต่อไปเหมือนไม่รู้ว่าเป็นเจ้าพ่อกับขามคือคนคนเดียวกัน "แล้วสำหรับมีงนะขามหนี้สินที่กู้มานั้นลูกขอยกให้ ลูกจะคืนเงินดมิง..."

ผู้ใหญ่ล้วงหยิบเงินจากกระเป๋าออกมาวางในพานปีกใหญ่ แล้วหยิบใบสัญญาเงินกู้ออกมาฉีก และคืนใบโฉนดให้ขาม

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 234 - 235)

ในที่สุดขามก็ได้คำตอบกับตัวเองอย่างเด่นชัดว่าการเป็นเจ้าพ่อพระไทรของเขานั้น ไม่ได้เป็นเรื่องจริงแต่อย่างใด แต่เขาเองต่างหากที่เป็นเจ้าพ่อเสียเอง เพราะเขารู้ดีว่าการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่เป็นร่างทรงตลอดเวลา ซึ่งคำตอบที่ขามได้นั้นก็เหมือนกับเป็นการที่ วิมล ไทรนิมิต พยายามจะแสดงทัศนะในเรื่องนี้เอาไว้อย่างชัดเจนว่า การทรงเจ้าเป็นพฤติกรรมของคนที่มีอาการคลั่ง และถือโอกาสฉกฉวยในขณะที่ผู้คนส่วนใหญ่กำลังหลงมัวเมาอยู่กับความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติที่เร้นลับว่าจะสามารถช่วยเหลือตนเองให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยากทั้งหลายได้ ดังนั้นคนทรงเจ้าจึงอาศัยความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติของผู้คน เหล่านี้มาเป็นเครื่องมือในการกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัว ครอบงำพิธีกรรมต่าง ๆ เข้ามาเป็นฉากบังหน้าทั้ง ๆ ที่ตนเองก็รู้ดีว่า อำนาจเร้นลับต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่ตนสมมติขึ้นมาทั้งสิ้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขามถามอย่างตื้นตัน ไม่ต้องคิดหาเหตุผลให้เสียเวลาอีกแล้ว มันแจ่มชัดอยู่แล้ว เขาตอบตัวเองได้อย่างมั่นใจว่า แท้จริงแล้วมันเป็นความคิดของเขาเอง ไม่มีเจ้าพ่อที่ไหนมาเข้าทรงร่างของเขาหรอก ถ้าอาการของเขาเป็นอาการที่เจ้าเข้าทรง เขานั้นแหละคือเจ้าพ่อ พลันก็รู้สึกที่ตัวเองมีพลังอำนาจเหนือสิ่งทั้งหลายทั้งปวง "กูนี่แหละคือเจ้าพ่อ!"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 246)

แล้วขามก็ยึดความเป็นคนทรงเจ้าต่อไป เพราะความเป็นคนทรงเจ้านี้เองที่ทำให้เขาได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาต้องการ รวมถึงความเป็นเจ้าชีวิตของผู้คนในตำบลนั้นทั้งหมด และเขา

ก็รู้ตัวอยู่ตลอดเวลาถึงการกระทำของเขาในขณะที่เป็นร่างทรง แต่เขาก็มีความสุขและเฝ้ามองใจที่
เขาสามารถทำสำเร็จสมตามความปรารถนาของตน ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขามอยากจะหัวเราะให้ผู้คนได้ยืนกันไปทั้งตำบล เขาบอกตัวเองอย่างลพองว่า ในที่
สุดก็อยู่เหนือกว่าทุกคน

"กูนี้แหละเจ้าพ่อ!"

ขามนั่งชุดพราหมณ์ สวมลูกประคำ เตรียมรับแขก เดียวนี้เขาหลงใหลมัน เพราะมัน
ทำให้เขางามสง่าน่าเคารพนับถือ มีราศีสะอาดบริสุทธิ์เหมือนนักบุญจากสวรรค์ และยัง
สร้างความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของตัวเองที่จะควบคุมทุกคนที่เข้ามาหมอบกราบอยู่เบื้อง
หน้าอีกด้วย

เขาเดินเข้าสู่ห้องพิธีเพื่อจุดธูปเทียนและเผากายาไนหับบรรยากาศขมขื่น เขาโปรด
ปรานลมหายใจที่มีกลิ่นธูป ควันเทียนยิ่งนัก เพราะเขาได้ตระหนักชัดแล้วว่ามันเท่านั้นที่
สามารถ "รมควัน" ให้ผู้คนเผลอมายหน้ามืดตามัวและมึนงงมึนงงหาอยู่ในโลกแห่งอำนาจ
ของเขาได้ชะงัดนัก

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 243)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมิต แสดงทัศนะเกี่ยวกับ

ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติที่เป็นนามธรรม ซึ่งมีอิทธิพลในการอธิบาย หรือกำหนด
พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้คนเอาไว้ โดยแสดงทัศนะดังกล่าวผ่านตัวละครในเรื่องคือ ยี่สุน ชายหนุ่ม
ที่มีอาชีพทำนา และจับงูขาย ยี่สุนเป็นคนที่นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ในเรื่อง แต่เขา
จะมีหลักและเหตุผลในการที่จะปฏิบัติตนเสมอ ยี่สุนจะไม่ปล่อยให้ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือ
ธรรมชาติมาครอบงำจิตใจ และกำหนดพฤติกรรมให้เป็นไปเพื่อสนองตอบต่อความเชื่อเหล่านั้นและ
ตรงกันข้าม เขามักจะแสดงอาการต่อต้าน และคอยชี้บอกให้คนรอบข้างเห็นว่าอำนาจเหนือธรรมชาติ
เหล่านั้นหากมาครอบงำหรือมีบทบาทมากเกินไปแล้วก็จะทำให้วิถีชีวิตที่ดำเนินไปต้องพบอุปสรรค
หรือทำให้บุคคลเหล่านั้นหมดความสุขไปตลอดชีวิตก็ได้ ในนวนิยายเรื่อง "งู" นี้ยี่สุนได้พยายามจะ
แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาตินั้นเป็นเรื่องงมงายไร้สาระเป็นการ
กระทำที่ขาดเหตุผล เมื่อตอนที่ยี่สุนจับงูเผือกได้ตัวหนึ่งแล้วเอาไปขายให้กับร้านขายอาหารป่า ซึ่ง

เป็นร้านของอดีตแม่ยายเขา ปรากฏว่าหลายคนรวมทั้งแม่ของเขาก็หักท้วงให้ปล่อยไปเพราะเป็นงู
 เจ้า ซึ่งอาจจะนำความอับมงคลมาให้ แต่ยี่สุ่นก็ไม่เชื่อแต่อย่างใด เขากลับนำไปขายที่ร้านดังกล่าว
 ปรากฏว่าประจวบกับเหตุการณ์ที่กำนันเงินใจเคยคิดน้องเมียเขาแล้วทำให้เคยเสียใจล้มป่วยไม่ยอม
 พุดจากับใครทุกคนก็เหมือนกันว่า เคยถูกอิทธิฤทธิ์ของงูเจ้าที่ได้รับซื้อมาจากยี่สุ่นแทน แล้วยี่สุ่นก็รับงู
 เพื่อถวายเป็นคินมาแล้วก็นำเอามากินเสีย เพื่อจะแสดงให้เห็นว่า แท้จริงแล้วสิ่งที่ทุกคนคิดและ
 เชื่อถือกันนั้นเป็นเรื่องไร้สาระโดยสิ้นเชิง จากเหตุการณ์ตอนนี้เป็นการแสดงทัศนะของผู้เขียนต่อ
 ความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติว่าเป็นเรื่องมงายไร้สาระ สิ่งเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลในการ
 กำหนดคุณโทษใด ๆ แก่มนุษย์เลย แท้จริงแล้วการกระทำของมนุษย์เองต่างหากที่มีส่วนสำคัญในการ
 กำหนดคุณโทษที่จะเกิดขึ้น

และยี่สุ่นยังแสดงความคิดเห็นในเรื่อง ความเชื่อเรื่องการทำบุญกุศลเพื่อหวังผล
 บุญในชาติหน้า เพราะตลอดเวลาแม่ของเขาย่อมพยายามทำบุญตักบาตร แม้ว่าครอบครัวจะอดอยากก็
 ตามแต่ขอให้ได้มีอาหารไว้ตักบาตรพระเท่านั้นเป็นพอ ยี่สุ่นไม่พอใจกับการกระทำของแม่เขาจนต้อง
 ออกปากคัดค้านแม่ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ฉันเบื่อจริง ใ้บุญกุศลอะไรของแม่นั้นละ มีอะไรแม่ก็เอาไปทำบุญหมด แม้กระทั่ง
 หลาน ๆ อด แม่ก็ยังเอาของที่มีใส่บาตร แล้วปล่อยให้หลานกินข้าวกับน้ำปลา ฉันนะไม่
 อยากรู้อะไร เพราะเห็นว่ามันเป็นความสุขของแม่แต่ฉันก็อดสะเทือนใจไม่ได้ที่เห็นหลาน
 มันกินแต่ข้าวคลุกน้ำปลาลาในขณะที่พระกินไข่ทอด"

"มันก็ไม่ถึงกับอดอยากอะไร น้ำปลากะปิมันก็กินกันได้ไม่ถึงตายหรอกแม่ทำก็ด้วยความ
 หวังดี บุญทานทำไว้มันไม่เสียหายไปไหนหรอกลูก ชาตินี้เราไม่เห็น ชาติหน้าก็ให้เห็น"

ยี่สุ่นนึกถึงภาพที่เขาจับงู กว่าที่จะหาตัวมันพบและจับมันได้ช่างลำบากยากเย็นเหลือเกิน
 พอขายได้ก็ถูกบุญกุศลลงไปอย่างง่ายดาย

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 164 - 165)

แล้วยี่สุ่นก็แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างชัดเจนว่า เขาไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการจะ
 ทำบุญกุศลด้วยการเอาเงินไปแลกซื้อมา ในขณะที่วัดเจริญขึ้นเรื่อย ๆ และชาวบ้านต้องตกต่ำลง

ในด้านความเป็นอยู่เป็น เรื่องที่ไม่ถูกต้อง นั่นคือ ยี่สิบไม่เชื่อในความเชื่อของคนที่ยึดกันว่า ถ้าทำบุญกุศลในชาตินี้แล้วจะส่งผลให้สุขสบายในชาติหน้า นั่นคือ ผู้เขียนกำลังจะบอกว่าการทำบุญก็คือ การทำความดี ประพจน์สิ่งที่ถูกต้องมิใช่การกระทำที่มลายไร้เหตุผลหวังในสิ่งที่มองไม่เห็นและยังพิสูจน์ไม่ได้ การทำบุญแล้วตนเองต้องเดือดร้อน นับว่าเป็นการเบียดเบียนตนเองไม่ถือว่าเป็นบุญแต่อย่างใด ผู้เขียนต้องการจะชี้เหตุการณ์ในเรื่องตอนนี้สะท้อนภาพความเป็นจริงในสังคมให้ผู้อ่านได้จลลจิตทบทวน เรื่องความเชื่อเกี่ยวกับการทำบุญที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"บุญทานฉันท์ก็อยากได้ แต่จนยั้งงี้แล้วยังจะไปหาสวดเพื่อซื้อบุญซื้อกุศล เราก็ดกนรกกันชาตินี้แหละแม่"

"พูดอะไรยั้งงั้น บาปกรรม..."

"ฉันพูดจริง ๆ แม่ดูซิ มีแต่คนขนเงินขนทองไปหาวัด ทั้งที่ตัวเองไม่มีจะกิน วัดเจริญขึ้นร่ำรวยขึ้น แล้วบ้านเราล่ะ มันมีอะไรดีขึ้นมามั่งนอกจากจนลง"

"เราทำบุญไว้มันไม่เสียหายหรอกลูก"

"แม่อ้อางบุญอ้อางกุศล ไหนเล่าแม่ ไ้บุญกุศลของแม่นะ ไ้บุญกุศลที่แม่เอาเงินไปแลกไปซื้อมานะ มันอยู่ไหน มันช่วยอะไรเราให้ดีขึ้นมั่งมัย ฉันอยากจะรู้ซัก"

"ชาตินี้เราไม่ทันเห็น ชาติหน้าก็จะได้เห็น เชื่อแม่เถอะ เราจะไม่ลำบากกันเหมือนชาตินี้อีก"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 182 - 183)

นอกจาก วิมล ไทรนิมิตต จะแสดงทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อผ่านตัวละครในวรรณกรรมแล้ว เขายังใช้เหตุการณ์ในเรื่องเป็นสื่อในการแสดงทัศนะในด้านความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติว่าเป็นสิ่งที่ไร้สาระ เป็นเครื่องมือของบางกลุ่มที่จะฉวยโอกาสจากการที่ผู้คนเชื่อถือลุ่มหลงเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้กอบโกยผลประโยชน์มหาศาลเข้าตัวเอง ดังที่ วิมล ไทรนิมิตต ใช้เหตุการณ์ในหลายตอนจากนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า" แสดงให้เห็นถึงทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อ ดังนี้

วิมล ไทรนันทน์ ใช้เหตุการณ์ในเรื่องกล่าวถึงที่มาของพระไตรศกดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านต่างพากันเคารพนับถืออย่างยิ่ง แต่กลับมีความเป็นมาที่ต่างปรามเพราะเกิดจากการที่พระชฎงค์รูปหนึ่งมีเพศสัมพันธ์กับสีกานางหนึ่ง แล้วถูกจับได้แล้วถูกจับสึกเอาผ้าเหลืองมาห่มตันไทรเอาไว้แล้วอยู่ ๆ ก็มีคนพากันมาราบไหว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเหมือนเป็นการที่ วิมล ไทรนันทน์ ต้องการจะชี้ให้เห็นว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาตินั้น แท้จริงแล้วเป็นเรื่องที่ผู้คนพากันอุปโลกน์ขึ้นมาเองทั้งสิ้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ตันไทรนั้นมันก็ตันไม้ธรรมดาต้นหนึ่ง พวกคนมันคาบถูกไทรมากินแล้วคายทิ้งไว้ที่โคนนั้น พอได้แดดได้ฝนมันก็เจริญเติบโตไปตามเรื่องของมัน" เขาพูดยาอีก ฟันควันหมดบอดแล้วจึงพูดต่อ "ส่วนเจ้าพ่อเจ้าแม่อะไรนั้น ข้าไม่รู้หรอกว่ามีจริงหรือเปล่า ข้าไม่เคยเห็นสักที บางทีพวกชาวบ้านอาจจะคิดเอาเองก็ได้ ก่อนที่พระชฎงค์จะมาสึก ข้าไม่เคยเห็นมีใครบากราบไหวหรือพูดถึงเจ้าพ่อเจ้าแม่กันสักคน พอมีพระชฎงค์มาบักกลดจนจับได้ว่าท่านเอากับอีสีนางในกลด แล้วถูกจับสึกกับตันไทร เอาผ้าเหลืองห่มตันไทรไว้เท่านั้น ก็มีคนกราบไหว้กันขึ้นมา แล้วต่อมาก็เกิดมีเจ้าพ่อเจ้าแม่ขึ้น ข้าก็รู้ว่าทำไมถึงเป็นยังงั้น แต่ข้าไม่เชื่อหรอก"

(วิมล ไทรนันทน์. 2532 : 59 – 60)

แล้วเมื่อขามได้ตัดสินใจที่จะเป็นร่างทรงแล้ว ก็เกิดพฤติกรรมของความเป็นคนทรงเจ้าที่มีแต่การกระทำที่มอมเมาให้ผู้คนลุ่มหลงมกมายทั้งโดยตั้งใจ และมีได้ตั้งใจ แต่เหตุการณ์ที่อยู่ในเรื่องเหล่านี้ ก็ล้วนแสดงให้เห็นถึงทักษะของวิมล ไทรนันทน์ ที่เกี่ยวกับความเชื่ออย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่า เหตุการณ์ในขณะที่ขามเริ่มเป็นร่างประทับทรงของเจ้าพ่อพระไตรก็มีเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาภจากการที่ขามคืนแล้วผ้าหลุดก็เกิดการตีเป็นเลขหวยกันไปต่าง ๆ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ผู้คนฮือฮากันอย่างตื่นเต้นปรีดา ไช้หนุ่มนาพูดขิงขังอีกว่า "นี่ขนาดนึกเอายังเห็นชัดแจ่มขนาดนี้ ถ้าได้ไปเห็นด้วยตาตัวเองละก็รับรองว่าเห็นแจ่มแจ่มแฉ่งแฉ่งเต็มลูกกะตาเลย เชื่อ"

แหละน้ำ" แล้วมันก็ขายอยู่คนเดียว คนอื่น ๆ ต่างหันหน้าเข้าหากันอย่างสมัครสมานสามัคคี ต่างดีความเป็นตัวเลขกันขรม

ไอ้หนุ่มนั่นมอง ๆ แล้วก็ร้องบอกว่า "ก็ศูนย์-หนึ่ง-ศูนย์, ศูนย์-ศูนย์-หนึ่ง, หนึ่ง-ศูนย์-ศูนย์ สองตัวก็หนึ่ง-ศูนย์ หรือ สอง-ศูนย์แถว ๆ นี้แหละ เพราะมันสองลูกกับหนึ่งอัน ดักหน้าดักหลังเอาไว้เถอะ จันว่าไม่พลาดหรอกพี่บ้าน้าอา!"

แล้วบรรยากาศที่มีกลิ่นอายของความขริบขลังศักดิ์สิทธิ์ ก็แปรเปลี่ยนเป็นบรรยากาศที่มีกลิ่นอายระคลาก และสีเงินเงินตรามากขึ้นทุกที

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 77)

และขามยังใช้ความเป็นคนทรงเจ้าทำเสน่ห์ให้กับผู้คนที่มีความศรัทธาในความเชื่อ เรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ ขามสามารถจะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความเชื่อของผู้คนเข้าตัวเองได้อย่างมากมาย ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"จริงซิ ไม่จริงจะบอกมึงทำไม เมื่อเร็ว ๆ นี้ท่านยังทำเสน่ห์ให้คุณนายปลัดอาเถอเลย รุ้ยว่าเป็นไง คุณนายหายไต่เดือนหนึ่งมั้ง จึงกลับมาหาเจ้าพ่อ หน้าตาอึมเิบมาเขียวมา กราบเจ้าพ่อแล้วถวายเงินห้าพันหนึ่ง บอกว่าเตี้ยวันนี้ที่ท่านปลัดไปหลงเมียอายุนะ กลับมาเอาอกเอาใจแถมเหมือนเดิมแล้ว"

(วิมล ไทรนิมิต. 2532 : 125)

การกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ขามทำไปอย่างตั้งใจที่จะให้เป็นไปเช่นนั้น เขาจะต้องควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ให้เป็นไปตามครรลองแห่งความเชื่อของผู้คนที่มีอยู่อย่างท่วมท้นต่อความเป็นเจ้าพ่อพระไตรศักดิ์สิทธิ์ของเขา เพราะนั่นมันหมายถึงผลประโยชน์มหาศาลที่รอเขาอยู่ตรงหน้า ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ขามรู้ลึกกระอักกระอ่วนและขัดใจ เขาต้องควบคุมความประหวุ่นที่คุกรุ่นอยู่นอกอย่างเต็มที่ไมให้มันสาแดงออกมาทางสีหน้าท่าทางและสายตา ขณะเดียวกันเขาก็ต้องวางท่าให้สงบเสงี่ยมเรียบร้อยเช่นที่ทุกคนแสดงต่อเขา ต่างกันแต่ว่าภายในความสงบเสงี่ยม

เรียบร้อยนั้น จะต้องมีความสง่าผ่าเผย และนำเกรงขามปรากฏออกมาด้วย เพื่อ
เขาจะได้ยึดโอกาสแห่งความเป็นผู้เหนือกว่าที่พวกชาวบ้านพร้อมใจกันยกให้เขา ขามบอก
ตัวเองว่ามันเป็นโอกาสเดียวเท่านั้นในชีวิตที่จะลุกเขาขึ้นมาจากปรักตรมแห่งความรังเกียจ
เดียดฉันท์ แม้ว่ามันจะน่าคลื่นเหียนราวกับกำอาเจมไว้เต็มมือก็ตาม

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 96)

ในนวนิยายเรื่อง "งู" วิมล ไทรนิมนวล สร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้เกิดขึ้น
เพื่อจะแสดงทัศนะในด้านความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติจากเหตุการณ์ดังกล่าว คือ
การให้หลวงพ่อเนียนเจ้าอาวาสวัดโคกพระนางสร้างสถานการณ์พระประธานกินคน แล้วก็สร้าง
บารมีให้แก่ตนเองด้วย การสยบอิทธิปาฏิหาริย์ของพระประธานด้วยการตอกปากพระประธานองค์
นั้นเสียเพื่อให้ชาวบ้านวัดโคกพระนางลุ่มหลงมกยกับความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติที่มี
อยู่เป็นทุนเดิมแล้วอย่างเหนียวแน่น แล้วการณ์ก็เป็นไปอย่างทีหลวงพ่อเนียนคาดคิดไว้ นั่นคือ ชาว
บ้านวัดโคกพระนางและคนในอำเภอใกล้เคียงมากมายแห่กันมาดูพระประธานกินคนกับตาตนเอง
แล้วกราบมัสการหลวงพ่อเนียนผู้มีอิทธิปาฏิหาริย์สยบพระประธานกินคนด้วยความเลื่อมใสศรัทธา
แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา ก็คือ ผลประโยชน์มากมายมหาศาลที่เกิดขึ้นจากผลของความเชื่อเหล่านี้
นั่นคือ การประกอบพิธีกรรมบูชาหลวงพ่อพระประธานด้วยการถวายเงิน และซื้อดอกไม้ธูปเทียน
เพื่อสักการะกันอย่างท่วมท้น ทาให้เงินสะพัดที่วัดโคกพระนางอย่างมากมาย

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังสร้างเหตุการณ์เกี่ยวกับงานศพของหลวงตาเต๋
ที่มีอิทธิปาฏิหาริย์ คือ ศพไม่เน่าเปื่อยแม้จะมรณภาพมานานแล้ว และด้วยความเชื่อในเรื่องความ
มหัศจรรย์ลึกลับเหนือธรรมชาติอย่างเปี่ยมล้นของผู้คนนั่นเอง เป็นเหตุให้หลวงพ่อเนียนเจ้าอาวาส
วัดโคกพระนางได้ฉกฉวยโอกาสกอบโกยเงินทองได้มากมายมหาศาล ด้วยการจัดสร้างพระผงอิฐ
หลวงตาเต๋ให้คนแห่กันมาบูชาแล้วก็ได้เงินมากมายเข้าตัวเองตามที่คาดไว้ตั้งใจ จากเหตุการณ์
ดังกล่าวนี้ แสดงถึงทัศนะของผู้เขียนอย่างชัดเจนว่า การกระทำกิจของสงฆ์ที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้
เกี่ยวกับการมอมเมาให้ผู้คนทั่วไปยึดมั่นในเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุมงคล
ต่าง ๆ จนกระทั่งวัดกำลังกลายเป็นแหล่งพุทธพาณิชย์เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่ใช่อันพึงกระทำ
ของสงฆ์อย่างยิ่ง การสะท้อนภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในวงการศาสนาทุกวันนี้ควรได้รับการ

ดูแลใส่ใจจากผู้มีอำนาจหน้าที่อย่างจริงจัง และชาวพุทธทั้งหลายก็ควรจะลองนึกทบทวนว่าควรจะ
ส่งเสริมให้พฤติกรรมเหล่านี้มีอยู่อีกต่อไปหรือไม่อย่างไร ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ประชาชนยังหลากไหลมาเหมือนน้ำป่า

มานมัสการหลวงพ่อกินคน

มาเช่าพระผงหลวงพ่อเต

มานมัสการหลวงพ่อเนียน

เพื่อขึ้นชมบารมี

เพื่อรับการประพรมน้ำมันต์

เพื่อรับการจิมหน้าผาก

เพื่อรับน้ำมันต์ใบตีม-อาบ

เพื่อรับการทายทัก

"рым เป็นผู้มีลักษณะดี

มีใจอันเปี่ยมกุศล

ชาติก่อนสร้างบุญไว้ดี

ทําชาตินี้ไว้เพื่อชาติหน้า"

มาเพื่อซื้อบุญกุศล

ซื้อสิริมงคลไปไว้บ้าน

ด้วยเหตุนี้ตัวเลขานบัญชีเงินฝากของท่านเจ้าอาวาสจึงเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว...

(วิมล ไทรนิมิตต. 2532 : 210)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสลมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมิตต ใช้เหตุการณ์ในเรื่อง
แสดงทัศนะส่วนตัวในด้านความเชื่อเอาไว้ในเรื่องสั้นเรื่อง "โรคพระนาง" กล่าวคือ ชายคนหนึ่ง
ไม่มีความศรัทธา หรือเชื่อถือนั่นในต้นรัชต์ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านพากันนับถือว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ
เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตดีหรือร้ายได้ทั้งนั้น ชายคนนี้พยายามจะรื้อถอนต้นรพต้นนี้
ทิ้งไปเสีย เพื่อจะพิสูจน์ให้ทุกคนรู้ว่า ความเชื่อของชาวบ้านเป็นเรื่องงมงายไร้สาระแล้วเขายัง
ได้กล่าวถึงที่มาของต้นรพดังกล่าวเอาไว้ด้วยว่าแท้จริงแล้วที่มาของต้นรพนี้ก็เกิดจากความเลว

ร้ายของพระพุทธรูปหนึ่งที่กระทำผิดวินัยส่งอย่างแรง เพราะแอบมีเพศสัมพันธ์กับสีกานางหนึ่ง แล้วถูกจับได้จึงหนีไปอยู่ด้วยกันในกาลต่อมา ดังนั้นความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของโรคโรตงนี้ จึงเป็นเรื่องที่มงายไร้เหตุผล ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ตันโรตงเติบโตอยู่กับตันกระท่อมมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งพ่อตาย ตันกระท่อมก็ค่อย ๆ หายไป ในตันโรตง ขณะที่ตันโรตงเติบโตขึ้นมาแทน ชาวบ้านเรียกกันว่าโรคโรตง แล้วก็เอาผ้าสีต่าง ๆ มาผูกมาพัน ถึงหน้าข้าวคนที่ไปท้าวขวัญข้าวก็เอาหมมเอาต้มไปเช่นไหว้บนบานศาลกล่าว มาเมื่อเจ็ดแปดปีนี่เองที่เรียกโรคโรตงเป็นโรคพระนาง

พวกชาวบ้านเรียกกันอย่างนั้น ก็เพราะว่า...มีพระพุทธรูปหนึ่งมาปักกลดที่โรคอยู่ทุกวัน ชาวบ้านชาวช่องแห่กันไปถวายข้าวของ ไปดูหมอกันไม่ได้หยุด แล้วก็มีคนหนึ่งมีคนไปเห็นพระองค์นั้นเอากับฮีสนางในกลดตอนดึก พอตอนเช้าชาวบ้านพูดกันให้แซ่ด พระองค์นั้นจึงสีกกับตันโรตงแล้วก็พาฮีสนางไปอยู่บางน้ำแตก

ก้านยังบอกพระองค์นั้นว่าให้ไปขอมาพ่อแม่ฮีสนางที่อยู่สามโรคชะ เพราะพ่อฮีสนางมันเป็นเสือเก่า ส่วนโรคนั้นก็เลยเรียกกันว่า "โรคพระเอาฮีสนาง" ต่อมาเสียงกร่อนหายไปเหลือแค่ "โรคพระนาง" แต่ชาวบ้านก็ยังนับถือกราบไหว้กันเรื่อยมาทั้ง ๆ ที่รู้ว่โรคนั้นเป็นมาอย่างไร

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 156)

วิมล ไทรนิมนวล แสดงน้ำเสียงเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติของผู้คนว่าเป็นเรื่องมงายไร้เหตุผล เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้และที่สำคัญคือ มีคนบางกลุ่มที่ฉลาดอยู่เหนือคนอื่นได้กลวยความเชื่อมงายของผู้คนที่ขาดการใช้สติปัญญาไตร่ตรองกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตนเองได้อย่างมากมายมหาศาล ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า" วิมล ไทรนิมนวล แสดงน้ำเสียงดูถูกผู้คนที่พากันหลงใหลกับความเชื่อเรื่องการทรงเจ้าของขาม ในท่อนองว่า ขามเป็นผู้กุมชะตาชีวิตของผู้คนเร่งเวลาเหล่านี้เอาไว้ได้ด้วยความฉลาดของเขาเองที่รู้สึกตัวว่าอยู่เหนือผู้อื่น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

เขาเดินเข้าสู่ห้องพิธี เพื่อจุดธูปเทียนและเพื่อกำยานให้บรรยากาศขรึมขลัง
เขาปรารถนาลมหายใจที่มีกลิ่นรูปควันเทียนยิ่งนัก เพราะเขาได้ตระหนักชัดแล้วว่า
มันเท่านั้นที่สามารถ "รมควัน" ให้ผู้คนเมามายหน้ามืดตามัวและมึนงงมึนงาหราอยู่ใน
โลกแห่งอำนาจของเขาได้ชะงัดนัก

(วิมล ไทรนิมิต 2532 : 243)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต ยังแสดงน้ำเสียงถึงทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่อง
เจ้าเข้าทรงเอาไว้ในท่อนองว่า เป็นเรื่องทั้งมลาย ไร้เงาเบาปัญญาแม้แต่คนที่ลงมือกระทำเอง
ยังแทบจะทนต์ไม่ถึงกับแทบจะอาเจียนในความรู้สึก ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

"ข้าไม่อยากแข็งจันทะอะไรทั้งนั้นแล้ว มันมีแต่เดือดร้อนไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อชาวบ้านและ
เจ้าพ่ออยากให้เป็นข้าก็เป็น ข้าอย่างข้าบ่นไว้..." ขามย้าซื้ออ่างให้ตัวเองอีก

"ดีแล้วแหละพี่ เราจะได้หมดทุกข์หมดตรากตรำเสียที ตลอดเวลาหลายปีที่เราอยู่กับมาไม่
เคยมีความสุขสบายเลยสักวันเดียว บางทีอาจจะเพราะเราไม่ได้เคารพนับถือท่าน
ไม่ได้กราบไหว้บูชาท่านเหมือนคนอื่น ๆ เขาก็ได้ ฉันตั้งใจที่จะเคารพนับถือท่าน และเป็นคน
ทรงของท่าน"

ขามลูกออกมาที่นอกชาน รู้สึกเหมือนกินอาเจมเข้าไปเต็มคำ เขายืนพะอืดพะอมรอเวลา
อ้วกอยู่นาน

(วิมล ไทรนิมิต 2532 : 104)

ในนวนิยายเรื่อง "โรคพระนาง" วิมล ไทรนิมิต แสดงน้ำเสียงเย้ยหยันเชิง
เสียดสีว่า คนที่เคยลบล้างดูถูกในเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในครั้งหนึ่งแล้วเกิดกลับใจใหม่
หันมานับถือโดยยอมเป็นร่างทรงแล้วได้ดีไปได้ มีชีวิตที่ร่ำรวยความเป็นอยู่สุขสบายขึ้นกว่าเดิม
เพราะเป็นคนฉลาดรู้จักฉกฉวยโอกาสจากความเชื่อทั้งมลาย ไร้เหตุผลของผู้คนมาเป็นสื่อในการ
ค้าเงินชีวิตให้อยู่เหนือผู้คนได้ ซึ่งถ้ามองในทางตรงกันข้าม ก็คือ วิมล ไทรนิมิต กำลังจะบอก
ว่า ผู้คนต่างหากที่ไร้เงาเบาปัญญา มงายไร้สาระกับความเชื่อของตนที่ไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย
จึงตกเป็นเหยื่อของคนฉลาดกว่าตนโดยไม่รู้ตัว ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ปีที่หลวงพ่อบิเยนประกาศนั้นนำเหนือกำลังทะลักมาอย่างน่ากลัว ทำให้ชาวบ้านหลายคนกลับตัวไม่ทัน คนหนึ่งก็คือ "ขาม" เขาอับจนหนทางจนถึงต้องนำหมูกับควายไปไว้ที่วัดพระไตรศักดิ์สิทธิ์ อันถือว่าเป็นการ "ลบหลู่ดูหมิ่นเจ้าพ่อ" และเจ้าพ่อก็ลงโทษทัณฑ์เขาด้วยการปลักลูกชายวัยสี่ขวบตกน้ำตายไปต่อหน้าต่อตา แต่ต่อมาเขาสำนึกผิดและยอมเป็น "คนทรง" ำให้เจ้าพ่อพระไตร จึงได้ดิบได้ดี มีฐานะมั่งคั่ง และเป็นที่เคารพนับถือไปเกือบทุกหัวระแหงจนบัดนี้

เรื่องราวของ "ขาม" หรือ "เจ้าพ่อขาม" นั้นเป็นบทเรียนอันดีแก่ทุกคน ำให้ตระหนักถึงความพร้อมที่จะหลีกหนีภัยพิบัติจากธรรมชาติ และภัยพิบัติจากการลบหลู่ดูหมิ่นเจ้าพ่อ

(วิมล ไทรนิมนวล. 2532 : 14)

จากการที่ วิมล ไทรนิมนวล สะท้อนสภาพความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติอย่างงมงายเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ของสิ่งเร้นลับที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ของผู้คนในสังคม เช่น ความเชื่อในเรื่องการทรงเจ้า ความเชื่อในเรื่องเครื่องรางของขลัง ทำให้มองเห็นถึงทัศนะของ วิมล ไทรนิมนวล ที่มีต่อเรื่องนี้ว่า คนไทยส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในสังคมชนบทยังขาดการศึกษา และความสามารถใช้สติปัญญาพิจารณาปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ คนไทยยังขาดที่พึ่งพิงหรือที่ปรึกษาที่จะให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เหล่านั้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้อยู่ในสังคมไทยรู้สึกขาดความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และมองไม่เห็นใคร หรือสถาบันใดจะให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของเขาได้ ดังนั้น ผู้คนจึงต้องหาที่พึ่งพิงทางใจ และจะเป็นอำนาจเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถจับต้องได้ก็ตาม แต่ก็รู้สึกทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในใจขึ้นได้ และในขณะเดียวกัน วิมล ไทรนิมนวล ก็มองในมุมกลับกันถึงกลุ่มบุคคลที่กระทำความผิดที่เป็นที่พึ่งพิงทางใจของผู้คนในสังคมทั่วไปไม่ว่าจะในรูปแบบของคนทรงเจ้า หรือการสร้างเครื่องรางของขลัง วัตถุมงคลต่าง ๆ ว่าเป็นผู้ที่ฉกฉวยโอกาส และใช้ความเชื่อของผู้คนเป็นเครื่องมือในการกอบโกยผลประโยชน์อย่างมหาศาลใส่ตนเองอย่างไม่ละอายใจ และในขณะเดียวกันบุคคลกลุ่มนี้ก็รู้สึกหยาบคายแก่ผู้คนที่มีความเชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ว่าเป็นกลุ่มคนที่มีความงมงายไร้เหตุผล ตลอดจนขาดการใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง หรือแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ได้อยู่คู่กับวิถีชีวิตคนไทยมาเป็นเวลาช้านาน และจะเป็นอยู่ตลอดไป แม้ว่าสังคมไทยจะมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ

ไปอย่างมากมาย แต่ในด้านจิตใจของผู้คนนั้นหาได้เจริญก้าวหน้าตามไปด้วยไม่ ผู้คนในสังคมยิ่งจะเกิดปัญหาทางใจ ขาดความรู้สึกอบอุ่นใจที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย เช่นนี้ได้ และสิ่งเหล่านี้ก็เหมือนกับจะเป็นตอกย้ำทศนะของ วิมล ไทรนิมนวล ที่มีต่อสภาพสังคมไทยอย่างชัดเจนว่า สังคมนี้เต็มไปด้วยปัญหา และอุปสรรคต่อไปมากมาย สังคมมีสภาพที่ผู้คนไม่พึงประสงค์ และยังขาดความมั่นคงเพียงพอให้ผู้คนเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่จะดำเนินชีวิตอยู่และที่สำคัญ วิมล ไทรนิมนวล มองว่าในสังคมยังไม่มีบุคคลหรือสถาบันใด ๆ ที่จะแก้ไขหรือคอยช่วยเหลือในส่วนนี้ได้ หรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบันทั้งหลายยังไม่ได้ทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์แบบนั้นเอง ผู้คนจึงต้องหันเข้าหาที่พึ่งทางใจไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยว แม้จะไม่ได้ผลมากมายนักแต่ก็ยังทำให้เกิดความอบอุ่นใจ และมั่นคงพอที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้

5. การศึกษา

การศึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญของสังคมที่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้บุคคลที่อยู่ในสังคมได้รับการศึกษาที่ดี เพื่อจะได้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคม และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามควรแก่อัตภาพของตน ดังนั้นทุกสังคมจึงต้องให้ความสำคัญกับสถาบันการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่สามารถเสริมสร้าง และปลูกฝังให้บุคคลในสังคมมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการให้เป็นได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงเป็นผู้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศชาติ เพื่อกำหนดทิศทาง และการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้มีคุณสมบัติที่รัฐต้องการให้มีและให้เป็น นอกจากนี้ สถาบันการศึกษายังเป็นตัวกำหนดระดับชั้นของบุคคลในสังคม และยังทำให้บุคคลในสังคมมีโอกาสดำเนินชีวิตทางสังคมที่เป็นอยู่ได้อีกด้วย จึงนับได้ว่า สถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญต่อบุคคลและสภาพสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นสถาบันที่จะกำหนดวิถีชีวิต และความเจริญงอกงามของสังคมแต่ละแห่งได้อย่างดียิ่ง วิมล ไทรนิมนวล แสดงทัศนะส่วนตัวเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศชาติเอาไว้อย่างชัดเจนในทำนองที่ว่า การจัดการศึกษาของเราที่เป็นอยู่ ทุกวันนี้ยังไม่ได้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างแท้จริง แต่ผู้ที่จัดการศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบต่อการศึกษาดังตรง ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงมิได้มุ่งเน้นการพัฒนาตัวผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านความคิดหรือสติปัญญา หรือแม้กระทั่งความเจริญทางด้านร่างกายแต่อย่างใด แต่กลับเป็นการอัดแน่นไปด้วยกิจกรรมที่มากมายจน

กลายเป็นการบีบคั้นตัวผู้เรียนมาให้ขยันตัวหรือคิดอะไรด้วยตัวเองได้เลยและที่สำคัญก็คือ ผู้ที่มีความรับผิดชอบโดยตรงกลับไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาในจุดนี้ แต่กลับไปสนใจในด้านตัววัตถุ ส่วนประกอบภายนอกที่ไกลไปจากเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดการศึกษา วิมล ไทรนันทน์พล ได้แสดงทัศนะด้านการศึกษาดังกล่าว ผ่านเหตุการณ์ของเรื่องในวรรณกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง "ผู้ไขว่คว้า" วิมล ไทรนันทน์พล สร้างเหตุการณ์ในเรื่องให้มีการกล่าวถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ที่ผู้คนในสังคมต่างพากันยกย่อง และยอมรับว่าจะจะเป็นสถาบันที่จะสร้างสรรค์ และพัฒนาสติปัญญาความสามารถ ตลอดจนทักษะพื้นฐาน อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น มวลประสพการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่สถาบันการศึกษาได้พิจารณาแล้วว่า จะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอันจะช่วยในการเสริมสร้างความมีคุณภาพดีเยี่ยมให้แก่บรรดาบุตรกุลธิดาทั้งหลาย จึงถูกจัดให้มีขึ้นอย่างมากมายตั้งแต่วัยเด็กเริ่มย่างเท้าเข้าสู่โรงเรียนจนกระทั่งถึงเวลากลับบ้าน โดยที่เจ้าตัวเองไม่มีสิทธิในการปฏิเสธหรือขึ้นขมสิ่งที่ดีที่ได้รับแต่อย่างใด ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ที่โรงเรียนอนุบาล เธอได้รับการปลูกฝังสั่งสอน แนะนำในหลายรูปแบบวิธี เช่นเดียวกับ "กุลบุตรกุลธิดา" ที่บรรดาพ่อแม่หมายมั่นจะให้ เป็นเลิศที่สุดในทุกด้าน เริ่มตั้งแต่รถโรงเรียนนำมาส่ง เมื่อเวลาประมาณ 8.00 น. เธอจะต้องเข้าสวม ล้างมือ จัดเสื้อผ้าให้เข้ารูปเข้ารอย เพื่อเตรียมตัวเข้าแถวเคารพธงชาติ

หน้าเสาธง "กุลบุตรกุลธิดา" ตัวน้อย ๆ ต่างกรูกันมาเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีคุณครูประจำชั้นคอยกำกับมิให้ผู้ใดเล่นหรือหยอกล้อกัน

ครูเวรประจำวันจะเป็นผู้กำกับพิธีเคารพธงชาติ ตั้งแต่ต้นจนจบ เริ่มตั้งแต่บอกลีเกอแถว ขวาทัน-ซ้ายหัน-กลับหลังหัน-พัก-ตรง จากนั้นก็จะบอกลีเกอเคารพธงชาติ โดยครูเวรเป็นผู้ร้องนำ

จบเพลงชาติ ครูเวรจะบอกลีเกอ ยืนตรง ยกมือพนมและสวดมนต์ภาษาบาลี แล้วตามด้วยบทแปลเป็นภาษาไทย จากนั้นก็จะบัญชาด้วยท่อนองท่องบทอาขยานว่าด้วยพระคุณของบิดามารดา ครูบาอาจารย์

ต่อมา-หัวหน้าชั้นจะออกมารายงานข่าวสั้น ๆ และแล้วก็ถึงหน้าที่ของคุณครูเวรประจำวันที่จะต้องตรวจตราความเรียบร้อย นับแต่ผม เล็บ เสื้อผ้า จากนั้น ก็จะอบรมสั่งสอน

เรื่องความขยันหมั่นเพียร ความสามัคคี ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย
ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ

เมื่อครูเวรประจำวันทำหน้าที่เสร็จแล้วก็จะเชิญครูใหญ่ขึ้นมาปราศรัย ซึ่งก็คือ การ
อบรม ทั้งวิธีชมเชยบ้าง ตีเตือนบ้าง สั่งสอนบ้าง แนะนำบ้าง บังคับบ้าง ด้วยจุดมุ่งหมาย
เดียวกับบรรดาพ่อแม่ และครูบาอาจารย์ทุกท่าน นั่นคือ ด้วยความหวังดี ต้องการให้เด็ก
วันนี้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า

"กฤษบุตธกฤษิตา" ต่างก็ยืนฟังกันอย่างอดทน บิดาบิดามา แดคร้อนจนแทบหลัง เหงื่อ
ซึม คันยุบยิบแต่ไม่ค่อยจะรู้เรื่องอะไรมากนัก แม้ว่าภาษาที่ครูพูดนั้น จะพยายามให้ง่าย
เพียงใดก็ตาม

พิธีการอันเคร่งครัดเสร็จสิ้น นักเรียนก็จะได้รับคำสั่งให้เดินเป็นแถว เข้าชั้นเรียน
เมื่อเข้าในห้องเรียนแล้ว ครูประจำชั้นก็จะอบรมซ้ำเตือนเรื่องที่คุณครูเวร และคุณครู
ใหญ่พูดมาแล้วอีกครั้ง ตามด้วยเรื่องความสะอาดเรียบร้อย และการเล่นในห้องเรียน
จากนั้น การเรียนด้วยการสอนแบบเรียนปนเล่นจึงเริ่มขึ้น และดำเนินไปจนพักกลางวัน

ตลอดเวลาที่รับประทานอาหารนั้น คุณครูเวรจะเดินตรวจตราอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้
นักเรียนทุกคนได้พยายามอย่างยิ่งที่จะรับประทานอาหารด้วยมารยาทสากล อันจะแสดงถึง
ความเป็นผู้มีคุณสมบัติผู้ดี

ถึงเวลาพัก่อนคุณครูก็จะต้องคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด กล่าวว่าคุณครูจะ
ทะเลาะวิวาทกันหรือไม่ก็เล่นจนได้รับอันตราย อันจะทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนมัวหมอง

(วิมล ไทรนิมิต. 2534 : 68 - 71)

และ วิมล ไทรนิมิต ก็ยังแสดงทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาเอาไว้อีกว่าการจัดการ
ศึกษาที่พยายามยึดยึดเนื้อหาความรู้ทางด้านวิชาการที่อยู่ในตำรา โดยไม่ได้สนใจมองชีวิตจริง
ของคนเรานั้นเป็นสิ่งที่ไร้สาระ เป็นการกระทำของคนเพียงกลุ่มเดียว คือ นักการศึกษาที่มองว่า
สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ดีงามเหมาะสมแล้วมาบังคับให้ทุกคนต้องจดจำอย่างนั้นทั้ง ๆ ที่ในชีวิตจริงของ
ผู้คนเหล่านั้นห่างไกลกับสิ่งที่เขาได้รับจากการเรียนเสียเหลือเกิน และที่สำคัญการจัดการศึกษาแบบ
นี้เป็นเรื่องของความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย แต่ไม่มีสนใจที่จะมองเห็นหรือพยายามแก้ไขให้
ดีขึ้น ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ณัยยิมนให้แก่วรรณคดีของเด็กชาย แต่ก็เคยไปถนัดกับสิ่งที่ลูกกับเด็กชายพูด มันช่วยให้เขาพูดสวดขึ้น เมื่อก่อนเขาไม่รู้เลยว่า สิ่งที่เขาท่องเพื่อสวดนั้นมันจะเป็นอย่างไร นี่ เขาไม่เลืยวใจ ไม่สงสัย ไม่ติดใจกับวิชาความรู้ที่ครู และตำราบรรยายดัดเยียดให้ ว่ามันจะห่างไกลกับชีวิตจริง ๆ หรือไม่

มันจริงอย่างที่ลูกพูด พวกเขาอยู่กันมาและใช้ถ้อยคำเรียกสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาแต่ครั้งบรรพบุรุษ แล้วจู่ ๆ ก็มีคนเดียวหยิบมือเดียวเที่ยวมาเหยียดหยามพวกเขาว่าเป็นคนหยาบช้าลงมาก แล้วก็บงการให้พวกเขาใช้ถ้อยคำเสียใหม่ตามที่คนพวกนั้นคิดขึ้น ถึงกับแต่งเป็นตำราเรียนบังคับให้เรียนกันไปทั่วประเทศ และเรียกมันว่าการทำให้การศึกษา

เขาคิดแล้วก็ยิ่งสงสัยในสรรพวิชาความรู้ที่เขา และผู้คนทั้งประเทศต้องเสียเวลาเสียเงินร่ำเรียนกันมาว่า มันคุ้มค่าแค่ไหน เขาเคยคิดแต่ว่า คงจะมีแต่คนในเมืองใหญ่อย่างเขาเท่านั้นที่มีชีวิตบอดาบ้อยู่กับสรรพวิชาจนชีวิตอันรื่นรมย์สูญหายไป แต่มันยังระบาคมาถึงบ้านนอกคอกนาอีกด้วย

(วิมล ไทรนิมโนล. 2534 : 136 - 137)

วิมล ไทรนิมโนล ยังแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นในเรื่องการแข่งขันด้านวิชาการที่เข้มข้น เพื่อจะได้เป็นผู้ที่สอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันของรัฐให้ได้ ดังนั้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กลายเป็นสิ่งจำเป็นของนักเรียนในยุคนี้ ก็คือการกวัดวิชาที่เข้มข้นไปด้วยการอัดบรรจุความรู้ เพื่อใช้ในการเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะเป็นภาวะความจำเป็น และจำยอมของนักเรียนทุกคนที่ไม่มีทางเลือกเลี้ยง และเป็นหนทางเดียวที่บรรดาผู้ปกครองต่างหมายมั่นว่า จะทำให้ลูกของเขามีโอกาสในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ ดังในข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

ตอนนั้นผมเครียดมาก ปวดหัวหนัก ๆ มาตลอดทั้งปี เพราะต้องเรียนอย่างหนักเพื่อให้สอบได้ พอปิดฤดูร้อน พ่อก็ให้ผมไปกวัดวิชา ผมรู้สึกว่ามันหนักอึ้งจนคิดอะไรไม่ออก รับประทานอะไรไม่ไหว รู้สึกคลื่นไส้ แต่มันไม่อ้วก มันงอแงสับสนไปหมด จนผมอยากจะเอาหัวชนกำแพงให้มันระเบิดออกไปเสียให้หมด พ่อกับแม่ก็เฉยๆ เชิญผมทุกเช้าว่า ให้รีบศึกษาหาความรู้เข้า แล้วก็ประเคนเกียรติยศชื่อเสียงของพ่อของแม่มาให้ผมแบกไว้อีก มันทำให้ผม

เครียดมาก ไหนจะเรียน ไหนจะแบกเกียร์ติดยี่สิบสี่ชั่วโมงของลูกนายทหารที่แพ้ไม่ได้ในสนามสอบ พอถึงวันสอบ ผมหมดเรี่ยวหมดแรง ใจสั่นระริก คิดอะไรไม่ออก หูตาลายจะเป็นลมอยู่เรื่อย ทั้งยามดึกยามรุ่งผมก็เข้าไปในห้องสอบเหมือนกับเป็นอุปกรณ์ที่จะทำให้ผมสอบได้ ออกจากห้องสอบวันสุดท้าย ผมแทบหมดสติ ออกมานอนแผ่กลางสนามหญ้าจนกระทั่งรถมารับกลับบ้าน

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 214 - 215)

ในรวมเรื่องสั้นชุด "กระแสดมที่พัดกลับ" วิมล ไทรนิมนวล เสนอสภาพของการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาพยายามบิดเบือนวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดการศึกษา กล่าวคือ การมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญาให้เกิดความเจริญงอกงาม แต่ผู้บริหารสถานศึกษากลับนำงบประมาณอันน้อยนิดเหล่านั้นที่มีอยู่ไปทุ่มเทกับการพัฒนาตัววัตถุที่สามารถมองเห็นเป็นผลงานที่ชัดแจ้งกว่า ปล่อยให้การพัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็น ดังปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นเรื่อง "ที่ชีวิตมีให้" ตอนหนึ่งที่ว่า

ครูใหญ่สนใจแต่เรื่องพัฒนา ทางด้านวิชาการ อุปกรณ์การเรียนการสอนครูใหญ่ไม่เคยสนใจ ครูที่ทำหน้าที่สอน ก็มีแต่ข้อล็กกับกระดานดำเท่านั้น จนทุกคนตั้งใจสอนกันไปอย่างแข็ง ๆ เพียงเพื่อให้หมดไปวันหนึ่ง ๆ เด็กเรียนรู้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ บางคนอ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ค่อยได้ ทั้งที่จบประถมสี่ ประถมหก แต่อาคารเรียนและรอบบริเวณโรงเรียนกลับสร้างเสริมตกแต่งอย่างสวยงาม ครูใหญ่กำลังสร้างรั้วคอนกรีตทั้งที่โรงเรียนอยู่กลางทุ่ง ที่เป็นอย่างนี้เพราะมันเป็นผลงาน เป็นความดีความชอบปัสะสองชั้น และผู้ใหญระดับสูงขึ้นไปก็สนใจแต่ความเจริญทางด้านวัตถุ ถึงขนาดจัดประกวดโรงเรียนกัน มีครูบางคนติงว่าที่เด็กมาเรียนหนังสือก็เพราะว่า ต้องการความรู้ ขอให้ครูใหญ่หันมาสนใจทางด้านวิชาการบ้าง แต่คำตอบที่ได้รับก็คือ

"โรงเรียนนั้นเหมือนภาพ จำเป็นต้องมีกรอบเสียก่อน โรงเรียนไม่สวยก็เหมือนผู้หญิงไม่มีผม หรือหน้าไม่มีคิ้ว"

เมื่อครูแสดงเหตุผล ครูใหญ่ก็หาทางออกว่า

"คุณมีหน้าที่สอนก็สอนไป"

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 54)

จากการที่ วิมล ไทรนิมนวล สะท้อนสภาพการศึกษาของสังคมไทยว่ายังจัดการศึกษาไม่ถูกทิศทาง การศึกษาไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองทั้งทางด้านจิตใจ และสติปัญญาได้อย่างแท้จริง และที่สำคัญการศึกษาที่ดำเนินอยู่ยังจะทำให้ผู้เรียนเป็นเหมือนสัตว์ที่บอบค้ำทางสติปัญญาอีกด้วย นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังสะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคสำคัญทางการศึกษาคือ ผู้บริหารที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางทางการศึกษาทั้งหลายยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง ทำให้มองเห็นทัศนะของ วิมล ไทรนิมนวล ที่มีต่อการจัดการศึกษาของไทยได้ว่า การจัดการศึกษาของไทยที่ดำเนินอยู่ในขณะนี้ขาดประสิทธิภาพ และค่อนข้างล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เพราะการศึกษาได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านความคิดแต่อย่างใด ตรงกันข้ามการศึกษากลับสอนให้ผู้เรียนห่างไกลออกไปจากชีวิตจริงของตน บรรดาความรู้ที่ต้องเรียนทั้งหลายไม่สามารถจะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และการจัดการศึกษาที่ดำเนินอยู่นี้กลับจำกัดความคิดของผู้เรียนให้อยู่ในกรอบที่มีผู้กำหนดขึ้นเท่านั้น ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองได้เลย นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังมองว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังสอนให้คนมีค่านิยมในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การศึกษาทำให้ผู้คนเกิดการแก่งแย่งแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะต้องเป็นหนึ่งเหนือคนอื่น ๆ รดยไม่สนใจที่มองสิ่งรอบข้างว่าจะเป็นอย่างไ การศึกษาเป็นเพียงเครื่องบังงี้ถึงความมีเกียรติ มีหน้ามีตาในสังคม และเป็นการสร้างให้ผู้คนได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเท่านั้น และประการสำคัญคือ คนไทยทั้งหลายได้ตกเป็นเครื่องมือทางความคิดของการจัดการศึกษาในระบบนี้มาเป็นเวลาช้านาน และได้ถ่ายทอดความคิดเหล่านี้สู่รุ่นลูกหลานต่อ ๆ กันไป จนกลายเป็นรากที่ฝังแน่นยากแก่การรื้อถอนหรือปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นมาได้ การจัดการศึกษาในปัจจุบันสอนให้คนเห็นแก่ตัว สนองความทะยานอยากของผู้คนเท่านั้น มิได้สอนให้คนเข้าใจชีวิตและเกิดการพัฒนาทางด้านความคิด และด้านจิตใจแต่อย่างใด และการจัดการศึกษาเช่นนี้กลายเป็นค่านิยมที่ควรจะต้องถูกปรับเปลี่ยน และแก้ไขอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นอันตรายอย่างมากสำหรับผู้คนในสังคมไทยทุกวันนี้ เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาคือผู้มีโอกาสในสิ่งที่จะทำอะไรก็ได้ตามที่ตนต้องการ และประการสำคัญ ก็คือ คนเหล่านี้เป็นตัวการของการสร้างปัญหา และความสับสนวุ่นวายต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลากรรมของเขารอคัดเด่นจากกรรมกรรมทั่วไป กล่าวคือ วิมล ไทรนิมนวล จะ

สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในด้านเลวร้าย เป็นความทุกข์ยากลำบากที่มนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหานั้นการอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ แม้ว่าในบางครั้งมนุษย์จะพยายามดิ้นรนต่อสู้อย่างไรเพื่อจะให้หลุดพ้นจากสภาพปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ก็อาจจะหลุดพ้นไปได้เพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น แต่แล้วมนุษย์ก็ต้องพบกับปัญหาความทุกข์ยากลำบากอื่น ๆ ต่อไปอย่างไม่มีทางสิ้นสุด ในวรรณกรรมของ วิลม ไทรน์มวอล ทุกชิ้นจะสะท้อนให้เห็นทัศนะดังกล่าวในด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านศาสนา ด้านความเชื่อ และด้านการศึกษา เอาไว้อย่างชัดเจนโดยผ่านองค์ประกอบทางวรรณกรรมด้านต่าง ๆ อันได้แก่ การสร้างฉาก และบรรยากาศของเรื่องการสร้างตัวละคร เหตุการณ์ในเรื่อง และน้ำเสียงของผู้เขียน ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนทั้งหมดไว้แล้ว

ทัศนะของ วิลม ไทรน์มวอล ที่สะท้อนออกมาในวรรณกรรมของเขาทั้งหมดนั้น เป็นทัศนะที่สอดคล้องกันกับทัศนะของนักปรัชญาชาวเยอรมันคือ โชเพนเฮาเออร์ (Schopenhauer) ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "ทัศนะเชิงพินิยม หรือ Pessimism" เป็นทัศนะที่ผสมผสานความคิดในเชิงปรัชญากับชาวอินเดียที่มองโลกนี้ว่าเต็มไปด้วยกิเลสและความชั่วร้าย มนุษย์ถูกกำหนดให้เกิดมาพบกับความยุ่งยาก ความทุกข์และความไม่สมหวัง โดยที่ทุกชีวิตจะต้องดิ้นรนแสวงหา เพื่อจะได้สิ่งที่มาช่วยชีวิตที่ดีกว่าเดิมจากที่เป็นอยู่ ดังนั้นมนุษย์ต่างก็ต้องดิ้นรนต่อสู้แก่งแย่งชิงดีกัน เพื่อความอยู่รอดของตนเอง คนที่มีสติปัญญาสูงกว่า ฉลาดกว่า มีความสามารถ และพลกำลังมากกว่าก็จะเป็นฝ่ายได้เปรียบหรือเป็นผู้ชนะเสมอ ส่วนคนที่อ่อนแอกว่า ร่องกว่าก็ต้องถูกเอาเปรียบอยู่เสมอ นอกจากนี้ในทัศนะเชิงพินิยมนี้ยังมองไปอีกว่า มนุษย์เรานั้นจะมีความทุกข์สองทางด้วยกันคือ ความทุกข์ทางกาย อันเนื่องมาจากการขาดแคลนวัตถุนานนอกที่จำเป็นสำหรับร่างกายทั้งหลาย กับความทุกข์ทางใจ อันเนื่องมาจากความทะเยอทะยาน ความคิดที่จะดิ้นรนไขว่คว้าในสิ่งที่ตนต้องการและความความทุกข์เหล่านี้ก็จะมีทางสิ้นสุดลงได้ เพราะถึงแม้ว่ามนุษย์จะพบกับความสำเร็จสมหวังดังที่ตนปรารถนาแล้ว ไม่นานนักมนุษย์ก็ต้องมีความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาอีก และก็จะเป็นอย่างนี้ตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุด

จะเห็นได้ว่า วรรณกรรมของ วิลม ไทรน์มวอล ทั้งหมดล้วนแล้วแต่แสดงทัศนะในเชิงพินิยม หรือ Pessimism อย่างเด่นชัด เพราะในแต่ละเรื่องล้วนแต่สะท้อนสภาพความทุกข์ยาก การดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนปรารถนา และแม้กระทั่งการแก่งแย่งชิงดี เอาเปรียบ น้อยลง คดโกงผู้คนที่อ่อนแอกว่า หรือสติปัญญาต่ำกว่าตนด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่ง วิลม ไทรน์มวอล

สะท้อนทัศนะดังกล่าวผ่านองค์ประกอบของวรรณกรรมในด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนทำให้มองเห็น และเข้าใจถึงลักษณะของวรรณกรรมทั้งหมดของเขาได้อย่างชัดเจน

บทที่ 3

วิเคราะห์ที่มาของทักษะ เชิงทฤษฎีที่สัมพันธ์กับชีวิตผู้เขียน

เมื่อศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมนวล ทั้งหมดอย่างละเอียดจนทำให้ค้นพบลักษณะ เฉพาะตัวอันเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ทำให้สามารถแยกแยะวรรณกรรมของเขาออกจากวรรณกรรมโดยทั่วไปได้แล้วนั้น ก็จะมองประเด็นต่อไปอีกว่า อะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเขียนคนนั้น ต้องสร้างสรรค์วรรณกรรมออกมาในลักษณะดังกล่าวหรือที่มาของการแสดงทักษะของ วิมล ไทรนิมนวล ในวรรณกรรมของเขานั้นเป็นอย่างไร ดังที่สมเกียรติ คู่ทวีกุล ได้กล่าวถึง การศึกษาวรรณกรรมในด้านการค้นหาลักษณะ เฉพาะตัว และปัจจัยที่ทำให้เป็นเช่นนั้นไว้ว่า

วรรณกรรมก็เหมือนกับมนุษย์กล่าวคือ ย่อมมีทั้งลักษณะ "เฉพาะ" ที่แตกต่างกับวรรณกรรมอื่น ๆ และมีลักษณะ "ทั่วไป" ที่เหมือนกับวรรณกรรมอื่น ๆ โดยเหตุนี้ ในการศึกษาวรรณกรรมไม่ว่าจะศึกษาวรรณกรรมแต่ละชิ้น วรรณกรรมของนักเขียนแต่ละคน วรรณกรรมแต่ละสมัย หรือแม้แต่วรรณกรรมของชาติใดชาติหนึ่ง ผู้ศึกษาควรมุ่งศึกษาค้นคว้าเพื่อค้นหาลักษณะ เฉพาะอันเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สามารถจำแนกวรรณกรรมนั้น ๆ ออกจากวรรณกรรมอื่น ๆ ในประเภทเดียวกันได้ ในการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมของนักเขียนคนใดคนหนึ่ง ผู้วิจัยจะต้องค้นหาลักษณะ เฉพาะของนักเขียนคนนั้นให้พบ และควรศึกษาค้นคว้าต่อไปอีกด้วยว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้วรรณกรรมของเขาแตกต่างกับวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่น ๆ

(สมเกียรติ คู่ทวีกุล. 2535 : 16)

ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับการแสดงอารมณ์ของนักเขียน ซึ่งเป็นการศึกษาด้านการแสดงออกที่ต้องอาศัยชีวประวัติของนักเขียนเป็นหลัก และยังศึกษาในแง่การเลียนแบบ โดยดูว่านักเขียนได้นำชีวิตของมนุษย์กลุ่มใดในสังคมมาสะท้อนเอาไว้เป็นพิเศษ เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญอันเป็นที่มาของการแสดงทักษะของผู้เขียนที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมของเขา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงชีวประวัติของ วิมล ไทรนิมนวล เอาไว้ดังนี้

ประวัติส่วนตัว

วิมล ไทรนันทน์ เกิดเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2498 เป็นชาวกรุงเทพมหานคร ย่านฝั่งธนบุรี ชีวิตในวัยเด็กของวิมลมีได้อยู่ในกรุงเทพฯ เนื่องจากพ่อแม่ของเขาได้อพยพโยกย้ายครอบครัวไปพำนักที่ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม วิมลจึงเจริญเติบโตอยู่ที่นั่น ต่อมาเมื่อเขาอายุได้ 11 ขวบ ครอบครัวต้องประสบปัญหาในเรื่องการพำนักที่ค่อนข้างฝืดเคือง พ่อแม่ของเขาจึงตัดสินใจขายที่ดินที่นครปฐม และอพยพโยกย้ายครอบครัวกลับเข้ามาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยใต้ถุนพลตอาคารไม้อยู่ที่ห้วยขวาง พ่อของเขาประกอบอาชีพเซ็นถ่านขาย ส่วนแม่ก็ช่วยค้าขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ วิมลได้ดิ้นรนต่อสู้ทำงานหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว และเป็นผู้นำของครอบครัวมาโดยตลอด แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ดีนักประกอบกับเขาต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานเล็ก ๆ ที่พี่สาวมาทิ้งไว้ให้ จึงทำให้วิมลมักจะปวดศีรษะอยู่บ่อย ๆ และมีโรคประจำตัวคือ โรคเครียดและวิมลก็ได้ใช้วิธีรับประทานยาพาราเซตามอล เพื่อบรรเทาอาการปวดศีรษะอยู่เป็นประจำ จนทำให้เขาได้รับฉายาจากเพื่อนฝูงว่า "พี่ง พารา"

ประวัติการศึกษา

วิมล ไทรนันทน์ เริ่มเข้ารับการศึกษารั้งแรกที่โรงเรียนวัดโพงบางนารถจังหวัดนครปฐม จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากนั้นก็ย้ายเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพฯ ที่โรงเรียนพระราชานุเคราะห์อุปถัมภ์ จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากนั้นก็ศึกษาต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนกุนทรวิทยาคาร วิมลได้สอบเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยครูจันทระเกษม ภาควิชา และเรียนจนจบชั้น ป.กศ.ต้น จากนั้นก็มาเรียนต่อชั้น ป.กศ.สูง ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังจากเรียนจบวิทยาลัยครูแห่งนี้แล้ว วิมลก็สอบเข้ารับราชการครูอยู่ที่จังหวัดนครปฐม และเขาก็ได้สอบเรียนต่อในระดับปริญญาตรีอีก แต่ในตอนแรกเขาไม่สามารถจะเรียนต่อได้เนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนในตอนนั้น และเมื่อวิมลได้ย้ายมาสอนอยู่ที่จังหวัดอยุธยา เขาได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อจบการศึกษาแล้วก็กลับไปรับราชการที่โรงเรียนเดิมต่ออีก 3 ปี ก็ตัดสินใจลาออกจากราชการ

ประวัติการทำงานในด้านวรรณกรรม

วิมล ไทรนิมโนล ก้าวเข้าสู่วงการประพันธ์ โดยมีแรงบันดาลใจในขณะที่เขาเรียนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนประชารายอุบลราชธานี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะที่โรงเรียนแห่งนี้มีบรรยากาศเหมือนบ้านเกิดของเขาในวัยเด็ก และประกอบกับที่เขาไม่มีเงินรับประทานอาหารกลางวัน เขาจึงชอบอ่านหนังสือในห้องสมุดโดยเริ่มอ่านเรื่องพินอคคิโอและก็เรื่อยมาถึงหนังสือนิยายภาพจากวรรณคดีไทย และเมื่อวิมลเริ่มเรียนฝึกหัดครูเขาได้เริ่มเขียนหนังสือประเภทเรื่องสั้น และได้รับการลงพิมพ์ในหนังสือต่าง ๆ เช่น ชาวกรุง ชัยพฤกษ์ วิทยาสาร และฟ้าเมืองไทย จนกระทั่งรับราชการครูแล้ว วิมลก็ยังคงเขียนหนังสืออยู่เรื่อย ๆ แต่ยังไม่คิดจะยึดเป็นอาชีพจริงจัง ในช่วงที่วิมลเรียนวิทยาลัยครูเขาก็ได้รู้จักนักเขียนและก็ได้รับความแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการเขียนหนังสือมาโดยตลอด จนกระทั่งมาเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิมลได้รู้จักกับอาจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ ทวีชัย ชูณหงษ์ สมพงษ์ ทวี แก้ว ลายทอง อดม วุฒิชัย และเสน่ห์ สังข์สุข ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญและเป็นแรงผลักดันให้วิมลจัดตั้งสำนักพิมพ์ของตนเองขึ้นมา นั่นคือ สำนักพิมพ์ทานตะวัน โดยวิมลแปลวรรณกรรมตะวันตกที่ตนสนใจและได้รับความแนะนำจากเพื่อนสนิท ซึ่งผลงานตีพิมพ์ชิ้นแรกคือเรื่อง ปาปาเฮมิงเวย์ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร แต่ถึงกระนั้นก็ได้ทำให้วิมลรู้สึกท้อถอยแต่อย่างใด ตรงกันข้ามวิมลยังคงมูมานะทบทวนหนังสือของเขาต่อไป แม้ว่าจะต้องกู้เงินหรือจำนองที่ดินกับธนาคาร และเป็นหนี้สินธนาคารเป็นจำนวนมากก็ตาม และในปี พ.ศ. 2526 วิมลก็ได้พิมพ์รวมเรื่องสั้นชุดแรก ซึ่งเป็นผลงานของตัวเองที่สำนักพิมพ์ทานตะวันของตน นั่นคือ รวมเรื่องสั้น "กระแสดมที่พัดกลับ" แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอยู่ดี และต่อมาวิมลก็ยังได้จัดพิมพ์วรรณกรรมแปลเรื่อง ผลพวงแห่งความคับแค้น อันเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดวรรณกรรมเรื่อง "งู" ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากมายในวงการวรรณกรรมไทยในเวลาต่อมา จากนั้นวิมลยังได้ทบทวนหนังสือขึ้นมาอีกเล่มหนึ่ง นั่นคือ "เพื่อนนักอ่าน" เพื่อเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับนักเขียนจากต่างประเทศ ซึ่งหลายคนลงความเห็นว่า วิมลทบทวนหนังสือชุดนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นคู่แข่งกับหนังสือชุด "ถนนหนังสือ" ซึ่งตีพิมพ์อยู่ก่อนหน้าแล้ว แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าหนังสือ "เพื่อนนักอ่าน" ของเขาตีพิมพ์อยู่ได้ไม่นานนักก็ต้องเลิกลาไป เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร

วิมล ไทรนิมโนล เขียนหนังสือเรื่องสั้นเรื่องแรกคือ ศพสุดท้าย และได้ตีพิมพ์ในนิตยสารชาวกรุง เมื่อปี พ.ศ. 2518 ขณะที่เขากำลังเรียนอยู่ในระดับ ปกศ.สูง จากนั้นเขาก็เขียนเรื่องสั้นมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งวิมลได้ประสบความสำเร็จครั้งแรกจากการเขียนเรื่องสั้นเรื่อง "เพียงรูสิดิน" โดยได้รับรางวัลดีเด่นจากการประกวดเรื่องสั้นของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เมื่อปี พ.ศ. 2521

จากการที่ วิมล ไทรนิมโนล มักจะเป็นโรคเครียดอยู่เสมอ และด้วยความเชื่อโรคกลางบางประการจึงทำให้วิมลเปลี่ยนชื่อของเขาใหม่เป็น วงษ์สฤษฎ์ ไทรนิมโนล แต่เมื่อเขาเขียนหนังสือเขาก็ยังคงใช้นามปากกาว่า วิมล ไทรนิมโนล เหมือนเดิม

ผลงานวรรณกรรม

วิมล ไทรนิมโนล เขียนผลงานวรรณกรรมทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยาย และมีการพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 2 ชุด คือ
 - 1.1 กระแสลมที่พัดกลับ ประกอบด้วยเรื่องสั้น 11 เรื่อง คือ
 - 1.1.1 เหี้ย
 - 1.1.2 เชือกที่ข่วนคอ
 - 1.1.3 ที่ชีวิตมีให้
 - 1.1.4 ความตาย
 - 1.1.5 ค่าแห่งชีวิต
 - 1.1.6 ขยะสังคม
 - 1.1.7 อาชญากรรมและการลงทัณฑ์
 - 1.1.8 ไรจอร์
 - 1.1.9 กระแสลมที่พัดกลับ
 - 1.1.10 แก้วกับเกด
 - 1.1.11 โศกพระนาง

1.2 วันฟ้าหม่น ประกอบด้วยเรื่องสั้น 10 เรื่อง คือ

- 1.2.1 คนบ้ากับชะตากรรมของเขา
- 1.2.2 เพียงรู้ที่ดิน
- 1.2.3 คนเกิน
- 1.2.4 ผู้ตามหาความสุข
- 1.2.5 ยุคสมัย
- 1.2.6 โรงเรียนและหมาสรวงสรรค์แห่งชาติ
- 1.2.7 หมา
- 1.2.8 ผู้พายแพ
- 1.2.9 ความตายของความทรงจำ
- 1.2.10 วันฟ้าหม่น

2. วรรณกรรมประเภทนวนิยาย 6 เรื่อง คือ

- 2.1 งู
- 2.2 คนจน
- 2.3 คนทรงเจ้า
- 2.4 โศกพระนาง (ขยายมาจากเรื่องสั้น)
- 2.5 ดวงเดือนในห้วงน้ำ
- 2.6 ผู้ไขว่คว้า

ในที่นี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับผู้เขียนว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรและที่มาของทัศนะเชิงทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมทั้งหมดของ วิมล ไทรนิมโนล ว่ามีที่มาอย่างไร โดยจะพิจารณาจากองค์ประกอบของการสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งประเภทนวนิยาย และเรื่องสั้นในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่อง

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ทั้งหมดเลือกใช้นิยายและบรรยากาศของเรื่อง เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเองที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 ฉากและบรรยากาศในชนบท

วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนให้เห็นสภาพชนบทของเมืองไทยที่เต็มไปด้วยความแห้งแล้ง ผืนดินแตกระแหง พืชผลที่ปลูกอยู่ต้องขาดน้ำทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตได้ และยังมีสภาพของไร่นาที่ถูกน้ำไหลบ่าท่วมทัน ต้นข้าวต้องจมอยู่ใต้ท้องน้ำ ผู้คนต้องอพยพสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ไปไว้ในที่ดอน แต่ก็ต้องพบกับปัญหาหลากหลาย นอกจากนี้ในบางฤดูอากาศก็จะหนาวเย็นจัดถึงกับจะฆ่าคนให้ตายเพราะความหนาวเย็นลงไปได้ วิมล ไทรนิมโนล ได้ใช้สภาพแวดล้อมในชนบทดังกล่าวมาเป็นฉากของนวนิยาย และเรื่องสั้นของเขาที่ได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดแล้วในบทที่ 2

วิมล ไทรนิมโนล ยังสะท้อนถึงบรรยากาศในเรื่องที่เต็มไปด้วยความหดหู่ ทดท้อ ผู้คนต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่ไม่เพียงประสงค์ในการดำเนินชีวิตแต่อย่างไรก็ดี ผู้คนก็ต้องยอมรับสภาพความทุกข์ยากโดยไม่มีทางเลือกเสียได้ นอกจากนี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศของเรื่องที่น่าสึ้ง เวชอนเอนจอนาถาอย่างยิ่งนัก

สภาพฉากและบรรยากาศในสภาพชนบทที่ วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนลงนวนิยายกรรมของเขาทั้งหมดนี้ล้วนแต่มีที่มา ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ก. ที่มาจากชีวิตจริง

วิมล ไทรนิมโนล เป็นคนชนบทที่อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งครอบครัวของเขาเคยมีอาชีพทำนามาก่อน แต่เพราะสภาพของธรรมชาติที่ไม่เป็นใจ และเอื้ออำนวยต่อการทำมาหากิน กล่าวคือ ในหน้าแล้งก็จะมีสภาพผืนดินแตกระแหงไม่สามารถปลูกพืชผลได้ ส่วนในฤดูน้ำหลากน้ำก็จะท่วมไร่นาเจียนอง ต้นข้าว และพืชผลเสียหาย ไร่นาต้องอยู่ในสภาพจมน้ำ ดังนั้นจึงทำให้วิมล ไทรนิมโนล และครอบครัวต้องอพยพเข้ามาเสี่ยงโชคในเมืองหลวง เพราะความคุ้นเคย และคลุกคลีอยู่กับสภาพธรรมชาติ ดังกล่าวมาในเบื้องต้นของชีวิต วิมล ไทรนิมโนล จึงได้สะท้อนสภาพธรรมชาติเหล่านี้ ลงนวนิยายกรรมของเขาทุกเรื่อง โดยปรากฏอยู่ในฉากและบรรยากาศของเรื่อง ดังที่ มานพ ถนอมศรี ได้กล่าวถึงที่มาของงานเขียนของ วิมล ไทรนิมโนล เอาไว้ตอนหนึ่งว่า

ถ้าจะยึดเอาข้อตกลงที่ว่าข้างต้น คือ วิมลมักเขียนแต่สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของเขา เราก็จะสังเกตเห็นได้ว่า จากงานเขียนชิ้นแรกจนถึงงานชิ้นสุดท้ายของ วิมล จะมีสิ่งพัวพันอยู่ด้วย

สามอย่าง ในสามช่วงเวลาด้วยกันท้องนา สลัม ป่าไร่ ท้องนา และชีวิตของชาวชนบทอัน
หมายรวมไปถึงความเป็นอยู่ ความเชื่อถือ การทำงานและความคิดอ่านของคนเหล่านั้นด้วย
(มานพ ถนอมศรี. 2534 : คำนำ)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนันทน์ยังได้เคยให้สัมภาษณ์ถึงที่มาของการ
เขียนนวนิยายเรื่อง "งู" ของเขาเอาไว้ในนิตยสาร AFTER WORK ตอนหนึ่งว่า

ผมเขียนเรื่องนี้เพราะว่าอยากจะเขียน มันเป็นเรื่องราวที่อยู่ในใจของเรามานานแล้ว
ตั้งแต่สมัยที่เป็นครูสอนเด็ก ๆ อยู่ที่ยุธยา ได้พบได้เห็นภาพต่าง ๆ เหล่านี้อยู่เป็นประจำ
โดยเฉพาะในช่วงฤดูน้ำหลาก บรรดาพวกงูพิษต่าง ๆ จะพากันหนีน้ำขึ้นไปอยู่บนบก ชาว-
บ้านในละแวกนั้นก็จะช่วยกันจับและเด็ก ๆ ที่ผมสอนอยู่ก็พากันหยุดเรียนไปช่วยพ่อจับงู พูต-
กันง่าย ๆ ว่าไปจับงูขายกันเป็นอาชีพเลย แล้วก็เรื่องราวเหล่านี้ก็ถูกนำมาผสมผสานกับ
สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ซึ่งตัวผมเองนั้น ก็เป็นเด็กบ้านนอกที่ยากจนมาก่อนคุ้นเคย
กับวัด มาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ พูตง่าย ๆ ว่าชีวิตนั้นผูกพันอยู่กับวัด เรียนก็ต้องไปเรียนที่วัด
เวลาชาวบ้านจะพบปะสังสรรค์อะไรกัน ก็ต้องไปวัดเป็นศูนย์กลางในการติดต่อต่าง ๆ วัด
จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไปเลย รวมถึงความเชื่อของชาว
บ้านในเรื่องของบาปบุญที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

(พันธการ. 2537 : 157)

ในคำนำของการเขียนวรรณกรรมเรื่องสั้นชุด "วันฟ้าหม่น"

วิมล ไทรนันทน์ กล่าวถึงที่มาของการสร้างสรรค์งานเขียนเรื่องสั้นชุดนี้เอาไว้ว่า

...บ้านริมทางอันเป็นสถานที่ที่ใช้ทำต้นฉบับของผมนั้นร้อนอบอ้าวยิ่งนัก แม้ลมทุ่งจะพัด
แรง แต่ก็แอบเอาความร้อนระอุจากแผ่นดินอันแห้งผากเข้ามาด้วย
ความร้อนนั้นไม่ใช่ความทุกข์ แม้จะร้อนปานใด ผู้คนก็ยังใช้ชีวิตอยู่กันได้ และอยู่กันมา
นับแต่มีมนุษย์คนแรก หรือมีดวงตะวันนั้นแหละ

มีสิ่งหนึ่งที่ร้อนกว่าไฟ ร้อนกว่าแสงตะวัน... คลองที่ทอดเหยียดยาว เลี้ยวสรพสิ่งมา
นานนั้น บัดนี้กำลังมีความร้อนระอุปะทุขึ้น ผู้คนที่อาศัยลากล่องสายนี้กำลังรื้อบ้านจากริม
คลองกระจัดกระจายกันไปตามแผ่นดินที่ชื่อว่าประเทศไทย เพื่อหาที่ลงหลักปักเสา เพราะ
บัดนี้พื้นที่ริมคลองสายนี้มีเจ้าของทรงอำนาจได้จับไล่พวกเขาออกไปเสียแล้ว

หลายครอบครัวมาซื้อที่ใกล้ชายคาบ้านของผม แล้วปลูกเป็นกระต๊อบ แต่หลายครอบครัว
ไปกับรถบรรทุกแล่นไปในฝุ่นลูกวิ่งสีแดง และหายไปจากสายตา

ผมไม่อยากจะคิดว่าพวกเขาจะรอนแรมไปไหน มีชีวิตอยู่กันอย่างไร และทำไมคนผู้ซึ่ง
เป็นเจ้าของแผ่นดินนี้จึงต้องจับไล่พวกเขา ในเมื่อตัวเขาเองก็มีแผ่นดิน ทรัพย์สินเนื่องนอง
ใช้กันก็ชาติก็ไม่หมด

(วิมล ไทรนิมนวล. 2533 : คันทา)

ในคันทาของการเขียนนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า"

วิมล ไทรนิมนวล กล่าวถึงที่มาของการสร้างสรรค์งานเขียนนวนิยายชิ้นนี้ โดยกล่าวถึงสภาพ
ธรรมชาติแวดล้อมในชนบทที่ตัวเองได้เคยอาศัยอยู่ ตลอดจนบรรยากาศของสภาพดังกล่าวที่ผู้เขียน
ได้สะท้อนลงในฉาก และบรรยากาศของเรื่องเอาไว้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

หลายปีก่อน ผมมีบ้านอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ผืนดินอุดมสมบูรณ์ แม่น้ำคลาคล่ำทั้งกุ้งทั้งปลา
ต่อมาชาวบ้านที่อยู่เลยแม่น้ำขึ้นไปได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล (นักการเมือง) ให้ปลูก
อ้อย เมื่อปลูกอ้อยแล้วก็เกิดปัญหาการขนส่งอ้อยเข้าโรงหีบในเขตกรุงเทพฯ จึงสร้าง
โรงงานให้อยู่ใกล้อ่าวบริเวณที่ปลูกอ้อย แต่พื้นที่ค่อนข้างดอน ยากแก่การกักน้ำเสีย
รัฐบาลเลยอนุญาตให้มาสร้างตรงข้ามกับหน้าบ้านผม เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โรงงานปล่อย
น้ำเสียลงแม่น้ำ สัตว์น้ำตายเรียบ อากาศคลุ้งด้วยกลิ่นเน่าของน้ำเสีย พืชผักแม้แต่
ข้าวที่ต้องใช้น้ำในแม่น้ำล้วนเป็นโรค หรือไม่ก็กระแสรุน ชาวบ้านร้องเรียน รัฐบาลส่ง
เจ้าหน้าที่เข้ามาแก้ปัญหาสั่งให้โรงงานสร้างบ่อกักน้ำเสียก่อนปล่อยลงแม่น้ำ (แต่โรงงาน
ก็ยังคงทำเช่นเดิมอยู่ดี)

เมื่อหันมามองชาวบ้านตามที่ราบลุ่มแม่น้ำ พวกเขาขาดแคลนอาหารที่ได้จากแม่น้ำ
รัฐบาลสนับสนุนให้เลี้ยงสัตว์น้ำ แต่เมื่อน้ำเสีย ผู้เลี้ยงก็ต้องสิ้นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อทำ

ำหน้าดี พืชผักก็ต้องใช้สารเคมีเข้าช่วยฆ่าเชื้อโรค ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ซับซ้อนขึ้น ผลที่ตามมาก็คือราคาพืชผลสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น แต่ที่แน่ ๆ ระบบนิเวศน์วิทยาพิษบาปไปแล้วโดยสิ้นเชิง ชีวิตที่เคยสงบสุขกลับต้องดิ้นกันพล่าน ความเห็นแก่ตัวมีมากขึ้น ไร่นาสาธเริ่มรกร้างว่างเปล่า คนหนุ่มคนสาวต่างทิ้งไร่นาเข้าโรงงานอุตสาหกรรม บ้างเข้าเมือง แดกसानชานเซ็นกันไป วิถีชีวิตครอบครัวเปลี่ยนไป คนเข้าสู่เมืองมากขึ้น ปัญหาการว่างงานเพิ่มเป็นเงาตามตัว อาชญากรรมเพิ่มขึ้น รัฐบาลระดมคนเข้าแก้ไขปัญหา เปิดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในไทย เพื่อคนไทยจะได้มีงานทำ เพิ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายศาล และคุกเพื่อเก็บปัญหาอาชญากรรม ทุกชั้นทุกตอนล้วนเป็นปัญหา แก้ปัญหากันครั้งหนึ่งก็มีปัญหาของปัญหาตามมาเป็นพรวน ผมเล่ามายืดยาว อดจะไม่เกี่ยวกับนิยายเรื่องนี้สักก็เพื่อจะสนับสนุนคำพูดของผมว่าไม่มีวันที่เราจะแก้ปัญหาอะไรได้ ยิ่งแก้ยิ่งมากปัญหา

(วิมล ไทรนิมมล. 2532 : คำนำ)

ข. ที่มาจากอิทธิพลของนักเขียนอื่น

วิมล ไทรนิมมล เป็นนักเขียนที่ได้รับอิทธิพลจากการเขียนของนักเขียนอื่น ซึ่งมีแนวคิดในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ในด้านเดียวกันกับเขา กล่าวคือ การนำเสนอให้เห็นสภาพปัญหาชีวิตที่ยากแค้นของคนจนที่ต้องต่อสู้กับความทุกข์ทรมานจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ยากไร้ แห้งแล้งเต็มไปด้วยอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนนานัปการ นักเขียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ วรรณกรรมของวิมล ไทรนิมมล จะมีอยู่ 2 คนด้วยกันคือ ลาวคำหอม (คำสิงห์ ศรีนอก) และจอห์น สไตน์เบ็ค ซึ่งในเรื่องนี้ วิมล ไทรนิมมล ได้ให้สัมภาษณ์ในนิตยสาร AFTER WORK ตอนหนึ่งไว้ว่า

งานเขียนในช่วงแรก ๆ ผมจะได้รับอิทธิพลมาจาก "ลาวคำหอม" หรือ "คำสิงห์ ศรีนอก" ซึ่งผมถือว่าเป็นครูของการเขียนเรื่องสั้นของผมก็ว่าได้ เพราะว่าพอผมอ่านเรื่อง "ฟ้าบ่กั้น" แล้วจะมีแรงปะทะเข้ามาทางความรู้สึกทันที มันกระชากบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในใจเรามา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการนำเสนอ หรือเนื้อหาต่าง ๆ มันเป็นเรื่องที่สามารถพูดแทนใจเราได้ และแทนบางสิ่งบางอย่างที่ค้างคาอยู่ในใจเรามา นาน ส่วนอีกคนก็เป็นนักเขียนตะวันตก "จอห์น สไตน์เบ็ค" ผมชอบเขาะในการนำเสนอ

เรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลพวงแห่งความคับแค้น, วิมานคนยาก, The Pearl โดยเฉพาเรื่องผลพวงแห่งความคับแค้นที่มีอิทธิพลอย่างมาก ในการเขียนนวนิยาย เรื่อง "งู" อาจจะเป็นเพราะว่า ในช่วงนั้นผมกำลังตรวจต้นฉบับเรื่องนี้อยู่ด้วย ทำให้เรื่องราวต่าง ๆ มันแทรกซึมเข้ามาในตัวเราเองอย่างไม่รู้ตัว แต่ผมไม่ได้เอามาหมดนะ เอามาเพียงกลืนอายุในลักษณะของบรรยากาศเสียมากกว่า แต่ถ้าจะให้พูดถึงเนื้อเรื่องโดยรวมทั้งหมดคงไม่ใช่ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงเป็นผมอยู่ ยังคงเป็นสิ่งที่ผมต้องการนำเสนอ และต้องการจะบอกกล่าวบางสิ่งบางอย่างที่มีมันอยู่ในใจตั้งนานแล้ว

(พันธการ. 2537 : 157)

ประไพพรรณ เอมชู วิจัยผลงานของจอห์น สไตน์เบ็คเอาไว้ ในปี พ.ศ. 2529 พบว่า นวนิยายทั้ง 4 เรื่องของ จอห์น สไตน์เบ็ค ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่องนั้นจะใช้ธรรมชาติที่เร้นแค้น ซึ่งนำมาแต่ความยากลำบาก และผิดเคืองในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นบ้านเกิดของผู้ประพันธ์ที่มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีนั่นเอง จึงนับได้ว่าวรรณกรรมของ จอห์น สไตน์เบ็ค มีลักษณะคล้ายคลึงกับวรรณกรรมของ วิลม ไทรน์มวอล ในด้านการสร้างฉาก และบรรยากาศของเรื่องเป็นอย่างยิ่ง

1.2 ฉากและบรรยากาศในเมืองหลวง

วิลม ไทรน์มวอล สะท้อนสภาพของสังคมเมืองหลวงคือ กรุงเทพมหานคร ที่เต็มไปด้วยสภาพปัญหาอย่างมากมาย ทั้งปัญหาด้านความเป็นอยู่ที่แออัดยัดเยียดผู้คนต้องอาศัยอยู่ในสลัม สภาพการแอ่งแอ่งชิงดีกันในชีวิตประจำวันตั้งแต่การแย่งกันเบียดเสียดเบียดอัดอยู่ในรถประจำทาง การแย่งกันใช้ถนนของผู้ขับขี่ยวดยานพาหนะ การแย่งกันหาเศษอาหาร เศษผักเศษเนื้อเพื่อนำมาประกอบอาหารยังชีพ วิลม ไทรน์มวอล ได้ใช้สภาพดังกล่าวมาเป็นฉากของเรื่องในการเขียนวรรณกรรมของเขา ดังที่ได้วิเคราะห์มาอย่างละเอียดในบทที่แล้ว

นอกจากนี้ วิลม ไทรน์มวอล ยังสะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศของเรื่องที่เต็มไปด้วยความท้อแท้ หมดสิ้นความหวัง ความบีบคั้นของสภาพสังคมที่รุมเร้าเบียดเบียนจนผู้คนในสังคมต้องอดอัดเปื้อนระอา ไม่ชวนให้ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดตรงกันข้ามกลับเป็นบรรยากาศที่น่าหลีกเลี่ยงหรือทำให้หลุดพ้นไปไม่ว่าจะเป็นวิถีทางที่เหมาะสมหรือไม่ก็ตาม

สภาพภาคและบรรยากาศในสภาพเมืองหลวงที่ วิมล ไทรนิมโนล ได้สะท้อน
ลงในวรรณกรรมของเขาทั้งหมดนี้ ล้วนแต่มีที่มาซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ คือ

ที่มาจากชีวิตจริง

เมื่อ วิมล ไทรนิมโนล เริ่มเติบโตขึ้น เขาและครอบครัวก็อพยพ
เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ต้องต่อสู้ดิ้นรนกับสภาพความยากจน วิมล ไทรนิมโนล ต้องมานะที่จะ
ผลักดันสภาพความเป็นอยู่ของตัวเองให้ดีขึ้น ด้วยการเข้าเรียนในวิทยาลัยครูเพชรบุรีจนจบ
ป.กศ.สูง แล้วก็สอบเข้ารับราชการครูสอนในโรงเรียนต่างจังหวัดในที่สุด จากนั้นด้วยสภาพของ
การทำงานในระบบราชการทำให้เขาเกิดความเบื่อหน่าย จึงตัดสินใจลาออกจากราชการมาทำ
ธุรกิจส่วนตัวคือ การตั้งสำนักพิมพ์ทานตะวัน เพื่อพิมพ์หนังสือในแนวที่เขาชอบ นั่นคือ วรรณกรรม
ที่นำเสนอเนื้อหาที่แสดงถึงความจริงจังของชีวิต และสังคมออกวางตลาด ปรากฏว่าเขาต้องประสบ
ปัญหาขาดทุนมีหนี้สินเป็นล้านบาท

ชีวิตของ วิมล ไทรนิมโนล ในช่วงที่เข้ามาอยู่กับครอบครัวครั้งแรก
แรกในกรุงเทพฯ พวกเขาอาศัยอยู่ในสลัมแถวห้วยขวาง ดังนั้นฉากและบรรยากาศในนวนิยาย
เรื่อง "คนจน" ตลอดทั้งเรื่องจึงใช้ฉากที่บรรยายถึงสภาพของสลัมในกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง ซึ่งตรง
กับช่วงหนึ่งของชีวิตของ วิมล ไทรนิมโนล ดังที่เขาได้ให้สัมภาษณ์ในนิตยสารแพรวสุดสัปดาห์เอา
ไว้ตอนหนึ่งว่า

พอมายู่ที่ห้วยขวาง มันเหมือนอยู่ในกองขยะคือจะเรียกว่าห้องก็ไม่ใช่ มันเป็นเตียงกว้าง
สัก 7-8 ฟุตอย่างนี้ เอาเสื่อไปปัก ๆ เอาไม้ไปปูตั้งบนน้ำคร่ำ อยู่ได้ทีหนึ่งปีสองปี เจ้า
ของเขามาไล่ เราก็รื้อใส่รถถ่านเข็นไปหาที่ปลูกใหม่ อาศัยปักตรงนั้นปักตรงนี้อยู่ แล้วผม
ก็เริ่มโตเป็นหนุ่ม บางทีโดนไล่บ่อย ๆ ใจความเครียดตรงนั้นมันมีอยู่แล้ว ความแปลกแยก
ก็มี และยังต้องหาเช่ากินค่าอีก มันคับแคบมาก เราสงสัย ไม่เข้าใจว่าทำไมเพื่อน
นักเรียนด้วยกันมีบ้านอยู่ แต่เราต้องเป็นพวกอพยพเร่ร่อน ร้อยอย่างเดียว มันจนเท่านั้น
เอง

และในนวนิยายเรื่อง "คนจน" ยังสะท้อนถึงบรรยากาศของผู้คนที่ต้องได้รับความเครียดจากสภาพของการดำรงชีพที่ฝืดเคือง สภาพการใช้ชีวิตที่ปราศจากความสุข เพราะต้องทะเลาะเบาะแว้งมีปากเสียงกันในครอบครัวอยู่เป็นประจำ ซึ่งก็ตรงกับชีวิตของ วิมล ไทรนิมโนล ช่วงที่เขาต้องอยู่ในสลัมกับครอบครัว โดยเขาได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมอีก ตอนหนึ่งว่า

เคยร้องไห้ครับ บางทีพ่อแม่ทะเลาะกัน มันไม่เซ่ทะเลาะแบบ...ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปที่ทะเลาะกันแล้วก็เงียบ แต่คนนี้เสียงดังมา คนนี้ก็ดังทับไป มีคำพูดอะไรทำให้อึดอัด ประเค้นกันเข้าไปไม่จบไม่สิ้นอย่างนี้ประสาทจะกิน เราก็ออกมาข้างนอกนั่งร้องไห้ ผมว่าตัวเองผ่านไ้ภาวะแบบนั้นมาได้ก็เก่งแล้ว แต่สิ่งที่ติดตามมาคือ เรากลายเป็นคนโรคประสาทเหมือนกัน

(กัลย์. 2536 : 116)

เนื่องจาก วิมล ไทรนิมโนล อพยพครอบครัวของเขาเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เขามีอายุได้ 11 ปี ดังนั้น สภาพของสังคมเมืองของกรุงเทพมหานครจึงกลายเป็นสภาพแวดล้อมที่วิมล ไทรนิมโนล เองคุ้นเคยเป็นอย่างดี วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนสภาพความเป็นจริงของสภาพบนท้องถนนที่เต็มไปด้วยการจราจรที่แออัดยัดเยียด รถติดถนนเต็มไปด้วยฝุ่นควันจากท่อไอเสีย บนรถโดยสารประจำทางที่มีผู้คนแออัดยัดเยียดเบียดเสียดกันจนล้นออกมานอกตัวถัง สภาพต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกนำมาสะท้อนอยู่ในฉากของเรื่องสั้นและนวนิยายทุกเรื่องที่มีสภาพฉาก และบรรยากาศเป็นเมืองหลวง นอกจากนี้ ยังมีเรื่องสั้นอีกหลายเรื่องที่ วิมล ไทรนิมโนล ได้นำเอาสภาพความเป็นจริงจากประสบการณ์ตรงของเขาเองมานำเสนอไว้เป็นฉาก และบรรยากาศของเรื่อง โดย วิมล ไทรนิมโนล บอกถึงที่มาของการเขียนเรื่องดังกล่าวเอาไว้ในตอนท้ายของแต่ละเรื่องดังนี้

เรื่องสั้นเรื่อง คำแห่งชีวิต วิมล ไทรนิมโนล บันทึกตอนท้ายเรื่องถึงที่มาของเรื่องนี้เอาไว้ว่า

เรื่องนี้ไม่มีอะไรพิลึกพิลั่นเหมือนเรื่อง "รजर" เพียงแต่ผมต้องเดินทางไปทำงานทุกเช้าและตาเจ้ากรรมก็เสือกสอดสายไปเจอคนจีเรื้อนเข้า เจออีตอนแกมีชีวิตอยู่ยังไม่พอ แต่ยังไม่เลือกไปเจอตอนแกตายเสียอีก ผมไม่รู้จะทำอะไรได้ดีไปกว่าเขียนบันทึกอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด และตีใจแทนคนจีเรื้อนที่ตาย ๆ ไปเสียได้ อยู่ไปก็หนักแผ่นดิน เป็นภาระทั้งทางความรู้สึก และทั้งสัจจของผม

(วิมล ไทรนิมิตต. 2534 : 83)

เรื่องสั้นเรื่อง ขยะสังคม วิมล ไทรนิมิตต. บันทึกตอนท้าย
เรื่องถึงที่มาของเรื่องนี้เอาไว้ว่า

ผมเขียนเรื่องนี้ก็เหมือนกับเขียนเรื่อง "เศษคน" คนอื่น ๆ นั้นแหละครับเพียงแต่เอาประสบการณ์ส่วนตัวใส่เข้าไปด้วย เพราะสมัยเป็นเด็ก และอยู่ในสลัม-ขอประทานโทษที่ใช้ภาษาที่รัฐบาลห้าม-แหล่งเสื่อมทรมนั้นผมชอบ ๆ หาเศษเหล็ก อะลูมิเนียม และอะไรอีกหลายอย่างจากกองขยะเพื่อจะเอาไปขาย เอาเงินมาเป็นค่าอาหาร ต่อมาอีกสิบกว่าปีจึงเขียนเรื่องนี้ และได้ค่าอาหารเพิ่มอีก 400 บาท จาก "โลกหนังสือชุดรวมเรื่องสั้น"

(วิมล ไทรนิมิตต. 2534 : 94)

2. การสร้างตัวละคร

ตัวละครในวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิตต. ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้นนับได้ว่าถูกสร้างขึ้นอย่างมีสีสันและความจัดจ้านอย่างมาก วิมล ไทรนิมิตต. สร้างตัวละครทุกตัวขึ้นมาให้โดดเด่นแสดงพฤติกรรมในแต่ละเรื่องอย่างจงใจ และมีเหตุผลอยู่ในตัวของตัวเอง ตัวละครที่มีลักษณะโดดเด่นที่ วิมล ไทรนิมิตต. สร้างสรรค์ขึ้นมานั้น สามารถจะแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ฝ่ายด้วยกัน ดังนี้

2.1 ตัวละครที่พฤติกรรมเชิงบวก

วิมล ไทรนิมิตต. จะสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรม ความนึกคิดในด้านดีเป็นตัวละครที่จะดำเนินชีวิตไปตามอุดมคติ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแต่มักจะได้รับความทุกข์ยาก ถูกสังคมและบุคคลรอบข้างข่มเหงรังแก และต้องรับชะตากรรมโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ตัวละครเหล่านี้

พยายามจะแสดงให้เห็นว่าสภาพสังคมหรือผู้คนที่กดขี่ข่มเหงผู้อื่น ตลอดจนผู้ที่ครอง
 น้อย ไม่ถูกต้องและควรได้รับการลงโทษจากสังคม แต่แล้วก็ต้องพบกับความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง
 ตัวละครในวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมนวล ที่มีพฤติกรรมในเชิงบวกอย่างโดดเด่น มีดังต่อไปนี้

2.1.1 ชายหนุ่มขาพิการในนวนิยายเรื่อง คนจน

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็นตัวแทนของ
 คนจนที่ต่อสู้กับชะตาชีวิตที่แสนขมขื่น เขาต้องเผชิญกับภาระการเลี้ยงดูครอบครัวที่แสนยากจนอัน
 ประกอบด้วยพ่อแม่ และหลาน ๆ ที่พี่สาวนำมาทิ้งไว้อีกสองคน ชายหนุ่มขาพิการจะมีอาชีพขายข้าว
 ต้มมัดที่แม่ของเขาเป็นผู้ทำหน้าขายวันแต่ละวัน เพื่อได้เงินมาเลี้ยงชีพ นอกจากเขาจะต้องต่อ
 สู้กับความยากจนแสนแสนแล้ว บางครั้งยังต้องต่อสู้กับอารมณ์ความเกรี้ยวกราดของผู้เป็นแม่ที่เกิด
 จากความกดดันและความเครียดกับการทำมาหากินที่ฝืดเคือง แต่เมื่อชายขาพิการไปมีความสัมพันธ์
 กับหญิงหม้ายลูกติดคนหนึ่ง เขาก็พร้อมที่จะแสดงถึงสัจนิรันดร์ของความเป็นลูกผู้ชายที่พร้อมจะรับผิดชอบ
 ตัวเธอ และลูกของเธอแม้เขาจะได้รับการคัดค้านจากผู้เป็นแม่ก็ตาม

2.1.2 ยี่สุ่นในนวนิยายเรื่อง ภู

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็นตัวแทนของ
 คนจนที่ต้องต่อสู้กับความยากจน และชะตากรรมที่กระหน่ำซ้ำเติมอย่างไม่มีวันจบสิ้น เขาถูกแย่งเมีย
 ไปด้วยแผนการอันชั่วร้ายผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้าน ยี่สุ่นต้องรับโทษในคุกฐานฆ่าคนตาย เมื่อเขาพ้นโทษ
 ออกมาก็พยายามจะทำความดี เป็นคนขยันทำมาหากินด้วยการจับงูขาย แต่แล้วเขาก็พบว่าในหมู่บ้าน
 ของเขามีเรื่องไม่ค่อยชอบมาพากลเกี่ยวกับวัด นั่นคือ เขาเริ่มสงสัยในพฤติกรรมของเจ้าอาวาสที่
 พยายามจะชักชวนให้คนในหมู่บ้านทำบุญทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านก็แสนจะยากจนลง แต่ในขณะที่วัดเองกลับ
 มั่งคั่ง เขาพยายามต่อต้านเรื่องนี้ เพราะแม่ของเขาเองก็เป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่หลงใหลศรัทธาตามคำ
 ชักจูงของเจ้าอาวาสไปด้วย จากเหตุการณ์หลาย ๆ อย่างที่เขาสงสัยว่าน่าจะเป็นฝีมือการสร้าง
 บาปหาริยาให้เกิดขึ้นด้วยฝีมือของเจ้าอาวาสเอง ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจกระชากหน้ากากของเจ้า-
 อาวาส เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ทุกคนในหมู่บ้านได้ประจักษ์ถึงความเป็นจริง ด้วยการลงทุนเป็นผู้ตัด
 ศีรษะพระประธานกินคนเสียเอง แต่แล้วเขาก็พลาดและต้องได้รับโทษทัณฑ์ในที่สุด

2.1.3 เมฆ ในนวนิยายเรื่องคนทรงเจ้า

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมา เพื่อช่วยเพิ่มสีสัน
 และความชัดเจนของตัวละครเอกในเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมฆเป็นตัวละครที่พยายามจะฉีกหน้ากาก

ของเจ้าพ่อขามที่ชาวบ้านทั้งตำบลต่างพากันนับถือว่าเป็นร่างทรงของเจ้าพ่อไพร่ผู้ศักดิ์สิทธิ์ ว่าแท้ที่จริงแล้วหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะเขาแอบสืบทราบว่ เจ้าพ่อขามแอบมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับเพี้ยเมียของเขา โดยใช้พิธีกรรมในการทรงเจ้าเป็นเครื่องมือหรือเป็นฉากบังหน้า เมงพยายามจะพิสูจน์ให้คนทั้งตำบลได้รู้ว่ แท้ที่จริงแล้ว เจ้าพ่อพระไพร่ไม่ได้มีจริงเป็นเพียงสิ่งที่ขามพยายามจะสร้างขึ้นมาหลอกลวงชาวบ้าน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวเท่านั้น

2.1.4 นาครี ในนวนิยายเรื่องผู้ไขว่คว้า

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีความแกร่งกล้า เข้าใจปัญหาชีวิต และมีอิสระอย่างแท้จริงในการกำหนดวิถีชีวิตของตัวเอง โดยไม่ต้องคล้อยตามความคิดเห็นของผู้ใดแม้แต่ผู้เป็นพ่อแม่ ในตอนแรกนาครีจะเป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมเก็บกด เพราะถูกพ่อแม่เลี้ยงดูแบบเผด็จการ แต่แล้วเมื่อเธอสามารถหลุดพ้นจากการกระทำที่กดขี่ความเป็นอิสระมาจากพ่อแม่ได้ เธอสามารถยืนหยัดต่อสู้ชีวิตได้อย่างเข้มแข็งด้วยตัวของเธอเอง และเธอก็หวนกลับมาอีกครั้ง เมื่อพบว่าพ่อแม่กำลังกระทำพฤติกรรมเช่นเดียวกันนั้นกับน้องชายคนเล็กของเธออีก เธอจึงพยายามเข้ามาช่วยน้องและทำให้พ่อแม่ของเธอตระหนักว่ สิ่งว่พ่อแม่กำลังกระทำต่อน้องชายนั้นไม่ถูกต้อง และความคิดที่พ่อแม่จะเลี้ยงดูลูกแบบบังคับกดขี่ให้ถูกเป็นไปตามที่พ่อแม่มุ่งหวังเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพฤติกรรมของการเผด็จการของผู้เป็นพ่อจะต้องถูกล้มล้างไปด้วย

2.1.5 เกดหรือพระเกด ในนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวประสานเชื่อมโยงให้ตัวละครเอกในเรื่องดำเนินพฤติกรรมไปได้เป็นอย่างดี แม้ว่าในตอนต้นของเรื่อง เกดจะเป็นเด็กชายวัยสิบขวบเศษ เป็นเพียงเด็กชายบ้านนอกตัวเล็ก ๆ ที่ไม่น่าจะประสีประสาโลกเท่าใดนัก แต่วิมล ไทรนิมนวล ก็สร้างให้ตัวละครตัวนี้เป็นตัวละครที่มีความคิดอ่านออกจะเกินเด็ก เป็นตัวละครที่มองอะไรอย่างทะลุปรุปร่ง เข้าใจที่มาของปัญหาชีวิตอย่างลึกซึ้ง ในขณะที่ตัวละครที่เป็นผู้ใหญ่กว่ากลับมองไม่เห็น เกดจะเป็นตัวละครที่พยายามจะทำให้ชายที่ตกอยู่ในห้วงของความรักอย่างสุมหลงเกินไป พยายามเปิดตามองความเป็นจริง และหลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้ให้ได้จนกระทั่งตอนจบของเรื่องที่เกิดได้วชเป็นพระ และได้มีโรกาสสนทนากับพี่ชายในเชิงสั่งสอนให้พี่ของตนเข้าใจความเป็นจริงของโลก

2.1.6 นวล ในนวนิยายเรื่อง งู

วิมล ไทรนิ่มนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมา เพื่อให้เป็นตัวแทน
ของคนในสังคมไทยที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาอย่างแรงกล้า นวลเป็นหญิงชราที่ต้องต่อสู้กับ
ชะตากรรมที่โหดร้าย เพราะในตอนต้นเรื่อง นางต้องกลายเป็นแม่ของฆาตกรฆ่าคนตาย ชีวิตต้อง
พบกับความยากจนข้นแค้น นางมีความเชื่อในเรื่องโชคชะตาและเคราะห์กรรมเป็นอย่างยิ่ง นาง
เชื่อในเรื่องภพหน้า และการสร้างสมบุญความดีด้วยการทำบุญบำรุงศาสนาเพื่อสั่งสมบุญกุศลเอาไว้
ดังนั้น นางจึงเลื่อมใสศรัทธา และกระทำตามคำชักชวนของเจ้าอาวาสทุกครั้งที่มาขอรื่องให้นาง
บริจาคเงินทำบุญ แม้ว่าในบางครั้งนางจะต้องปล่อยยืมทุกคนในบ้านอดอยาก และจะต้องขัดใจกับ
ลูกชายในเรื่องนี้ก็ตาม

2.1.7 หญิงชรา ผู้ต่อสู้กับความบีบคั้นจากความยากจน ในนวนิยายเรื่อง

คนจน

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อให้เป็นตัวแทน
ของคนจนที่ต้องต่อสู้กับความยากจนที่บีบคั้นนางและครอบครัว นางต้องแบกรับภาระกับการเลี้ยงดู
หลานเล็ก ๆ อีกสองคนที่ลูกสาวเอามาทิ้งไว้ให้ ภารกิจในแต่ละวันที่นางจะต้องเผชิญอยู่ใน
กระต๊อบหลังเล็ก ๆ ในสลัมแห่งหนึ่งในเมืองหลวงก็คือ การทำข้าวต้มมัดเพื่อให้ลูกชายหาพิการเอา
ไปขายเพื่อให้ได้กำไรมาประทังชีวิต นางต้องอดทนต่อความทุกข์ยากบีบคั้นที่เข้ามารุมนางมากขึ้น ๆ
จนในที่สุดนางก็ทนไม่ไหว และถึงจุดระเบิดที่ทำให้นางสิ้นความอดทน

2.1.8 ครูหนุ่มผู้ทุ่มเทเพื่อช่วยเหลือนักเรียนทุกวิถีทาง ในเรื่องสั้นเรื่อง
ที่ชีวิตมีให้

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของครูที่ทุ่มเททุกวิถีทาง เพื่อต้องการจะพัฒนาการศึกษาของชาติให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และที่สำคัญก็คือ การมุ่งพัฒนาตัวนักเรียนให้ปากท้องอิ่มก่อน ดังนั้นเขาจึงทุ่มเทกำลังทรัพย์จากเงินเดือนที่มีอยู่เพียงน้อยนิดของเขา เพื่อเป็นทุนอาหารกลางวันแก่เด็ก ๆ ที่โรงเรียนเนื่องจากครูใหญ่มองเห็นความสำคัญในเรื่องการพัฒนาศาสนสถานที่มีมากกว่าจึงไม่ยอมมาหักงบประมาณส่วนนี้แก่เขา

2.1.9 ชายหนุ่มนักเขียน ในเรื่องสั้นเรื่อง ผู้ตามหาความสุข

วิมล ไทรนันทวล สร้างตัวละครตัวนี้ให้เป็นนักเขียนที่พยายาม
ต่อสู้อุปสรรคนานัปการในการจัดตั้งสำนักพิมพ์ขึ้นมา เพื่อต้องการจะพิมพ์งานเขียนที่น่าเสนอเรื่อง

ราวและคุณค่าแก่ผู้อ่าน เขาต้องทุ่มเททั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์รวมทั้งเวลาทั้งหมดให้กับการทำงานในส่วนนี้ จนหลงลืมและละเลยการให้เวลาแก่สมาชิกในครอบครัวของเขาเอง นั่นคือ ลูกและเมีย ผลสุดท้ายเขาต้องพบกับความล้มเหลวทั้งสองด้าน ไม่ว่าจะเป็นชีวิตส่วนตัว และการทำงาน

2.1.10 ชายหนุ่มนักเขียน ในเรื่องสั้นเรื่อง ผู้พ่ายแพ้

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมา เพื่อให้เป็นตัวแทนของนักเขียนที่ต้องพ่ายแพ้ต่อกระแสสังคมที่มีแต่ความเลวร้าย ผู้คนละเลยการอ่านสิ่งที่มีคุณค่า และสาระประโยชน์ที่ควรจะได้รับ แต่กลับหันไปสนใจกับเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นนักเขียนคนนี้จึงต้องยอมละทิ้งอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมที่มีคุณค่าชั่วคราว เพื่อความอยู่รอดในเรื่อปากท้องของครอบครัว นั่นคือ เขายอมเขียนงานที่มีเนื้อหาสาระต่ำ ๆ ตามที่เขาเคยประณามไว้

ที่มาของการสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมในเชิงบวก

ตัวละครที่มีพฤติกรรมในด้านบวกทั้งหมดของ วิมล ไทรนิมโนลทั้งในนวนิยาย และเรื่องสั้นนี้ ล้วนแต่มีที่มาของการสร้างตัวละครที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายในแต่ละเรื่องดังนี้

ก. ตัวละครที่สร้างจากชีวิตจริง

วิมล ไทรนิมโนล นำเอาชีวิตจริงของตนเองในแต่ละช่วงมาเป็นตัวละครในเรื่องสั้นและนวนิยายหลายเรื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ในบางเรื่องก็อาจจะมีเพิ่มเติมสีสัน และความเข้มข้นลงไปบ้าง เพื่อทำให้เรื่องน่าติดตามมากขึ้น ตัวละครที่ วิมล ไทรนิมโนล สร้างขึ้นมา โดยนำเอาชีวิตจริงของตัวเองเป็นแบบอย่างทอดลงไป คือ

1. ชายหนุ่มขาพิการในนวนิยายเรื่อง คนจน

ตัวละครตัวนี้คือชีวิตจริงของ วิมล ไทรนิมโนล ในช่วงที่เขาและครอบครัวเริ่มอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯระยะแรก โดยเขาและพ่อแม่รวมทั้งหลาน ๆ ที่พี่สาวมาหึงไว้ให้เลี้ยงดูที่ห้วยขวาง ดังที่ วิมล ไทรนิมโนล ได้ให้สัมภาษณ์กับกองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER ตอนหนึ่งว่า

...ชีวิตช่วงหนึ่งของผม คับแค้นมากเลยเครียด ทำไมผมถึงปวดหัวตัวร้อนมาตลอด

เพราะชีวิตมันเครียด มันมีสงครามอยู่ในกระต๊อบแคบ ๆ พ่อแม่ก็ทะเลาะกัน จะกินก็ไม่มี

หลานก็เจียวข้าว หลานแต่ละคนอายุมันห่างกันปีเดียว เอน้าข้าวชงกับน้ำตาลทรายให้กิน
ไม่มีนม ไม่มีเงินซื้อ เข้าขึ้นมาเอาข้าวต้มใส่ถุงพลาสติกใส่ถุงปุ๋ยไปขาย...

(สมเกียรติ คู่ทวีกุล. 2536 : 53)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังชี้แจงเพิ่มเติมถึงการสร้างตัวละครชาย
หนุ่มในนวนิยายเรื่องนี้ให้มีอาชีพการเข้าไปด้วยเหตุผลที่ว่า

ผมใส่เข้าไปเพื่อจะบอกว่าชีวิตคนไม่ได้สมบูรณ์แบบ ข้าวต้มมัดผมเอาไปฝากเขาขายที่ร้านกาแฟ
ตรงอนุสาวรีย์ชัยฯทุกเช้า จากห้วยขวางนั่งรถเมล์จากต้นสาย พอกลับมาก็ต้องซื้อข้าว
เหนียว มะพร้าว ไปให้แม่ เช็ดใบตอง ตอนหลังพอผมจบ ป.กศ.ต้นแล้วผมหนีไปเรียนอยู่
ไกล พอเช้าส่งข้าวต้มเสร็จ นั่งรถมาเรียนปทุมฯ ไม่รับรู้ปัญหา แต่ตอนเย็นก็ต้องกลับไป
ปีแรกตอนเย็นกลับไปช่วยพี่หลังไม้อาแล้วไม่ช่วยแล้ว ไปอยู่ตามวัด ตามหอพักที่มันว่าง ๆ
เอา เปื่อในบ้านเข้าตื่นขึ้นมาประสาธกินจริง ๆ แล้วแม่ผมเวลาแถมโรหะอะไรก็เรียน
ประสาธที่มันเกร็งไปหมด เกร็งตลอดเวลา ชีวิตมันไม่เคยได้พักผ่อน ไม่เคยได้ผ่อนคลาย

(สมเกียรติ คู่ทวีกุล. 2536 : 53)

1.2 วิมล หนึ่งขรานิพนธ์เรื่อง "กู" และ หนึ่งขรานิพนธ์เรื่อง "คนจน"

ตัวละครที่เป็นหนึ่งขรานิพนธ์ทั้งสองตัวในนวนิยายทั้งสองเรื่อง แท้จริงแล้ว

วิมล ไทรนิมนวล ก็เลียนแบบมาจากชีวิตจริงของ แม่ของเขาเอง ดังที่ วิมล ไทรนิมนวล ได้
ให้สัมภาษณ์ถึงการสร้างตัวละครทั้งสองตัวนี้กับกองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER เอาไว้ว่า

ใช่...แม่ผม แม่ผมนี่จะเป็นตัวแม่ในทุกเรื่อง "คนจน" ก็เป็นหลากหลาย มากบุคลิก
ประสาธก็อยู่ในคนจน บุคลิกแบบลุ่มหลงมกมาย ความเชื่อเรื่องบุญสวรรค์เขาก็ไปอยู่ในเรื่อง
"กู"

(สมเกียรติ คู่ทวีกุล. 2536 : 43)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ยังให้สัมภาษณ์ถึงที่มาของตัวละครที่เป็นแม่
 านนวนิยายของเขา โดยให้เหตุผลในบทสัมภาษณ์นิตยสารแพรวสุดสัปดาห์ตอนหนึ่งว่า

แม่ผมนี้ชีวิตมีสีสันมาก แกเป็นคนรอบอ้อมอารี มีเมตตา เกรงอกเกรงใจคนเป็นที่หนึ่งเสีย
 อย่างเดียวคือ งามายมาก มีอยู่วันหนึ่งผมจำได้ แกบอกเออ...เมื่อคืนแม่ฝันว่ามีคนเอา
 พระมาให้ เช้าวันนั้นหุงข้าวยังไม่ทันเสร็จ มีคนอุ้มพระพุทธรูป หน้าตัก 6 นิ้ว มาบอกให้
 เช่า 500 บาท แม่ต่อเหลือสามร้อยกว่าบาท เขาให้แกเช่าไว้ ดีใจ เพราะตรงกับความ
 ฝัน พอตอนเที่ยงหอบมาอีกแล้ว ที่นี้้องค์ใหญ่ขึ้นอีก (หัวเราะ) วันนั้นหอบมา 3 เพียวทั้ง
 บ้านมีเงินอยู่พันกว่าบาท แม่เอาไปเช่าหมดเลย แกเชื่อจริง ๆ

คือนับถือศาสนาพุทธนะครับ แต่ไม่เคยเข้าถึงแก่น เอาแต่แถบเปลือก ๆ แต่ถ้ามองแม่
 ในฐานะเป็นตัวละครในโลกนี้ แกเป็นคนน่ารัก มีสีสันมาก เพราะฉะนั้นแม่ผมจะเป็นตัว
 ละคร คือ แม่ของยี่สุ่น ทั้งในเรื่อง "งู" เป็นยายเมี้ยนในเรื่อง "คนทรงเจ้า" และเป็น
 ตัวละครได้อีกหลายเรื่อง ผมว่าเป็นได้หมด ไม่เหมือนพ่อผม แกไม่ค่อยมีสีสันชีวิตพ่อมีมัน
 อยู่ตอนเดียวคือแกออกจะค่อนข้างหมั่นไส้แม่ที่แม่บ้าทำบุญทำทานอะไรมากมาย อยู่บ้านนอก
 ก็นิมนต์พระมาฉันเพลที่บ้านแทบทุกวัน ทำกับข้าวดี ๆ ถวาย ขนาดมีโซ่อยู่พองเดียวยังทอด
 ใส่นาตร หลานกินข้าวคลุกน้ำปลา มันเกินเหตุไปหน่อย พ่อคงรำคาญ ก็ว่าอยู่เรื่อยเรื่อง
 พระเรื่องเจ้า แม่ก็แข่ง มึงไม่ทำบุญทำทาน ชาตินี้ตายไปก็ตกนรก ชาตินี้หน้าไม่มีกิน คือ
 เวลาเขาโมโหก็ใช้คำว่ากู ๆ มึง ๆ กันนะครับ พ่อโกรธอะไรไม่รู้ วันหนึ่งเขาพูดเลยกู
 ตายไปไม่ต้องเอาพระมาสวดนะ เสร็จแล้วพ่อพูดตาย แม่ก็เอาพระมาสวด แล้วแม่ก็พูดเก
 ากับพ่อ บอก...เห็นมัย มึงไม่นับถือพระนับถือเจ้า ประกาศมาตอนกูตายไม่ต้องเอาพระมา
 สวด เสร็จแล้วหันพระมัย กูก็ต้องเอามาสวด (หัวเราะ) ผมนึกแล้วซาเหมือนกัน

(กัลย์. 2536 : 119)

3. ครูหนุ่มผู้ทุ่มเทช่วยเหลือนักเรียนทุกวิถีทาง ในเรื่องสั้นเรื่อง ที่ชีวิตมีให้

ตัวละครตัวนี้ ก็คือ ชีวิตจริงในช่วงหนึ่งของ วิมล ไทรนิมนวล เองที่ครั้ง
 หนึ่งเขาเคยไปรับราชการเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนประถมที่บ้านพระพิมล อำเภอบางเลน จังหวัด

นครปฐม ดังที่ วิมล ไทรนิมนวล ได้เขียนบันทึกเอาไว้ในตอนท้ายของการเขียนเรื่องสั้นเรื่องนี้เอาไว้ว่า

เมื่อผมย้ายมาสอนที่อำเภอบางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผมได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมวิชาชีพบางคนซึ่งเป็นคนหนุ่ม มีความตั้งใจดีที่จะทำอะไรสักอย่างเพื่อเด็ก ๆ แต่มันก็จบลงอย่างน่าเศร้า ข้าต่อมาไม่นานผมได้รับการบอกเล่าว่า ครูหนุ่มคนนั้นบอกว่า "ครูคนนั้นมันบ้า ๆ" ครูคนนั้นก็คือผม ส่วนครูหนุ่มที่ไม่บ้านั้นก็พ้นสองชั้นไปเรื่อย ๆ ด้วยการทำงานเหมือนกับว่าเสียสละเพื่อเด็ก แต่ที่แท้กลับเอาเด็กเป็นเครื่องมือเพื่อความดีความชอบของตัวเอง ต่อมา เขาเรียนต่อปริญญาโท และจบออกมาเป็นใหญ่เป็นโตอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขณะที่ผมลาออกเพราะทนต่อความหน้าไหว้หลังหลอกของคนในวงการศึกษาไม่ไหว (ผมพูดอย่างนี้ มิใช่หมายความว่าผมเป็นคนดีวิเศษ ตรงกันข้าม ผมไม่มีคุณสมบัติ ไม่มีคุณสมบัติ และไม่มีความสามารถพอที่จะเป็น "ข้าราชการครู" ได้ต่างหาก)

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 58)

4. ชายหนุ่มนักเขียนในเรื่องสั้นเรื่อง ผู้ตามหาความสุข และผู้พ่ายแพ้

ตัวละครทั้งสองตัวนี้เป็นตัวละครที่เลียนแบบมาจากชีวิตจริงของ

วิมล ไทรนิมนวลเอง ในชีวิตจริงที่เขาก้าวเข้ามาเป็นนักเขียนแล้วมีความพยายามและความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์วรรณกรรมดี ๆ ำให้กับผู้คนในสังคมได้อ่าน รดยเปิดสำนักพิมพ์ส่วนตัว และจัดพิมพ์หนังสือดี ๆ และเขียนเรื่องดี ๆ มีคุณค่า และสาระให้แก่ผู้อ่าน แต่เนื่องจากผู้คนไม่ต้อนรับและมีความปรารถนาจะอ่านเรื่องราวเช่นนี้ เขาจึงเปลี่ยนความตั้งใจหันมาเขียนเรื่องต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้คนในสังคม และเป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้น ำให้เขาต้องเขียนเรื่องที่จะทำให้เลี้ยงตัวอยู่รอด ซึ่งในเรื่องนี้ วิมล ไทรนิมนวล ำได้ให้สัมภาษณ์ถึงชีวิตการเป็นนักเขียนและเจ้าของสำนักพิมพ์ของเขาที่กองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER เอาไว้ว่า

แล้วผมไปกู้เงินสหกรณ์มาสามหมื่นกว่าบาท เพื่อจะพิมพ์หนังสือคิดว่าช่างแม่งมัน อะไรอย่างนี้ ขอบอยากท้าวไหนด ๆ เราก็ชอบเขียนหนังสืออยู่แล้ว ำใช้ชื่อสำนักพิมพ์ท่านตะวันเล่มแรกคือ "ปาป้าเฮมิงเวย์" จากนั้นก็พิมพ์รวมบทกวีของอาจารย์วิรุณ และก็เข้าไปหา กรณ์

โกลราศ เขากำลังหาหนุ่มสาวอยู่ที่มาบุญครอง ซึ่งเป็นตึกสองชั้น ผมเขียนเรื่องสั้นไปส่ง
 ตอนหลังแกย้ายมาอยู่เมโทร มันก็ยิ่งใกล้ประสานมิตร ก็เลยไปมาหาสู่ ขอคำปรึกษา พี่กรรม
 บอกว่า เอาเรื่อง "บันทึกกลับลานนา" ไปพิมพ์สิ มันเป็นเรื่องฮิรตติค ผมก็เอามาพิมพ์

ทุกเล่มผมพิมพ์สามพันหมดเลย "ปาป้าเฮมิงเวย์" ขายได้แปดร้อยกว่าเล่ม อาณาจักร
 ใหม่ของอาจารย์วิรุณ ก็ขายได้แปดร้อยกว่าเล่ม แล้วก็ "ออสการ์ ไวลด์" ขายได้ประมาณ
 พันกว่าเล่ม "บันทึกกลับลานนา" นั้นดีหน่อยขายได้สองพันสี่สองพันห้า เรื่องเป๊ป มันจริง ๆ
 นะ หนังสือที่มีสติปัญญามันขายไม่ค่อยได้ ตอนนั้นก็จับทางได้ ก็เลยมาทำหนังสือแนวนี้อิงกับ
 หนุ่มสาวไปเรื่อย ตอนนั้นไม่ค่อยมี ทามาเท่าไรก็ขายหมด เน้นไปทางเรื่องเช็กส์ เรื่อง
 กามารมณ์ เรื่องเป๊ป ๆ หน่อย ขายได้หมด เรื่องที่มันไม่ต้องรออะไรหนักหนา มีศิลปะบ้าง
 มีอิโรติกเยอะ แต่ใจไม่รัก ผมพลาดโอกาสรวยมาหนึ่งครั้งช่วงนั้นทั้งที่พิมพ์มาแล้ว เราฐานะ
 รู้ตลาด ไปพิมพ์อะไรต่ออะไรก็ไม่รู้ ไปเสี่ยงกับพระยะ พนาสุวรรณ เรื่องเจ้าฟ้า

(สมเกียรติ คุทวิกุล. 2536 : 38)

ข. ~~ตัวละครที่จินตนาการขึ้น~~

วิมล ไทรนิมโนล มีทัศนะอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่อง ศาสนา ความเชื่อในเรื่อง
 อำนาจเหนือธรรมชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยถูกต้องเหมาะสมนัก ในเรื่องศาสนา
 นั้น วิมล ไทรนิมโนล มีทัศนะอย่างชัดเจนว่า บรรดาผู้คนที่ยึดถือศาสนาพุทธยังคงเข้าไปไม่ถึงแก่น
 แท้ของศาสนา มีหนังสือยังหลงงมงายติดยึดในเรื่องวัตถุมากกว่าการปฏิบัติตามคำสอนขององค์พระ
 ศาสดา ดังนั้นในนวนิยายเรื่อง วิมล ไทรนิมโนล จึงสร้าง "ยี่สุ่น" ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวละครที่
 เป็นตัวแทนความคิดของเขา จนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิจารณ์ว่า คำพูดของยี่สุ่นในเรื่อง
 "งู" ส่วนใหญ่เหมือนกับตัววิมลพูด ซึ่ง วิมล ไทรนิมโนล เองก็ยอมรับและยืนยันอย่างชัดเจนเอา
 ไว้ว่า

มันเป็นทัศนะของเราที่ผ่านไประหว่างตัวละคร แต่วิธีการทำวรรณกรรมจะต้องเจาะคำพูด
 ความคิดให้ค่อนข้างกลืน ๆ ไปเป็นตัวชาวบ้าน เป็นบุคลิกตัวละครไม่ว่าเขาจะพูดเรา
 ไปยึดปากตัวละคร

(สมเกียรติ คุทวิกุล. 2536 : 47)

นอกจากนี้ วิมล ก็ยังยืนยันอีกประการคือ ยี่สุ่น ถ้าเป็นปัญญาชนที่ฉลาดทันคนอื่นอีกต่อไป

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมนวล ก็ยังยืนยันถึงความคิดของยี่สิบว่าเป็นปัญญาชนที่มีความขัดแย้งอีกด้วย

ส่วนในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับการทรงเจ้านั้น วิมล ไทรนิมนวล มีทัศนะเกี่ยวกับเรื่อง "การทรงเจ้า" ว่าเป็นเรื่องหลอกลวง แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว ดังนั้น วิมล ไทรนิมนวล จึงได้สร้างตัวละคร "เมฆ" ขึ้นมาเพื่อพยายามจะกระชากหน้ากากของเจ้าพ่อขามให้ชาวบ้านทุกคนในเรื่องให้ได้รับรู้ว่า เจ้าพ่อขามเป็นสิ่งหลอกลวงที่ถูกอุปโลกน์ขึ้นมาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งตรงกับทัศนะของ วิมล ไทรนิมนวล ที่มีต่อการเขียนนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า" เอาไว้ดังที่ได้ให้สัมภาษณ์กับกองบรรณาธิการ นิตยสาร WRITER ตอนหนึ่งว่า

ผมอยากเขียนตรงนี้คือ "ขาม" นั้นเข้าข่ายหลอกลวงชาวบ้าน และถ้าเขียนนิยาย "คนทรงเจ้า" ผมมีประเด็นมากกว่านั้น คืออยากจะอธิบายด้วยว่าจริง ๆ แล้ว คนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างนี้ มีความรู้สึก อยากให้รู้ว่าคนคืออะไร

ส่วนเรื่องการวางพล็อตนี้ผมคิดมากเลย หนึ่งเป็นงานที่สะท้อนสภาพสังคมชนบท สองเป็นงานที่พยายามจะสะท้อนสภาพการเมืองด้วย คือถ้าเราอ่านแบบชาวบ้าน ให้อ่าน "เจ้า" นี้อาจจะจริงหรือไม่จริงก็ไม่รู้แน่ มันก็หลอกลอกกันไปเรื่อยกัน ส่วนถ้าอ่านอีกระดับคือเป็นสัญลักษณ์ทางการเมือง มีการพูดถึงอ้างถึงสถาบันอะไรกัน มีลักษณะแบบนั้น แต่ในอีกระดับหนึ่งคือ ต้องการอธิบายว่าคนแต่ละคนคิดอย่างนี้ แต่ละคนเป็นอย่างไร ให้อ่านนี้เมื่อก่อนไม่เคยเชื่อเรื่องเจ้า พอมันได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเจ้า มันก็เลยเป็นเจ้าไปเอง ถ้ามองว่าในใจผมจริง ๆ ให้อ่านที่มีวิญญูณ มีร่างทรงมาสถิตในร่างกายอยู่จริงหรือเปล่า ในความตั้งใจของผมไม่มี และผมก็จะไม่บอกงานงาน แต่ในสังคมไทยเป็นสังคมที่คลุมเครือ เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์จำลองสังคมไทย สังคมไทยคลุมเครือ ทุกวันนี้เราไม่รู้อะไรจริงอะไรไม่จริง เราไม่รู้หรอก ใครทำอะไรไว้มากมายกายกอง เราไม่รู้ ตัดสินใจขาดไม่ได้เลย ให้อ่าน "ขาม" ก็เช่นกัน ไม่มีใครบอกได้ว่ามันมีเจ้าจริงหรือไม่ เจ้าประทับทรงจริงหรือเปล่า นี่ประเด็นหนึ่ง แต่จริง ๆ ก็อยากจะบอกว่าให้อ่าน "ขาม" มันเป็นแค่ตัวอย่างแค่นั้นเอง เมื่อก่อนมันไม่เคยคิดนะเรื่องเจ้า แอนตี้ พอได้รับข้อมูล มีความรู้สึกนึกคิดเรื่องเจ้าก็เลยเป็นยาวเลย

ส่วนการสร้างตัวละคร "นาครี" ในนวนิยายเรื่อง ผู้ชั่วคว่ำ และ "เกดหรือพระเกด" ในนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ วิมล ไทรนิมโนล สร้างให้ตัวละครทั้งสองเป็นตัวละครที่เข้าใจโลก เข้าใจถึงความเป็นไปของชีวิตอย่างถ่องแท้ ทั้งในเรื่องของความเข้าใจ ความสงบสุขของชีวิตอย่างแท้จริง และแนวทางในการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น ซึ่ง วิมล ไทรนิมโนล ได้แสดงทัศนะในเรื่องดังกล่าวเอาไว้อย่างชัดเจนในการให้สัมภาษณ์กับนิตยสารแพรว สุดสัปดาห์ไว้ว่า

ผมว่าแน่นอนครับ... เราต้องทบทวนหาकिन แต่เราไม่ต้องตะบี้ตะบันสอนให้เขาต้องเป็นเลิศทุกอย่าง ต้องทบทวนหาकिनให้ร้ายรวมมากที่สุดหรอก เพราะถ้าเรายังแสวงหาความรู้รวมมากเท่าไร มันก็ไปทำลายทรัพยากรของโลกมากขึ้นเท่านั้น ใช้อะไรความมั่งคั่งมันมาจากทรัพยากรทั้งนั้นละครับ เราเอาทรัพยากรมาตีราคา ซึ่งราคา คืออะไร คือตัวเลขที่สมมติขึ้น เราได้ตัวเลขสมมติอยู่ในธนาคารคนละร้อยล้านพันล้าน แต่ทรัพยากรถูกทำลายไปเท่าไร

ถ้าผมเป็นคนออกหลักสูตรได้เอง ภาพที่อยู่ในใจคืออยากเห็นการศึกษาที่สอนให้คนมีน้ำจิตน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน เน้นเรื่องความเป็นคนมีคุณธรรม ซึ่งอาจจะเป็นนักมนุษยนิยมไปหน่อย แต่ผมต้องการตรงนี้ การศึกษาที่แท้จริงควรสอนให้เรารู้จักชีวิตตัวเอง ให้คนรู้จักพอ ให้รู้จักรักธรรมชาติ และให้รู้ตัวว่าตัวเองไม่ใช่ศูนย์กลางของโลกหากเป็นเพียงเหาตัวหนึ่งของโลกเท่านั้น

ทำไมเราไม่เอาเวลาเหล่านั้นมาพิจารณาชีวิตภายในของเรา และหาความสงบสุขให้ตัวเอง นี่อาจจะพูดออกไปทางพุทธหน่อย แต่พุทธศาสนาพูดถึงสิ่งเหล่านี้ได้จริงแท้ ผมอาจจะได้รับอิทธิพลมาจากตรงนี้มาก เพราะฉะนั้นเมื่อก่อนเวลาที่สอนหนังสือเด็ก ผมจะสอนนอกเนื้อหาเป็นประจำ แล้วพูดเรื่องชีวิต เรื่องอะไรต่อมิอะไรที่เขาเข้าใจได้หรือ บางทีผมก็พาเด็กไปตกปลาเล่นน้ำ วันดีคืนดีก็พาไปบางแสน ไปเลือนอนดูเดือนดูดาว ผมออกจะเพี้ยน ๆ อย่างนั้น แต่ผมรู้ตัวว่าสิ่งที่กำลังทำนั้นคืออะไร ผมคิดว่าลูกศิษย์ผมจบออกมาแล้วเป็นคนมีคุณภาพ เพราะฉะนั้นกับเด็ก ๆ ผมไม่มีปัญหา แต่ผมมีปัญหากับพวกผู้บริหารซึ่งก็มีครูบางคนที่มีความคิดคล้ายผม แต่เป็นเพียงส่วนน้อย เหมือนเอาไม้ซีกไปขัดไม้ซุงมันสู้ไม่ได้หรอก

แม้เขาจะไม่เชื่อในระบบการศึกษาไทยว่าจะสอนให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ แต่เขาก็จำเป็นต้องปล่อยให้ลูกชายสองคนเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่เหมือนเช่นเด็กทั่วไป โดยที่ไม่เคยถ่ายทอดความคิดเห็นขัดแย้งของตัวเองให้ลูกได้รับรู้ นั่นเพราะว่า ผมไม่อยากให้เขารู้สึกขัดแย้งเหมือนผม ผมนี่เป็นคนขัดแย้งมาก แม้กระทั่งเรื่องทามาหากิน อย่างต้นฉบับเรื่องนี้เป็นละครทีวี ผมต้องวิ่งไปติดต่อสารพัด เพื่อจะขอลิขสิทธิ์เขามาพิมพ์ ซึ่งขณะที่ผมวิ่ง ผมจะคิดว่ากูวิ่งมาทำไมวะเนี่ย งานก็ไม่ได้ดีอะไรนักหนา ทำไมต้องมาเหนื่อยยากอย่างนั้นเนี่ย...มันเริ่มขัดแย้งแล้ว คือขณะที่เราอยากจะทำเรื่อง แต่อีกส่วนหนึ่งมันก็ดึงตัวเราเองไว้ไม่ให้วิ่งเต็มที่ อะไรแบบนั้น ใช้อธิบายอยู่อย่างสงบ ๆ เข้าใจมันนั่งกินกาแฟ ดูต้นไม้ สายลม แสงแดด มันทำไมไม่ได้ เพราะไม่มีอะไรกิน ทีนี้ ถ้าจะให้ไปทามาหากินแบบต้องเหนื่อยยากมากเกินไป เราก็ไม่ชอบ จริง ๆ นะ พูดแล้วเหมือนคนขี้เกียจ แต่ในความเป็นคนขี้เกียจนั้น ผมรู้ว่าตัวเองเป็นคนขี้เกียจที่ถูกต้อง เพราะว่าไม่รู้จะเอาชีวิตไปแก่งแย่งชิงดีกับเขาทำไม ไม่เห็นได้อะไรมาเลย ได้แต่ตัวเลข มันก็เนี่ย...ขัดแย้งอยู่อย่างนี้

ฉะนั้น พอไปถึงลูก ผมปล่อยเลยครับ ไม่พูด เพราะถ้าผมไปสอนเขาตอนนี้ เขาไม่รู้จะเชื่อใคร จะยิ่งสับสน และแน่นอนว่าพลังของผมสู้ครูบาอาจารย์ทั้งโรงเรียนไม่ได้หรอก ต้องปล่อยไปตามนั้น ดีแล้วละครับ เขาจะได้ไม่ต้องรู้สึกขัดแย้ง แล้วผมพยายามไม่เอาตัวตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับลูก แต่จะคอยเฝ้าดู คอยแนะนำเท่านั้น และให้เขาเติบโตไปตามวิถีทางของเขาเอง เหมือนกับปลูกต้นไม้ ผมปลูกแล้วไม่ไปตกแต่งอะไรมัน ก็คอยดูแลแล้วกันว่าแมลงจะมาทำอะไรมากหรือเปล่า ถ้าไม่มาก ผมก็ปล่อย เพราะการที่เราไปทะนุถนอมมาก เขาจะไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่เข้มแข็ง

(กัลย์. 2536 : 117 - 118)

2.2 ตัวละครที่มีพฤติกรรมเชิงลบ

วิมล ไทรนิ่มนวล จะสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรม ความนึกคิดในด้านร้าย เป็นตัวละครที่จะดำเนินชีวิตไปอย่างมีแผนการชั่วร้าย นอจลคดโกง เบียดเบียนเอาเปรียบผู้ที่ด้อยโอกาส และมีอำนาจน้อยกว่าตนเอง ตัวละครเหล่านี้จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงอยู่ในสังคม และบางครั้งกลับได้รับการยกย่อง ยอมรับนับถือจากผู้คนเป็นอย่างดี พฤติกรรมเลวร้ายที่

กระทำจนได้รับผลตอบแทนในด้านบวกอย่างท่วมท้น ตัวละครในวรรณกรรมของวิมล ไทรนิมนวล ที่มีพฤติกรรมในเชิงลบอย่างโดดเด่น มีดังต่อไปนี้

2.2.1 หลวงพ่อเนียน ในนวนิยายเรื่อง ๙

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาอย่างสวยงาม น่าเคารพศรัทธาในสายตาของชาวบ้านโรคพระนางในเรื่อง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นตัวละครที่มีความชั่วร้าย นอกลนคดโกง ดังที่ วิมล ไทรนิมนวล ได้สร้างสัญลักษณ์เปรียบเทียบเอาไว้ว่าเหมาะสมว่า "เป็นงูเหลือมที่เชื่องช้าแต่กลืนทุกอย่างทุกอย่างไปจากชีวิตของคน" (วิมล ไทรนิมนวล, 2532 : 232) หลวงพ่อเนียนได้ใช้ศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อศาสนาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์อย่างแนบเนียน ครอบงำการใช้สวรรค์ และบุญกุศลมาหลอกลวงกับชาวบ้านวัดโรคพระนาง ใช้เล่ห์เหลี่ยมนอกลนคดโกง และสามารถมาได้แม้กระทั่งพระในวัดด้วยกัน เมื่อพระรูปนั้นรู้ความลับในเรื่องส่วนตัวว่าตนเป็นพระที่มีพฤติกรรมรักรวมเพศกับพระในวัดด้วยกัน และยังวางแผนใช้ศพของพระองค์นั้นเป็นเครื่องมือหาเงิน และยังสร้างสถานการณ์ปาฏิหาริย์พระประธานกินคนเพื่อหลอกลวงชาวบ้านให้หลงเชื่อเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัว และเป็นการสร้างเสริมบารมีให้ตนเองมากยิ่งขึ้น

2.2.2 เจ้าพ่อขาม ในนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้มีพฤติกรรมขัดแย้งในตัวเองระหว่างตอนต้นเรื่องกับตอนกลางเรื่องจนถึงจบเรื่อง นั่นคือ ในตอนต้นเรื่องพฤติกรรมของขามดูเหมือนจะถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นคนบริสุทธิ์ เพราะขามจะปฏิเสธความเชื่อในเรื่องของเจ้าพ่อมาตลอด ขามต่อต้านความเชื่อเรื่องพระไตรศักดิ์สิทธิ์โดยพยายามจะโค่นล้มไทรดังกล่าวในโรคที่ดินของเขา เพราะเขาจะได้เป็นเจ้าของที่ดินนั้น แต่แล้วก็มีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นกับลูกของเขาจนทำให้ขามต้องยอมโอนอ่อนผ่อนตาม เลิกความคิดลบถ้างเจ้าพ่อไทร และยอมเป็นร่างประทับทรงของเจ้าพ่อไทร ตั้งแต่นั้นมาขามก็ตระหนักแก่ตนเองว่า เมื่อเขาได้กลายเป็นคนทรงเจ้า ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของเขาก็กลับดีขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดเขาก็เริ่มใช้การเป็นคนทรงเจ้านอกลนคดโกงแสวงหาผลประโยชน์ และอำนาจใส่ตัวโดยเขารู้ตัวอยู่ตลอดเวลา แท้จริงแล้วไม่มีเจ้าองค์ใดมาประทับทรงในตัวเขาแต่อย่างใด แต่เขาก็รู้สึกเอิบอิ่มพอใจในความเป็นคนทรงเจ้าเป็นอย่างยิ่ง

2.2.3 พระจันทร์ ในนวนิยายเรื่อง โรคพระนาง

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อต้องการจะชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมของคนที่ชอบเอาไรต์เอาเปรียบ ชูตริตคนจนหรือเข้าทวนองทวนาบนหลังคน แต่หนักหน่วงกว่าธรรมดาเพราะตัวละครตัวนี้มีสถานภาพเป็นพระภิกษุ หาผลประโยชน์กับคนจน โดยนำเงินที่คนบริจาคหรือช่วยกันทำบุญให้วัดมาออกเงินกู้ให้กับคนเดือดร้อน โดยคิดดอกเบี้ยร้อยละสิบบาทต่อเดือน อีกทั้งยังมีการให้ทุกคนที่มากู้เงินทำสัญญานิติกรรมไว้เป็นหลักฐานอย่างรัดกุม และมีการหักดอกเบี้ยล่วงหน้า แต่ก็แอบอ้างว่าเป็นความเมตตาจากทางวัดที่ช่วยเหลือคนทุกข์ยาก และดอกเบี้ยที่ได้มาก็เอาไว้บำรุงวัด และเป็นค่าป่วยการในการไปจัดการธุระในเรือนี่ด้วย และที่สำคัญ ก็คือพระจันทร์ก็คิดโกงชาวบ้านคนหนึ่งที่มากู้เงินอย่างแยบยลอย่างที่ถูกโกงแม้จะรู้ตัวแต่ก็ไม่กล้าบิพากคัดค้านแต่อย่างใด เนื่องจากพระจันทร์ใช้เรื่องบาปกรรมมาเป็นเครื่องมือป้องกันเอาไว้แล้วเป็นอย่างดี

2.2.4 ผู้ใหญ่ทองมา ในนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็นผู้ที่มีความเชื่อในเรื่องการทรงเจ้า และอำนาจเหนือธรรมชาติของพระไตรศักดิ์สิทธิ์ แต่เป็นความเชื่อที่จะต่างกับชาวบ้านทั่ว ๆ ไป เพราะผู้ใหญ่ทองมาจะให้ความเชื่อในเรื่องนี้ของชาวบ้านกลายมาเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว เขาพยายามทุกวิถีทางที่จะปกป้องความเป็นเจ้าพ่อของขาม คอยดูแลความเป็นอยู่ให้ขามได้มีความสุขสบาย เพื่อขามจะได้เป็นคนทรงเจ้าที่มีคนเลื่อมใสศรัทธามาก ๆ เพราะนั่นหมายถึงผลประโยชน์จากการจำหน่ายข้าวของเครื่องใช้ประกอบพิธีกรรมที่เขาจะเป็นผู้จัดการแต่เพียงผู้เดียว และที่สำคัญคือ ผู้ใหญ่ทองมายังยืมมือคนไม่สมประกอบ ซึ่งน่าจะเป็นลูกติดของเขาเองสังหารคนที่จะมาเปิดเผย และล้มล้างเจ้าพ่อขามโดยโยนความผิดไปให้อย่างไม่ละอายใจแต่อย่างใด

2.2.5 แก้ว หรือ พระแก้ว ในนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ให้เป็น "พระเอก" ของเรื่องก็จริงอยู่ แต่แก้วก็เป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในหลาย ๆ เรื่อง และค่อนข้างจะขาดความคิดและพัฒนาการให้สมวัย เมื่อเทียบกับน้องชายผู้อย่อนวัยกว่าตน แม้ว่าในตอนแรกแก้วจะเป็นผู้เสียสละสาวคนรักให้กับพี่ชายต่างมารดา แต่ก็ไม่มีการแสดงออกต่อไปอย่างชัดเจนในเรื่องนี้ แก้วเป็นตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นผู้มีความลุ่มหลงในเรื่อง รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสอันเป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้เกิดความทุกข์ วิมล ไทรนิมนวล ได้ให้ตัวละครตัวนี้บวชเป็นพระ แล้วกระทำ

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างร้ายแรง นั่นคือ การลักลอบได้เสียกับสาวคนรักทั้ง ๆ ยังอยู่ในเพศบรรพชิต และกระทำพฤติกรรมเช่นนี้ซ้ำ ๆ โดยไม่มีมีความรู้สึกผิดแต่อย่างใด และไม่สนใจแม้กระทั่งความรู้สึกของแม่ของตนเอง จากนั้นก็บุกจุดสาวคนรักในวันที่ต้องถูกบังคับให้แต่งงานกับปลัดหนุ่ม ทั้งสองหนีไปอยู่ด้วยกัน แต่แล้วแก๊วก็เกิดเคลือบแคลงสงสัยเมื่อรู้ว่าสาวคนรักได้ตั้งครรภ์และแก๊วก็ยังมีความคิดลุ่มหลง และติดยึดกับความรักจนไม่อาจหักห้ามใจได้ แม้ว่าเวลาจะผ่านไปแล้ว เกือบยี่สิบปีก็ตาม แก๊วก็ยังมัวใจเอาชนะใจตัวเองได้ ยังคงจมอยู่ในกองทุกข์ ในขณะที่น้องชายของเขาสามารถบรรลุถึงสัจธรรมอย่างลึกซึ้ง

2.2.6 พลโทพิชิต ในนวนิยายเรื่อง ผู้ไขว่คว้า

วิมล ไทรนิมิตพล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อให้เป็นตัวแทนของพ่อแม่หรือผู้นำครอบครัวแบบเผด็จการ พลโทพิชิตจะเป็นผู้วางแผนชีวิตทุกคนในครอบครัว โดยวาดฝันเอาไว้อย่างงดงามสวยหรู เพื่อให้ทุกคนมีชีวิตที่สุขสบายเต็มไปด้วยเกียรติยศชื่อเสียง มีหน้ามีตาในสังคม ดังนั้นพลโทพิชิตจึงเป็นคนแข็งแกร่งราวคอยบงการชีวิตลูกเมียให้เป็นไปตามใจเขา บรรณาด้วยความเชื่อมั่นว่าเป็นความหวังดีต่อทุกคนที่เขาให้ ดังนั้นลูกทุกคนจึงถูกกำหนดตารางชีวิตและทิศทางที่เขาสร้างไว้เป็นอย่างดี แต่แล้วเขาก็ต้องพบกับความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เมื่อพบว่าลูกสาวคนโตและลูกชายคนเล็กไม่อาจจะกระทำตามใจบรรณาที่เขาวางแผนไว้ได้ เด็กทั้งสองได้รับความกดดัน และบีบคั้นจากผู้เป็นพ่อจนต้องหนีออกจากบ้านไปแสวงหาวิถีทางที่ตนต้องการ แม้เขาจะตามไปอาละวาดลูกชายคนเล็กอย่างรุนแรงแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ถึงกระนั้นลูกชายคนกลางที่เป็นลูกคนเดียวที่เป็นความภูมิใจของเขาเป็นอย่างยิ่งก็ตาม ก็ต้องใช้ชีวิตของตนเองแลกเกียรติยศต่าง ๆ มาให้เขา และเขาก็ไม่มีความอาลัย หรือเสียใจในการจากไปของลูกคนนี้แต่อย่างใด

2.2.7 ปลัดอารยะ ในนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ

วิมล ไทรนิมิตพล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็น ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกในเรื่องแบบรักสามเส้า ตลอดเวลาเขาก็รู้อยู่เต็มอกว่าหญิงสาวที่เขาหมายปองมีคนรักอยู่แล้ว แต่เขาก็ยังทำตัวเป็นคู่แข่งและใช้ความเป็นข้าราชการมีศรัทธาบรรดาศักดิ์เป็นสิ่งเพิ่มคุณค่าและเป็นตัวเปรียบเทียบกับที่ชัดเจน จนสามารถทำให้ผู้เป็นพ่อของฝ่ายหญิงพอใจและรับเมียมาทางตนเองทั้ง ๆ ที่ในตอนแรกก็ชื่นชอบ และเห็นด้วยกับชายคนรักเดิมของลูกสาวอยู่ก่อนแล้ว ในที่สุดปลัดอารยะก็ทำให้พ่อของฝ่ายหญิงยกลูกสาวให้ตนจนได้ แต่ในวันแต่งงานเขาต้อง

เสียหน้าเป็นอย่างมาก เพราะถูกคนรักเก่าของฝ่ายหญิงมาบุกจุดเอาตัวไป เขาโกรธแค้นเป็นอย่างยิ่ง และในตอนท้ายของเรื่อง เขาได้วางแผนอย่างแยบคายที่จะกำจัดชายคนรักเก่า นั้น ด้วยการดึงเอาตำรวจมาเป็นเครื่องมือ และจะทำให้การสังหารชายคนรักเก่า นั้นเป็นวิสามัญฆาตกรรม โดยขาดความละอายใจ

2.2.8 กำนันฤทธิ์ ในนวนิยายเรื่อง งู

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็นผู้มีบทบาทชั้นผู้นำของสังคมที่ใช้ความมีอำนาจ และยศฐาบรรดาศักดิ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือในการกอบริยศแสวงหาผลประโยชน์ทั้งในด้านตัดหากามารมณ์ ด้วยการแย่งชิงคนรักของผู้อื่นมาเป็นของตน ด้วยการวางแผนชั่วร้ายทำให้ชายคนนั้นต้องกลายเป็ นนักโทษฆ่าคนตาย จากนั้นก็ยังจะใช้ อำนาจ และวางแผนเอาน้องเมียมาเป็นของตน เนื่องจากเห็นว่าผู้เป็นแม่ยายคอยสนับสนุนอยู่ นอกจากนี้กำนันฤทธิ์ยังอาศัยความเป็นผู้นำ เลื่อมใสศรัทธาของเจ้าอาวาสในวัดประจำหมู่บ้านเป็นฐานอำนาจให้ตน เพื่อเป็นหนทางย่างก้าวไปสู่การเป็นผู้แทนราษฎร เขาทำทุกวิถีทางที่เจ้าอาวาสร้องขอในลักษณะยืมหมอย่นแมวหรือผลประโยชน์ต้องแลกด้วยผลประโยชน์กับเจ้าอาวาสด้วยหวังใจว่าจะใช้เจ้าอาวาสเป็นหัวคะแนนให้

2.2.9 สารวัตรใหญ่ ในนวนิยายเรื่อง โศกพระนาง

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาให้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ได้ชื่อว่าเป็น "ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์" แต่มีพฤติกรรมฉ้อฉล คดโกง อย่างไร้ความละอาย เพราะเขากล้าที่จะยกยอกเงินค่าศพของลูกคนจน ๆ ที่หาเช้ากินค่ำ ที่มีแต่ความยากไร้อยู่แล้วที่กำลังประสบเคราะห์กรรมจากการสูญเสียลูกสาวไป แม้ว่าพฤติกรรม และบทบาทของตัวละครตัวนี้จะมียุ่ไม่มากนัก แต่ก็มีความชัดเจนในด้านลบที่ผู้เขียนตั้งใจจะสร้างขึ้นมาโดยเฉพาะ

2.2.10 ครูใหญ่ ในเรื่องสั้น เรื่องที่ชีวิตมิให้

วิมล ไทรนิมนวล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของผู้บริหารชั้นสูงที่ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องใน เรื่องการพัฒนา ด้านการศึกษา แต่กลับมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาตัวอาคารสถานที่ซึ่งเป็นเปลือกนอก ครูใหญ่เห็นความสำคัญของการมีรั้วคอนกรีตรอบโรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่กลางทุ่งมากกว่าการพัฒนา ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความคิดเห็นของครูน้อยที่เสนอมา เพราะสิ่งที่ครูใหญ่ทำอยู่นั้นเป็นผลงานทางรูปธรรมที่มองเห็นชัดเจนกว่า

2.2.11 ตำรวจ ในเรื่องสั้นเรื่อง โจร

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครที่เป็นตำรวจชั้นผู้น้อยถึง 2 ตัว และนายตำรวจอีก 1 ตัว เพื่อให้เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยฉ้อฉล คดโกง ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว เป็นตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหน้าที่ที่พึงจะกระทำด้วยการยึดเยียดข้อหาให้กับผู้บริสุทธิ์ สร้างความเดือดร้อนและขมขื่นให้เขาแล้ว เพื่อจะได้หาทางทุจริตเอาเงินเพื่อใช้ในการปิดคดีที่พวกตนได้ร่วมกันยึดเยียดตั้งข้อหาขึ้นมา

2.2.12 หลวงตาเต๋ ในนวนิยายเรื่อง ภู

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อให้เป็นพระที่ฝึกฝนอยู่ในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติประเภทที่เรียกกันว่า เจริญงานวิชา หลวงตาเต๋จะคอยแต่ทำเครื่องรางของขลังต่าง ๆ ให้ชาวบ้านเข้าไปป้องกันตัวด้วยความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ว่ามีฤทธิ์ขลังต่าง ๆ และหลวงตาเต๋จะเลี้ยงงูเอาไว้ โดยมีกรรติพิษงูเก็บเอาไว้ด้วย พฤติกรรมของหลวงตาเต๋ในแต่ละวันก็จะมีแต่การกระทำที่ไม่ใช่กิจของสงฆ์ที่พึงจะกระทำ และยังใช้ชีวิตอาคมเหล่านี้กอบโกยเงินจากชาวบ้านนับว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวเช่นเดียวกัน และที่สำคัญหลวงตาเต๋ยังมีพฤติกรรมเบียดเบียนตัวเองจนกลายเป็นโรคกระเพาะอาหาร

ที่มาของการสร้างตัวละครที่มีพฤติกรรมในเชิงลบ

ตัวละครที่มีพฤติกรรมในด้านลบทั้งหมดของ วิมล ไทรนิมโนล ทั้งในนวนิยายและเรื่องสั้นนี้ ส่วนแต่มีที่มาจาก การสร้างตัวละครที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดทั้งหลายในแต่ละเรื่องดังนี้

ก. ตัวละครที่มีที่มาจากประสบการณ์ชีวิตของผู้เขียน

วิมล ไทรนิมโนล เป็นนักเขียนที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาอย่างโรยโรจน ตั้งแต่วัยเด็กเขาเป็นเด็กชนบทที่เคยพบสภาพความยากจนแห้งแล้ง และสภาพท้องทุ่งนาที่มีแต่น้ำท่วมสร้างความเสียหายให้แก่ชาวไร่ชาวนา เขาต้องพญักษ์กับชีวิตที่ถูกบีบคั้นด้วยภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง และเมื่อเขาและครอบครัวได้อพยพโยกย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร เขาก็ต้องมาเผชิญกับสภาพชีวิตปากกัดตีนถีบด้วยการอาศัยอยู่ในย่านสลัมคลองเตย หาเช้ากินค่ำ ชีวิตมีแต่ความเครียดเพราะต้องเป็นผู้นำ และหาเลี้ยงครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ และหลาน ๆ ที่พี่สาวมาทิ้งเอาไว้ให้เป็นภาระ วิมล ไทรนิมโนล เกิดความรู้สึกเหมือนถูกบีบคั้นจากสภาพดังกล่าวอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง แต่เขาก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยง เพื่อจะได้ไม่ต้องรับรู้ต่อสภาพดังกล่าวด้วยการหนีไปเรียนอยู่ที่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยไปอาศัยอยู่ที่หอพักกับเพื่อน ๆ จนจบการศึกษา ก็สอบบรรจุไปรับราชการครูที่โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และในช่วงนั้นก็เริ่มเขียนเรื่องสั้นไปด้วย จนเมื่อ วิมล ไทรนิมนวล ได้พบปัญหาในด้านการงานที่ทำให้เขารู้สึกอึดอัดใจ และตัดสินใจลาออกจากราชการมาทำสำนักพิมพ์เอง ในช่วงแรก ๆ ก็พบกับภาวะขาดทุนต้องเป็นหนี้สินมาโดยตลอด

จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ชีวิตของ วิมล ไทรนิมนวล ที่ค่อนข้างทุกข์ยากแค้นนี้เองทำให้เขารู้สึกซึ้งซดต่อสภาพสังคมรอบตัว รวมทั้งผู้คนที่เขาประสบพบเห็น และได้มีโอกาสนัดสัมภาษณ์นั้นเมื่อ วิมล ไทรนิมนวล เขียนเรื่องสั้น และนวนิยายจึงได้สะท้อนลักษณะของผู้คนที่เขาได้พบเห็นและเคยสัมผัสในด้านเลวร้ายลงในวรรณกรรมของตน กล่าวคือ

1. ประสบการณ์จากการงาน เมื่อวิมล ไทรนิมนวล รับราชการเป็นครูอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขาได้พยายามจะปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่นั่น แต่ครูใหญ่กลับไม่เห็นด้วยกับความคิด และโครงการที่เขาเสนอไป ซึ่งในเรื่องนี้ วิมล ไทรนิมนวล สะท้อนภาพของครูใหญ่ลงในเรื่องสั้น เรื่องที่ชีวิตมีให้ ดังที่วิมล ไทรนิมนวล เปิดเผยกับกองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER ตอนหนึ่งว่า

ในโรงเรียนหาเงินได้มาก่อนหนึ่งหมื่นสองหมื่น เราต้องการที่จะทำอะไรที่เกี่ยวกับเด็กโดยตรง แต่ผู้ใหญ่เขาไม่คิดอย่างนั้น เขาคิดจะสร้างกำแพงอยู่กลางทุ่ง สร้างรั้วสร้างอะไรทำนองนั้น ทำกระถางดอกไม้ ซึ่งมันก็ดีนะ สิ่งแวดล้อมมันก็ดูสวย ถ้ามันมีความจำเป็น แต่เรารู้สึกว่ามันไม่จำเป็นหรอกที่โรงเรียนกลางทุ่งจะมีรั้วคอนกรีต แล้วอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษาน่าจะปรับปรุง แต่ต้องเข้าใจว่าเราต้องการผลงาน เอาความดีความชอบ แล้วพวกข้าราชการระดับสูงเขาก็ดูกันเป็นทอด ๆ มาอย่างนี้ เขาไม่ดูหรอกว่าเด็กจะมีคุณภาพมากแค่ไหน จิตใจหรือสมองของเด็กจะได้รับการพัฒนาขนาดไหน เขาไม่สนใจ เขาดูแต่ว่าโรงเรียนมีกำแพงสวยไหม มีกระถางต้นไม้เยอะไหมอะไรแบบนี้ เราก็ค้านพอเราค้านเขาก็รู้สึกที่เราไปขัดขวาง ตอนนั้นเราเป็นเด็กอายุแค่ยี่สิบ มันก็เลยเกิดรู้สึกที่เราเป็นใครมาจากไหน เขาอยู่และทำมาตั้งหลายปี รู้ ๆ เราไปค้าน ผมก็บอกว่าผมเป็นประชาธิปไตยต้องการจะแสดงความคิดเห็น แต่แสดงไปแล้วก็ยังไม่พอใจ ออกมานอก

ห้องประชุมแล้วก็ยังไม่พอใจ ก็พาลไม่พูดไม่จา มันเป็นอย่างนี้ด้วย เลยทำให้เครียดขึ้นมา
อีก เรียบจบแล้วแทนที่จะสบาย ๆ เหมือนคนอื่น กลับเครียดหนัก

(สมเกียรติ คูทวีกุล. 2536 : 34)

2. ประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม

เมื่อ วิมล ไทรนันทน์ เขียนเรื่องสั้นเรื่องจริง ซึ่งกล่าวถึงตัวละครที่เป็น
ตำรวจ แต่มีพฤติกรรมฉ้อฉล ช่มชู้ ใช้อำนาจในการประพฤติดมิชอบ โดยพยายามยัดเยียดข้อหาให้
กับผู้บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นคนใกล้ชิดกับตัว วิมล ไทรนันทน์ จนต้องได้รับความเดือดร้อนอย่างหนักใน
การกระทำของตำรวจครั้งนี้ จนกระทั่ง วิมล ไทรนันทน์ เกิดแรงบันดาลใจที่ต้องเขียนเรื่องสั้น
เรื่องนี้ขึ้นมา ดังที่ตัวเองได้มีการเขียนบันทึกเอาไว้ตอนท้าย ดังนี้

ผมจำไม่ได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับไหนลงรูปถ่ายที่หน้าประตูรั้วบ้านของผู้มีอันจะ
กินหลังหนึ่ง ซึ่งมีป้ายติดขอร้องพวกรอชมรมของในบ้านว่า "โปรดอย่ารบกวนอีกเลย
โดนยกเค้ามามากหลายครั้งแล้ว" ความรู้สึกขณะนั้นผมซา ต่อมาเป็นขาขึ้น แต่ก็ไม่ได้คิดจะเขียน
อะไรจนกระทั่งคนใกล้ชิดกับผมถูกตำรวจจับ นัยว่า มีกัญชาในครอบครอง ขณะออกไปซื้อ
ยา "ทมิฬ" ที่ตลาดให้เมีย (ปริมาณของกัญชานั้นขนาดพอสูบได้สักสองครั้ง-และไม่ต้อง
สงสัยหรอกครับว่าเรื่องมันจะจบแบบแฮปปี้เอนด์ โดยไม่เสียเงินเป็นค่าปลงศพ) และต่อมาเขาโดนจับอีกครั้ง ข้อหาว่าร่วมฆ่าคน ขณะที่เขากำลังทำงานกับเมีย คราวนี้เขา
โดนซ้อมหนัก ตั้งแต่เตะต่อย จนกระทั่งถูกจับมัดกับเก้าอี้แล้ว โดนตบด้วยก้อนหินสองก้อน
เข้าอกหูครึ่งแล้วครึ่งเล่า เพื่อให้เขายอมรับสารภาพว่าร่วมฆ่าคน ผลของการไม่ยอมรับ
สารภาพ จึงถูกตำรวจ "สอบสวน" ตามความถนัด และตามหลักสูตรของกรมตำรวจแห่ง
ประเทศไหนก็ไม่รู้ พร้อมกับการติดต่อกันระหว่างตำรวจระดับเจ้านายกับพ่อแม่ของคนใกล้ชิด
ของผมเพื่อขอ "ความร่วมมือ" อย่าเข้าใจว่าความร่วมมือนั้นหมายถึงพยายามจะหา
หลักฐานข้อเท็จจริงนะครับ แต่หมายถึงขอเงินปิดคดี ความร่วมมือที่ขอนั้นคงสูงมาก จึง
ตกลงกันไม่ได้สักที เลยทำให้ตำรวจท่านยั่ว ไม่ให้เยี่ยม ไม่ให้ประกัน ราวกับเป็นคดี
อภิมหาสยองขวัญอุกฉกรรจ์นี้รันดร์กาล ทั้งที่เป็นเพียงแค่ "ข้อหา" เท่านั้น

ราคาแห่งความร่วมมือกับตำรวจนั้นยืดเยื้ออยู่หลายวัน พร้อมกับพยายามอย่างยิ่งยวดทั้งการต่อรองราคา และพยายามจะเข้าเยี่ยมของพ่อแม่ผู้ต้องหา จนในที่สุดด้วยเงื่อนไขระดับหนึ่ง ประกอบกับที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องมารู้ภายหลังว่าผู้ต้องหา กำลังจะตาย (เพราะถูกสอบสวน) จึงได้เข้าเยี่ยม ผลของการสอบสวนก็คือ ผู้ต้องหาอนพะงาบ ตัวเหลืองบอบช้ำสะบักสะบอมหนัก อาการสาหัส เจ้าหน้าที่ตำรวจยอมให้ผู้ต้องหาส่งโรงพยาบาล-ไม่เข้าใจดี แต่เพราะใจไม่ดีที่ผู้ต้องหา กำลังจะตาย และญาติของผู้ต้องหาประกาศสู่ตามตัวบทกฎหมาย หลังจากยอมให้ข่มขู่มาหลายวัน (และเกือบจะสายเกิน)

ผลการตรวจของแพทย์ปรากฏว่า ทั้งตัวไตใส่ฟองบอบช้ำระบบจันต้องแหวะ-ครับ แหวะจริง ๆ เพราะต้องผ่าตัดแต่ก่อนหนอก ควักเอาตัวไตใส่ฟองออกมาเรียงลำดับ จัดวรรคตอนกันใหม่ให้เข้าที่ ตอนที่เขาอาการดีขึ้นแล้ว ผมไปเยี่ยมเห็นเขายังขยับด้วยสายยางเส้นรัด

เรื่องยังไม่จบ-ทำท่าจะยาวกว่าเรื่องสั้นเรื่องนี้ของผม-ตำรวจวิ่งปล้นขอความร่วมมืออีก ผมว่าท่านผู้อ่าน-เดาผิดอีกแหละว่า ตำรวจวิ่งขอเงินปิดคดี ถูกครึ่งเดียวครับ ตำรวจวิ่งขอปิดคดีเหมือนกัน แบบว่าอย่าเอาเรื่องกับวิธีการสอบสวนของตำรวจเลย เพราะไม่เช่นนั้นเรื่องยาวแน่ ไม่ใช่อีกอีกแหละ แต่ "เตือน" ว่าหากไม่ยอมความกันเงียบ ๆ ละก็อาจมีใครสักคนในหมู่พวกผู้ต้องหาต้องมือนิ้วชนลูกปืนแน่

เป็นผมริ-เรื่องจะกล้าหือกับตำรวจไทยใจพระเป็นไม่มีเสียหอก มันยากกว่าฝ่าด่านสิบแปดคอร์หนต์ทองคำที่วัดเส้าหลินเสียอีก

(วิมล ไทรนิมนวล. 2534 : 127 - 128)

นอกจากนี้ในการเขียนนวนิยายเรื่อง ๙ การสร้างตัวละคร "หลวงตาเต๋" ขึ้นมานั้น วิมล ไทรนิมนวล ก็เปิดเผยถึงที่มาของตัวละครตัวนี้ว่าเป็นญาติกับแม่ของเขาเอง และมีพฤติกรรมต่าง ๆ ตรงกับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องนี้ ดังที่ วิมล ไทรนิมนวล ได้กล่าวถึงที่มาของการสร้างตัวละครตัวนี้เอาไว้กับกองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER ตอนหนึ่งว่า

หลวงพ่อดั้น แม่ผมบอกว่าแกอยู่บ้านนอก งูเจี้ยวมันก็เยอะ แล้วแม่ผมมีตะกรุดयेอะใส่
ผ้าไว้ พอโตประมาณสัก 7 - 8 ขวบ ผมก็หยิบมาดู หลวงพ่อต่าง ๆ พ่อผมก็เก็บตะกรุดนี้
คนในสังคมชนบทต้องมีไว้กันงูเจี้ยวต่าง ๆ

เราเห็นมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว ไข่ตะกรุดอันนี้ พ่อแม่ก็คุยว่า ตะกรุดหลวงพ่อดั้น
สรรพคุณมันดีอย่างนั้นอย่างนี้ บ้านอยู่ห่างกันแค่สองสามกิโล แม่ก็บอกว่าตะกรุดหลวงพ่อดั้น
แล้วบอกว่า เป็นญาติกัน เป็นลูกพี่แม่อะไรทำนองนั้น เป็นเกจิอาจารย์เลย แล้วหลวงพ่อดั้น
สร้างความขลังความเชื่อให้ตัวเอง คือ แกทำตะกรุดและก็เลี้ยงงูด้วย เพื่อโฆษณา
สินค้าให้มันน่าเชื่อถือ เอาจูมาเลี้ยงคือ งูเห่า งูอื่น ๆ ก็ไม่น่าเรียกร้องความสนใจเท่า
เท่าไร อู่มงูไปอาบน้ำแดดตอนเช้าที่ลานวัด ช่วงกลางวันก็ทอม ๆ ไปหางู ไปจับงูตามพงหญ้า
แกจับได้เอามาเลี้ยงไว้ในกุฏิ แล้วก็ทำตะกรุดขายไปด้วย แกก็แสดงอิทธิฤทธิ์ตัวเองแล้ว
คนที่รำลือว่างูไม่กัดเพราะแกมีตะกรุด ซึ่งตอนนั้นตะกรุดแกก็มีคนเช่าเยอะ แต่ผมไม่เคย
เห็นแะนะ แม่เล่าว่าแกรูปร่างอย่างนั้น แล้วผมก็จินตนาการมันก็เลยติดตามมาตั้งแต่นั้น ดิต
อยู่ในความทรงจำ อยู่มาวันหนึ่งแกไม่ออกมาจากกุฏิ ชาวบ้านไปเรียกมานั้นเข้า ปรากฏว่า
นอนตายแล้ว งูมันกัด แกตายเพราะงูจริง ๆ พอมาเป็นเรื่องงู หลวงพ่อดั้นเข้ามา แต่ที่นี้
ถูกงูประเภตงูผู้หญิง รูปร่างเตี้ย ๆ ต่ำ ๆ

(สมเกียรติ คู่ทวีกุล. 2536 : 43 - 44)

ข. ตัวละครที่มีที่มาจากจินตนาการ

วิมล ไทรนันทวล สร้างตัวละครที่เป็นพระภิกษุให้มีพฤติกรรมในด้านลบใน
นวนิยายของเขาหลายเรื่อง โดยมีพฤติกรรมเลวร้ายมากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป เช่น หลวงพ่อดั้น
เนียน ในนวนิยายเรื่อง งู พระจันทร์ ในนวนิยายเรื่อง โรคพระนาง พระเกิด ในนวนิยายเรื่อง
ดวงเดือนในห้วงน้ำ รวมถึงตัวละครที่เป็นคนธรรมดาทั่วไป แต่มีพฤติกรรมเป็นคนทรงเจ้าอย่าง
เจ้าพ่อขามในนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ วิมล ไทรนันทวล ก็เคยถูกวิพากษ์
วิจารณ์เป็นอย่างมากจากนักวิจารณ์วรรณกรรมทั้งหลาย ถึงกับถูกตั้งข้อสังเกตในทำนองว่า วิมล
ไทรนันทวล เป็นนักเขียนที่ชอบเขียนถึงพระในแง่ไม่ดีอยู่เสมอ และในเรื่องนี้ วิมล ไทรนันทวล
ก็ได้ชี้แจงพร้อมทั้งแสดงทัศนะ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวกับกองบรรณาธิการนิตยสาร WRITER เอาไว้
ว่า

พูดแต่ตัวพระเท่านั้น อาจเป็นความพึงใจบางอย่าง ทุกวันนี้ ก็เคารพนับถือศาสนาพุทธ แต่ผมไม่ได้พูดถึงตัวศาสนา เพราะพระนี้มีอิทธิพลต่อคนไทยมาก ทุกวันนี้ข้าราชการร้อยล้าน พันล้านก็วิ่งเข้าหาพระ ผมคิดว่าพระนี้มีบทบาท มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดกับชาวบ้านพระนี่ปฏิบัติสังคมได้เลยนะ ถ้าจะทำ แต่ปฏิบัติกันไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งมันแยกกันไปหมด มันไม่สามารถปฏิบัติจิตใจคนได้ เพราะผมเห็นว่าพระนี่ได้เครดิตสูง คนเคารพนับถือสถาบันนี้อยู่แล้ว คำว่าสถาบันผมรวมหมดเลยนะ ทั้งศาสนาและพระสงฆ์ ผมพูดรวมหมด คนให้ความเคารพนับถือพระ ฉะนั้นพระน่าจะเปลี่ยนแปลง น่าจะมีอิทธิพล น่าจะมีบทบาทในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจิตใจของผู้คน แต่นี่กลับไม่ใช่ออย่างนั้น กลับไปขยายวัด สร้างไอ้รัตนไอ้มีที่ดิน หน้าวัดทำตึกแถวให้เช่า แล้วก็ไล่ชาวบ้านออกไป ชาวบ้านที่เคยอาศัยรอบ ๆ วัดสร้างบ้านเป็นสลัมก็ไม่ได้ ต้องทำหิมนเจริญ เพราะวัดก็มีระบบเหมือนราชการ เจ้าอาวาสจะได้พัฒนาศูนย์ขึ้น เพราะว่าวัดเจริญขึ้น วัดกันที่วัดดู สร้างนั่นสร้างนี่ รู้สึกว่าทุกอย่างปลอมหมดอย่างอื่นปลอมก็ช่างเถอะ แต่ศาสนาปลอมนี้เสียตาย

ผมเสียตายที่ว่า พระมีอิทธิพลในสังคมสูงมาก ผังอยู่ในจิตใจทุกคน แต่ทำไมไม่ใช้ประโยชน์จากตัวนี้ เปลี่ยนแปลงจิตใจคนให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดก็ตามแต่ นี่กลับเป็นว่าต่างคนก็ต่างยึดแย้งพัฒนาศูนย์ เลื่อนตำแหน่งยศฐาบรรดาศักดิ์

(สมเกียรติ กุฑมวิท. 2536 : 55 - 56)

3. การสร้างแก่นเรื่อง

แก่นเรื่องนับเป็นหัวใจสำคัญในการเขียนเรื่องสั้นและนวนิยาย เพราะจะเป็นสารสำคัญที่ผู้เขียนมีความประสงค์จะสื่อมายังผู้อ่านว่าตนเองมีความคิดเห็น หรือทัศนคติในการนำเสนออะไร แก่นเรื่องจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ และรายละเอียดของเนื้อหาให้ดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ยังเป็นตัวกำหนดลักษณะพฤติกรรม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตัวละครในเรื่องให้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกันในเรื่อง

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิตต์ ทั้งประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายล้วนแต่มีการสร้างสารสำคัญหรือแก่นของเรื่องไว้อย่างชัดเจน และมักจะมีแนวเดียวกันเกือบทุกเรื่อง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่น่าจะวิเคราะห์ถึงที่มาของการสร้างแก่นของเรื่องเช่นนี้ว่า เป็น

เพราะเหตุใด หรือมีที่มาของแนวความคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านอย่างไร ดังที่

วาณิช จรุงกิจอนันต์ แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันไว้ว่า

นิยายทุกเรื่องมีเจตนา นักเขียนที่มีฝีมือเลือกสรรจัดเสนอวัตถุดิบของเขาในทางที่จะทำให้
คนอ่านรู้ถึงเจตนา นั้น ยิ่งกว่านั้นรายละเอียดทั้งหมดทั้งมวลจะเกี่ยวเนื่องกับเจตนาที่กำหนด
ไว้ อันนี้หมายความว่า ในการที่จะค้นหาถ้อยคำถึงเรื่อง "สารสาระ" ในนิยายเรื่อง
ใดเรื่องหนึ่ง คนอ่านควรจะรู้ว่าเขาไม่ใช่บอกแต่เพียงว่าเขาคิดนิยายเรื่องนั้นบอกอะไร
แต่จะต้องอธิบายว่าทำไมนิยายเรื่องนั้นถึงบอกอะไรอย่างนั้น ทั้งนี้โดยการเชื่อมโยงราย
ละเอียดทั้งหมดในเรื่องมาเป็นคำจำกัดความ... คำจำกัดความที่จะเป็นคำตอบว่าสารสาระ
ของนิยายเรื่องนั้นคือ อะไร

(วาณิช จรุงกิจอนันต์. 2538 : 32 - 33)

ดังนั้นจึงขอกล่าวถึงแก่นเรื่องของเรื่องสั้นและนวนิยายทั้งหมดของวิมล ไทรนิมนวล
ในแต่ละเรื่องว่าเขาต้องการจะส่งสารสำคัญ หรือจะสื่อความคิดสำคัญอะไรแก่ผู้อ่านบ้าง แก่นเรื่อง
ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นและนวนิยายของ วิมล ไทรนิมนวล นั้นสามารถจะแบ่งออกได้เป็น ด้าน
ใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. แก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอถึงความน้อยลคคตโกงของผู้มีอำนาจในสังคม

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมนวล ที่กล่าวถึงบุคคลที่มีอำนาจในสังคม มีอิทธิพลต่อ
การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมให้เป็นไปตามความต้องการของตนเอง โดยการใช้อำนาจหน้าที่
หรือพลังความเชื่อถือศรัทธาที่ผู้คนมีต่อตนเองเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์อย่างน้อยลคคตโกง มีดังต่อไปนี้

1.1 นวนิยายเรื่อง ฐ มีแก่นเรื่องคือ การใช้อำนาจและความศรัทธาของชาว
พุทธที่มีอย่างเปี่ยมล้นมาเป็นเครื่องมือครอบงำผลประโยชน์มากมายใส่ตัวของผู้ที่เป้นพระ

1.2 นวนิยายเรื่อง โศกพระนาง มีแก่นเรื่องคือ การน้อยลคคตโกงผู้ที่ยากจนและ
ด้อยกว่าตนเองในทุก ๆ ด้านของผู้ที่เป้นพระ และผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

1.3 นวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า มีแก่นเรื่องคือ การใช้ความเชื่อและความศรัทธาที่มีอย่างเปี่ยมล้นต่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับการทรงเจ้ามาเป็นเครื่องมือครอบงำผลประโยชน์มากมายใส่ตัวของผู้ที่เป็นคนทรงเจ้า

1.4 นวนิยายเรื่อง ผู้ใจกว้าง มีแก่นเรื่องคือ การใช้ความเป็นพ่อแม่บีบบังคับให้ลูกเป็นไปตามความต้องการของตัวเอง จนทำให้ลูกต้องเกิดความทุกข์ขึ้นในชีวิต

1.5 เรื่องสั้นเรื่อง เที้ย มีแก่นเรื่องคือ การเบียดเบียนเอาเปรียบของผู้มีอำนาจหน้าที่กับคนจนยากไร้ที่ชีวิตมีแต่ความทุกข์จากความยากจนข้นแค้นอย่างมาก

1.6 เรื่องสั้นเรื่อง ที่ชีวิตมีให้ มีแก่นเรื่องคือ ความล้มเหลวในอุดมการณ์ที่ดีต่อระบบการศึกษาของครูน้อยที่เกิดจากความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนของครูใหญ่

1.7 เรื่องสั้นเรื่อง ความตาย มีแก่นเรื่องคือ คนร่ำรวยที่คดโกงฉ้อฉลผู้คนที่ยากจนและด้อยโอกาสกว่าตนในทุก ๆ ด้านจะได้รับเกียรติ ทั้งเมื่อมีชีวิตอยู่และตายไปแล้ว

1.8 เรื่องสั้นเรื่อง โจร มีแก่นเรื่องคือ คนยากจนที่ถูกผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ฉ้อฉลคดโกง โดยการใช้อำนาจและหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน

1.9 เรื่องสั้นเรื่อง ยุคสมัย มีแก่นเรื่องคือ ชายยากจนในชนบทที่ต้องหมดตัวเพราะถูกคนเมืองหลวงหลอกลวงว่าจะให้ไปทำงานต่างประเทศ จนในที่สุดก็ต้องกลายเป็นโจรจำเป็น

2. แก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอถึงความยากจนข้นแค้น อันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต ที่กล่าวถึงการดำเนินชีวิตของคนยากจนข้นแค้นได้รับความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิต เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ผู้คนจะต้องดิ้นรนต่อสู้กับสภาพความยากไร้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่ก็ต้องเผชิญกับความยากลำบากไม่สามารถจะพบกับความสำเร็จสมหวังในชีวิตไปได้ มีดังต่อไปนี้

2.1 นวนิยายเรื่อง คนจน มีแก่นเรื่องคือ การต่อสู้ดิ้นรนของคนยากจนที่ต้องหาเช้ากินค่ำ แต่ต้องเผชิญกับสภาพบีบคั้นทางด้านเศรษฐกิจ และด้านสภาพความเป็นอยู่อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ จนในที่สุดก็ต้องพ่ายแพ้ไป

2.2 เรื่องสั้นเรื่อง เชือกที่ขี้วันคอ มีแก่นเรื่องคือ การต่อสู้ดิ้นรนของคนยากจนที่ต้องหาเช้ากินค่ำ ภาระงานหนักจนตนเองต้องได้รับเคราะห์กรรมจากการทำงาน และต้องเผชิญชีวิตกับความทุกข์ยาก

2.3 เรื่องสั้นเรื่อง ค่าแห่งชีวิต มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนจนยากไร้ที่ถูกสังคมทอดทิ้ง และต้องพบกับความตายในที่สุด

2.4 เรื่องสั้นเรื่อง ขยะสังคม มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนจนที่ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด แต่ต้องถูกผู้คนในสังคมรังเกียจ

2.5 เรื่องสั้นเรื่อง อาชญากรรมและการลงทัณฑ์ มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนชนบทที่ยากจนเข้ามาต่อสู้ในเมืองหลวง แต่แล้วก็ต้องได้รับความทุกข์ยากจากการทำมาหากินที่ฝืดเคือง

2.6 เรื่องสั้นเรื่อง กระแสลมที่พัดกลับ มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนชนบทที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับการทำมาหากินที่ยากลำบาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย

2.7 เรื่องสั้นเรื่อง เพียงรุสีดิน มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนยากจนที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับความยากไร้ และมีสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้าย เมื่อเทียบกับสุนัขบางตัวของคนร่ำรวย

2.8 เรื่องสั้นเรื่อง คนเกิน มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของคนงานในชนบทที่ยากจนข้นแค้น ต้องต่อสู้กับสภาพธรรมชาติที่หนาวเหน็บจนสมาชิกในครอบครัวต้องตายไปในที่สุด

2.9 เรื่องสั้นเรื่อง ผู้ตามหาความสุข มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตการดิ้นรนต่อสู้ของชายผู้มีอาชีพนักเขียนที่ทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการทำงาน เพื่อสภาพความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคตจนละเลยการให้เวลากับครอบครัว

2.10 เรื่องสั้นเรื่อง ผู้พ่ายแพ้ มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตการต่อสู้ของชายผู้มีอาชีพนักเขียนที่ต้องสูญเสียความตั้งใจในการสร้างสรรค์หนังสือดี เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้นให้ต้องผลิตงานคุณภาพต่ำเพื่อความอยู่รอดแทน

3. แก่นเรื่องที่ต้องการนำเสนอถึงความทุกข์ยากของมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการดิ้นรนแสวงหาในสิ่งที่ดีกว่าสภาพที่เป็นอยู่ของตัวเอง

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต กล่าวถึงความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นจากการกระทำ และความคิดที่ต้องการดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของมนุษย์เอง เป็นความทะยานอยากที่ส่งผลให้มนุษย์ต้องได้รับความทุกข์ยากทั้งทางกายและทางใจ มนุษย์ต้องเกิดความเครียด ต้องหมกมุ่นจมอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ทรมาน มีดังต่อไปนี้

3.1 เรื่องสั้นเรื่อง แก้วกับเกด มีแก่นเรื่องคือ ชีวิตของชายหนุ่มที่มีอาจดัดใจในความลุ่มหลงจากกามตัณหาได้แม้กำลังอยู่ในเพศบรรพชิตก็ตาม

3.2 เรื่องสั้นเรื่อง โศกพระนาง มีแก่นเรื่อง การต่อสู้ของความขัดแย้งในจิตใจของชายคนหนึ่งที่ไม่เชื่อในเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับเจ้าพ่อศักดิ์สิทธิ์ แต่แล้วในที่สุดเขาก็ต้องยอมเปลี่ยนใจในที่สุด

3.3 เรื่องสั้นเรื่อง หมา มีแก่นเรื่องคือ ชายคนหนึ่งที่ขาดความมั่นใจในตนเองอย่างมากโดยยอมตกอยู่ในอิทธิพลของสังคมด้วยการเอาใจประจบเจ้านายตามคนอื่น จนตนต้องสูญเสียหญิงคนรักไปในที่สุด

3.4 เรื่องสั้นเรื่อง ความตายของความทรงจำ มีแก่นเรื่องคือ ชายคนหนึ่งที่ไม่สามารถหักห้ามความคิดวิตกกังวลใจ เนื่องจากถูกจับข่มขืนด้วยน้ำมันของผู้ชายด้วยกันได้ จนในที่สุดเขาก็ต้องก่อกรรมด้วยการข่มขืนน้องเมีย เป็นการแก้แค้นกับความรู้สึกฝังใจนั้น

3.5 เรื่องสั้นเรื่อง วันฟ้าหม่น มีแก่นเรื่องคือ ชายหนุ่มที่หมกมุ่นอยู่ในความทุกข์ เนื่องจากไม่สามารถหักห้ามใจจากการถูกสาวคนรักทอดทิ้งไปได้

3.6 นวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ มีแก่นเรื่องคือ ชายคนหนึ่งที่ตกอยู่ในความทุกข์ เนื่องจากลุ่มหลงอยู่ในความรักอย่างไม่สามารถหักห้ามใจตนเองได้ และสาวคนรักของเขาถูกชายหนุ่มที่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแย่งชิงไป จึงทำให้เขาต้องดิ้นรนต่อสู้ทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้เธอคืนมาแม้จะต้องพบกับความทุกข์ยากก็ตาม

ที่มาของการสร้างแก่นเรื่อง

จากการนำเสนอแก่นเรื่องอันเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างวรรณกรรมของ

วิมล ไทรนิมิต ทั้งประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายเหล่านี้ พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้

วิมล ไทรนิมิต มีความคิดดังกล่าวที่ต้องการสร้างแก่นเรื่องผ่านวรรณกรรมของเขามีดังต่อไปนี้

ก. ที่มาจากสภาพสังคม

วิมล ไทรนิมิต เป็นนักเขียนที่มีชีวิตพื้นฐานมาจากครอบครัวในสังคมชนบท ชีวิตของเขาต้องดิ้นรนต่อสู้กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ยากลำบากเป็นอุปสรรคต่อการทะนุบำรุงจิตใจในที่สุดทำให้เขาและครอบครัวต้องอพยพมาหาหากินในกรุงเทพฯ เขาต้องต่อสู้ชีวิตแบบปากกัดตีนถีบหาเช้ากินค่ำ ชีวิตต้องต่อสู้กับความยากจน และพบกับชีวิตผู้คนรอบข้างที่ยากจนมากมายที่ต้องได้รับ ความทุกข์ยากจากความยากจนที่ไม่ต่างไปจากเขา มิหนำซ้ำบางคนอาจจะมีสภาพที่เลวร้ายกว่าเขาไปอีก ดังนั้น วิมล ไทรนิมิต จึงมีความเข้าใจชีวิตการต่อสู้ และการเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ

ในการดำเนินชีวิตของคนยากจนได้เป็นอย่างดี เขาจึงหยิบยกประเด็นชีวิตตรงจุดนี้มา เป็นแก่นเรื่องหลักในการเขียนเรื่องสั้น และนวนิยายของเขาเป็นส่วนใหญ่

สภาพแวดล้อมในสังคมที่ วิมล ไทรนิมิต ได้พบนั้นเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างมากมายที่พอจะสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในสังคมชนบท

สังคมชนบทเป็นสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่มิฐานะยากจน ความเป็นอยู่ฝืดเคือง เนื่องจากสภาพธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยต่อการทำมาหากิน ชาวบ้านต้องประสบปัญหาเรื่องการเพาะปลูกพืชผลเพราะฝนดินแห้งแล้งทำให้ไม่สามารถเก็บเกี่ยวพืชผลได้ตามฤดูกาล และในบางครั้งต้องประสบภาวะน้ำท่วมบ่าเจิ่งนองไร่นาทำให้พืชผลเสียหายเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ชาวไร่ชาวนาต้องพบกับความยากจนและต้องเป็นหนี้สินอย่างมากมาย หมู่สาวที่เป็นแรงงานสำคัญของครอบครัวก็มักจะอพยพเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ เพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเดิมสภาพความเป็นอยู่ของคนในชนบทส่วนใหญ่จะดำเนินชีวิตอยู่โดยยึดความเชื่อ และความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและอำนาจเหนือธรรมชาติเป็นที่พึ่งสำคัญ ผู้คนจะให้ความเคารพเลื่อมใสต่อพระภิกษุสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระที่มีคาถาอาคม และอำนาจบาตรมีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อในเรื่องของนรกสวรรค์และภพหน้าเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้คนในชนบทจึงมีค่านิยมในการทำบุญกุศลอย่างเต็มเปี่ยมและนิยมการสร้างวัดอุ้มงคลเอาไว้สักการบูชา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คนในชนบทจะนิยมในเรื่องอามิสบูชามากกว่าการปฏิบัติบูชา และประการสำคัญยังมีความเชื่อฝังใจในเรื่องโชคกลางและอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ เป็นอย่างมาก

2. สภาพแวดล้อมในสังคมเมืองหลวง

สังคมเมืองหลวงเป็นสังคมที่เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ความแตกต่างในด้านความเป็นอยู่และฐานะของคนจนและคนร่ำรวย เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด ผู้คนในเมืองหลวงมีสภาพความเป็นอยู่อย่างแออัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนชนบทที่อพยพมาหากินอยู่ในเมืองหลวงจะอาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม ประกอบอาชีพรับจ้างแบบหาเช้ากินค่ำในรูปแบบต่าง ๆ แต่มีรายได้น้อยในขณะที่ต้องรับภาระในเรื่องค่าครองชีพที่สูงมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าคุณภาพชีวิตของผู้คนในเมืองหลวงยังต่ำเกินไป ผู้คนที่อดอยากไม่มีหนทางทำมาหากินยังมีอยู่เป็นอยู่มาก ในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินก็ไม่ดีนักผู้คนในเมืองหลวงต้องพบกับปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอและต้องเผชิญกับปัญหามลพิษต่าง ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาการจราจรที่ไม่สามารถแก้ไขได้นับเป็นปัญหาใหญ่ของคนในเมืองหลวง นอกจากนี้ ผู้คนในเมืองหลวงยังต้องเผชิญกับภัยสังคมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมากมายที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ด้วยกันที่เต็มไปด้วยกลอุบายฉ้อฉลคดโกง กล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมในสังคมเมืองหลวงเต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และการกระทำจากฝีมือของมนุษย์เอง

ข. ที่มาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

วิมล ไทรนิมิต เป็นนักเขียนที่มีประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงทฤษฎีของนักปรัชญาชาวเยอรมันคือ รัชเชนเฮาเออร์ ซึ่งจะมุ่งนำเสนอสิ่งที่เลวร้ายของผู้คนในสังคม เขามองว่ามนุษย์แต่ละคนเต็มไปด้วยความทุกข์ยากทั้งทางกาย และทางใจอย่างไม่มีวันจะหลุดพ้นไปได้ เป็นความทุกข์ที่เกิดจากความทะเยอทะยาน คึ้นร่นชวนหาสิ่งที่ดีกว่าของมนุษย์ไปตลอด ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย แม้บางครั้ง มนุษย์อาจจะต้องฉ้อฉลคดโกง เอาัดเอาเปรียบมนุษย์ด้วยกันก็ตาม ดังนั้น วิมล ไทรนิมิต จึงได้นำเสนอทัศนะส่วนตัวของเขาในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อสภาพสังคมเอาไว้อย่างเด่นชัดในการสร้างสรรค์วรรณกรรม ซึ่งในเรื่องนี้ วิมล ไทรนิมิต ได้ให้คำยืนยันเอาไว้ว่า

เรื่องคนทรงเจ้าผมมีประเด็นอยากอธิบายว่าจริง ๆ แล้วคนแต่ละคนทำไมจึงมีพฤติกรรมอย่างนี้ มีความรู้สึกอยากให้อะไรทำคนคืออะไร ทำไมทหารและข้าราชการพลเรือนจึงคิดอย่างนี้ คือเรื่องเดียวกันแต่คิดคนละแบบ สำหรับเรื่อง ฐ เขียนขึ้นเพราะรู้สึกทรมานไม่ไหวกับพระสงฆ์ที่ไม่ได้มุ่งหมายไปทางศาสนา แต่มุ่งไปทางการสะสมสถาบรรดาศักดิ์ คือผมเติบโตมากับชนบท ซึ่งมีวัดเป็นศูนย์กลาง และผมก็สนิทสนมกับวัด แต่พอมาอยู่ในเมือง เราเห็นพระที่ไม่ต่างกับปุถุชน ก็เลยอยากจะเขียนอะไรออกมาบ้าง

(สุริยวรรณ. 2538 : 185)

นอกจากนี้ วิมล ไทรนิมิต ยังกล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนวรรณกรรมของเขาเอาไว้อย่างชัดเจนในการเขียนเรื่องสั้น และนวนิยายที่นำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับความฉ้อฉลคดโกงแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวของผู้ที่ป็นพระในพุทธศาสนาเอาไว้ว่า

ผมอยากจะสะท้อนสภาพสังคมพุทธแบบเปลือก ๆ ออกมาให้เห็น ให้เห็นถึงความฉ้อฉล
ของพระ และให้เห็นไอ้ความมั่งงายของชาวบ้านที่ต่างก็ไม่ได้รู้เลยว่า จริง ๆ ศาสนาคือ
อะไร

(กัลย์. 2536 : 120)

ส่วนการนำเสนอผลงานการเขียนเรื่องสั้นและนวนิยายที่เกี่ยวกับการนำเสนอการต่อ
สู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันที่ผู้คนต่างก็ดิ้นรนขวบขวาย เพื่อความอยู่รอด
ในสังคมนั้น วิมล ไทรนันทวล ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการนำเสนอทัศนะดังกล่าว ผ่านออกมาใน
งานวรรณกรรมของเขาไว้ว่า

ช่วงหลังนี้งานเริ่มออกมา เพื่อจะต่อสู้กับวิถีของโลกในปัจจุบัน อย่างเรื่องดวงเดือน
ในหัวงำกับผู้ชายว่า ผมเริ่มต่อสู้กับตรงนี้ เป้าหมายของผมกลายเป็นว่าผมแบ่งโลกออก
เป็นสองโลก โลกทางจิตวิญญาณกับโลกทางวัตถุ ซึ่งโลกทางวัตถุนั้นได้รวมทุกสิ่งทุกอย่าง
ไว้หมดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นพวกนายทุนหรือชนชั้นกรรมาชีพ แล้วโลกทางจิต ก็เป็นเรื่องการ
แสวงหาความสุข สงบ สุข ความอบอุ่นอารีในสังคมส่วนประเด็นที่เราต่อสู้กับความอยู่ดีศรีธรรม
มันเป็นรายละเอียดปลีกย่อยที่มีอยู่ในงานของผมอยู่แล้ว เห็นอะไรที่ไม่ถูกไม่ควร ผมก็อด
เอามาคิดเอามาเขียนไม่ได้ ถึงยังงั้นมันก็เป็นสันดานของผมแท้ไม่ตกหรอกครับ

(กัลย์. 2536 : 120)

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมของ วิมล ไทรนันทวล ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับผู้
เขียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ผู้เขียนจะนำเสนอชีวิตจริง ความรู้สึกนึกคิดตลอดจนสภาพสังคมที่ตน
ได้พบสะท้อนลงในการเขียนเรื่องสั้น และนวนิยายทุกเรื่องโดยผ่านออกมาทางด้านองค์ประกอบของ
วรรณกรรม ได้แก่ การสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่อง การสร้างตัวละคร และการสร้างแก่น
เรื่อง ซึ่งสารสำคัญที่ปรากฏในผลงานวรรณกรรมของผู้เขียนทั้งหมดล้วนแสดงถึงทัศนะเชิงทุนนิยม
อย่างเด่นชัดและพบว่าที่มาของทัศนะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับชีวิตผู้เขียนเป็นอย่างมากจนสามารถ
กล่าวได้ว่าชีวิต และประสบการณ์ของ วิมล ไทรนันทวล ทั้งหมดคือวัตถุดิบสำคัญในการเขียนเรื่อง

สั้นและนวนิยายทุกเรื่องของเขาและเป็นที่มาของทักษะเชิงทฤษฎีที่เขานำเสนอไว้ในวรรณกรรมของเขาอีกด้วย

บทที่ 4

วิเคราะห์อิทธิพลของทักษะเชิงทฤษฎีที่ส่งผลต่อผู้อ่าน

วิมล ไทรนิมโนล นำเสนอทักษะส่วนตัวสะท้อนลงในวรรณกรรมของเขาอย่างน่าสนใจ โดยวิมล ไทรนิมโนล ตั้งใจให้ผู้อ่านผลงานของเขาเข้าใจสภาพสังคมและชีวิตของมนุษย์ในสังคม ตามมุมมองของเขา และเกิดความคิดคล้อยตามทักษะที่เขาได้นำเสนอผ่านงานวรรณกรรมทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงผลกระทบของทักษะของ วิมล ไทรนิมโนล ที่ส่งผลต่อผู้อ่านโดยใช้ทฤษฎีผลกระทบ (Theory of Effect) มาเป็นหลักในการศึกษาโดยมุ่งเน้นที่ตัวบทวรรณกรรมเป็นหลัก โดยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ก. ผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่าน

การนำเสนอทักษะของ วิมล ไทรนิมโนล เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้นวนในสังคม ตลอดจนสภาพสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมทั้งหมดนั้น น่าจะส่งผลกระทบต่อผู้อ่านในด้านอารมณ์สะเทือนใจดังต่อไปนี้

1. เกิดอารมณ์เศร้าสลด ขมขื่น

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้นวนในสังคมระดับล่างที่มีฐานะยากจน ความเป็นอยู่ยากไร้ ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ผู้นวนเหล่านี้ยังจะต้องพบกับอุปสรรคต่าง ๆ อย่างมากมายที่ทำให้ชีวิตของพวกเขาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ชีวิตยังถูกบีบคั้นและกดดันทั้งจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีแต่ความแร้นแค้น แม้ว่าผู้นวนจะต้องใช้ความอดทนอย่างมากที่จะต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ อย่างไม่ท้อถอยก็ตาม แต่ผลที่ได้รับมักจะเป็นความล้มเหลว ความทุกข์ยากในรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าอนาถใจ และไม่มีหนทางที่จะแก้ไขให้มีสภาพดีขึ้นได้เลย ชีวิตของผู้นวนยากจนเป็นชีวิตที่ไร้ค่าและน่าเศร้าสลดใจยิ่งนัก ดังที่ วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนสภาพดังกล่าวเอาไว้ในวรรณกรรมของเขา ดังนี้

1.1 เชือกที่ข่วนคอ เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของผู้นวนยากจนที่ได้รับเคราะห์กรรมจากการทำงานจนตัวเองต้องพิการ และยังต้องแบกภาระของครอบครัวที่หนักอึ้งของครอบครัว

1.2 คำแห่งชีวิต เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชายชราพิการที่มีอาชีพขอทานที่ไม่มีผู้คนสนใจ เหลือवलจนในที่สุด เขาก็ต้องตายอย่างอนาถที่ข้างถนน

1.3 ขยะสังคม เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของชายร่างกายไม่

สมบูรณ์ที่มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้นต้องอาศัยเศษอาหารตามกองขยะประทังชีวิต และถูกผู้คนเหยียดหยามรังเกียจ

1.4 อาชญากรรมและการลงทัณฑ์ เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของ

ครอบครัวหนึ่งที่ต้องอพยพมาจากชนบทเนื่องจากสภาพความแห้งแล้งเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชผล และมีปัญหาหนี้สินมากมาย และเมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯก็ต้องมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างคับแคบและยากลำบาก

1.5 กระแสลมที่พัดกลับ เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของชาวชนบท

ที่ต้องเผชิญกับปัญหาความแห้งแล้ง ชีวิตความเป็นอยู่ต้องพบกับความยากลำบากปลูกพืชผลไม่ได้ผล และไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือเหลียวแลจากใครเลย

1.6 เพียงรูสีดิน เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของคนยากจนกลุ่มหนึ่ง

ที่อยู่ในสลัมแห่งหนึ่งในเมืองหลวง และต้องพบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต เลี้ยงชีพด้วยการเก็บเศษอาหารตามกองขยะในที่ต่าง ๆ

1.7 คนเกิน เป็นเรื่องสั้นที่กล่าวถึงชีวิตของคนชนบทที่ยากจนที่ต้อง

ต่อสู้กับสภาพความหนาวเย็นของอากาศจนในที่สุดต้องสูญเสียลูกคนเล็กไปเนื่องจากความยากจนที่ไม่สามารถจะซื้อผ้าห่มกันหนาวได้

1.8 คนจน เป็นนวนิยายที่แสดงให้เห็นชีวิตของคนยากจนที่ต้องต่อสู้

ชีวิตแบบปากกัดตีนถีบ แต่ชีวิตของพวกเขาก็ต้องพบอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย และก็ต้องล้มเหลวในที่สุดจนถึงขั้นต้องฆ่ากันเองอย่างน่าเอนจอนาด

1.9 โรคพระนาง เป็นนวนิยายที่แสดงให้เห็นชีวิตของคนจนที่ต้อง

ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่มีอำนาจ และเป็นที่เคารพนับถือของผู้คนในสังคมทั่วไป แม้ว่าเขาจะต้องถูกเคราะห์กรรมกระทำอยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ต้องถูกคนเหล่านี้ร่วมกันกระทำซ้ำเติมให้เขาต้องได้รับความทุกข์ยากเพิ่มมากขึ้นไปอีก

สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในระดับล่างที่มีแต่ความยากจน

ชีวิตเต็มไปด้วยอุปสรรค และปัญหานับการรุมล้อมอย่างมากมาย และเป็นชีวิตที่น่าเห็นใจและควรได้รับการช่วยเหลือจากสังคมบ้างชวนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเศร้าสลด ขมขื่นใจ ชวนให้เกิดความอนาถใจในชีวิตที่ผู้เขียนได้จงใจสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจน เหมือนกับ วิมล ไทรนิมิตต์ ต้องการ

จะบอกให้ผู้อ่านได้รู้ว่าโลกานมมมิตที่แสงสว่างยังส่องเข้าไปไม่ถึงนั้นยังมีอยู่อีกมากมาย และผู้คนเหล่านี้ควรได้รับความเห็นอกเห็นใจจากสังคมเป็นอย่างยิ่ง

2. เกิดอารมณ์เคียดแค้นชิงชัง

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ส่วนใหญ่ผู้เขียนตั้งใจที่จะสะท้อนพฤติกรรมตัวละครที่เป็นกลุ่มคนร้าย ผู้มีอำนาจ ผู้มีโอกาสนั่งชมมากกว่าผู้อื่นออกมาในด้านลบ โดยจะนำเสนอแต่ความเลวร้ายทั้งด้านการกระทำ และความคิดที่จะมุ่งแต่การฉ้อฉลคดโกง เบียดเบียนผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตน เอาัดเอาเปรียบผู้อื่นอย่างไร้ความละอาย ผู้เขียนได้สร้างตัวละครเหล่านี้ออกมาใน 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

1. กลุ่มข้าราชการ

วิมล ไทรนิมโนล สร้างตัวละครที่เป็นข้าราชการทั้งหลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมฉ้อฉลคดโกง คอยแต่จะแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงหน้าที่ที่ตนต้องรับผิดชอบ และในบางครั้งก็จะใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายของคลองธรรม สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นโดยไม่ละอายใจแต่อย่างใด ตัวละครในกลุ่มนี้ ได้แก่

- 1.1 ข้าราชการในอำเภอที่มาขอไถ่จากชาวบ้านที่ยากจนไปกินเลี้ยงกันอย่างห่มเพื่อย จากเรื่องสั้นเรื่อง เที้ย
- 1.2 ครูใหญ่ในโรงเรียนในชนบทแห่งหนึ่งที่สนใจการพัฒนาอาคารเรียน เพื่อหน้าตาของตนเองจากเรื่องสั้นเรื่อง ที่ชีวิตมีให้
- 1.3 ข้าราชการตำรวจที่ยัดเยียดข้อหาให้คนบริสุทธิ์เพื่อการฉ้อราษฎร์บังหลวง จากเรื่องสั้นเรื่อง โจร
- 1.4 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่สนใจแก้ไขปัญหปากท้องของคนในชนบทอย่างจริงจังจากเรื่องสั้นเรื่อง กระแสลมที่พัดกลับ
- 1.5 ปลัดอำเภอที่ใช้อำนาจหน้าที่กระหาวิสามัญฆาตกรรมเป็นเครื่องมือกำจัดคนที่เป็ญคู่แข่งในเรื่องความรักของตน จากนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ
- 1.6 กำนันที่พยายามใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว และเป็นสะพานไต่เต้าไปสู่ความมั่งคั่งสูงยิ่งขึ้น จากนวนิยายเรื่อง งู
- 1.7 สารวัตรที่ใช้อำนาจหน้าที่ขยอกเงินค่าท้าวัญในคดีที่ตนรับผิดชอบจากนวนิยายเรื่อง โศกพระนาง

1.8 ผู้ใหญ่บ้านที่ใช้ความเชื่อและความศรัทธาต่ออำนาจเหนือธรรมชาติของชาวบ้านแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว จากนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า

2. กลุ่มพระภิกษุสงฆ์

วิมล ไทรนิมโนล จงใจสะท้อนพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ที่มีพฤติกรรมผิดไปจากพระธรรมวินัย หรือกล่าวได้ว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการอาบัติน้อยอย่างร้ายแรง ตัวละครในกลุ่มนี้ได้แก่

2.1 พระแก้วผู้ลุ่มหลงอยู่ในเรื่องกามตัณหาอย่างเมามัว จากเรื่องสั้นเรื่อง แก้วกับเกด

✓ 2.2 หลวงพ่อเียนที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ น้อยลคดโกง มอมเมาหลอกลวง ผู้คนโดยใช้ความศรัทธาต่อศาสนาของผู้คนมาเป็นเครื่องมือ จากนวนิยายเรื่อง ู

✓ 2.3 หลวงตาเต้ที่หมกมุ่นอยู่กับการปลุกเสกเครื่องรางของขลังไว้ให้ชาวบ้านเช่าโดยกอบโกยเอาผลประโยชน์ใส่ตัว จากนวนิยายเรื่อง ู

2.4 พระจันทร์ที่เอาเงินที่คนทำบุญกับวัดมาให้ชาวบ้านที่ทุกข์ยากกู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยและคดโกงชาวบ้าน จากนวนิยายเรื่อง โศกพระนาง

3. กลุ่มพ่อค้า นายทุน และบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือในสังคม

วิมล ไทรนิมโนล สะท้อนพฤติกรรมความน้อยลคดโกง เอาธัดเอาเปรียบผู้คนที่ด้อยกว่าทั้งฐานะและโอกาสของคนที่เป้นพ่อค้า นายทุนและบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปในสังคม โดยตัวละครในกลุ่มนี้ได้แก่

3.1 นายจ้างเหมืองแร่ที่ไม่ดูแลรักษาลูกจ้างที่ทำงานให้ตนจนร่างกายพิการ จากเรื่องสั้นเรื่อง เชือกที่ขวันคอ

3.2 พ่อค้า นักธุรกิจ นักการเมือง ที่คอยแต่เอาธัดเอาเปรียบกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัว จากเรื่องสั้นเรื่อง ความตาย

3.3 นายทุนที่เอาธัดเอาเปรียบชาวชนบทที่ยากไร้จนได้เป้นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินของชาวบ้านทั้งหลาย จากเรื่องสั้นเรื่อง อาชญากรรมและการลงทัณฑ์

3.4 เจ้าของบริษัทจัดหาคนงานไปทำงานต่างประเทศที่หลอกลวงคนชนบทให้จำนองที่นาของเขาเพื่อจ่ายเป็นค่าเดินทาง จากเรื่องสั้นเรื่อง ยุคสมัย

3.5 คนทรงเจ้าที่อาศัยความเชื่อความศรัทธาของชาวบ้านกอบโกยแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว จากนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า

การนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นบุคคลใน 3 กลุ่มใหญ่ดังกล่าว ส่วนแต่เป็นพฤติกรรมในด้านเลวร้าย นอจลคดโกง เอาเปรียบผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่าตนนั้น น่าจะเป็นเจตนาของวิมล ไทรนิมิตที่จะตีแผ่พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้มีอำนาจ เป็นคนร่ำรวย เป็นข้าราชการ เป็นพระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนเป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพนับถือจากคนทั่วไปในสังคม ให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความเลวร้ายน่าชิงชังรังเกียจ และไม่ควรจะยืนหยัดอยู่ในสังคมต่อไปได้ กล่าวคือ ผู้อ่านน่าจะเกิดความรู้สึกเคียดแค้นชิงชังในพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ว่าเป็นการกระทำที่น่าขยะแขยง เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การช่วยกันกำจัดหรือพยายามต่อต้านการกระทำของบุคคลเหล่านี้ให้หมดไปจากสังคมในที่สุด

3. เกิดอารมณ์หดห้อยอมจำนนต่อชะตากรรม

วิมล ไทรนิมิต ได้สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตที่มีแต่ความทุกข์ยาก ตัวละครต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง ถึงแม้ว่าตัวละครเหล่านี้จะพยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้หลุดพ้นจากสภาพความทุกข์ยากอย่างไรก็ตาม พวกเขา ก็ไม่มีทางจะหลุดพ้นไปได้เลย เหมือนกับว่าชีวิตของคนเหล่านี้ถูกกำหนดให้ต้องมาพบกับสภาพปัญหาดังกล่าวอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง และชีวิตจะต้องเป็นเช่นนี้ตลอดไป วิมล ไทรนิมิต แสดงทัศนะผ่านการเขียนวรรณกรรมของเขาเอาไว้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

3.1 ชีวิตของคนยากจนที่ต้องถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่ตลอดไปในหลายรูปแบบ ได้แก่ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 4 เรื่อง คือ เหี้ย อาชญากรรมและการลงทัณฑ์ โจร ยุคสมัย และวรรณกรรมประเภทนวนิยาย 3 เรื่อง คือ ภู โคกพระนาง คนทรงเจ้า

3.2 ชีวิตความเป็นอยู่ของคนยากจนที่ไม่มีโอกาสจะทำให้ดีขึ้นได้เลย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ได้แก่ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 8 เรื่อง คือ เชือกที่ขึงคอ ความตาย ค่าแห่งชีวิต ขยะสังคม กระแสลมที่พัดกลับ เพียงรูปที่ดิน คนเกิน ผู้พ่ายแพ้ วรรณกรรมประเภทนวนิยาย 2 เรื่อง คือ คนจน โศกพระนาง

3.3 ชีวิตการต่อสู้กับอุปสรรคของคนที่ย้อยโอกาสในสังคมที่ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมที่เลวร้ายอยู่ให้ดีขึ้นมาได้ ได้แก่ วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น

3 เรื่อง คือ ที่ชีวิตมีให้ โศกพระนาง ผู้พ่ายแพ้ และวรรณกรรมประเภทนวนิยาย 3 เรื่อง คือ งามคนทรงเจ้า ผู้ใจชั่ว

จะเห็นได้ว่า วิมล ไทรนิมิตต์ ต้องการจะให้ผู้อ่านมองเห็นความเหลื่อมล้ำ และความอยู่ดีศรีธรรมในสังคมอย่างชัดเจนด้วยน้ำเสียงของเขาที่แสดงให้เห็นถึงการยอมจำนนต่อชะตากรรมทั้งหลายที่ตัวละครในเรื่องได้รับ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้นล้วนแต่เป็นสภาพการณ์ที่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่ตัวละครมิได้มีส่วนทำให้เกิดขึ้นเองแต่อย่างใด ตรงกันข้ามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหลายล้วนเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลอื่นรวมถึงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติทั้งสิ้น ดังนั้นตัวละครที่แสดงการดิ้นรนต่อสู้อยู่ในวรรณกรรมของเขาทุกเรื่องจึงต้องพบกับความล้มเหลว และไม่อาจจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากทั้งหลายไปได้ สิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกท้อ เหนื่อยหน่ายกับการต่อสู้ชีวิตจนบางครั้งอาจจะยอมจำนน และปล่อยย้ให้ชีวิตเป็นไปตามชะตากรรมที่กำหนด หมดยุคแห่งจิตใจที่ดิ้นรนต่อสู้หรือหมดความทะยานอยากที่จะพยายามนำชีวิตของตนให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

4. เกิดอารมณ์หดหู่ ห่อเหี่ยว

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิตต์ พยายามจะตีแผ่ให้เห็นถึงความเลวร้ายของสภาพสังคมที่ถูกผู้มีอำนาจและผู้มีโรกาสานสังคมกระทำต่อผู้ด้อยโอกาสอย่างไม่มีความปราณี การข่มเหงรังแกทั้งในด้านการแสดงออกที่เห็นได้อย่างชัดเจนรวมถึงการบีบคั้นทางความรู้สึก สิ่งต่าง ๆ เป็นสภาพความกดดันที่รุมล้อมและบีบคั้นผู้คนที่ยากไร้และด้อยโอกาสให้พบกับความทุกข์ยากในชีวิตโดยที่พวกเขาเหล่านั้นมีอาจจะลุกขึ้นมาต่อสู้หรือแม้แต่การพยายามที่จะคัดค้าน เขาก็ต้องได้รับความเจ็บปวด และบทเรียนที่แสนขมขื่น ดังที่ วิมล ไทรนิมิตต์ สะท้อนสภาพดังกล่าวไว้ในวรรณกรรมของเขาดังนั้น

4.1 ที่ชีวิตมีให้ เป็นเรื่องสั้นที่เกี่ยวกับความพยายามของครูน้อยในโรงเรียนคนหนึ่งที่ต้องการจะพัฒนาการศึกษาให้ดีขึ้น แต่ก็ต้องพ่ายแพ้ต่อความคิดของครูใหญ่ที่มีความเห็นแก่หน้าตาของตนเองมากกว่า

4.2 ความตาย เป็นเรื่องสั้นที่เปรียบเทียบให้เห็นชีวิตของคนรวย และคนจนที่แตกต่างกันเป็นอย่างมากทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ และเวลาที่ตายไปแล้ว

4.3 แก้วกับเกด เป็นเรื่องสั้นที่เกี่ยวกับคนที่บวชเป็นพระแล้วแต่ยังลุ่มหลงหมกมุ่นอยู่ในเรื่องของความรัก

4.4 ผู้ขายแพ เป็นเรื่องสั้นที่เกี่ยวกับคนที่มื่ออาชีพนักเขียนที่ต้องเขียนผลงานตามความต้องการของท้องตลาดเพื่อความอยู่รอด แม้ว่างานเหล่านั้นจะเป็นงานที่ไม่มีคุณค่าเหมือนกับความตั้งใจของเขาก็ตาม

4.5 งู เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นความล้มเหลวของคนที่ย้ายมาต่อด้านการกระทำของพระภิกษุที่มีหน้ามางดงามในสายตาชาวบ้าน แต่เขาก็ต้องได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของเขาที่จะเปิดเผยถึงความเลวร้ายดังกล่าวให้ทุกคนได้รับรู้

4.6 ผู้ชวักว้า เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ใช้วิธีการบีบบังคับ และกำหนดทางเดินชีวิตให้กับลูกทุกคนเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองเท่านั้น

4.7 คนทรงเจ้า เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่ออย่างงมงายของชาวบ้านที่มีต่ออำนาจเหนือธรรมชาติจนทำให้สิ่งนี้มีส่วนกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ แม้ว่าตนจะต้องได้รับความทุกข์ก็ตาม

4.8 โรคพระนาง เป็นนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนจนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจ และผู้ที่เป็นที่นับถือของคนทั่วไปโดยที่เขาต้องก้มหน้ายอมรับการกระทำของคนเหล่านั้นอย่างไม่มีทางจะโต้แย้งแต่อย่างใด

สภาพชีวิตการต่อสู้ของผู้คนที่ไร้ผลเหล่านั้นนับว่าเป็นการตอกย้ำของผู้เขียนที่ต้องการจะทำให้ผู้อ่านได้รับรู้และยอมรับความเป็นไปเหล่านี้ที่เกิดขึ้นในสังคมอันก่อให้เกิดความหดหู่ ห่อเหี่ยวใจ ผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกว่าโลกนี้ไม่น่าอยู่ และเต็มไปด้วยความเลวร้ายที่มื่ออาจจะแก้ไขให้ดีขึ้นได้เลย เพราะอำนาจทั้งหลายอยู่ในมือของคนร้ายและผู้มีอำนาจเท่านั้น คนจนถูกกำหนดให้เป็นผู้ถูกกระทำเท่านั้น และไม่มีสิทธิใด ๆ ในการเรียกร้องหรือจัดขึ้นได้เลย

5. เกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ

วิมล ไทรนันทน์ นวนิยายสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในเมืองหลวงที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับปัญหาความยากจน และชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทที่ต้องต่อสู้กับสภาพธรรมชาติที่โหดร้ายจนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนต้องย่ำแย่ลงไปกว่าที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ยังได้ตีแผ่ถึงการถูกคนร้ายและผู้มีอำนาจในสังคมฉ้อฉลคดโกง แสวงหาผลประโยชน์จากความทุกข์ยากของพวกเขามาจนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาต้องพบกับความยากแค้น ชีวิตของคนจนช่าง

ยากไร้และด้อยคุณค่า ดังที่ วิมล ไทรนิมโนล นำเสนอสภาพดังกล่าวเอาไว้ในวรรณกรรมของเขาดังต่อไปนี้

5.1 เหี้ย เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากจนที่ถูกคนมีอำนาจเบียดเบียนเอาเปรียบทั้ง ๆ ที่ตนเองก็กำลังเผชิญกับความทุกข์ยากอยู่แล้ว

5.2 เชือกที่ข่วนคอ เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากจนที่ทุ่มเททำงานให้นายจ้างจนตนเองต้องพิการได้รับความลำบาก แต่ก็ไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือเหลียวแลจากนายจ้างแต่อย่างใด

5.3 ค่าแห่งชีวิต เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากไร้ที่ต้องเป็นขอทานข้างถนนและขาดคนเหลียวแลใส่ใจจนต้องตายอย่างอนาถนาที่สุดในที่สุด

5.4 ขยะสังคม เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากไร้ที่ต้องประทังชีวิตด้วยเศษอาหารในกองขยะ และถูกคนในสังคมชิงชังรังเกียจ

5.5 อาชญากรรมและการลงทัณฑ์ เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนในชนบทที่ถูกสภาพความแห้งแล้งจากธรรมชาติคุกคามจนที่ดินทำกินต้องตกเป็นของนายทุน และต้องตัดสินใจประกอบอาชีพทุจริตในที่สุด

5.6 โจร เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนจนที่ไม่มีอำนาจแต่ถูกผู้มีอำนาจในสังคมที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ เบียดเบียนด้วยการ敲诈ราษฎรบังหลวง

5.7 กระแสลมที่พัดกลับ เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนจนที่ต้องพบอุปสรรคในการประกอบอาชีพทำไร่ เนื่องจากสภาพธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยและการไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง

5.8 เพียงรุสีดิน เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากจนที่อดอยากต้องหาเช่ากินค่า และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่าสุนัขของคนรวย

5.9 คนเกิน เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนยากจนที่ต้องเสียชีวิตไปเพราะความหนาวเย็นของอากาศ ซึ่งเขาไม่มีเงินซื้อผ้าห่มมากันความหนาวนั้นได้

5.10 ผู้ตามหาความสุข เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนในเมืองหลวงที่พยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อจะสร้างฐานะของครอบครัวให้เป็นปึกแผ่น แต่เขาก็ต้องล้มเหลวเพราะสมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจในการกระทำของเขา

5.11 ยุคสมัย เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของคนในชนบทที่ต้องการจะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับตัวเองด้วยการสมัครไปทำงานต่างประเทศ แต่แล้วเขาก็ถูกหลอกและต้องกลายเป็นโจรจำเป็นในที่สุด

5.12 โรงเรียนและมหาสร้างสรรค์แห่งชาติ เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่ของสุนัขที่เป็นสัตว์เลี้ยงของคนร่ำรวยที่มีสภาพความเป็นอยู่อย่างดียิ่ง เมื่อเทียบกับชีวิตของคนยากจนทั่วไป

5.13 หมา เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของชายหนุ่มที่มีความพยายามและตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างเนื้อสร้างตัวให้เป็นปึกแผ่นแต่แล้วเขาก็ต้องพบกับอุปสรรคเนื่องจากความรักและการปฏิบัติตามค่านิยมของคนในสังคมเมืองหลวง

5.14 ผู้ป่วยแพ้ เป็นเรื่องสั้นที่แสดงถึงชีวิตของชายหนุ่มที่มีอาชีพนักเขียนที่ต้องสร้างผลงานขัดแย้งกับความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวกำหนด

5.15 ผู้ใจกว้าง เป็นนวนิยายที่แสดงถึงชีวิตของครอบครัวที่ต้องล้มเหลวขาดความสงบสุข เนื่องจากการกระทำของพ่อแม่ที่ขาดความเข้าใจในความต้องการของลูกเลี้ยงลูกด้วยวิธีเผด็จการและเอาความต้องการของตนเองเป็นใหญ่

5.16 คนจน เป็นนวนิยายที่แสดงถึงชีวิตของคนยากจนที่ต้องดิ้นรนต่อสู้อยู่ในสังคมเมืองหลวง แม้ว่าพวกเขาจะขยันขันแข็ง มีความมานะอดทนในการประกอบอาชีพอย่างดียิ่ง แต่พวกเขาก็ต้องพบกับอุปสรรคและความล้มเหลวต่าง ๆ

5.17 โรคพระนาง เป็นนวนิยายที่แสดงถึงชีวิตของคนจนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบแสวงหาผลประโยชน์จากความทุกข์ยาก และเคราะห์กรรมของเขาจากผู้มีอำนาจและเป็นที่เคารพนับถือจากผู้คนในสังคมอย่างไร้ความละอายใจ

การนำเสนอสภาพชีวิตที่เต็มไปด้วยอุปสรรค และความทุกข์ยากซึ่งล้วนมีสาเหตุจากการกระทำของสภาพธรรมชาติที่โหดร้ายหรือการกระทำของผู้คนที่ร่ำรวย มีอำนาจและเป็นที่เคารพนับถือของผู้คนในสังคมทั่วไปนับได้ว่าเป็นความตั้งใจของ วิมล ไทรนิมิต ที่ต้องการจะสร้างความเข้าใจในสภาพชีวิตที่ทุกข์ยากของคนจนว่าเหตุใดพวกเขาจึงต้องมีสภาพเช่นนี้ ผู้เขียนมิได้แสดงถึงความเกียจคร้าน ทดท้อของคนยากจนแต่อย่างใด ตรงกันข้ามผู้เขียนกลับสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามดิ้นรนต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อแต่พวกเขากลับถูกผู้คนที่ร่ำรวยกว่า มีอำนาจและโอกาส

มากกว่าเป็นผู้กระทำต่อพวกเขาอย่างไม่มีทางเลือกเลยได้ จึงเหมือนกับเป็นความตั้งใจที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจชีวิตของคนทั้งหลายเพื่อจะได้เข้าใจถึงสาเหตุของความยากจนที่แท้จริง และหาโอกาสหรือหนทางแก้ไขสภาพดังกล่าวเหล่านี้ให้หมดไป

ข. ผลกระทบต่อด้านความคิดและทัศนะของผู้อ่าน

การนำเสนอทัศนะของ วิมล ไทรนิมโนล ในวรรณกรรมทั้งหมดน่าจะส่งผลกระทบต่อด้านความคิดของผู้อ่านวรรณกรรมของเขาดังต่อไปนี้

1. เกิดความคิดรังเกียจขยะแขยงพฤติกรรมของผู้นำในสังคมบางกลุ่ม

วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ตีแผ่พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำในสังคมบางกลุ่มที่เต็มไปด้วยความเลวร้าย นอจลคดโกง มุ่งแต่จะแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวโดยการเบียดเบียนผู้คนที่ยากจน ด้อยโอกาสกว่าตนอย่างไม่ละอายใจ โดยตีแผ่พฤติกรรมของผู้นำในสังคม 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกันดังนี้

1.1 กลุ่มข้าราชการ ผู้เขียนตีแผ่พฤติกรรมความนอจลคดโกง มุ่งแต่การกอบโกยแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ ได้แก่

1.1.1 ข้าราชการในอำเภอที่เบียดเบียนผู้ที่ชาวบ้านจะเก็บเอาไว้ ทาพันธุ์เพื่อเอามากินเลี้ยงกันอย่างฟุ่มเฟือย จากเรื่องสั้นเรื่อง เที้ย

1.1.2 ครูใหญ่ที่มุ่งสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่มากกว่าความใส่ใจเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาเพื่อชื่อเสียงและความมีหน้ามีตาของตนเอง จากเรื่องสั้นเรื่อง ที่ชีวิตมีให้

1.1.3 ตำรวจที่พยายามยึดเบียดซื้อหาให้คนบริสุทธิ์ เพื่อจะได้รีดไถเงินเพื่อเป็นการปิดคดี จากเรื่องสั้นเรื่อง โจร

1.1.4 ตำรวจที่ยักยอกเงินทดแทนที่ชาวบ้านได้รับเป็นค่าทำศพลูกสาวที่ถูกรถชนตาย จากนวนิยายเรื่อง โศกพระนาง

1.1.5 ปลัดอำเภอที่ใช้อำนาจหน้าที่วางแผนกำจัดคู่แข่งที่จะมาแย่งหญิงคนรักของตนด้วยการกระทำวิสามัญฆาตกรรม จากนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในห้วงน้ำ

1.1.6 กำนันที่ใช้อำนาจหน้าที่ในการกอบโกยผลประโยชน์ และเป็นบันไดก้าวไปสู่ความมั่งคั่งที่สูงขึ้น จากนวนิยายเรื่อง งู

1.1.7 ผู้ใหญ่บ้านที่คอยแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัว โดยใช้

ความเชื่อความงมงายของชาวบ้านในปกครองของตนเป็นเครื่องมือจากนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า

✓ 1.2 กลุ่มพระภิกษุ ผู้เขียนตีแผ่พฤติกรรมของพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่

ประพฤติตนอยู่ในพระธรรมวินัยอันดี แต่กลับใช้ความเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่ผู้คนศรัทธา เลื่อนมาสมาเป็น ฉากกับังพฤติกรรมความเลวร้ายของตนในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

✓ 1.2.1 หลวงพ่อเนียน เจ้าอาวาสในนวนิยายเรื่อง ู

พระภิกษุที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศกับพระในวัดด้วยกันและยังใช้ความศรัทธาที่ชาวบ้านมีต่อพระพุทธศาสนาตลอดจนความเชื่อในเรื่องบาบุญคุณโทษ นรกสวรรค์ และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือ และสร้างเป็นสถานการณ่หลอกลวงชาวบ้านเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตนเอง

✓ 1.2.2 หลวงตาเต้ พระภิกษุขราในนวนิยายเรื่อง ู พระภิกษุ

ที่ลุ่มหลงในเครื่องนวิชา หมกมุ่นอยู่กับการผลิตวัตถุเครื่องรางของขลังไว้ขายชาวบ้านที่งมงาย เลื่อนมาศรัทธาเพื่อหาผลประโยชน์ใส่ตัวเอง

✓ 1.2.3 พระจันทร์ พระภิกษุบวชาใหม่ในนวนิยายเรื่อง ู

พระภิกษุหนุ่มที่ยอมมีความสัมพันธ์กับเจ้าอาวาสในวัดเดียวกันแบบรักร่วมเพศ เพื่อแลกกับความสุขสบายและเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว

1.2.4 พระจันทร์ พระภิกษุในนวนิยายเรื่อง โศกพระนาง

พระภิกษุที่ทำหน้าที่เลขานุการ และผู้ดูแลผลประโยชน์ของวัดโดยการเอาเงินของวัดที่ได้จากการรับบริจาคมาให้ชาวบ้านกู้ยืมด้วยดอกเบี้ยที่สูงพอสมควร และยังทำสัญญาอย่างเอาเปรียบอีกด้วย

1.2.5 พระแก้ว พระภิกษุในนวนิยายเรื่อง ดวงเดือนในพวงน้ำ

พระภิกษุหนุ่มที่หมกมุ่นครุ่นคิดแต่เรื่องความรักในขณะที่กำลังบวชอยู่ และยังกระทำพฤติกรรมอาบัติอย่างร้ายแรงคือลักลอบมีความสัมพันธ์กับสาวคนรัก

1.2.6 พระแก้ว พระภิกษุในเรื่องสั้นเรื่อง แก้วกับเกด

พระภิกษุหนุ่มที่หมกมุ่นครุ่นคิดแต่เรื่องความรักในขณะที่กำลังบวชอยู่ โดยมียอมสนใจศึกษาพระธรรมวินัยหรือกระทำกิจอันพึงทำของสงฆ์แต่อย่างใด

1.3 กลุ่มพ่อค้านายทุน ผู้เขียนตีแผ่ถึงความฉ้อฉลเอาเปรียบ

มุ่งแต่การแสวงหาผลประโยชน์จากคนยากจนของพ่อค้านายทุนเอาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไร้คุณธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 เจ้าของเหมืองหิน ในเรื่องสั้นเรื่อง เชือกที่ขึงคอบเป็นนายทุนที่ไม่สนใจดูแลลูกจ้างที่ต้องได้รับเคราะห์กรรมจนร่างกายพิการ เนื่องจากต้องทำงานที่หนักเกินไปกำลังให้ตนเอง

1.3.2 พ่อค้านักธุรกิจ ในเรื่องสั้นเรื่อง ความตาย เป็นผู้ที่คอยเอารัดเอาเปรียบแสวงหาผลประโยชน์จากคนจนที่ด้อยโอกาสกว่าตน แต่กลับได้รับการยกย่องสรรเสริญจากผู้คนแม้กระทั่งตายไปแล้วก็ตาม

1.3.3 นายทุน ในเรื่องสั้นเรื่อง อาชญากรรมและการลงทัณฑ์เป็นผู้ที่เอาเปรียบขูดรีดคนจนด้วยการขูดรีดเงินค่าดอกเบี้ยมากมายจนได้กินทรัพย์สินของชาวบ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของตน

1.3.4 เจ้าแกล่ ในเรื่องสั้นเรื่อง คนเกิน เป็นผู้ที่คอยเอารัดเอาเปรียบจากการออกเงินกู้และคิดอัตราดอกเบี้ยสูงมาก แม้คนที่มากู้เงินจะมีความจำเป็น และทุกอย่างก็ทำตาม

1.3.5 เจ้าของบริษัทจัดหางาน ในเรื่องสั้นเรื่อง ยุคสมัยเป็นผู้ที่คอยฉ้อฉลกดขี่คนจนจนด้วยการทำให้ความหวังว่าจะช่วยเป็นธุระในการจัดส่งให้ไปทำงานต่างประเทศ แต่แล้วก็หลอกลวงพวกเขาจนต้องหมดตัวในที่สุด

1.3.6 เจ้าของโรงพิมพ์ ในเรื่องสั้นเรื่อง ผู้พ่ายแพ้ เป็นผู้ที่หวังแต่การแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนเอง แม้ว่าสิ่งที่กระทำจะเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีงามก็ตาม

1.3.7 เจ้าแกล่เจ้าของกิจการรถบรรทุก ในนวนิยายเรื่องรถพระนาง เป็นผู้ที่จ่ายค่าทาสลูกสาวที่ถูกรถบรรทุกของตนเองชน ซึ่งเป็นลูกสาวของลูกหนี้ที่มากู้เงินตนเอง เขาจึงวางแผนจะดักทวงเงินค่าดอกเบี้ยคืนจากส่วนที่ต้องจ่ายไป

1.4 กลุ่มผู้ที่เป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของคนทั่วไป ผู้เขียนตีแผ่พฤติกรรมของคนกลุ่มนี้ไว้อย่างเด่นชัดจากนวนิยายเรื่อง คนทรงเจ้า นั่นคือ การนำเสนอพฤติกรรมของเจ้าพ่อขาม ร่างทรงของพระไตรศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านเคารพเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง แต่แท้ที่จริงแล้วกลับเป็นการหลอกลวงแอบแฝงอยู่ในความเป็นคนทรงเจ้า เพราะเจ้าพ่อขามมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงในคืนวันพระ และยังใช้อำนาจเลือกสรรผู้หญิงที่ตนถูกใจไว้คอยเป็นบริวารรับใช้ และกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัว และยังเผื่อแผ่ให้กับผู้ที่คอยสนับสนุนตนเองอีกด้วยทั้ง ๆ ที่ตนเองก็ประจักษ์แก่ใจว่าความจริงแล้วอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้เป็นสิ่งที่ตนสร้างขึ้นมาจากทั้งหมด

จากการนำเสนอพฤติกรรมความเลวร้ายของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าผู้เขียนน่าจะมีเจตนาที่จะทำให้อ่านเกิดความคิดที่จริงจัง ขยะแขยงพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มีอยู่จริง และสามารถเห็นได้ในสังคมปัจจุบัน แต่บุคคลเหล่านี้ก็ยังสามารถกระทำพฤติกรรมเลวร้ายต่อไปอย่างไม่สะทกสะท้านแต่อย่างใดจน วิมล ไทรนันทวล ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมสังคมกับบุคคลเหล่านี้จนไม่ได้อีกต่อไปที่จะเห็นการกระทำของผู้คนเหล่านี้ จึงนำมาตีแผ่ให้อ่านได้รับรู้อย่างชัดเจน และละเอียดมากในทุก ๆ รูปแบบเพื่อต้องการจะชักจูงให้อ่านทุกคนเกิดความคิดเช่นเดียวกับเขาและจะได้ช่วยกันหาหนทางกำจัดหรือคัดค้านการกระทำพฤติกรรมเลวร้ายของบุคคลเหล่านี้ให้หมดไปจากสังคม

2. เกิดความคิดสนใจศึกษาหาหนทางแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

วิมล ไทรนันทวล พยายามสะท้อนสภาพความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิตของผู้คนยากจน ด้อยโอกาสและไม่มีอำนาจในสังคม โดยพยายามและตั้งใจที่จะเน้นย้ำถึงสภาพความขมขื่นปวดร้าวจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตทั้งจากสภาพธรรมชาติแวดล้อมที่โหดร้าย และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมาเองที่บีบคั้น และกดดันให้มนุษย์ต้องพบกับสภาพความทุกข์ยากเลวร้ายในชีวิต นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการกระทำของผู้คนที่ร่ำรวยมีอำนาจ และโอกาสในสังคมที่ฉ้อฉลคดโกง เอาไรต์เอาเปรียบคนยากจน และด้อยโอกาสกว่าตนโดยไม่มีความละอายใจ สภาพความเป็นไปในสังคมทั้งหลายเหล่านี้เป็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมที่ผู้เขียนมองเห็น และเฝ้าติดตามพฤติกรรมอยู่ตลอดมา และไม่สามารถจะทนเห็นความเป็นไปในสังคมที่จะต้องดำเนินต่อไปในลักษณะเช่นนี้ต่อไปอีกได้ จึงกล่าวได้ว่าวรรณกรรมของ วิมล ไทรนันทวล เป็นการสะท้อนถึงผลของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมดังนี้

2.1 ปัญหาที่เกิดจากสภาพความแห้งแล้งและภัยธรรมชาติ

2.1.1 สภาพผืนดินที่ทำกินของชาวไร่ชาวนาแห้งแล้งมากจนทำให้พืชผลที่ปลูกอยู่ต้องได้รับความเสียหายหรือไม่สามารถจะเพาะปลูกได้ต่อไป ได้แก่ เรื่องสั้น เรื่องอาชญากรรมและการลงทัณฑ์ กระแสดมที่หักกลับ วันฟ้าหม่น เชือกที่ขึงคอค นวนิยายเรื่องคนจน

2.1.2 สภาพผืนดินที่ทำกินของชาวไร่ชาวนาถูกภัยธรรมชาติรุกราน น้ำท่วมเจ็มนองจนพืชผลเสียหาย ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่องโรคพระนาง นวนิยายเรื่องงู โรคพระนาง ดวงเดือนในห้วงน้ำ คนทรงเจ้า

2.2 ปัญหาที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง

สภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองจนทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนยากจนต้องพบกับความทุกข์ยากและอุปสรรคต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่องค่าแห่งชีวิต ขยะสังคม เพียงฐลีดิน คนเกิน ผู้ตามหาความสุข ผู้พ่ายแพ้ นวนิยายเรื่องงู คนทรงเจ้า ดวงเดือน นานห้วงน้ำ คนจน โศกพระนาง

2.3 ปัญหาที่เกิดจากการทุจริตและประพฤตินอกกฎของกลุ่มผู้มีอำนาจ

และเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปในสังคม ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่องเหยี่ยว ที่ชีวิตมีให้ ความตาย จอร์ นวนิยายเรื่องงู คนทรงเจ้า โศกพระนาง ดวงเดือนนานห้วงน้ำ

2.4 ปัญหาที่เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกแบบบีบบังคับ

และเอาแต่ความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ ได้แก่ นวนิยายเรื่อง ผู้ใจชั่ว

ผู้เขียนกล่าวถึงผลของการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างละเอียด ตลอดจนการชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่มาของแต่ละปัญหาว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อผู้อ่านจะเกิดความคิดที่จะหาหนทางแก้ไขให้หลุดพ้นจากสภาพของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ กล่าวคือ วิมล ไทรนิมิต พยายามจะใช้วรรณกรรมของเขาเป็นเครื่องมือสะท้อนสภาพปัญหาและสาเหตุแห่งปัญหาให้ผู้อ่านได้รับรู้ และจากนั้นก็ปล่อยให้อ่านได้ลองนึกทบทวน และหาหนทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้นเอาเอง ซึ่งก็นับได้ว่าเป็นวิธีทางอย่างหนึ่งของผู้เขียนที่พยายามจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมโดยใช้วรรณกรรมทั้งหมดของเขาเป็นสื่อสำคัญ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์ทัศนะ เชิงทุนนิยมในเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมโนเวล
มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาทัศนะ เชิงทุนนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรม ที่มาของทัศนะดังกล่าวซึ่งส่งผลต่อ
การสร้างสรรค์วรรณกรรม และอิทธิพลของทัศนะ เชิงทุนนิยมที่ส่งผลต่อผู้อ่าน ซึ่งได้ดำเนินตามจุด
มุ่งหมาย และวิธีการที่กำหนดไว้ตามลำดับสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

วิมล ไทรนิมิตต์ แสดงทัศนะผ่านองค์ประกอบของวรรณกรรมทั้ง เรื่องสั้น และ นวนิยายในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ จากและบรรยากาศของเรื่อง ตัวละคร การสร้างเหตุการณ์ใน เรื่อง โดยเขาแสดงทัศนะในด้านสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เกี่ยวกับสังคมชนบทที่เต็มไปด้วย ความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของผู้คน เนื่องจาก พื้นดินแห้งแล้งอย่างมากจนไม่สามารถ ปลูกพืชผลได้ และยังมีสภาพของท้องทุ่งไรนาที่เต็มไปด้วยน้ำท่วมเจิ่งนอง พืชผลเสียหาย นอกจากนี้ สภาพอากาศยังหนาวเย็นจัดจนทำให้ผู้คนต้องล้มตายไป ในด้านสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ สร้างขึ้นมา เกี่ยวกับสังคมเมืองหลวงก็จะเต็มไปด้วยฝุ่นควัน อากาศเป็นพิษ การจราจรติดขัดผู้คน อาศัยกันอย่างแออัดเปียดเสียดเยียดอัด นอกจากนี้ผู้คนที่ย่อแอกว่า ยากจนกว่าและด้อยโอกาส ในสังคมกว่ายังถูกฉ้อฉลคดโกงจากผู้คนที่ร่ำรวย และมีโอกาสมากกว่าในสังคม ในด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการทำมาหากินอย่างผิดเคืองของคนในชนบท พืชผลทางเศรษฐกิจที่มีราคาตกต่ำชาวบ้าน ส่วนใหญ่ต้องเป็นหนี้สินนายทุนถูกขูดรีด ดอกเบี้ยและเอาเปรียบอย่างมาก ส่วนในสังคมเมืองผู้คน จะมีฐานะยากจนข้นแค้น หาเช้ากินค่ำมีรายได้จากการรับจ้างชีวิตต้องพบความทุกข์ยากตลอดไป ในด้านศาสนา เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนของพระภิกษุสงฆ์ที่ผิดไปจากธรรมวินัย นี้อฉล คดโกง แสวงหา และกอบโกยผลประโยชน์จากพุทธศาสนิกชนที่มีความศรัทธาต่อศาสนาอย่างขาดสติปัญญา ไตร่ตรอง โดยใช้พิธีกรรมทางศาสนาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือ ธรรมชาติต่าง ๆ เช่น การทรงเจ้า เครื่องรางของขลังที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตของผู้คนใน ชนบท เนื่องจากขาดความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิตและในขณะเดียวกันผู้คนที่อยู่เบื้องหลัง ความเชื่อเหล่านี้ กลับกลายเป็นผู้กุมชะตากรรมของคนที่มีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้อย่างงมงาย และได้รับผลประโยชน์ในรูปทรัพย์สินเงินทอง ในด้านการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มุ่ง พัฒนาความคิดและสติปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริง การจัดการศึกษาทำให้ผู้เรียนห่างไกลจากชีวิต

จริงของตนเอง และในขณะที่เดียวกันผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และพัฒนาระบบการศึกษาที่ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ที่มาของทักษะที่ วิมล ไทรนิมโนล นำเสนอในวรรณกรรมของเขามีความสัมพันธ์กับตัวเขาอย่างมาก เนื่องจากชีวิตในวัยเด็กของเขาอยู่ในชนบทที่มีความยากลำบาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยต่อการทำมาหากิน เขาจึงต้องอพยพย้ายครอบครัวมาอยู่ในสังคมเมืองหลวง และดำเนินชีวิตด้วยความยากลำบากแบบปากกัดตีนถีบ ต้องเผชิญปัญหาทางเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ดังนั้นการสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่องจึงเป็นไปตามชีวิตจริง และประสบการณ์ของเขา และเขายังได้รับอิทธิพลจากนักเขียนคนอื่น คือ ลาวคำหอม (คำสิงห์ ศรีนอก) และจอห์น สไตน์ เบ็ค การสร้างตัวละครจะแบ่งเป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมในเชิงบวก ซึ่งจะเป็นตัวละครที่ดำเนินชีวิตไปตามอุดมคติ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแต่มักจะได้รับความยากลำบากถูกข่มเหงรังแก เอาไรต์เอาเปรียบและฉ้อฉลคดโกง มีชีวิตที่ล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง และตัวละครที่มีพฤติกรรมในเชิงลบ ซึ่งจะเป็นตัวละครที่ดำเนินชีวิตไปอย่างมีแผนการชั่วร้าย ฉ้อฉลคดโกง เอาไรต์เอาเปรียบผู้ด้อยโอกาสในสังคมกว่าตน แต่จะมีชีวิตที่มีความสุขสบาย มีเกียรติยศในสังคม ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้คนในสังคม โดยตัวละครที่เขาสร้างขึ้นมามีที่มาจากชีวิตจริงส่วนหนึ่งของเขาเอง นอกจากนี้ยังมีที่มาจากทักษะของเขาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคมรอบข้าง การนำเสนอแก่นของเรื่องทั้งเรื่องสั้น และนวนิยายจะมุ่งนำเสนอถึงความฉ้อฉลคดโกงของผู้มีอำนาจในสังคม ความยากจนข้นแค้นอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจ และความทุกข์ยากอันเกิดจากความต้องการดิ้นรนแสวงหาในสิ่งที่ดีกว่าสภาพที่เป็นอยู่ของตัวเอง ซึ่งที่มาของการนำเสนอแก่นของเรื่องดังกล่าวนี้มีที่มาจากชีวิต และประสบการณ์ของเขา และทักษะส่วนตัวของเขาเอง

อิทธิพลของการนำเสนอทักษะของ วิมล ไทรนิมโนล ในเรื่องสั้นและนวนิยายส่งผลต่อผู้อ่านดังนี้ ในด้านอารมณ์ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์เศร้าสลด ขมขื่นใจต่อสภาพชีวิตความทุกข์ยากของผู้คนที่ผู้เขียนสะท้อนภาพ เกิดอารมณ์เคียดแค้นชิงชังในพฤติกรรมของบุคคลที่มีอำนาจและเป็นผู้นำในสังคมที่เต็มไปด้วยความเลวร้าย เกิดอารมณ์ท้อยอมจำนนต่อชะตากรรมที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เกิดอารมณ์หดหู่ ห่อเหี่ยวใจต่อสภาพความเป็นไปที่คนยากจนต้องได้ประสบในรูปแบบต่าง ๆ ที่เต็มไปด้วยความคับแค้นใจและทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจต่อสภาพปัญหาของคนยากจนที่ได้รับการอยู่ดิ้นรนต่าง ๆ ในสังคม ส่วนในด้านความคิดทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดถึงภัยชะตากรรมของชีวิตในสังคมบางกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มพระภิกษุ กลุ่มพ่อค้า

นายทุน และกลุ่มผู้ที่เป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของคนทั่วไป เพราะบุคคลดังกล่าวมีพฤติกรรมฉ้อฉล คดโกง เอาไรต์เอาเปรียบคนยากจนจึงควรถูกกำจัดออกไปจากสังคม นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเกิด ความคิดสนใจศึกษาหาหนทางแก้ไขปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากสภาพความแห้งแล้ง และภัยธรรมชาติ ปัญหาที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง ปัญหาที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติไม่ ถูกต้องของกลุ่มผู้มีอำนาจ และเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปในสังคม และปัญหาที่เกิดจากการ อบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกแบบบีบบังคับ และเอาแต่ความต้องการของตนเองเป็นใหญ่ โดย ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นผลของปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดตามสภาพความเป็นจริงในสังคม

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนะเชิงทฤษฎีที่ปรากฏในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมโนล พบว่า ทัศนะของ วิมล ไทรนิมโนล ที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมของเขามีความ สอดคล้องกับทัศนะของนักปรัชญาชาวเยอรมันที่ชื่อ โซเพนเฮาเออร์ผู้เป็นเจ้าของความคิดในทัศนะ ที่มีชื่อเรียกว่า ทฤษฎี ซึ่งจะมองโลกในแง่ร้าย กล่าวคือ โซเพนเฮาเออร์จะมองว่ามนุษย์เราทุก คนถูกกำหนดชีวิตขึ้นมา เพื่อให้เผชิญกับความทุกข์ยากทั้งทางด้านร่างกาย และด้านจิตใจ มนุษย์จะ ถูกบีบคั้นจากสภาพความเลวร้ายของธรรมชาติแวดล้อมรอบตัว และถูกเอาไรต์เอาเปรียบ ฉ้อฉล คดโกงจากคนที่มีโอกาสและอำนาจเหนือกว่าตน ซึ่งวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ทุกเรื่องก็ สะท้อนทัศนะดังกล่าวนี้ไว้อย่างชัดเจนในองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของวรรณกรรม นอกจากนี้ใน ทัศนะเชิงทฤษฎียังได้กล่าวถึงความทะเยอทะยานอย่างไม่สิ้นสุดของมนุษย์ที่ผลักดันให้มนุษย์เองต้อง พบกับความทุกข์ยากอย่างไม่มีความจบสิ้น พบว่า ในแนวคิดนี้จะปรากฏเฉพาะพฤติกรรมของตัวละครที่ เป็นคนร่ำรวย ผู้มีอำนาจและมีโอกาสในสังคมเท่านั้น แต่จะไม่พบในตัวละครที่เป็นคนยากจน และ ด้อยโอกาสในสังคม เพราะตัวละครในกลุ่มหลังนี้จะถูกกำหนดชีวิตมาให้พบแต่ความยากจนข้นแค้น และต้องเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตตั้งแต่ต้นจนจบ นั่นคือ ความยากจนและการถูกเอาไรต์เอาเปรียบ ฉ้อฉลคดโกงจากคนร่ำรวย และมีโอกาสเหนือกว่าตน ตัวละครเหล่านี้จะไม่มี ความทะเยอทะยาน ใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะชีวิตของตนจะจมดิ่งอยู่ในความทุกข์โดยตลอด และก็จะ เป็นฝ่ายยอมรับชะตา กรรมอย่างเงียบ ๆ โดยปราศจากข้อเรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการนำเสนอทัศนะเชิงทฤษฎีของ วิมล ไทรนิมโนล ซึ่งสะท้อนลงในวรรณกรรมของเขานั้น เกิดจากความพึงใจต่อชีวิตที่ยากแค้นของผู้เขียนเองในวัยเด็ก และประสบการณ์ชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัวด้วยความเหนียวแน่น นอกจากนี้ยังได้รับแนวคิดจากนักเขียนที่สะท้อนภาพความเลวร้ายของสังคมในงานวรรณกรรมอีก จึงมีผลทำให้วรรณกรรมของเขามีลักษณะเนื้อหาออกมาเป็นแนวเดียวกันโดยตลอด นั่นคือ การสะท้อน และตีแผ่ความเลวร้ายของผู้นั้นในสังคมที่มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสุขสบายและเป็นผู้มีโอกาส และอำนาจในสังคม และในขณะเดียวกันก็จะนำเสนอชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากไร้ ต้องดิ้นรนต่อสู้กับอุปสรรคและความยากลำบากต่าง ๆ ของคนยากไร้ และเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งผู้วิจัยมองว่า ผู้เขียนยังมีโลกทัศน์ค่อนข้างแคบ เนื่องจากการมองเข้าหาตนเองเท่านั้น เพราะในความเป็นจริงแล้วโลกหรือสังคมของเราก็มิได้จะเป็นเช่นนั้นที่ วิมล ไทรนิมโนล ได้ประสมมาทั้งหมด และถึงแม้จะเป็นความจริงอยู่บ้างก็มิใช่จะต้องเป็นเช่นนั้นในทุก ๆ คน จึงกล่าวได้ว่า ผู้เขียนค่อนข้างจะให้ความยุติธรรมกับสังคมเกินไป แต่ในขณะเดียวกันการที่ผู้เขียนพยายามตีแผ่สภาพความเลวร้ายและปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ นั้นก็เหมือนกับเป็นการแสดงถึงความห่วงใยและความปรารถนาดีต่อสังคมของผู้เขียน กล่าวคือ สะท้อนให้ผู้อ่านได้เห็นถึงผลของปัญหาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเท่ากับเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านได้กลับไปคิดทบทวนถึงสาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นและพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นอย่างจริงจัง จึงนับได้ว่าผู้เขียนได้แสดงถึงความห่วงใยของตนเองที่มีต่อสังคม และทำหน้าที่ของนักเขียนที่ดีที่พยายามใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามวิถีทางของผู้เขียนเอง นั่นคือ การฝากข้อคิดให้ผู้อ่านได้หาหนทางแก้ไขปัญหานั้นเองได้น่าเสนอไว้แล้วกันต่อไป

✱ ในด้านการนำเสนอและสร้างตัวละครในเรื่องนั้น พบว่า ผู้เขียนจงใจให้ตัวละครมีลักษณะของความเป็นชาวและด้อยอย่างชัดเจนเกินไป จนบางครั้งทำให้ขาดความสมจริงไป และเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีอคติของผู้เขียนกับคนบางกลุ่มในสังคมอย่างชัดเจน ซึ่งนับว่าเป็นการไม่ยุติธรรมนักกับการนำเสนอภาพเช่นนี้ของผู้เขียน เช่น การสร้างตัวละครที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ใน ทุก ๆ เรื่องให้มีพฤติกรรมชั่วร้าย นอจลคดโกง ตัวละครที่เป็นข้าราชการชั้นปกครองก็เป็นคนเลวร้าย เอาธิดาเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว และกอบโกยผลประโยชน์ใส่ตัวเท่านั้นหรือตัวละครชาวบ้านก็มักเป็นคนดีที่ถูกรังแก ดังนั้นการเสนอแต่ชีวิตด้านเดียวของตัวละครเช่นนี้เท่ากับเป็นการสร้างตัวละครที่เป็นแบบตายตัว

ทัศนะเชิงทุนนิยมยังส่งผลต่อการเขียนวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล อีกด้านหนึ่ง กล่าวคือ ทำให้เนื้อหาของวรรณกรรมของเขาไม่มีการพัฒนาเท่าใดนัก จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของวรรณกรรมจะซ้ำแนวเดิม น่าสังเกตว่ามีเรื่องสั้นหลายเรื่องได้ถูกนำไปขยายรายละเอียดเพิ่มขึ้น เพื่อให้กลายเป็นนวนิยายแต่ก็ยังคงมีเนื้อหาสาระคงเดิม นอกจากนี้ ยังพบว่าตัวละครหลายตัวที่ปรากฏอยู่ในเรื่องหนึ่งจะถูกกล่าวถึง หรือเกี่ยวโยงกับอีกเรื่องหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทัศนะเชิงทุนนิยมในเรื่องสั้น และนวนิยายของวิมล ไทรนิมโนล ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมของนักเขียนผู้นี้ยังมีแง่มุมอื่น ๆ อีกที่น่าสนใจศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมโนล ในแนวมุขยนิยม
2. ศึกษาเปรียบเทียบทัศนะเชิงทุนนิยมของ วิมล ไทรนิมโนล กับทัศนะเชิงทุนนิยมของนักเขียนไทย และต่างประเทศในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กัลย์ (นามแฝง). "วิมล ไทรนันทน์ นักเขียนคนจน (แค่เงินตรา)," แพรวสุดสัปดาห์.

11 : 110 - 120 ; พฤษภาคม 2536.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.

กิริติ บุญเจือ. ชุดพื้นฐานปรัชญา แก่นปรัชญาในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

เจตนา นาควัชร. ทางอันไม่รู้จบของวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. กรุงเทพฯ : เทียนวรรณ, 2530.

_____. "วรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา," วรรณไวทยาการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ชัยวัฒน์ อัทธพันธ์. ปรัชญาตะวันตกสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.

ดวงมน จิตรจางค์. หลังม่านวรรณศิลป์. กรุงเทพฯ : เทียนวรรณ, 2528.

ประไพพรรณ เอ็มชู. การศึกษาทัศนะเชิงทฤษฎีในนวนิยายของจอห์น สไตน์เบ็ค. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

พรทิพย์ ชูศักดิ์. วิเคราะห์ความคิดเรื่องความทุกข์ของไซเปนเฮาเวอร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

พรรณศักดิ์ สุชี. "คนทรงเจ้า อาณาจ หรือผลิตผลทางความคิดที่สุดจะควบคุม?," ภาษาและวรรณคดีไทย. 2 : 81 - 86 ; สิงหาคม 2532.

พันธการ (นามแฝง). "ประวัติรอยเส้นทาง วิมล ไทรนันทน์," อาเตอร์ เวิร์.
4 : 156 - 164 ; เมษายน 2537.

วัลยา วิวัฒน์สร. "การไข่มุมมองและการนำเสนอตัวละครฝ่ายร้ายในเรื่อง งาม ของ
วิมล ไทรนันทน์," ภาษาและวรรณคดีไทย. 2 : 70 - 79 ; สิงหาคม 2532.

วาณิช จรุงกิจอนันต์. ศาสตร์แห่งเรื่องสั้นและนิยาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งเรือง
สาส์นการพิมพ์, 2538.

วินิตา ดิถียนต์. "บทบาทของ งาม สี่เหลียงในศาสนา," ถนนหนังสือ. 3 : 77 ; มกราคม
2529.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2519.

วิภา กงกะนันทน์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521.

วิมล ไทรนิมิต. กระแสลมที่พัดกลับ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2526.

_____. คนจน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2530.

_____. คนทรงเจ้า. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2531.

_____. โคกพระนาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2532.

_____. งู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2527.

_____. ดวงเดือนในห้วงน้ำ. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2534.

_____. ผู้ไขว่คว้า. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2531.

_____. วันฟ้าหม่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทานตะวัน, 2533.

สมเกียรติ คู่ทวีกุล. "เรื่องจากปก วิมล ไทรนิมิต," ไรเตอร์. 5 : 31 - 37 ;

กุมภาพันธ์ 2536.

_____. "วิเคราะห์วรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิต," ไรเตอร์. 3 : 78 - 91 ;

ธันวาคม 2535.

สุเชาว์ พลอยชุม. ปรัชญาเบื้องต้น : ประวัติปรัชญาตะวันตกสังเขป. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.

สุริยวรรณ (นามแฝง). "วิมล ไทรนิมิต นักเขียนที่ตีแผ่ความเป็นจริง," นพรัตน์.

3 : 185 ; สิงหาคม 2538.

Harriman, Philip L. "Pessimism," Encyclopedia Americana. V.21, p. 652.

Danbury, Grolier Incorporated, 1983.

Schopenhauer, Arthur. The World as Will and Idea. Translated by R.B.

Haldane and J. Kemp 3 Vols 11th ed. London : Routledge & Kegan

Paul Ltd., 1964.

Will Durant. The Story of Philosophy. Simon and Schuster, Inc.,

New York, 1953.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

บทความสัมภาษณ์ เรื่อง "วิมล ไทรนิมิต"

นักเขียนที่ตีแผ่ความเป็นจริง

โดย สุริยวรรณ

มีนักเขียนหลายคนที่มีอุปมาของชีวิตมาได้คิดจะมาเป็นนักเขียน แต่หากกลับกลายมาเขียนหนังสือได้ ก็เพราะเหตุบังเอิญนานัปการ นักเขียนที่ได้รับการการันตีอย่าง วิมล ไทรนิมโนล ก็เช่นกันช่วงหนึ่งของชีวิตเขาที่เริ่มต้นเขียนหนังสือ เพียงเพราะต้องการระบายความคับแค้นของชีวิต

เขียนหนังสือเป็นงานอดิเรกอยากบอกความรู้สึกนึกคิดที่เราอยู่ที่นี่ เราถูกบีบ เราตกอยู่ในบรรยากาศของราชการตลอด ตกอยู่ในระเบียบวินัย อยู่ในอาณาเขตของโรงเรียน มันต้องอยู่ในกรอบ มันไม่เหมือนเวลาออกจากโรงเรียนจะไปที่ไหนก็ได้ แต่มันต้องวางตัวเป็นครูตลอดเวลา การเขียนหนังสือมันช่วยเราได้ เมื่อผมมีปัญหาอะไรผมก็เขียนหนังสือ เขียนเรื่องความทุกข์ ความยากลำบาก

นอกเหนือจากนี้ ความที่เป็นคนชอบอ่านหนังสือ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัวก็ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนหนังสือด้วย

คือเราอ่านแล้วชอบตอนนั้นอยู่ ป.5 เพื่อนผมคนหนึ่งเป็นคนเก่ง เขาอ่าน "สามก๊ก" ผมอยากเก่งเหมือนเขาบ้าง แต่อ่านสามก๊กไม่รู้เรื่อง บอกว่าเอา "พิน็อคคิโอ" มาอ่านไปงั้นแหละ อ่านแล้วติด รู้สึกสุมหลงไปกับมัน ตั้งแต่นั้นมามันก็ฝังอยู่ในตัวเรา จากพิน็อคคิโอก็หาเรื่องอื่นอ่านต่อ โดยมากจะเป็นนิยายภาพ เช่น พระศรีมโหสถ นางสิบสอง

วิมล ไทรนิมโนล ก้าวอย่างสูดจนนักเขียนและคนทำหนังสือเมื่อครั้งที่ เป็นครู ซึ่งได้ประสบการณ์จากการทำหนังสือที่วิทยาลัยครู และในช่วงนี้เองที่เริ่มเขียนเรื่องสั้นลงตามนิตยสารต่าง ๆ อาทิ ชวกรู้ง ชัยพลกษ วิทยาศาสตร์ ฟ้ามืองไทย รวมไปถึงนวนิยายหลาย ๆ เรื่องของเขาที่ตีแผ่ปัญหาสังคมได้อย่างถึงรากถึงโคน อาทิ ภู คนจน คนทรงเจ้า โรคพระนาง ดวงเดือนในห้วงน้ำ ผู้ไขว่คว้า อันเป็นผลงานที่ได้รับการต้อนรับจากนักอ่านอย่างดีในเวลาต่อมา

อย่างนวนิยายเรื่องคนจนนั้นแทบจะเรียกได้ว่า เป็นภาพชีวิตความเป็นจริงของเขา ที่เคยสัมผัสกับความลำบากยากแค้นมาก่อน เขาจึงสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ตรงนี้ได้ค่อนข้างแจ่มชัดทั้งคำพูดหรือฉากต่าง ๆ จนทำให้คนที่อ่านแล้วรู้สึกสลดใจตาม

"ชีวิตช่วงหนึ่งของผมคับแค้นมาก เลยเครียดมันมีสงครามชีวิตอยู่ในกระต๊อบแคบ ๆ พ่อแม่ก็ทะเลาะกัน จะกินก็ไม่มี หลานก็เจ็บไข้ หลานแต่ละคนอายุมันห่างกันปีเดียว เอาน้ำข้าวชงกับน้ำตาลทรายให้กิน ไม่มีนม ไม่มีเงินซื้อ เข้าใจมาเอาข้าวต้มใส่ถุงพลาสติกใส่ถุงปุ๋ยไปขาย"

และเป็นที่น่าสนใจกว่างานเขียนส่วนใหญ่ของวิมลนั้น มักจะมุ่งเน้นในเรื่องของศาสนา เรื่องที่ดูจะเกรี้ยวกราดมากที่สุดของเขาน่าจะเป็นเรื่อง คนทรงเจ้า และเรื่อง ภู

เรื่องคนทรงเจ้าผมมีประเด็นอยากอธิบายว่าจริง ๆ แล้วคนแต่ละคนทำไมจึงมีพฤติกรรม อย่างนี้ มีความรู้สึกอยากทำให้รู้ว่าคน คืออะไร ทำไมทหารและข้าราชการพลเรือนจึงคิดอย่างนี้ คือ เรื่องเดียวกันแต่คิดคนละแบบ

"สำหรับเรื่องภู เขียนขึ้นเพราะรู้สึกทรมานไปหวนกับพระสงฆ์ที่ไม่ได้มุ่งหมายไปทางศาสนา แต่มุ่งไปทางการสะสมศถาบรรดาศักดิ์ คือผมเติบโตมากับชนบท ซึ่งมีวัดเป็นศูนย์กลาง และผมก็สนิทสนมกับวัด แต่พอมาอยู่ในเมือง เราเห็นพระที่ไม่ต่างกับปุถุชน ก็เลยอยากจะเขียนอะไรออกมาบ้าง

ไม่ว่า ถ้าวิมล ไทรนิมิตถ กลับไปบวชเป็นพระอีกครั้ง เขาอาจจะมึนงานเขียนดี ๆ ที่ทำให้ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ดีขึ้นก็เป็นได้

ภาคผนวก ข.

บทความสัมภาษณ์เรื่อง "วิมล โทรมโนกุล"

นักเขียนคนจน (แค่เงินตรา)

โดย กัลย์

วิมล ไทรนิมโนล เป็นชาวนครปฐม...ใช้ชีวิตอยู่กับท้องไรท้องนามาตั้งแต่เกิด ดังนั้น เขาจึงซึมซับ และผูกพันกับความงามของธรรมชาติไว้อย่างมากมาย จวบจนกระทั่งมีความจำเป็นต้องโยกย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯพร้อมกับครอบครัว... เมืองหลวงที่ใคร ๆ ก็คิดว่าเป็นแดนศิวิไลซ์ที่สามารถมากอบรกยเงินทองได้อย่างง่ายดาย หากความจริงมันมิได้เป็นเช่นนั้นเลย ทุกชีวิตในเมืองกรุงต่างต้องแก่งแย่งกันทวงหากิน เพื่อความอยู่รอดกันทั้งสิ้น และครอบครัวของเขาก็เป็นหนึ่งในจำนวนนี้

ชีวิตในเมืองกรุงทำให้ฐานะที่ยากจนอยู่ แล้วต้องพบกับความแร้นแค้นยิ่งขึ้นไปอีก นั่นเพราะว่าช่องทางทวงหากินสำหรับคนจนนั้นเมื่อน้อยเต็มที แต่เขา...ถูกผู้ชายคนเดียวของครอบครัวก็มานะต่อสู้กับความทุกข์ยากจนสามารถเรียนจบชั้น ป.กศ.สูง ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรี และสอบบรรจุได้เข้ารับราชการครู

หากวิถีทางการทำงานระบบราชการได้สร้างความเบื่อหน่ายให้กับเขา ในที่สุดจึงตัดสินใจลาออก และผันตนเองมาทำธุรกิจส่วนตัว นั่นคือการตั้ง "สำนักพิมพ์ทานตะวัน" สำนักพิมพ์ที่ผลิตแต่วรรณกรรมที่มีเนื้อหาออกจะจริงจังในแง่มุมของชีวิต และสังคมมาวางตลาด ซึ่งนับว่าขายได้ยากในแวดวงหนังสือบ้านเรา

ฉะนั้น แม้คุณวิมลจะพុងสำนักพิมพ์ให้อยู่รอดมาได้จนถึงทุกวันนี้ แต่ก็ยังประสบกับการขาดทุนเป็นหนี้นับล้าน

สิ่งที่เขากระทำนั้น เพื่อน ๆ หลายคนในแวดวงวรรณกรรมกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า "วิมลเป็นคนกล้าทำและกล้าตัดสินใจ" ซึ่งเราเริ่มจะคล้อยตามความเห็นที่ว่านี้ เมื่อทราบมาว่าเขา กำลังจะลงทุนตั้งโรงพิมพ์ขึ้นอีกในไม่ช้า

พอถามถึงเรื่องการติดตั้งโรงพิมพ์เป็นคำถามแรก คุณวิมลได้แสดงสีหน้าซึ่งออกจะแปลกใจอยู่มากน้อยที่เราทราบข่าวนี้

"เอาข่าวมาจากไหน" เขาเอ่ยเปรย ๆ ขึ้นมา ก่อนจะกล่าวด้วยน้ำเสียงและท่าทีจริงจังต่อไปว่า "คิดอยู่เฉย ๆ ว่าจะทำ แต่มีเพื่อนบางคนเป็นห่วง เขาห้ามปรามว่าอย่าไปทำในสิ่งที่ตัวเองยังไม่รู้จักดี ที่นี้ผมรู้สึกว่าการทำสำนักพิมพ์ทานตะวันนั้นมาสิบกว่าปีแล้ว มันล้มเหลวในด้านธุรกิจแต่ด้านแง่ของจิตใจแล้ว ผมประสบความสำเร็จ คือได้ทำในสิ่งที่เรารัก แต่ในโลกทุกวันนี้เราทำเพื่อสนองความรู้สึกต้องการอย่างเดียวมันอยู่ไม่ได้ เพราะหนังสือต้องขาย เมื่อขายไม่ออกก็ไม่มียกเงินทำมันก็ขาดทุนเป็นหนี้เป็นสิน ทุกวันนี้นี้เป็นล้านนะ เลยต้องหาทางออกทางอื่น แต่ผมก็ไม่รู้จักอาชีพอื่น

มากไปกว่าการสอนหนังสือ ซึ่งลาออกมาแล้ว ผมไม่อยากกลับไปอีก เลบคิดว่าจะทำอะไรเกี่ยวกับแวดวงที่เราอยู่ คือทำโรงพิมพ์ก็คงเป็นโรงพิมพ์เล็ก ๆ นะครับ

"แต่ถึงยังงั้นก็เป็นดินแดนใหม่ที่เรารู้จัก ฉะนั้นตอนนี้ยังอยู่ในระหว่างหาข้อมูลว่ามีอุปสรรคปัญหาอะไรบ้าง เพราะบอกตรง ๆ ว่าจะลงทุนทำด้วยเงินสดก็ไม่มี ต้องอาศัยคุยกับแบงก์ดู เอาบ้านเข้าไปค้ำ ถ้าแบงก์ห้าก็แล้วกันแล้วเข้าไปทำ ซึ่งถ้ามันเกิดพังขึ้นมา ก็จบเหมือนกันเดือดร้อนบ้านช่อง มันเสี่ยง เลยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน แต่เท่าที่ทราบ ถ้าเกิดก้าวไปทางจริง ๆ ความคล่องทางด้านการเงินมันดีกว่า เพราะมันขึ้นอยู่กับว่าเราจะหางานมาป้อนโรงพิมพ์ได้มั้ย ถ้าผมหางานมาป้อนได้เรื่อย ๆ มันจะอยู่ได้ แต่เรื่องร่ำรวย ไม่มีวันหรอกครับ ผมไม่ใช่หัวธุรกิจคิดอะไรออกมาก็ทางวรรณกรรมอันเลย ไม่รู้เป็นไง" เขาหัวเราะน้อย ๆ ตบท้าย ก่อนจะเอ่ยต่อไปเกี่ยวกับเรื่องที่มีคนกล่าวว่าเขาเป็นคนกล้าปากกล้าตัดสินใจว่า

"ผมไม่ทราบจะเรียกว่ากล้าดีมั้ย แต่ผมเป็นคนที่สามารถตัดสินใจเสี่ยงทำอะไรก็ได้ ไม่ว่าจะทำผิดหรือถูก มันเป็นนิสัยมุกะลุหรือเปล่าไม่รู้ ไม่กล้าเรียกว่าความกล้า เพราะทุกวันนี้ยังดูว่าเอ๊ย...ถูกกล้าหรือถูกบ้า แต่เดี๋ยวนี้อายุมากขึ้น การตัดสินใจทำอะไรสักอย่างก็ต้องรอบคอบนิดหนึ่ง แต่ผมเป็นคนนิสัยเสียตรงที่ถ้าอยากทำอะไร ต้องดันทุรังทำจนได้ ไม่ช้าก็เร็ว

"อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผมกล้า เพราะผมคิดอยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองมาจากศูนย์ ฉะนั้นทำอะไรลงไป หากมันพลาด แล้วผมจะต้องกลับไปอยู่ที่ศูนย์ อยู่ที่เคย ก็ไม่เป็นไร มันเป็นเรื่องของเกมการล่าเงินเอามาใช้เท่านั้นเอง พอเราคิดว่ามันเป็นเกม ผมก็ทำได้ แล้วเกมต้องมีแพ้ชนะแพ้ก็ไม่มีไร แต่ถ้าชนะก็ดี ผมก็ก้าวต่อไป นี่เราพูดถึงเรื่องการเงินอย่างเดียวนะครับ แต่ในแง่จิตใจแล้ว ยังไงผมขอยืนยันว่าไม่มีวันล้มละลายแน่ เพราะจิตใจผมมันคงในแง่ของการเข้าใจชีวิต"

ในระยะแรกที่ตั้งสำนักพิมพ์นั้น คุณวิมลได้พิมพ์เรื่องแปลและวรรณกรรมของนักเขียนคนอื่น ออกวางจำหน่าย ซึ่งแต่ละเล่มล้วนมีเนื้อหาค่อนข้างจริงจัง และมีผู้อ่านจำนวนมากนักทำให้ความสนใจกับวรรณกรรมประเภทนี้ ฉะนั้นจึงส่งผลให้ธุรกิจประสบภาวะการขาดทุน

ในขณะที่ตนเอง คุณมานพ ถนอมศรี...บุคคลหนึ่งที่คุณวิมลเคารพรัก ได้แนะนำให้เขาลองพิมพ์ผลงานที่ตัวเองเขียนบ้าง โดยให้เหตุผลว่า แม้งานเขียนของเขาจะมีเนื้อหาไม่ได้ฉีกแนวออกไปจากงานที่เคยพิมพ์ขายมาแล้วก็ตาม แต่ถ้าจะทำให้ต้องขาดทุนเพิ่มขึ้นอีก ก็ไม่เห็นจะเป็นไร แต่อย่างน้อยชื่อ "วิมล ไทรนิมิต" ก็จะได้ปรากฏบนถนนนักเขียนสายนี้ และอาจจะได้รับการยอมรับในเวลาต่อมาก็ได้

แล้วมันก็เป็นเช่นที่คุณมานพกล่าวจริง ๆ ชื่อเสียงของเขาเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้อ่าน แต่ก็
เป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถึงแม้บางเล่มจะขายดีจนต้องนำมาพิมพ์ซ้ำอีก
หลายครั้ง หากภาวะการเงินที่เป็นปัญหาอยู่ก็มิได้กระเตื้องขึ้นกว่าเดิม

"การทำสำนักพิมพ์ของผม มีความรู้สึกว่าเป็นเหมือนกับกิจกรรมนักศึกษา คือ เราไม่ได้
คิดถึงเรื่องกำไร คิดอยู่อย่างเดียวว่าทำยังไงให้เสมอดัว แล้วสามารถจะเลี้ยงตัวเองได้รอดเท่า
นั้น ซึ่งเราพิมพ์งานของคนอื่น มันขายได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ก็ขาดทุน เจ็บเนื้อเจ็บตัว ส่วนงานของ
ผมเองก็ขายได้พอสมควร แต่ในฐานะที่เป็นสำนักพิมพ์เราต้องจ้างคนทำงาน แล้วลาพัชงออกงาน
ปีละเรื่อง เรื่องหนึ่งพิมพ์สามพันเล่ม ขายราคาเล่มละ 65 บาท ขายหมดได้กำไรสามหมื่นกว่า
บาท และจริง ๆ พิมพ์เท่านั้น บางทีขายกันสองสามปีก็ยังไม่หมด แต่ถ้าขายหมดเฉลี่ยรายได้แล้ว
เดือนละก็พันเอง แต่เลี้ยงตัวเองก็ไม่พอแล้ว บางทีผมเองต้องหยุดชะลอ ไม่พิมพ์งานไปเป็นปี ๆ
จนกว่าจะพอหาเงินได้สักก้อนค่อยมาทำอีกที มันวนอยู่อย่างนี้ครับ

"เพราะฉะนั้นจะว่าเป็นสำนักพิมพ์เล็กกระจุ๋มเลยก็ไม่ได้ แต่จะให้โตขึ้นอีกสักหน่อยก็ไม่ได้
คือจ้างคนมากก็ไม่ได้ ไม่จ้างเลยก็ไม่ได้มันเลยอยู่แบบ... ถ้าเป็นคนตกน้ำ ก็พลุบ ๆ โพล่ ๆ
อยู่อย่างนี้"

และบางครั้งก็ถึงกับเข้าตาจน ขนาดไม่มีเงินเดือนจ่ายให้พนักงาน เขาเล่าถึงเรื่องนี้
ว่าฟังด้วยน้ำเสียงราบเรียบเคล้าเสียงหัวเราะเบา ๆ ราวกับเป็นเรื่องปกติธรรมดาว่า "ช่วง
หลังนี้มีปัญหาแบบนี้ทุกเดือนเลยครับ แต่ก็แก้ไขไปได้ โดยหยิบยืมเงินจากคนนั้นคนนี้ หรือไม่ก็เอา
หนังสือไปเลหลังสักทีหนึ่ง เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน"

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปอย่างถาวรนั้น คุณวิมลใช้เวลาเผื่อครุ่นคิดหาคำตอบ
ให้กับตนเองอยู่เสมอ และวิธีหนึ่งที่คิดจะทำก็คือ นวัตกรรมกรรมประเภทเนื้อหาเบา ๆ อ่านสบาย

ภาคผนวก ค.

บทความสัมภาษณ์เรื่อง "ประวัตรอยเส้นทาง" วิมล ไทรนิ่มนวล
โดย พันธการ

เลียบเส้นทางสายรังสิต-ปทุมธานี ถนนปลอดรถ ทำให้รู้สึกถึงความโล่งหลายแห่งบรรยากาศสบาย กระแสลมร้อนโชยพัดเอื่อยมาปะทะผิวกาย พร้อมกับหอบเอากลิ่นอายของลมร้อนในฤดูคิมหันต์เข้ามาทักทาย เสมือนบทเพลงแห่งความเร่าร้อนของจิตใจถูกบรรเลงอีกครา สำหรับการเดินทางไปตามการนัดแนะของเขา วิมล ไทรนันทวล

บุรุษหนึ่งที่ใช้ชีวิตย่างเดินมากกว่าก่อนชีวิตบนเส้นทางสายอักษรแห่งนี้ ซึ่งหลาย ๆ คนคงจะคุ้นเคยกับเขาผู้นี้ได้ดี เพราะผลงานของเขาได้ปรากฏผ่านสายตาผู้อ่านอย่างต่อเนื่องพร้อมกับเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในทางบวกและทางลบ ก่อนข้างจะหนาหูพอสมควร โดยพิมพ์ เรื่อง "งู" ที่ไม่ได้ว่าเป็นผลทำให้ถูกกล่าวขานกันมาก ทั้งในวงนักเขียน กันเอง และคนอ่านที่เฝ้าติดตามงานเขียนอย่างใกล้ชิด ต่อการนำเสนอเรื่องราวในสังคมชนบทที่มีความเชื่อในเรื่อง ของศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต โดยวิมล ได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องนี้ว่า "ผมเขียนเรื่องนี้เพราะว่าอยากจะเขียนมันเป็นเรื่องราวที่อยู่ในใจของเรามานานแล้ว ตั้งแต่สมัยที่เป็นครูสอนเด็ก ๆ อยู่ที่อยุธยา ได้พบได้เห็นภาพต่าง ๆ เหล่านี้อยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูน้ำหลาก บรรดาพวกงูพิษต่าง ๆ จะพากันหนีน้ำขึ้นไปอยู่บนโคก ชาวบ้านในละแวกนั้นก็จะช่วยกันจับและเด็ก ๆ ที่ผมสอนอยู่ก็พากันหยุดเรียนไปช่วยพ่อจับงู พูดยันง่าย ๆ ว่าไปจับงูขายกันเป็นอาชีพเลย แล้วก็เรื่องราวเหล่านี้ก็ถูกนำมาผสมผสานกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ซึ่งตัวผมเองนั้นก็เป็เด็กบ้านนอกที่ยากจนมาก่อนคุ้นเคยกับวัดมาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ พูดยง่าย ๆ ว่าชีวิตนั้นผูกพันอยู่กับวัดเรียนก็ต้องไปเรียนที่วัดเวลาชาวบ้านจะพบปะสังสรรค์อะไรกันก็ต้องไปวัดเป็นศูนย์กลางในการติดต่อต่าง ๆ วัดจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไปเลย รวมถึงความเชื่อของชาวบ้านในเรื่องของบาปบุญที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย"

นั่นจึงเป็นที่มาของเรื่อง "งู" ที่วิมลใช้เวลาเขียนเพียง 15 วันเอง เพราะข้อมูลและวัตถุดิบต่าง ๆ อยู่ภายในความทรงจำเบื้องลึกที่ถูกเก็บบันทึกไว้อยู่ตลอดเวลา รอเพียงวันเวลาที่จะถ่ายทอดออกมาเท่านั้น และก็เป็จริงดังตั้งใจ เมื่องูได้ออกมาเพ่นพ่านในช่วงปี 26 และถูกตีพิมพ์ออกมครั้งแรกแล้วครั้งเล่า อีกทั้งผลงานเรื่องนี้ได้ตีพิมพ์เป็นภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย แต่เรื่องที่เขเขียนเรื่องแรกกับไม่ใช่เรื่อง "งู" แต่เป็น เรื่อง "ศพสุดท้าย" ที่ถูกตีพิมพ์ในหนังสือชาวกรุงเป็นช่วงที่เขาอายุเพียง 20 กว่าเอง แต่งานเขียนในเรื่องนี้วิมลเล่าย้อนมาให้ฟังว่า "เป็นเรื่องสั้น ที่ยังไม่ใช้เรื่องราวทางความคิดความอ่านเสียเท่าไร มันเป็นเรื่องราวที่ง่าย ๆ และอยู่ใกล้ตัวเราเอง และถ้าจะพูดถึงเรื่องสั้นกันแล้วผมเขียนประมาณ 30 เรื่อง ซึ่งผมถือว่าเขียนได้น้อยมากสำหรับการ

เขียนงานมากกว่า 20 กว่าปีที่ผ่านมา และงานเขียนในช่วงแรก ๆ ผมจะได้รับอิทธิพลมาจาก "ลาวคำหอม" หรือ "คำสิงห์ ศรีนอก" ซึ่งผมถือว่าเป็นครูของการเขียนเรื่องสั้นของผมก็ว่าได้ เพราะว่าพอผมอ่านเรื่อง "ฟ้าบ่กั้น" แล้วจะมีแรงปะทะเข้ามาทางความรู้สึกทันที มันกระชากบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ในใจเร่ออกมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการนำเสนอ หรือเนื้อหาต่าง ๆ มันเป็นเรื่องที่สามารถทดแทนใจเราได้ และแทนบางสิ่งบางอย่างที่ค้างคาอยู่ในใจเรามาเนิ่นนาน ส่วนอีกคนก็เป็นนักเขียนตะวันตก "จอห์น สไตน์เบ็ค" ผมชอบเขานะในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลพวงแห่งความคับแค้น, วิมานคนยาก, The Pearl โดยเฉพาะเรื่องผลพวงแห่งความคับแค้นที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเขียนนิยายเรื่อง "งู" อาจจะเป็นเพราะว่าในช่วงนั้นผมกำลังตรวจต้นฉบับเรื่องนี้อยู่ด้วยทำให้เรื่องราวต่าง ๆ มันแทรกซึมเข้ามาในตัวเราเองอย่างไม่รู้ตัว แต่ผมไม่ได้เอามาหมดนะ เอามาเพียงกลืนอายุในลักษณะของบรรยากาศเสียมากกว่า แต่ถ้าจะให้พูดถึงเนื้อเรื่อง โดยรวมทั้งหมดคงไม่ใช่ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงเป็นผมอยู่ ยังคงเป็นสิ่งที่ผมต้องการนำเสนอ และต้องการจะบอกกล่าวบางสิ่งบางอย่างที่มันอยู่ในใจตั้งนานแล้ว ซึ่งบางคนอาจจะมองว่า ทำไมผมชอบเอาเรื่องศาสนามาหาгин ผมขอบอกตรงนี้ได้เลยว่าไม่ใช่ ผมเพียงแต่ต้องการจะบอกว่า ในการที่จะเป็นพระเป็นเจ้า ควรที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีนะ ไม่ใช่เอาผ้าเหลืองมาหาгин ผมต้องการเห็นภาพของศาสนาที่บริสุทธิ์เป็นศาสนาแท้ ๆ ที่เป็นแก่น ไม่ใช่มามั่วแต่สอนกันเพียงแค่เรื่องบาปเรื่องบุญหรือสวรรค์ นรกเท่านั้น เพื่ออะไรหรือผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันแม้กระทั่งถึงทุกวันนี้ก็ตามที

และสิ่งเหล่านี้เองที่ได้พร่งพรูออกมาจากความรู้สึกที่อยู่เบื้องลึกที่ถูกปะทุออกมาจากมุมหลังแห่งชีวิตของเขา... วิมล ไทรนิมโน... ผู้คร่ำหวอดอยู่บนเส้นทางของวงการหนังสือมาเป็นแรมปี ซึ่งตัวเขาเองก็ยอมรับว่า ใครก็ตามที่จะก้าวเข้ามาบนถนนสายนี้ ก็อย่าหวังว่าหวังรวยกับการเขียนหนังสือเลย และจะยืนอยู่ตรงจุดนี้ได้ก็ต้องใช้เวลาในการพิสูจน์ตนเอง

จนกระทั่งถึงทุกวันนี้วิมล ไทรนิมโน ได้ใช้ระยะเวลาว่าช่วงชีวิตทำงานในสิ่งที่ตนเองรักและวาดหวังไว้ตราบนานเท่าที่ใจแห่งไพรารถนาจะมอดดับไป...

ภาคผนวก ง.

บทความสัมภาษณ์เรื่อง "เรื่องจากปก วิลล์ ไทรมินนวล"

โดย สมเกียรติ คู่ทวีกุล

สมเกียรติ กู่วีฑูล นักวิเคราะห์วรรณกรรมได้ให้คำจำกัดความ "วิมล ไทรนิมโนล" ไว้อย่างชัดเจนว่า "เป็นนักเขียนผู้ตีแผ่ความฉ้อฉลของมนุษย์" ซึ่งคำจำกัดความนี้ก็ได้มาจากการอ่านงานเขียนของวิมลทุกเล่มอย่างทะลุปรุโปร่ง ไม่ว่าจะเป็นรวมเรื่องสั้นสองเล่มของเขา หรือนวนิยายที่ท้าวห้วงการสงฆ์ เมื่อเก้าปีที่แล้วถึงกับตกตะลึงกับปรากฏการณ์ทางวรรณกรรมที่เผยแพร่ออกมาในหนังสือที่ชื่อสั้น ๆ "งู"

"งู" เป็นสัญลักษณ์ของความบัดสีบัดเถลิงของคนหมัด้าเหลืองที่เข้ามาชำระ วิมลปล่อยให้ "งู" เหน่พ่นอย่างไม่เกรงใจใคร และตั้งแต่บัดนั้นชื่อของวิมล ไทรนิมโนล ก็ติดอยู่ในใจของนักอ่านมาโดยตลอด งานเล่มต่อมาของเขาไม่ว่าจะเป็นนวนิยายเรื่อง คนจน, คนทรงเจ้า, รอคพระนาง, ดวงเดือนในห้วงน้ำ, และผู้ไขว่คว้า ต่างก็ได้รับการต้อนรับจากคนอ่านอย่างเหนียวแน่น ซึ่งวิมลเองก็ไม่ปฏิเสธว่าผลเหล่านี้มันเกิดมาจาก "งู" ตัวนั้น

ดร.วินิตา คิณินต์ กล่าวถึงนวนิยายเรื่องงู ของวิมลไว้ว่า "เป็นเรื่องที่ต้องการกระชากคนไทยให้ตื่นขึ้นมาจากความมึนงง จนกระทั่งสังคมเกือบจะถึงกาลวิบัติด้วยมารศาสนาที่อยู่ในรูปของผู้สืบทอดศาสนา"

"งู" ของวิมล เกือบได้เข้าไปสร้างเป็นภาพยนตร์ แต่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาทำให้เป็นที่ระอึกระอวนใจกับผู้อำนวยการสร้างพอสมควร สังคมไทยยังไม่เปิดใจให้กว้างถึงปานนั้น จนแล้วจนรอดก็ยังอยู่ในที่ที่เคยอยู่ แต่ถึงกระนั้นผลงานนวนิยายเรื่อง "คนทรงเจ้า" ของเขาก็ถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์จนได้ แม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จมากนัก แต่หนังสือนี้ก็ถือเป็นหนังสือไทยที่มีคุณภาพเรื่องหนึ่ง

เล่ากันในหมู่เพื่อนฝูงว่าวิมลเป็นคน "ป่วย" เขาปวดหัว, เครียด" ช่างคิด, รวมไปถึงปริวิตกในเรื่องต่าง ๆ นานา แต่แปลก นอกจากเขาจะมีผลงานทางวรรณกรรมอย่างต่อเนื่องแล้ว วิมลยังเป็นเจ้าของสำนักพิมพ์ทานตะวัน พิมพ์หนังสือดี ๆ เล่มโต ๆ ออกมาอย่างไม่ขาดสาย นับสิบปี อาทิ "ผลพวงแห่งความคับแค้น" ของ จอห์น สไตน์เบค "เดอะฮัจ" ของลีออน ยูริส "พราดจากแสงตะวัน" ของไอแซค ไซนส์ และอีกนับร้อยเล่มที่เขาเองก็อ่านแทบไม่หมด นอกจากนี้เขายังเป็นเจ้าของนิตยสารทางวรรณกรรมชื่อ "เพื่อนนักอ่าน" โดยที่เขาทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการเอง หนังสือเล่มนี้มีอายุอยู่ได้ไม่ถึงปีก็สิ้นอายุขัย วิมลได้เปิดใจ ท้าวมถึงอยู่ไม่ครบปี?

คำถามต่อมาก็คือว่า เขาป่วยจริงหรือ?

บทสัมภาษณ์ชิ้นนี้เขาได้ให้คำตอบแก่ผู้อ่านไว้อย่างจะแจ้ง

ปัจจุบัน วิมล ไทรนิมิต จักรยอนค้าชีวิตเดินทางไปไหนมาไหนแทน การโทรทัศน์
และเขาเป็นหนี้ธนาคารไม่ต่ำกว่าเลข 7 หลัก

จากเด็กขายในตงสลัม โตขึ้นเป็นครู เป็นนักเขียน เป็นเจ้าของสำนักพิมพ์ที่มีเงินหมุน
เวียนเดือนละหลายแสนและเป็นคนป่วย

ชีวิตของเขาน่าสนใจหรือเปล่า?

"เรา" คนในกองบก.ไรเตอร์ ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่านักเขียนผู้นี้ "น่าสนใจ"

WRITER : ทราบว่าคุณป่วยประจำ

วิมล : มันเครียดนะ หมอบอกว่าเป็นภูมิแพ้เป็นไมเกรนปวดหัวข้างเดียว แล้วก็โรค
กระเพาะ เครียดอย่างเดียว มันคร่ำไปหมดเป็นอย่างนี้ห้าปีแล้ว ทำอะไรไม่ได้เลย

WRITER : เพื่อน ๆ ตั้งฉายาให้คุณว่าฟุ้ง พารา เพราะกินยาแก้ปวด

วิมล : ไซ้ พาราเซตามอล ตอนนั้นขายยาหม่องด้วย ทำเรื่อย ๆ หมด (วุฒิชัย) ชอบ
แซวเรื่อย ว่าพี่ชี้ยี่แรง ๆ จิ มันดี

WRITER : คิดมากหรือเปล่า ถึงได้ปวดหัว

วิมล : ไซ้ คิดมากด้วย มาจากหลายเรื่องหลายราว ส่วนมากจะเป็นเรื่องภายในครอบครัว
ครั้น มันค่อนข้างจะขำแย้ เพราะฉะนั้น เรื่องปัญหาความยากจนมันสามารถทำให้คนบ้าได้ แล้วมัน
มีความสุขหรือ ผมต้องรับผิดชอบมาก โรคเครียดมันเริ่มตั้งแต่ตอนย้ายมาจากนครปฐม ตอนนั้นอยู่
ชั้น ป.5 อายุ 11 ปี อยู่ในสลัมห้วยขวาง บ้านช่องไม่มีอยู่ เมื่อก่อนแฟลตเป็นอาคารไม้ ข้างล่าง
เป็นใต้ถุนโรงสี เจ้าของเขาเอาไม้ไปตอก ๆ แล้วปูกระดาน เราก็เข้าไปอยู่ในนั้น เนื้อที่ใหญ่มาก
เตียงนิดหนึ่ง อยู่กันสามสี่คน มีพี่สาวด้วย

WRITER : พี่เพคะเป็นคนนครปฐม

วิมล : อยู่นครปฐม อยู่ที่นั่นแม่เขาขายที่แล้วก็กลายเป็นคนอพยพเช่าที่อาศัยเขาไปเรื่อย
ที่นี่เรารู้สึกว่ามันยากจนมาก ยากจนประเภทคนบ้านนอกเข้ามาในกรุงเทพฯไม่รู้จักราคา ไม่มีความ
หวัง แล้วในความรู้สึกมันแปลกแยก ผมชอบทุ่งนามากกว่าที่จะมาเจอถนนที่มีรถรา รู้สึกแปลกแยก
สูงมาก ที่นี้อีกอย่างที่ทำให้เครียด พรุ่งนี้จะกินอะไร พรุ่งนี้จะอยู่ข้างใใด พี่พ่อแม่อีกทะเลาะกันแล้ว
มันก็มีความวิตกเยอะก็ค่อย ๆ สะสม ใจความวิตกนี้ก็ทำให้เครียดจนแทบบ้า

WRITER : นอกจากเรื่องปากท้อง คุณวิตกเรื่องอื่นอีกหรือไม่

วิมล : ไม่ยะ คิดอยู่เรื่องเดียว เรื่องทามาหากิน แล้วแม่ผมนี่มีปากเสียงกับพ่อตลอด เวลา พ่อแม่ทะเลาะกันนี้ทำให้เราเครียดผิดปกติ ตอนที่ผมยังเด็กอายุสิบสองสิบสาม มันก็เลยเริ่มคิดเริ่มตั้งข้อสงสัยแล้วว่าทำไมชีวิตต้องเป็นอย่างนี้ แต่ก็ดียังมีเพื่อนบ้าง ผมชวนเพื่อนไปเที่ยว แก่งกระจาน แล้วมันไปจมน้ำตาย แม่เขาก็เสียใจ พี่เขาก็เสียใจ ร้องไห้เป็นวรรคเป็นเวร ผมเป็นคนพาไป ผมรู้สึกที่ผมเป็นคนผิด แล้วไอ้การแสดงความรู้สึกผิดขอโทษเราให้ก็ยังไม่พอ ต้องตอกย้ำกับตัวเองเสมอว่าตัวเองเป็นคนผิด มันเป็นความรู้สึกที่เครียด ภูเขาเพื่อนไปตายทำให้พ่อแม่เขาเสียใจ ผมลงโทษตัวเองมาตลอดช่วงหนึ่ง

WRITER : เป็นเรื่องสุดวิสัยที่จะแก้ไขได้

วิมล : ก็คือความรู้สึกที่มันแย่ เราไม่ควรจะดีใจ แต่ควรจะเสียใจมาก ๆ แต่ไม่รู้จะลงโทษตัวเองยังไง นั่งคิดประสาทกินไปพักหนึ่ง สองสามเดือน

WRITER : ในครอบครัวของคุณ คุณเป็นคน ช่างคิดมากกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ ใช่มั้ย

วิมล : ไม่รู้ แต่ที่เขารู้คือผมเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูงมาก คือ มีลักษณะเป็นผู้นำในครอบครัว ถึงแม้ผมจะอายุน้อย อยู่ชั้นมัธยม แต่เป็นคนที่มีความคิดความเห็นมากจัดการอะไรได้มาก เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในครอบครัว ผมเป็นลูกของแม่คนเดียวที่คิดมาก ส่วนพี่สาวพี่ชายที่คนละพ่อคนละแม่มีอีกเยอะ ทุกวันนี้ผมยังนับไม่ถ้วนว่ามีทั้งหมดกี่คน หลานเหลนเยอะไปหมดไม่รู้เท่าไร ช่วงนั้นนะจุดหนึ่งที่เราเริ่มเครียดคือ เพื่อนตาย แล้วมาอีกทีตอนอายุสิบแปดสิบเก้าเริ่มมีเรื่องผู้หญิงเข้ามาเกี่ยว ไอ้ตัวนี้มันไม่เครียดนะมีแต่เสียใจ ผิดหวัง ออกหักเป็นธรรมดา แต่มันก็มีอิทธิพลอยู่เหมือนกัน เพราะเรามันเครียดเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เรื่องหนักที่สุดคือความยากจนนี่แหละ แล้วก็มาหนักตรงที่รู้สึกว่าเราได้ทำบาปให้กับพ่อแม่เพื่อนที่จมน้ำตาย เพราะเพื่อนเป็นลูกคนโตของครอบครัวเขา ตอนนั้นคิดมากจะเป็นโรคประสาท เริ่มมีอาการปวดหัว และอาเจียนมาเรื่อย ๆ

WRITER : หลังจากเรียนจบ ป.กศ.สูง คุณก็ไปเป็นครูประชาบาลที่นครปฐมใช่ไหม

วิมล : ใช่ จบ ป.กศ.สูง แล้วก็ไปอยู่ที่นั่นมีความขัดแย้งสูง ส่วนมากก็กับครูใหญ่

WRITER : เรื่องที่ขัดแย้งกันส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องอะไร

วิมล : เรื่องงาน เรื่องความคิดเห็น จังเงาทั้งนั้น คือมันไม่น่าจะเป็นเรื่อง

WRITER : แต่ครูส่วนใหญ่ก็อยู่กันได้ทั่วประเทศ

วิมล : ใช่ มันก็อยู่กันได้ แต่เราว่ามันน่าจะเป็นอย่างนี้ น่าจะเป็นอย่างนั้นถึงจะถูก เช่น ในโรงเรียนหาเงินได้มาก่อนหนึ่งหมื่นสองหมื่น เราต้องการที่จะทำอะไรที่เกี่ยวกับเด็กโดยตรง

แต่ผู้ใหญ่เขาไม่คิดอย่างนั้น เขาคิดจะสร้างกำแพงอยู่กลางทุ่งสร้างรั้วสร้างอะไรทำนองนั้น ทำ
 กระจ่างดอกไม้ ซึ่งมันก็ดีนะ สิ่งแวดล้อมมันก็ดูสวย ถ้ามันมีความจำเป็นแต่เรารู้สึกว่ามันไม่จำเป็น
 แต่เรารู้สึกว่ามันไม่จำเป็นหรือที่โรงเรียนกลางทุ่งจะมีรั้วคอนกรีต แล้วอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการ
 ศึกษาน่าจะปรับปรุง แต่ต้องเข้าใจว่าเขาต้องการผลงาน เอาความดีความชอบแล้วพวกข้าราชการ
 ระดับสูงเขาก็ดูกันเป็นทอด ๆ มาอย่างนี้ เขาไม่ดูหรอกว่าเด็กจะมีคุณภาพมากแค่ไหน จิตใจหรือ
 สมรรถนะของเด็กจะได้รับการพัฒนาขนาดไหน เขาไม่สนใจ เขาดูแต่ว่าโรงเรียนมีกำแพงสวยไหม มี
 กระจ่างต้นไม้เขียวไหม อะไรแบบนี้เราก็ค้าน พอเราค้านเขาก็รู้สึกที่เราไปขัดขวาง ตอนนั้นเรา
 เป็นเด็กอายุแค่ยี่สิบ มันก็เลยเกิดรู้สึกที่เราเป็นโศกนาฏิกจากไหนเขาอยู่และทำมาตั้งหลายปี จู้ ๆ
 เราไปต้าน ผมก็บอกว่าผมเป็นประชาธิปไตยต้องการจะแสดงความคิดเห็น แต่แสดงไปแล้วก็ยังไม่
 พอใจ ออกมานอกห้องประชุมแล้วก็ยังไม่พอใจ ก็พาลไม่พูดไม่จา มันเป็นอย่างนี้ด้วย เลยทำให้
 เครียดขึ้นมาอีก เรียนจบแล้วแทนที่จะสบาย ๆ เหมือนคนอื่น กลับเครียดหนัก

WRITER : คงจะดีกว่าตอนเรียน เพราะเป็นครูแล้วมีเงินเดือน

วิมล : ก็ได้เงินเดือน ผมรู้สึกว่าคุณเป็นครูมากกว่าจะเป็นแค่คนสอนหนังสือ มันก็เลย
 เริ่มเครียด พอไม่ชอบแล้วก็เริ่มมานั่งจับผิดกัน ช่วงนั้นผมอ่านมากนะหนังสือพวกเรื่องสั้น

WRITER : ช่วงที่เป็นครู คุณเริ่มเขียนหนังสือหรือยัง

วิมล : นั่นแหละ ช่วงนั้นเป็นช่วงที่หัดเขียนแล้วก็ทำหนังสือที่วิทยาลัยครู แต่ถ้าเรื่องสั้นนะ
 ประมาณีสักสองเรื่อง เริ่มฝึกตอนไปอยู่ที่นครปฐมนี่ก็เขียน พอช่วงหลังก็ไม่ได้เป็นเรื่องเป็นราว
 เพราะไม่คิดว่าอาชีพนักเขียนมันจะทำได้ด้วยตัวเองได้

WRITER : ตอนนั้นคิดถึงอาชีพนักเขียนบ้างไหม

วิมล : ก็คิดอยากเขียนหนังสือ แต่คิดว่าควรยึดอาชีพราชการเป็นหลัก แล้วเขียนหนังสือ
 เป็นงานอดิเรก อยากเขียนเพื่อความสุข และอยากบอกความรู้สึกนึกคิดที่เราอยู่ที่นั่น เราถูก
 บีบเรียดอยู่ในบรรยากาศของราชการตลอด ตกอยู่ในระเบียบวินัย อยู่ในอาณาเขตของโรงเรียน
 มันต้องอยู่ในกรอบ มันไม่เหมือนเวลาออกจากโรงเรียนจะไปไหนก็ได้ แต่มันต้องวางตัวเป็นครู
 ตลอดเวลา การเขียนหนังสือมันช่วยเราได้ เพราะผมได้ประสบการณ์มาจากช่วงเวลาหนึ่งที่ยัง
 เรียนอยู่ เมื่อผมมีปัญหาอะไรผมก็เขียนหนังสือ เขียนเรื่องความทุกข์ความยากลำบาก

WRITER : ช่วงนั้นมีเรื่องสั้นลงตามหน้านิตยสารบ้างหรือเปล่า

วิมล : ก็มีลง ชาวกรุง สมัยวิลาศ มณีวัต เป็นบรรณาธิการ ปี 18 แล้วก็ลง ชัยพฤกษ์,

วิทยาสาร, ฟ้ามืองไทยของฟ้อาจันต์ (ปัจจุพรค) นะ เขียนไปท่วหมกลงไล่ ๆ กัน ช่วงสามสัเดือน

WRITER : แรงบันดาลใจครั้งแรกที่ทาให้คุณเขียนหนังสือ

วิมล : ตอนที่ผมเรียนจบ ป.5 จากนครปฐมแล้วย้ายมาเรียน ป.6 ที่พระราชราษฎรอุปถัมภ์แถวรัชดาภิเษก อยู่ทีนั้น เมื่อก่อนมันมีคลอง มีศาลาหลัง มีทุ่งนาเหมือนบ้านนอกเลย ก็นั่งคิดและรู้สึกว่่าน่าจะเขียนหนังสือ ไม้รู้จะนั่งอยู่ได้เป็นวัน ๆ แล้วคิดว่าเราน่าจะเขียนหนังสือพันว่าตัวเองเป็นนักเขียน คิดเลยเถิดไปว่าเราน่าจะมีรถสักคัน กล้องสักตัว พิมพ์ดีดสักเครื่อง ไปไหนก็ไปเรารู้สึกว่าเราดิ้นรนกับไอ้สภาพความยากจนข้นแค้นไม้ได้อีกแล้ว เราต้องถูกบล็อคอยู่ในความรู้สึกอึดอัดคับแค้นใจตลอด มีแต่จินตนาการเท่านั้นที่หลุดไปได้ ผมคิดหลายอย่าง คิดอยาจะสร้างหนังสือ คิดอยาจะเป็นพระเอกหนังสือตั้งแต่อยู่ ป.6

WRITER : แรงคลใจจริง ๆ คงมาจากการอ่านหนังสือไซหรือเปล่า

วิมล : มันน่าจะมารโดยเราไม้รู้สึกตัว คือเราอ่านแล้วชอบ ตอนนั้นอยู่ ป.5 มีเพื่อนผมอยู่คนหนึ่งเป็นคนเก่ง ตอนนี้เป็นอาจารย์อยู่ที่จุฬาฯ มันอ่าน "สามก๊ก" ตอนขึ้นชั้น ป.5 ผมอยากเก่งเหมือนมันมั่ง แต่อ่าน "สามก๊ก" ไม้รู้เรื่องไปครว่าเอา "ฟีน็อกสิโร" มา ก็อ่านไปงั้นแหละ อ่านแล้วติดรู้สึกลุ่มหลงไปกับมัน พักกลางวันก็มาอ่านหนังสือ ข้าวปลาไม้ต้องกิน ไม้มีเงินจะกินด้วย มันก็เลยประหยัดไปด้วย ตั้งแต่นั้นมันก็ฝังอยู่ในตัวเรา โดยที่เราไม้รู้จาก "ฟีน็อกสิโร" ก็หาเรื่องอื่นอ่านต่อ โดยมากจะเป็นนิยายภาพ เช่น พระศรีมโหสถ, นางสิบสอง สมัยก่อนมันจะมีภาพประกอบ ผมถือว่าผมเป็นยุคสุดท้ายที่ไปเจอานิยายภาพแบบนั้น

มาคิดอยาเป็นนักเขียนอีกทีตอนอยู่ ป.7 แต่ก็ไม้ได้คิดจะเขียน ส่วนมากก็ไปเขียนกลอนรัก ๆ จีบสาว ๆ เขียนเป็นปี่เลย เพราะเราจะจบ ป.7 เขาอยู่ ป.6 แล้วบ้านก็อยู่ชอยเดียวกัน แต่ไม้กล้าพูดกับเขา ก็เขียนกลอนนี้แหละ เยอะแยะหมด พอจบมาก็ไปให้เขา วันรุ่งขึ้นไปโรงเรียนวันสุดท้าย เขามาทูลไม้ใส่โต๊ะ เพราะเขาไม้รักด้วย เราอุตสาห์เขียนบันทึกความรักมาตั้งปี เขียนเป็นพ่อนเลย แต่ก็ไม้ได้นิโกะไรมาก แต่ช่วงนั้นอยาทาหนังสือ อยาเล่นหนังสือ อยาเขียนหนังสือ แต่ก็ได้แต่อยาเฉย ๆ

WRITER : รู้สึกจินตนาการคุณกว้างไกล

วิมล : ผมไม้รู้ คนอื่นอาจจะเป็นเหมือนกัน แต่เรารู้ตัวเองจากตรงนี้ และรู้ด้วยว่าทาไม

ตัวเองอยากเป็นอย่างนั้น อยากหนีออกไปจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ความฝันและจินตนาการมันชัดเจนได้ วิธีชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมันช่วยได้

WRITER : ตอนมาเรียน ป.กศ.สูง ที่วิทยาลัยครูจันทระเกษมนี้ได้เจอเพื่อนที่เขียนหนังสือบ้างไหม

วิมล : ที่วิทยาลัยครูเกษมนี้ตอนเรียน ป.กศ.ต้น ก็เจอเพื่อนซึ่งสนใจที่จะเขียนหนังสือเหมือนกัน

WRITER : เพื่อนที่พูดคุยกัน เข้าใจกัน

วิมล : ก็มีนะ เขาก็มีที่หาว่าอยากจะเขียนหนังสือ แต่ในที่สุดเขาก็เลิก จริง ๆ คือ ไม่ได้เขียน ก็มีผมซึ่งสนใจมาตลอด เมื่ออยู่ ป.กศ.สูง มีเพื่อนอีกคนตอนนี้ทำงานอยู่กับคาราวิดีรอนตอนนั้นผมก็เขียนเรื่องสั้นแล้วส่งไปฟ้าเมืองไทย, ขาวกรุง, วิทยาสาร เพื่อนคนนั้นมันทบทวนหนังสือเองขายเล่มละ 3 บาท ในมหาวิทยาลัย ตอนนั้นก็เริ่มที่จะเห็นลู่ทางที่จะเขียนเรื่องสั้น เขียนหนังสือแล้วก็มีอาจารย์ที่นั่นคนหนึ่ง ก็เป็นนักเขียนอยู่ เขียนเรื่องลงลลนา, ลงขาวกรุงเหมือนกัน

วิมล : ทุกวันนี้แกเป็นผู้ช่วยการทรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ช่วงนั้นแกเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่วิทยาลัยครูเพชรบุรี แล้วมารู้จักกับเพื่อนที่ทบทวนหนังสือ แล้วแกก็พูดคุยกับเราเกี่ยวกับงานเขียน แกก็ให้คำแนะนำอะไรต่าง ๆ แต่ก็ค่อนข้างจะเอียงซ้ายมากเลยโดนไล่ออก ผมจำได้ว่ามีอาจารย์อยู่ 2 คน โดนไล่ออกคนหนึ่ง อีกคนก็ชิงลาออกเสียก่อน ผมได้กำลังใจส่วนหนึ่งจากแกด้วย แล้วแกก็เคยให้ผมอยู่ในหอพักได้โดยไม่ต้องเสียเงิน คือหอพักมันต้องเสียเงิน แล้วมีพวกนักศึกษาฝึกสอนออกไปฝึกสอนกัน เต็มมันก็ว่าง ผมก็ไปซุ่ม ๆ อยู่ แกก็รู้ เพราะแกเป็นอาจารย์ดูแลหอนั้นอยู่ แกก็ทำเป็นเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสีย ตอนดึกก็ขึ้นไปคุยกับแกที่ห้อง พอจบออกมาผมไปสอนที่โรงเรียนบ้านประจันตคามพระพิมพ์ อยู่ที่นี่ได้ปีเดียวเราก็อายุจะหนี วิธีหนีคือ ลาไปศึกษาต่อก็มาเรียนที่ประสานมิตร สอบได้ ครูใหญ่ก็มาหาไป ปีที่สองสอบอีก ก็มาหาไปอีก แต่คนอื่นได้ไปหมด

WRITER : คงอยากจะดังคุณไว้ว เพราะรักคุณมาก

วิมล : รักผมมาก เลยมาหาไป แต่ผมอยู่ไม่ไหวแล้ว ก็เลยขอย้ายมาสอนที่อยุธยา มาสอนได้อีกปีเป็นปีที่สี่ แล้วก็สอบอีกก็ได้อีกเขาก็เลยมาหาไป

WRITER : ที่ไปเรียนต่อไม่ได้เกิดจากความขัดแย้งหรือไม่พึงพอใจอะไร

วิมล : อาจจะมาจากความเก็บกดที่รู้สึกไม่พอใจอยู่ก่อนแล้ว อีกอย่างคืออยากเรียน เพราะถ้าหากเราจะรับราชการ มันต้องมีไม้กันหมา เพราะ ป.กศ.สูง พูดยี่สิบถึงมันเบาไปแล้ว

ต้องปริญาตรีถึงจะพูดกันได้ แต่ถ้าอยู่ถึงทุกวันนี้ ผมต้องลงเรียนปริญาโทอีก ถึงจะพูดกันได้ เพราะปริญาตรีเดี๋ยวนี้ไม่มีความหมาย ต่อไปปริญาโทก็คงไม่มีความหมาย ถ้าเป็นครูต่อผมคงทำต๊อกรเตอร์ เพราะเหตุนี้มันก็ต้องไปเรียนในจังหวัดที่ไปเรียนก็รู้จักเล่น สิ้งซ์สุข (มายา)

WRITER : ว่ากันว่าสนิทกันมาก

วิมล : ใช่ สนิทกันมาก มีทวิช ชูณหชา อีกคนหนึ่ง

WRITER : แล้วไปใครจเป็นคู่แฝดกันได้ยังไงไร

วิมล : ก็ไม่เชิงหรอก เพราะเขาไปคลุกคลีกับทวิชมากกว่า ตอนหลังเขาแตก ๆ กัน ไม่ค่อยได้ไปด้วยกัน แยก ๆ กันอยู่ รู้จักกันไต่ยังงี้ก็ไม่รู้ ผมจำไม่ค่อยได้ เพราะว่าหนึ่งเจอกันนะ มีใครพูดว่า "เออ คนนี้มันชอบเขียนหนังสือ วิมลนี่ละ" ส่วนเขา มายา นี่เห็นบุคลิก "มัน" ดีนะ เลยคุยกัน แต่ก็มีคนพูดกันว่า มายานี้ก็เขียนหนังสือ เจอกันที่หน้าภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมก็เลยคุยกัน มายานี้เขาคุยกับอาจารย์ วิรุณ(ตั้งเจริญ)อยู่ก่อนแล้ว ซึ่งตอนนั้นผมยังไม่รู้จักคุยกันเรื่อยมา อาจารย์วิรุณ ผม เล่น และทวิชอีกคน ไปมั่วสุมกันที่หอพัก ตอนนั้นก็มีสมพงษ์ ทวี แก้วลายทอง มาสมทบด้วย

WRITER : แต่สมพงษ์ และแก้ว ลายทองนี้ ไม่ได้เป็นนักศึกษา มศว.

วิมล : ไม่ได้เป็นอะ เขาไปมั่วสุม ต้องเรียกว่าเขาเป็นคนที่ศรัทธาเล่นกันทั้งนั้น เตือนจิต นวตรง ก็เข้าไป ส่วนผมเรียนอยู่ที่นั่นต้องเจอมันอยู่ทุกวันแล้วก็ค่อนข้างจะติดมัน เพราะมันเป็นเพื่อนที่ให้ความรู้เราได้ มันรู้มากกว่าผม ผมไม่ค่อยรู้เรื่องรู้ราวหรอก วรรณกรรมตะวันตก ตะวันอะไรก็ไม่รู้ มันก็คุยเรื่องนั้นเรื่องนี้ให้ฟัง มันบอกว่าอยากแปลหนังสือ อยากทำอะไรแล้วเรารู้สึกว่า ถึงจุดหนึ่งมันอยากแปลก็แปลอะไร ภูมิใจเอง

WRITER : ที่บอกภูมิใจเองนี้มีเงินหรือเปล่า

วิมล : ไม่มี ไม่ได้คิดอะไรเลย ตอนหลังก็มานั่งคิดว่าต้นทุนมันเท่าไร เล่นบาง ๆ นี่จะเท่าไร อย่างงานแปลของดาฟก้าพูดกันมานาน มึงแปลภูมิใจเอง ช่วงนั้น อดม วุฒิชัย ก็เข้าไป ไปมั่วกันที่หอเพราะเล่นที่นี่แหละ มันเป็นสาวสดา ที่นั่นมีแต่สาวกมันทั้งนั้นแหละ แต่ตอนหลังนี้สาวกแตกกระเจิง ตัวมันเองก็แตก แต่มันเป็นคนน่ารัก แต่กินนั่นแหละ พอบอกว่า มึงเอาเนรีเปล่า มันก็บอกว่าเอา แต่พอจริง ๆ เข้านี้มันแปลของ ออสการ์ ไวลด์ รวมเรื่องสั้น แล้วผมไปกู้เงิน สหกรณ์มาสามหมื่นกว่าบาท เพื่อจะพิมพ์หนังสือคิดว่าข้างแม่งมัน อะไรอย่างนี้ ชอบอยากทำอะไรไหน ๆ เราก็ชอบเขียนหนังสืออยู่แล้ว ใช้ชื่อสำนักพิมพ์ทานตะวัน เล่มแรกคือ "ปาป้าเฮมิงเวย์" จากนั้นก็

พิมพ์รวมบทวีของอาจารย์วิรุณและก็เข้าไปหา กรณ์ ไกรลาศ เขากำลังทำหม่มสาวอยู่ที่มาบุญครอง ซึ่งเป็นตึกสองชั้น ผมเขียนเรื่องสั้นไปส่ง ตอนหลังแกย้ายมาอยู่เมโทร มันก็ยิ่งใกล้ประสานมิตร ก็เลยไปมาหาสู่ขอคำปรึกษา พี่กรณ์บอกว่า เอาเรื่อง "บันทึกกลับลานนา" ไปพิมพ์ซิ มันเป็นเรื่อง อีโรติก ผมก็เอามาพิมพ์

ทุกเล่มผมพิมพ์สามพันหมดเลย "บาป้าเฮมิงเวย์" ขายได้แปดร้อยกว่าเล่ม อาณาจักรใหม่ของอาจารย์วิรุณ ก็ขายได้แปดร้อยกว่าเล่ม แล้วก็ "ออสการ์ ไวลด์" ขายได้ประมาณพันกว่าเล่ม "บันทึกกลับลานนา" นั้นดีหน่อยขายได้สองพันสี่สองพันห้า เรื่องโรปี มันจริง ๆ นะ หนังสือที่มีสถิติยอดขายมันขายไม่ค่อยได้ ตอนนั้นก็จับทางได้ ก็เลยมาทำหนังสือแนวนี้อิงกับหม่มสาวไปเรื่อย ตอนนั้นไม่ค่อยมี ทามาเท่าไรก็ขายหมด เน้นไปทางเรื่องเชกส์ เรื่องกามารมณ์ เรื่องโรปี ๆ หน่อย ขายได้หมด เรื่องที่มันไม่ต้องรออะไรหนักหนา มีศิลปะบ้าง มีอีโรติกเยอะ แต่ใจไม่รัก ผมพลาดโอกาสรวยมาหนึ่งครั้งช่วงนั้น ทั้งที่พิมพ์มาแล้ว เราฐานะ รู้ตลาด ไปพิมพ์อะไรต่ออะไรก็ไม่วู้ วนเสี่ยงกับพระยะ พนาสุวรรณ เรื่องเจ้าฟ้า

WRITER : ปรากฏว่าคนอื่นเขาพิมพ์เขาขายได้

วิมล : อะ คือเราพิมพ์นี้สองพัน มันได้รางวัลชมเชย มันก็เลยลอย ไม้จั่นไม่รอด ขายได้ห้าพันกว่าเล่ม ก็น่าคิด

WRITER : สรุปรู้ได้ไหมว่า เงินสามหมื่นที่ยืมสหกรณ์มาได้คืนเขาไปเมื่อไร

วิมล : ป่านนี้ยังไม่ได้คืน หมดไปเป็นล้านแล้ว ยังไม่ได้คืนเลยที่กู้เขามาเนี่ย กู้เสร็จแล้วสามหมื่นนี่ไม่พอ มีที่อยู่ 100 ตารางวา เอาไปจำนองแบงก์ ได้มาอีกสามหมื่นห้า เป็นหกหมื่นห้า แล้วนะ อยู่มาได้สักปีหนึ่งก็เรียนจบกลับมาสอนอีกสามปี ใช้นั้นแล้วลาออก เผลอเลย ไม่อยู่แล้วตอนเป็นครูก็สอนหนังสือไปด้วย ทำสำนักพิมพ์ไปด้วยใช้นั้นไปด้วย หกโมงเย็นก็รีนรถเมล์เข้ากรุงเทพฯ มาตรวจรูป สมัยนั้นยังไม่มีคอมพิว พักนั้นเหนื่อย ทามาเรื่อย ก็ใช้นั้นธนาคารไปส่วนหนึ่ง จากนั้นก็กู้เพิ่มอีกแล้ว จนกระทั่งวันนี้ไม่รู้เท่าไรแล้ว ไม่เคยทำบัญชีเหมือนกันนะ มันหมดเป็นล้านจริง ๆ แต่ทุกวันนี้ไปกู้มาใหม่อีกที สามแสนกว่า ดอกเบี้ยก็เป็นสี่แสนกว่า แล้วก็ยังไม่รวมอย่างอื่นกู้ทางร้านนี้ที่ทางนี้ที่ ยืมคนร้านนี้ยืมคนนี้ ผมว่าล้านหนึ่งนี่น้อยไปแล้ว มองทางไหนก็มีแต่เจ้าหนี้ทั้งนั้นทั้งโรงพิมพ์ทั้งนักเขียนนี้เป็นเจ้าหนี้หมดเลย ยังไม่ได้จ่ายคืนสักบาท

WRITER : ตอนเรียนอยู่ มศว.ทราบมาว่าคุณพูดถึงเรื่องเชกส์จนเพื่อน ๆ ยกย่องว่า

"ติบ" มาก

วิมล : ข่าวกงมาจากทวิช(ชุลลหชา) เขาคงจำผิดคน ผมไม่ค่อยได้พูดกันเรื่องเช็กส์ คงจะเป็นโรคม วุฒิชัยมากกว่า ผมอาจเป็นคนปากทะเล่ง แต่ก็ไม่ได้ทะเล่งถึงขนาดนั้น ทุกวันนี้ก็ทะเล่ง ก็ยังพูดกับอ้อย(ภรรยา วิมล) พูดสองแง่สองง่ามอะไรไปเรื่อย

แต่ว่าตอนนั้นไม่ใช่นุคลิกผม ผมเริ่มมาพูดมาก ๆ ช่วงหลังนี้ มีอะไรก็พูดกันต่อหน้าทุกคน แต่ถ้าไปลุยกันเถื่อน ๆ ดิบ ๆ นั้นไม่ค่อยมี เท่าที่ผมรู้ ในกลุ่มนั้น โรคมจะคุยสนุก แต่ผมไม่อยากจะพูดถึงมันเดี๋ยวมันก็พูดถึงทวิช แล้วทวิชก็พูดถึงโรคมเดี๋ยวก็น่ามีปัญหาอีก แต่เป็นเรื่องปกติของผู้ชายที่อยู่ในกลุ่มของผู้ชายนะ ผมถือว่าไม่ใช่ว่าเรื่องน่าอายอะไร เพราะฉะนั้นผมจึงไม่ซีจาง ไม่อะไร

จริง ๆ แล้วทวิชกับผมไม่ค่อยสนิทกันเท่าไร ผมสนิทกับเสนห์มากกว่าอยู่ที่หนุ่มสาวก็มาเจอกัน ก็คุยกัน เขาจะคุยมา แล้วเราจะคุยตามเพื่อให้มันทันกัน ถ้าเรามานั่งเรียบร้อยมันก็คุยกันไม่ได้คนละชั่ว เพราะฉะนั้นต้องลามก แม่่งมันให้สุด ๆ ไปด้วยกัน มันอาจจะตรงนี้ก็ได้อีกต้องเอาใจเพื่อน เดียวว่าเพื่อนลามกเราไม่ลามก มันลำบากนะ ถ้าคุยกับคนที่เขาคุยกันถึงเรื่องพระเรื่องเจ้าเราก็คุยเรื่องพระเรื่องเจ้าให้ หน้าใจเหมือนกัน ถ้าเขาคุยมา แต่เราทำเป็นรับไม่ได้หรือน่ารังเกียจ มันไม่ใช่เรื่อง เพราะฉะนั้นก็ต้องคุยกัน

WRITER : เพื่อน ๆ คงจะเป็นแรงดลใจให้วิมล ทำงานอย่างต่อเนื่อง และดียิ่งขึ้น

วิมล : ก็มี ส่วน อย่างบรรดาพวกที่เขาไปมั่วสุมกันกับเสนห์ที่นั่น เสนห์จะเป็นจูเปอร์สตาร์มาก รองลงมาก็ทวิช แล้วก็แก้ว ลายทอง และสมพงษ์ ทวี คือนุคลิกเขาออกมาเล่นนะ บางคนตัวตนก็มีมากที่จะเป็นนักเขียนเป็นกวี คือกมองแล้วมันน่าจะเป็นคนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในอนาคต ส่วนเรานั้นก็อกแก็ก ๆ ไม่รู้เรื่อง เป็นไอ้ควายมาจากไหนก็ไม่รู้ตามเขาไปเรื่อย เพราะฉะนั้นบอกได้เลยว่า ผมเป็นคนที่พูดน้อยที่สุด ถ้าคุยเป็นการทำงานนี้จะคุยกับเสนห์มากที่สุด ไปนอนคุยในห้องมัน คุยเรื่องงาน เรื่องจะเขียน ซึ่งส่วนมากผมจะเป็นคนฟัง เพราะผมไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร เสนห์เป็นคนให้ความรู้ มันเป็นครูของผมในเรื่องวรรณกรรมคนแรก ถึงทุกวันนี้ไม่ค่อยได้เจอกัน

WRITER : แนะนำแม้กระทั่งการอ่านหนังสือ

วิมล : มันก็มีส่วนนะ จะถามว่ามึงอ่านเรื่องนี้หรือยัง เป็นการแนะนำทางอ้อม เรื่องนั้นอ่านรึยัง มันดียังไง แล้วงานแปลหลาย ๆ เล่ม ตอนที่ผมไม่มีความรู้เรื่องวรรณกรรม ตะวันตก มันออกมาจากตัวมันทั้งนั้น มันบอกให้เราไปหามา หรือเล่มนี้น่าจะแปลเราก็เอามา มันช่วยผมมาเยอะ รอดที่มันไม่ได้ตั้งใจ แต่เรื่องสั้นผมไม่เคยให้เสนห์ดูเลย แล้วผมก็เขียนน้อยมาก เวลาเราไปหาเขาเนี่ย เขาจะคุยเรื่องนั้นเรื่องนี้ อ่านเล่มนี้มาก็มาเล่าให้ฟัง คือ เขาอ่านจาก

ภาษาอังกฤษ เราไม่รู้เรื่อง ไม่กระดิกเลย เขาอ่านเขาก็เล่า เรื่องนี้มันอย่างนี้ ตัวละครตัวนั้น เป็นอย่างนี้ เราก็ได้ความรู้มาเรื่อย ๆ ก็เลยรู้ว่าเรื่องนั้นมันดียังไง ส่วนมากก็ได้ความรู้จากมัน ะ ะ
ทั้งนั้น

WRITER : รวมเรื่องสั้นเล่มแรกของคุณพิมพ์ เมื่อปี 26 โดยสำนักพิมพ์ทานตะวันของคุณเอง คุณมีเหตุผลอะไรที่ไม่ส่งไปให้สำนักพิมพ์อื่น ๆ เหมือนที่นักเขียนใหม่นิยมกัน

วิมล : ผมอยากทำเท่านั้นเอง แต่พอทำแล้วมันก็ต่อเนื่องมาตลอด โดยไม่ได้เจตนาจริง ๆ จนกระทั่งจบหายไปครึ่งตัว ถึงมานั่งสันทึกว่ามันควรจะหยุดหรือควรจะถอยหลัง แต่ก็ "มัน" ค่ะ เลยลุยต่อเรื่อยมา โดยที่ไม่รู้หรอกว่าอนาคตมันจะเป็นยังไง ขณะนั้นเราอยากทำเราทำ กระเสือกกระสน ขอเพียงแต่อย่าขาดทุนมากนักเท่านั้นเอง ไม่เคยนึกเรื่องกำไร ถ้าเก่งก็ขอเสมอตัว จนวันนี้ก็คิดอย่างนี้ คือ ขาดทุนไม่มาก

รวมเรื่องสั้นของผม พิมพ์สองพันเล่ม ขายได้หกเจ็ดร้อยเล่ม จากนั้นผมก็เลหลังไปให้ดวงกมลเล่มละหนึ่งบาท ต้นทุนเล่มละเกือบสิบบาท คือไม่รู้จะเก็บไว้ทำไมเก็บไว้มันก็เก่า ผมคิดว่าไม่ใช่เรื่องของศักดิ์ศรีอะไร แล้วตอนนั้นมันก็ไม่ค่อยมีศักดิ์ศรี มีชื่อเสียงอะไร รู้สึกว่างานเขียนนี้ถ้าหากเรามานั่งหางานเราเอง ว่าเลหลังแล้วมันเสียศักดิ์ศรีเสียชื่ออะไรแบบนี้ ถ้ามันไม่เลหลังมันก็กลายเป็นกองกระดาษกองหนึ่ง แต่ถ้าเราเลหลังไปแล้วเขาไปขายลดราคา มันก็มีโอกาสไปหาคนอ่าน เป้าหมายของผมไม่ใช่ชื่อเสียงอย่างเดียว ผมต้องใช้คำว่าอย่างเดียว ถ้าถามว่าต้องการไหม ต้องการ แต่เดียวจะคุยว่าทำไมถึงต้องการ ไม่ได้คิดว่าอยากได้ชื่อเสียง อยากได้เกียรติยศอะไร ผมต้องการจะบอกว่า ต้องการให้คนอ่านได้รับความคิดของผม พุดง่าย ๆ คือ อยากให้งานของผมมีอิทธิพลต่อคนอ่าน เพราะผมคิดว่าสิ่งที่ผมคิดนั้นมันน่าจะถูก

WRITER : นึกยังงั้นไปจับงานของ จอห์น สไตน์เบค ซึ่งเป็นวรรณกรรมตะวันตกเล่มหนา ๆ

วิมล : คืออย่างนี้ เสน่ห์นั้นะ เขาอ่านวรรณกรรมตะวันตก แล้วเป็นภาษาต่างประเทศคือภาษาอังกฤษ เราไม่รู้ก็อยากรู้บ้าง พอที่เราเริ่มเขียนหนังสือก็เลยรู้ว่าหนังสือเรื่องนี้ดี มีคนพูดถึงโลกหนังสือก็พูดถึงไซ้ไหม จอห์น สไตน์เบค อย่างนั้นอย่างนี้ เราารู้สึกอยากอ่าน ก็เลยต้องหาคนแปล ตอนนั้นก็ไปยืม "บาป้าเฮมิงเวย์" จากอาจารย์ณรงค์ จันทรพิชญ มาพิมพ์ก็เริ่มรู้จักกัน แล้วเราเคยอ่าน "โลกิยชน" ที่ประมูล อุณหภูม แปล แล้วมันสนุกดี แล้วเสนอให้บอกว่า "วิมานคนยาก" มันคล้าย ๆ กับ "ตอติญาแพลตฟอร์ม" เราก็อยากรู้ว่ามันสนุกยังงั้น เราก็บอกให้เขาแปล เขาก็

บอกว่า เออ...จะแปล แต่แล้วก็ไม่ได้แปล ผมเลยให้อาจารย์ณรงค์ แปลให้ นั่นคือ เล่มแรก "วิมานคนยาก" อาจารย์ณรงค์แกก็แปลให้ เฮ้ย! มันสนุกดีนี่หว่า เราก็เริ่มหาอย่างอื่นมาให้แปล จาได้ว่าเล่มที่ 2 คือ "ผลพวงแห่งความคับแค้น" เพราะผลพวงๆนี้เราอยากรู้เพราะเป็นงานระดับรางวัลโนเบล ต้องประกันได้ว่าอยู่แล้วว่ามีระดับ แล้วก็มีคนพูดถึงเยอะเราก็ออยากอ่าน กะว่าพิมพ์มาจะชิบหายขายตัวยังงี้ก็ขอให้ได้กินได้อ่านก่อน

WRITER : สรุปเรื่องธุรกิจกับสองเล่มนี้ เป็นยังไง

วิมล : ก็โปรด ไปได้ สองเล่มนี้ แต่ใช้เวลาสามปี ยอดพิมพ์สองพันกว่าเล่ม วิมานคนยากนั้นสามพัน แล้วเรารู้สึกว่า เอ๊ะสามพันสำหรับ "วิมานคนยาก" นี่ขายไม่หมดผลพวงๆ เราเลยไม่กล้าพิมพ์มาก เราพิมพ์แค่สองพัน ใช้เวลาสองสามปีถึงจะหมด แต่ถ้าถามว่า มันคุ้มไหมกับดอกเบี้ยที่เรากู้มาไม่คุ้มหรอก ยังงี้ก็ไม่คุ้ม แต่เราไ้ความมัน ได้อ่านงานดี ๆ แล้วก็ "ผลพวงแห่งความคับแค้น" นี่มันกระตุ้นให้เราอยากเขียนหนังสือ รู้สึกว่ามันน่าจะเขียน ผมก็เลยเขียนเรื่อง "งู" มันก็ได้อิทธิพลจากผลพวงแห่งความคับแค้นมาเยอะ วนแ่งที่ว่าเป็งานวนแ่งของชนบท เราก็นำเสนอในแง่ชนบทไทยมาเล่นกับมันงี้ซะใหม่ เขาเขียนชนบทอเมริกา ผมทำสำนักพิมพ์ทานตะวัน เรื่องของเรื่อง คือ เรารู้จักกันมาพอสมควร ก็จะออกร้านขายหนังสือกันที่จุฬาฯ เลย์หุ้นกันเช่าบูธรู้จักตรงนั้น รู้จักชาติ รู้จักมาลา ที่นั่นตอนนั้นผมกินยาแก้ปวดหัวทุกวัน เรื่องเดชนี่ก็จะสนิทมากหน่อย เจอหน้ากันเราก็คงคุยโครงการ ตั้งแต่ตั้งกินกาแฟด้วยนี่จะหมดด้วย เรามีโครงการหลายพันล้านเลย ทุกวันนี้สรรพคุณนี้ก็ยังมียู่ คุยครั้งแรกที่ยังงี้จะทำให้หนังสืออยู่รอดก่อน พิมพ์เท่าไรดีจะใช้ระบบตัวตะกั่วหรืออะไร จะแหวกประเพณีได้มัย ใช้ตัวคอมพิวเตอร์ก็ใช้ไป เราจะใช้โดยตรงที่ตัวตะกั่วเรื่องเคยเป็นมานานแล้ว พยายามจะอนุรักษ์ลูกเดียว เสร็จแล้วก็คุยกันสักประเดี๋ยวนะ พอต่อไปเราก็ต้องทำสายส่งเองให้ได้ ไม่งั้นเราเสียเปรียบสายส่ง จากสายส่งเดียวเดียวก็ทำโรงพิมพ์ เดียวเดียวก็ครบวงจร บอกว่ากาแฟยังไม่ทันหมดด้วย เรามีโครงการเป็นบริษัทมหาชนเข้าตลาดหุ้น คุยกับเรื่องเคยคุยที่โรโครงการร้อยแปดพันประการ เดียวเดี๋ยวนะฮะ เรามีบริษัทกันเป็นพัน ๆ ล้าน ร้ารว

WRITER : เกิดอะไรวิมลจึงทำนิตยสาร "เพื่อนนักอ่าน" ทั้ง ๆ ที่รู้ยู่นี้คือคู่แข่งแน่นอนของ "ถนนหนังสือ" ที่พวกเพื่อน ๆ ของคุณทำอยู่

วิมล : ผมว่ามันอาจเหมือนความรู้สึกเช่นเดียวกับคุณที่กำลังทำอยู่ก็ได้คือ มันอยากจะทำนะ ผมอยากทำสำนักพิมพ์ อยากเขียนหนังสือ คือมันบอกไม่ถูกนะ เราจะเห็นว่าถนนหนังสือมันแน่น

เรื่องนักเขียนไทย เราก็อยากทำนักเขียนต่างประเทศ เราก็อยากรู้เรื่องราวของต่างประเทศ จะได้อาศัยเพื่อนแปลมาให้อ่านเหมือนกับให้อาจารย์ณรงค์แปล ผลพวงๆเพราะอยากอ่านจริง ๆ แบบนั้นนะ เราอยากทำ แต่พอทำไปแล้วมันก็หงายหลัง "ถนนหนังสือ" ก็หงายหลังตามมาพร้อม ๆ กัน ทำเพราะอยากทำจริง ๆ แล้วก็หมดไปเยอะ ช่วงนั้นสามแสนห้าไม่ใช่น้อย ๆ เลย ช่วงปี 26 ถึง 28

WRITER : เพื่อนนักอ่านเล่มแรกพิมพ์เท่าไร

วิมล : หกพันเลย ขายได้สองพันกว่าเล่ม เพื่อนฝูงบ่นกันว่าอ่านไม่รู้เรื่อง มันยากอ่าน ดี ๆ แล้วมันยาก งานต่างประเทศทั้งนั้น มันหนักทั้งนั้น เล่มแรกก็ชาร์ต กามุสเลย เล่มสองก็ มายาคอฟสกี เล่ม 4 ต้องลดขนาดเป็นพ็อคเก็ตบุ๊ก เพราะอย่างน้อยก็ประหยัดได้ห้าถึงหกพันบาท หนังสือมูลค่าเล่มละ 20 บาท ห้าหกพันนี่เยอะนะ เฉพาะปกอย่างเดียวมันทำได้ตั้งสองเล่มแล้ว ลดลงมา ประหยัดปกได้ตั้งหลายบาท แล้วการตั้งราคา 20 บาท จะลดลงมาสักยกแล้วใช้ตัว 12 ปอยท์มันจุกมากกว่า ตอนที่เป้นไซค์ใหญ่ ตัว 14 ปอยท์ เนื้อหามันจุเท่าเดิม แต่จำนวนหน้ากระดาษ จำนวนอะไรมันลดลงมา ก็คิดว่ามันน่าจะเป็นพ็อคเก็ตบุ๊กที่อยู่ได้ ช่วงหลังพิมพ์สามพันสามพัน มาตลอด และไปถึงเจ็ดพัน พอเจ็ดก็ขาดใจตายพอดี

WRITER : ตอนเป็นพ็อคเก็ตบุ๊กยอดขายเป็นอย่างไร

วิมล : เล่ม 4 ยอดขายก็เท่าเดิม ประมาณพันห้าพันหกอยู่ประมาณนี้ คือถ้าหากว่าเราจะพิมพ์แค่ยอตสองพัน แล้วขายสักพันห้า ถ้าเราจะอยู่ได้ เราต้องตั้งราคาพ็อคเก็ตบุ๊ก แต่ที่เราตั้งราคาแมกกาซีน เพราะว่า "ถนนหนังสือ" มันค่าเราอยู่ ช่วงนั้นมันเป็นทางผ่านของความปรารถนาในชีวิต ถ้าเราไม่ทำอาจจะไม่มีวันนี้ คือไม่แล้ว ใจยังป่วนเปื้อน จะทำ ๆ อยู่แน่แหละ

WRITER : ขำว่าวิมลยังคิดที่จะทำ "เพื่อนนักอ่าน" อีกครั้ง

วิมล : ทุกวันนี้ก็คิดอยากจะทำ แต่วันนั้นคุยกับเรื่องเดช ปล่อยาให้जरฤทธิ มันตายก่อน เดี๋ยวผมจะถูกขึ้นมาใหม่ ลูกขึ้นมาจากหลุมมาเดินเพ่นพ่านสัก 4-5 ฉบับ แล้วกลับไปนอนในหลุม อย่างเก่า ก็พลัดกันขึ้นมาจากหลุม

WRITER : เรื่อง "งู" ของวิมล มีการนำมาวิจารณ์กันทั้งแง่บวกและแง่ลบ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีใครพูดว่าวิมลเป็นमारศาสนา อยากให้คุณพูดถึงตัวละครแต่ละตัวในเรื่อง "งู" เช่น หลวงพ่อเย็น, หลวงตาเต้, พระจันทร์ คุณได้ภาพเหล่านี้มาจากไหน

วิมล : ไข่...ไปเห็นมา เป็นตัวละครที่มีชีวิตจริง ๆ เกือบทั้งหมดในเรื่องนี้ อย่าง หลวงพ่อเต๋ นี่เป็นญาติกับแม่ผม

WRITER : แล้วแม่ของยี่สุนันเรื่องเป็นแม่วิมลหรือเปล่า

วิมล : ไข่...แม่ผม...แม่ผมนี่จะเป็นตัวแม่ในทุกรื่อง "คนจน" ก็เป็นหลากหลายมาก บุคลิกประสาทก็อยู่ในคนจน บุคลิกแบบลุ่มหลงมกมาย ความเชื่อเรื่องบุญสวรรค์ แกก็ไปอยู่ในเรื่อง "งู"

WRITER : เอาแม่มาขาย

วิมล : ไข่ ยังหาไม่ได้อีกเยอะ คนทรงเจ้า ก็แม่ผมอีกเหมือนกัน หลายประเภท ส่วน หลวงพ่อเต๋นั้น แม่ผมบอกว่าแกอยู่บ้านนอก งูเจี้ยวมันก็เยอะ แล้วแม่ผมมีตะกรุดเยอะใส่ผ้าไว้ พอโตประมาณสัก 7-8 ขวบ ผมก็หยิบมาดู หลวงพ่อต่าง ๆ พ่อผมก็เก็บตะกรุดนี้ คนในสังคมชนบท ต้องมีไว้กันงูเจี้ยวต่าง ๆ

WRITER : ภาพที่วิมลเขียนนี้ เห็นมาตั้งแต่เด็กแล้ว

วิมล : ไข่ เราเห็นมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว ไอ้ตะกรุดอันนี้ พ่อแม่ก็คุยว่า ตะกรุดหลวงพ่เต๋ เตะนะ สรรพคุณมันคืออย่างนั้นอย่างนี้ บ้านอยู่ห่างกันแค่สองสามกิโล แม่ก็บอกว่าตะกรุดหลวงพ่เต๋ แล้วบอกว่าเป็นญาติกัน เป็นลูกพี่แม่อะไรทางนั้น เป็นเกจิอาจารย์เลย แล้วหลวงพ่เต๋สร้าง ความขลังความเชื่อถือให้ตัวเองคือ แกทำตะกรุดและก็เลี้ยงงูด้วย เพื่อโฆษณาสินค้าให้มันน่า เชื่อถือ เอาจูมาเลี้ยงในกุฏินี้แหละละ เข้าแกก็อุ้มงู งูที่แกเลี้ยงคืองูเห่า งูอื่น ๆ ก็ไม่น่าเรียกร้อง ความสนใจเท่าไร อุ้มงูไปอาบแดดตอนเช้าที่ลานวัด ช่วงกลางวันก็ทอม ๆ ไปหางูไปจับงูตาม พงหญ้า แกจับได้เอามาเลี้ยงไว้ในกุฏิ แล้วก็ทำตะกรุดขายไปด้วย แกก็แสดงอิทธิฤทธิ์ตัวเองแล้ว คนก็รำลือว่างูไม่กัดเพราะแกมีตะกรุด ซึ่งตอนนั้นตะกรุดแกก็มีคนช่วยเยอะ แต่ผมไม่เคยเห็นแกนะ แม่เล่าว่าแกรูปร่างอย่างนั้น แล้วผมก็จินตนาการ มันก็เลยติดตามมาตั้งแต่นั้น ดิฉันอยู่ในความทรงจำ อยู่มาวันหนึ่งแกไม่ออกมาจากกุฏิ ชาวบ้านไปเรียกมาจันเข้า ปรากฏว่าตอนตายแล้ว งูมันกัด แก ตายเพราะงูจริง ๆ พอมาเป็นเรื่องงู หลวงพ่เต๋เข้ามา แต่ที่นี้ถูกงูประเภทงูผู้หญิง รูปร่างเตี้ย ๆ ต่ำ ๆ

WRITER : ปี 27 เรื่องทอม เกย์ ตู๊ด ตี้ ยังไม่พูดกันแพร่หลาย แต่วิมลเขียนให้พระ อย่างหลวงพ่เณนเป็นเกย์ คุณไปเห็นมาจากไหน

วิมล : สมัยที่ผมอยู่ประสานมิตร ผมก็เริ่มรู้จักคนมีบุคลิกแบบนี้ แต่เราก็ไม่ได้รังเกียจ
 เตียบฉันทน์ ไม่รู้สึกผิดปกติ พอตีผมเรียนวิชาการผลิตหนังสือด้วย อาจารย์ขนิษฐาเป็นอาจารย์พิเศษ
 มาสอน เป็นเจ้าของโรงพิมพ์สุวิตา แล้ววันหนึ่งผมเข้ามาเซ็นชื่อแล้วก็จะออกไปเพราะผมทำสำนัก
 พิมพ์อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเรียนแล้ว แต่ผมได้เกรตเอทุกเทอม วันหนึ่งผมบอกว่าอยากทำหนังสือ
 แต่ไม่รู้จะทำหนังสืออะไรดี แกถามว่าหนังสือเกย์ดีไหม ตอนนั้นหนังสือเกย์ไม่มีเลยนี่เป็นการพลาด
 ที่จะรวยเป็นครั้งที่สอง อาจารย์ขนิษฐาบอกว่าคุณวิมลทำเลยนะ ทำแล้วจะรวยมาก คุณวิมลจะเป็น
 เศรษฐีเลย นี่คือโลกที่เรารู้จัก รู้ว่าเกย์คืออะไร

ย้อนหลังไปอีกนิดหนึ่งตอนที่เรียนอยู่ บ.กศ.สูง มีการออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน บ.กศ.
 สูง ก็สูงที่สุดแล้วในวิทยาลัยครู ก็หาเงินหาทองด้วยการเล่นลิเก ผมนี้เล่นลิเกนะ เก็บเงินด้วย
 เพื่อจะหาเงินเข้าค่ายอาสาพัฒนาเพื่อจะไปสร้างโรงเรียนเสร็จแล้วก็ไปสร้างโรงเรียน ำกับกับ
 เอกชนกับของรัฐที่ลาปูน เพื่อนผมคนหนึ่งชื่อ ชัยวุฒิ ทุกวันนี้ก็อยู่ดาราวิดีโอ ก็ไปด้วยกัน เป็นเพื่อน
 สนิทกันมากแล้วก็มีเพื่อนเขาอีกคน ตอนนั้นไม่รู้ว่าเป็นเกย์คืออะไร มารู้ตอนเรียนปริญญาตรี บ.กศ.สูง
 นี่แยกไม่ออก มารู้จักกับกะเทย เพราะเพื่อนผมก็เป็นกะเทย แต่เราไม่รู้พฤติกรรมอะไรยังงั้น
 ไม่ได้สนใจมัน ตอนที่อยู่หอพักก็มีมันด้วย กับผมไม่ได้คิดอะไร หากว่ามานอนด้วยคน ผมก็ไม่รู้ว่ามัน
 เป็นอะไร หลังจากวันนั้นก็ยังไม่รู้อะไรยังงั้น พอไปอยู่ที่ค่ายอาสาพัฒนา เจ้าของโรงเรียนเป็นพระ
 แกก็บินขึ้นบินลงกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ท่านเป็นคนเหนือ ย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ แล้วไปสร้างโรงเรียน
 ที่นั่น โรงเรียนธรรมดานี้แหละ ผมเป็นหัวหน้าค่าย ไปทำให้เอกชน แล้วเพื่อนผมมันน่ารัก ผิวมัน
 ขาว ๆ หน่อมแน่น แต่ก็ไม่ได้เป็นเกย์ หลวงพ่อแกชอบเข้าก็มาแล้วเรียกชัยวุฒิ ผมกับชัยวุฒิก็มอง
 ตากัน เริ่มจะสงสัยแกก็หน้าตาสวย รูปร่างสะอาดสะอ้าน ผิวขาวท้วม ๆ นิด ๆ มาถึงก็เรียกชัยวุฒิ
 มาหาฉันหน่อยซิ หลวงพ่อเนี่ยนเขาเอารถเป็นชมารับทุกที ก็ไปกันที่ตัวจังหวัดลาปูน ไปอยู่ที่นั่นกัน
 เดือนนึง ออกค่ายตอนนั้นเพื่อนผมไม่ค่อยได้ทำอะไร มันไปกับหลวงพ่อนะ ผมไม่รู้ว่ามันไปทำ
 อะไรรู้สึกน้อยใจนะ เงินทองก็ให้ชัยวุฒิใช้ ผมก็เอ๊ะ! มันก็อยู่กลุ่มเดียวกับกู หลวงพ่อนะไม่เคย
 ดูเลย ภูทำงานแทบเป็นแทบตาย ลั่นห้อยตัวดำ เลยรู้สึกว่าเรามีบมด้อย เราถูกคนจนอยู่แล้ว
 เอ๊ะ...ทำไมจะนั่งผสมบุญอยู่ มันไม่เห็นทำอะไร ที่ควรจะไปประกอบมา ทำไมหลวงพ่อนะเนี่ยน
 ไม่พูดกับกูเลย ไม่เข้าใจ ก็น้อยอกน้อยใจจริง ๆ เตียวก็ ชัยวุฒิ...ชัยวุฒิ จนกระทั่งมาเรียน
 ปริญญาตรี ผมก็เริ่มเข้าใจ เออ แกเป็น เกย์ พอเขียนเรื่องกู ก็เลยดึงมาเลยทั้งบุคลิก หน้าตา
 เวลาแกพูด หนา...โหม หนา อย่าไปเชื่อมเขาเลย

WRITER : ตัวละคร "พระจันทร์" ในเรื่องงู ก็คงจะเป็น "ชัยวุฒิ" เพื่อนของคุณ

วิมล : นั่นแหละ...แต่มันไม่ได้เป็นเกย์ มันเจ้าชู้ มีแฟนผู้หญิง แต่หลวงพ่อก็คงจะเอาแต่ความสดชื่นพอกระชุ่มกระชวยในชีวิต เป็นอย่างนี้ตั้งเยอะ เพื่อนผมทั้งสองคนหน้าตาขาว อิมเอิบ

WRITER : ก่อนจะเขียนที่คุณคิดมากไหมว่าจะเอาตัวละครที่คุณเห็นทั้งหมดมาวางยังงี้

วิมล : มันก็คิดไปโดยธรรมชาติ

WRITER : ไม่ได้กำหนดว่าคนนั้นต้องเป็นอย่างนั้น ๆ

วิมล : เวลาเขียนก็ลงมือเลย คิดตลอดว่าเราจะเขียนเรื่องอะไรก่อน เราจะพูดถึงอะไรก่อน ดึงประเด็นของมันออกมา มันมีอะไรหลายอย่าง ก่อนที่ผมจะเรียนปริญญาตรี อย่างเรื่อง "งู" เคยเห็นพวกกองคาราวานจากสุพรรณฯ จับงูตอนน้ำท่วม สอน ๆ ก็ไม่มีนักเรียนมาแล้ว ลูกศิษย์ผมไปจับงูกัน เลิกเรียนก็พายเรือไปตามรันเน่น ไปกับพ่อไปจับงูตามคังตามโคกอะไรนั่น เรา ก็เลยเออ...ก็ได้เรื่องวิธีการจับงูมา ก็เลยเขียนเรื่อง "งู" แล้วอ้อคำว่า "งู" นี่มันเป็นสัตว์ที่มีคราบเหมือนคนที่มีอารมณ์สามาส์ สองคือสีหน้าอาการ การแสดงออกก็รู้สึกดี นำเคารพนับถือ ตอนนั้นเราคิดด้วยสายตานักเขียนตลอด วางอะไรไว้หมดเลย แต่ช่วงนั้นก็ไม่ได้คิดว่าจะเป็นนิยาย พอเราคิดเริ่มจะเขียนนิยาย เราก็นำเอากลับมาคิดถึงเหตุการณ์นั้น แล้วนำกลับมาใช้หมดเลย คล้ายกับการถ่ายรูปเราต้องกะระยะโฟกัส

WRITER : แล้วจุดที่ว่าใครจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับนิยาย :

วิมล : ผมคิดมาก คิดนานมาก ก่อนจะลงมือเขียนนี่คิดนานมาก อย่างยายนวนี่ เป็นแม่ผม ไม่ยากเลย แก่น่าเกลียด น่ารำคาญ น่าเบื่อ งามาย ไร้สาระ มันมีฉากกมวายนั่นพี่เขยผมที่อยู่บ้านนอกด้วยกัน แกชกมวองานวัด แต่ก็แพ้ทุกงาน ชกที่ไรแม่ก็ไปด้วย แม่จะไม่กล้าเข้าไปในเวทีที่เป็นรื้อสังกะสี ไม่กล้าเข้าไปหรือกษะ คือนั่งฟังรื้อสังกะสีฟังเอา เวลาโดนนี้อกแกก็เป็นลมทุกที ก็เลยเอามาใส่ในนิยายเป็นแม่ผมตัวนี้ ตัวพี่เขยนี่คือยี่สุนเอาบุคลิกมาใส่ แต่ความคิดไม่ใช่ ความคิดเขาก็ธรรมดาธรรมดา แต่พออยู่ช่วงที่ผมอายุห้าหกขวบเพิ่งรู้จักเขา แต่ผมประทับใจมีหนวดมีเครา รูปร่างหน้าตาดี ประทับใจในความเป็นนักสู้ เป็นแมน ก็เลยเอามาใส่ ส่วนความรู้สึกนึกคิดนั้น มันก็ไปกับการที่เราใส่เข้าไป เอาบุคลิกภายนอกมา

WRITER : คุณเคยบอกว่าใช้เวลาเขียนน้อย

วิมล : 16 วัน เพราะวัตถุดิบมันอยู่ในตัวผมมานานแล้ว เราไม่ได้ไปค้นคว้าหาข้อมูล เราเห็นมาทั้งหมด แต่เราต้องมาเข้าใจถูกช่วง ถูกจังหวะ แค่นั้นเอง

WRITER : เพราะเหตุอะไรวิมลมักจะเขียนถึงเรื่องสงฆ์กับเรื่องวัดอันแฉลบ

วิมล : ช่วงนั้นผมอยู่บางช้าง โรงเรียนจะมีคลองกันอยู่ อีกปากหนึ่งเป็นโรงเรียนวัด กำลังจะสร้างโบสถ์ ราคาสิบยี่สิบล้านพระมีไม้ก็รูป ภูมินี้พรากหมดแล้ว แต่ชาวบ้านที่นอนดูหลังคารั่ว หลังคาจาก สังกะสีผุพัง ข้างฝาแทบจะไม่มี ทำไร่นาไม่ได้มาก็ถวายวัดหมด เพราะเชื่อเรื่อง บุญ สวรรค์ เอ๊ะ...รู้สึก่วัดกำลังหลอกนี้หว่า จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม ก็พยายามที่จะตูดเงินจากชาวบ้าน คือหลอกให้คนทำบุญมาเรื่อย ให้อคนทำบุญก็อยากสุขสบายมากขึ้นในชาติหน้า แต่ชาตินี้ช่างแฉ่ง...มี เทาให้ทำบุญให้หมด เมื่อเอาไว้อกินชาติหน้า เข้าใจนะว่าทำไมพระถึงเป็นอย่างนี้ ทำไมชาวบ้าน ถึงเป็นอย่างนี้ มีเท่าไรก็ทำบุญหมด แม่ผมนี่หลานสองสามคนร้องกันเจี๊ยว มีไข่ใบสองใบแม่ผมทอด ใส่นาตร แต่หลานนี่กินข้าวคลุกน้ำปลา เป็นอย่างนี้จริง ๆ สมัยผมอยู่มัธยม จนกระทั่งพี่สาวมีลูกมี หลาน แม่ผมเป็นอย่างนี้ เลื่อมใสศรัทธา ทุกวันนี้แกอยู่ประจำ

WRITER : ตอนนั้นแม่หายหรือยัง

วิมล : ก็ยังเป็นเหมือนเดิม ซื้อเงาะซื้อผลไม้ไปฝาก แกไม่ไหวครกิน หลานเหลนไม่ไหว กิน เก็บอย่างดี รุ่งเช้าใส่นาตร ซื้อเบ็ดซื้อไก่ให้ทำกับข้าว แกต้องแบ่งใส่นาตรไว้ก่อน ซึ่งเราทุกวันนี้ก็เข้าใจ เป็นความสุขที่ได้รับการตอบสนอง และศรัทธาอย่างนี้แกได้ทำแล้วก็มีความสุข

คนชนบทจะเป็นอย่างนี้คือ ชื่อ...ชื่อจริง แม่ผมเป็นลักษณะคนจริง ผมมักจะพูดเสมอว่าแก เชื่อเรื่องบุญสวรรค์ พระเลยมเอาสวรรค์มาล่อเอาคนรามา ชุ มันก็เป็นอย่างนี้ ทุกวันนี้วัดจะเป็นวังอยู่ แล้วประดับประดาหุหุรา แล้วพระอยู่กันก็รูป ส่วนชาวบ้านก็ไม่มีจะกิน นอนบ้านหลังคาหว่ แต่ภูมินี้ พระเอาไว้อทำอะไร โบสถ์เอาไว้อทำอะไร แล้วผมยังรู้สึกว่ามันไม่ใช่กิจของสงฆ์ที่จะไปสร้างความ มั่งคั่งของวัดถุมนั้นควรจะสร้างทางจิตใจมากกว่า แล้วยิ่งจะทำให้ชาวบ้านเขาไขว่เขว พระก็ไขว่ เขวว่าศาสนา มัน คืออะไร ถ้าไปห้ามท่านไม่ให้สร้างโบสถ์ราคาสามสิบล้าน ท่านอาจจะคิดว่าเรา เป็นมารศาสนา ไม่ได้หรอก แม่ผมยังว่า มึงนี่ไม่มีศาสนา

WRITER : จริง ๆ แล้วคุณเป็นคนมีศาสนาหรือเปล่า

วิมล : มีอะ ผมเป็นคนมีศาสนา และผมก็รู้ว่าศาสนา คืออะไร ให้อเรื่องพวกนี้เป็นความคิด แบบวัตถุนิยม ไม่ใช่เรื่องของจิตใจเลย ถึงแม้จะไม่ใช่รูปธรรมเป็นนามธรรม แต่นั่นเป็นลักษณะ ความเชื่อของเขา วัตถุนิยมมากกว่า ในเมื่อคุณทำไปเพื่อหวังผลประโยชน์มันเป็นการลงทุนทั้งนั้น

ผมเขียนก็เพราะรำคาญ รำคาญตา รู้สึกว่ามันไม่ถูกนี้หว่า ไม่ถูกก็เพราะคนในครอบครัว เรา คือแม่ก็เป็นอย่างนั้นแล้วเราไปเห็นลูกศิษย์ลูกหา คนข้าง ๆ บ้านก็เป็นอย่างนี้ ไปอยู่ตรงไหน

ที่เป็นสังคมชนบท แล้วแทนที่จะรู้สึกสละละชาวบ้านละยังง โปสถ์ในวัดกิเลสหนา กิเลสมากก็ไม่
ต้องให้ถูกไปเรียน ยังกะพระราชวัง แล้วมันจะสละละยังง พระ ยังทำตัวไม่ดี...โยม ทาบุญนะ
จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวบ้านก็ทำเข้าไป ในขณะที่ชาวบ้านจนลงเพราะทาบุญ จนอยู่แล้วแต่ทาบุญเพื่อที่
จะได้รวยในภพภาคหน้า วัดจะมั่งคั่งขึ้น อย่างนี้มันไม่ถูกไม่ใช่เรื่องศาสนา มันเป็นวัตถุล้วน ๆ
เรื่องการบอกลอก ผมใช้คำนี้ดีกว่าหากินอย่างละเมียดละไม ใช้ความเชื่อมาขายกัน

WRITER : มีเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งคือ "ตุ๊ดเอ๊ยตุ๊ดตุ่" ของอัศศิริ ธรรมโชติ พูดถึงเกย์ใน
แง่ที่เห็นใจ สงสาร, เข้าอกเข้าใจ แต่เรื่อง "งู" ของคุณนี่ก็เกย์เลย เป็นเพราะคุณรังเกียจ
เกย์หรือเปล่า

วิมล : เรื่องสั้นของอัศศิริ ผมไม่ได้อ่าน แต่เรื่อง "งู" นี่ผมรู้จักเลยเกย์นี่คิดอะไร
แล้วคิดย้อนหลังถึงพระเนียนที่เรียกชัชวาล...ชัชวาล อยู่ที่นี่ ผมฟังใจเลย ดีแล้วละที่แกไม่สนใจผม
ถ้าแกสนใจผมขึ้นมา แล้วผมจะเป็นอย่างไร อาจจะเสียตัวไปก็ได้

WRITER : คำพูดของยี่สุ่นในเรื่อง "งู" ส่วนใหญ่เหมือนกับตัววิมลพูด

วิมล : มันเป็นทัศนะของเราที่ผ่านไประหว่างตัวละคร แต่วิธีการทวารกรรมจะต้องเจาะ
คำพูด ความคิดให้ค่อนข้างกลืน ๆ ไปเป็นตัวชาวบ้าน เป็นบุคลิกตัวละครไม่ใช่ว่าเอาคำพูดเราไป
ยัดปากตัวละคร

WRITER : แต่ความคิดต่าง ๆ ของยี่สุ่นก็ยังเป็นปัญญาชนอยู่

วิมล : เป็น ยังเป็นอยู่ ถ้ายังเป็นชื้อป้ออยู่ ความขัดแย้งมันก็มีจริง ๆ แล้ว ลักษณะ
ปัญญาชนนี้ พ่อผมก็เป็น พ่อประกาศไว้เลยว่ากูตายไม่ต้องเอาพระมาเผา

WRITER : แล้วทำไมคุณถึงจบเรื่อง "งู" ให้ค้างไว้อย่างนั้น ซึ่งเหมือนกับว่าคุณกำลัง
บอกคนอ่านว่ายังมี "งู" ภาคต่อไป

วิมล : มันอาจจะเป็นเพราะว่าเราต้องการจะให้ค้างไว้นั่น คือให้ตีความว่า หลวงพ่อ
เนียน อาจแก้ตัวไปอย่างนั้นเอง ในความรู้สึกผิด ซึ่งคงเป็นความรู้สึกเดียวกับผมที่ผมทำเพื่อนตาย
รู้สึกผิดแต่คนละประเด็นกัน หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ มึงต่อแหล่อีกแล้ว แม้แต่พระประธานมึงก็ยัง
รอกหก ที่ทำให้พระประธานคอขาดก็เพื่อปกป้องไว้เนิ่นไว้เนิ่น รักษาศาสนาและอีกอย่างคือหลวงพ่อนิเียน
แกเชื่อจริง ๆ ว่า ศาสนาคือการสร้างวัดให้มันใหญ่โตมโหฬารคือ พยายามให้ตีความได้ตลอดแต่ใช้
วิธีอย่างตลกๆ ใช้เรื่อง "ไฟแดง" หลวงพ่อนิเียนคุยกับพระประธานนี่คนละเรื่อง พระประธาน
ของตลกๆ นั้นน่านับถือศรัทธา แต่พระประธานของหลวงพ่อนิเียนคอหักขาด พระประธานที่เศียรขาด

กับพระประธานที่หน้าเคารพนี้เป็นอะไรที่ตรงข้ามกัน ถ้ามองทางจิตวิเคราะห์ พระประธานก็คือ ตัวหลวงพ่อนิย

WRITER : มีผู้วิจารณ์บอกว่าตัวกานันฤทธิ์ และฉากเข็กสำไมจำเป็นต้องใส่ไว้

วิมล : เข็กสำไมก็มีกันอยู่ทุกคน ตัวผมเองก็ชอบ กานันฤทธิ์ก็คืออุปประเภทหนึ่ง มันฉกทุกอย่าง แม้กระทั่งเมื่อยี่สิบ นื่องเมื่อยี่สิบ พรหมจารียังไม่พอ ฉกคะแนนเสียงจากชาวบ้านอีก นี่คือลักษณะการฟุ้งฟิงระหว่างวัดกับนักการเมือง ไปที่ไหน ศาลา วัด กานันพะโบสถ์ จะมีชื่อนักการเมืองตลอด เราจะเห็นลักษณะของการฟุ้งฟิงไปสนับสนุนความคิดของหลวงพ่อนิย หลวงพ่อนิยใครจะอะไรก็ได้ขอให้วัดมีเงิน จริง ๆ ถ้ามว่าจำเป็นไหม ถ้าต้องการประเด็นแน่น ๆ บอกได้เลยว่าไม่จำเป็น ถ้าในแง่ของนิยายที่เราต้องการให้ความสนใจ การให้ลักษณะไม่เป็นเฉพาะแก่นล้วน ๆ อย่างเดียว มันควรจะมีลูกเล่นไปด้วย ทำให้น่าติดตาม มีเสน่ห์กว่าการที่เราจะนั่งเขียนเทศนาอย่างเดียวว่าพระไม่ตายนั่นอย่างนี้ ถ้าย่างนั้นเขียน อย่างกระแสนักก็ได้ว่าหลวงพ่อนิยคนเดียว ยายนวลคนเดียว หรือยี่สิบคนเดียว ลักษณะการอ่านของคนไทยมันต้องมีความเป็นลิเกบ้าง แต่ถ้าลิเกมากเกินไปเนื้อหา มันจะเสียต้องให้พอติบพอดีต้องยอมรับว่าหนังสือ นวนิยาย เรื่องสั้นมันเป็นบันเทิง เพียงแต่เราเอาสาระเข้ามาใส่ในความบันเทิงอย่างไรเท่านั้นเอง

ขอกลับไปเรื่องที่ค้างไว้ คือพ่อของผมประกาศไว้ว่าถ้าตายไม่ต้องเอาพระมาเผา ผมจะพูดถึงว่า นี่คือวิธีชนของการเสพวรรณกรรมของคนไทย ตัวละครจะเก่งนี้ต้องจบปริญญาตรี ปริญญาโท เป็นด็อกเตอร์ คนที่จบ ป.4 หรือไม่ได้จบอะไรเลยต้องร้อง นี่เป็นเรื่องที่เข้าใจผิดการศึกษาในห้องสี่เหลี่ยมไม่ได้บอกว่าคนไหนฉลาดคนไหนเก่ง สิ่งแวดล้อมสอนคนได้ดีกว่า ยี่สิบนี้ติดคุกมา 10 ปี ทำไมความคิดความอ่านไม่เห็นแปลกแยก ความเก็บกดไม่เห็นมี และพ่อผมก็ไม่ได้จบ ป.4 ประกาศทันทีเลย เพราะราคาคุณแม่ จะกินยังไม่มีเลย เขาค้านกันตลอด แต่พ่อผมตายก่อน แม่ผมเลยได้ทีในที่สุดก็ต้องเอาพระมาเผา เพราะฉะนั้นผมไม่เห็นด้วยเรื่องของเรื่องไม่เข้าใจว่าตัวละครต้องจบสูง ๆ ถึงจะคิดแบบปัญญาชนได้ นักเขียนจะต้องปูพื้นฐานตัวละครอย่างไรให้คนเชื่อว่า ตัวละครมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้นจริง ๆ ในสถานะของยี่สิบไม่จำเป็นต้องเป็นปัญญาชน ในเมื่อแม่มีอะไรแม่เอาไปให้พระหมด ไม่รู้จะทำอย่างไร เริ่มไม่พอใจ ถ้าบรรยายไปอีกอย่าง แต่ไม่ม่มีจะกิน ผมไม่พอใจวัดมาตั้งแต่ก่อนอยู่ชั้นประถมด้วยซ้ำ เพราะว่าจะมีพระอยู่สองรูป พระหนุ่มรูปหนึ่งเป็นพระแก่รูปหนึ่ง มาที่บ้านเพื่อฉันเพลแทบทุกวัน พอมาแม่ผมก็ชื่นชมศรัทธา ตอนเด็ก ๆ ผมชอบนะ ท่านมาผมก็ล้างเท้าให้เสร็จเรียบร้อย มาแล้วสนุก แม่ผมก็ทำกับข้าวอย่างดี ตักน้ำพริกปลา กล้วย ปลาทูอย่าง

ปลาตุกเผา ปลาหม้อเผา อาทิตยหนึ่งมาสองสามครั้ง ผมก็ชอบได้กินของดีด้วย แต่พอเติบโตขึ้นมา อยู่ชั้นประถม ผมเริ่มรู้มันมากไปแล้ว ผมก็อยู่แค่ ป.5-ป.6 มีหลานแล้ว ที่ผมบอกว่า ไข่มีใบสอง ใบแม่ผมเจียวใส่บาตร ไม่ต้องเป็นยี่สุ่นหรอกครับ ผมก็เริ่มคับแค้นแล้ว ไม่ต้องโรตริมาเหมือนกันว่า ยี่สุ่นคุณค่อนข้างเป็นปัญญาชนไปนะ ผมก็ว่าไข่ปัญญาชนของคุณเอาอะไรมาวัด ปัญญาชนผมยอมรับถ้า ปัญญาชนหมายถึงคนมีความรู้สึกนึกคิด มีการวิพากษ์วิจารณ์สังคม และไม่ต้องใช้ศัพท์แสงอะไร มัน วิพากษ์ของมันไม่เชื่อไปถามชาวบ้านดู แต่เขารู้จักอ่านหน่อย เขาวิพากษ์วิจารณ์ได้ลึกซึ้ง นักเสพ วรรณกรรมบ้านเรามีขนบในการอ่านว่าชาวบ้านจะต้องร้อง ผู้หญิงจะต้องอ่อนแอไว้ ผู้ชายต้องเจ้าชู้ ต้องเก่ง มีขนบในการอ่าน เอาความคิดตรงนี้มาใส่ รู้สึกว่ามันจำกัดกรอบในการสร้างสวรรค์ วรรณกรรม คือถ้าคนอ่านไม่ยอมรับตัวละครอย่างยี่สุ่น ต่อไปจะไม่มีคนเขียนยี่สุ่นต้องจบปริญาตรี ก่อนมันถึงจะคิดได้ไม่งั้นคนจะไม่ยอมรับ

WRITER : วัฒนมีความรู้สึกหรือเปล่าว่าตัวเองประสบความสำเร็จงานการเขียนเรื่อง "งู"

วัฒน : มันเป็นส่วนหนึ่ง ต้องยอมรับว่าประสบความสำเร็จงานแรกที่คนรู้จักเรามากขึ้น รู้จักงานเรามากขึ้น แต่ไม่ใช่ประสบความสำเร็จทั้งหมด เพราะงานเขียนไม่ได้อยู่ที่เล่มใดเล่มหนึ่ง มันต้องต่อกันไปเรื่อย ๆ บางเล่มอาจจะล้มเหลวก็ได้ บางเล่มอาจจะดีขึ้น แต่ "งู" นั้นเป็นตัวจุด ขนวนให้คนรู้จักวัฒน ไทรนิมิต

WRITER : มีผู้กำกับหนังมาติดต่อเรื่อง "งู" ไปสร้างหนัง อยากทราบว่าติดขัดอะไรจึง ไม่สามารถสร้างได้ เพราะเท่าที่ทราบ ถึงขั้นกำหนดตัวละครแล้วว่าใครเป็นใคร

วัฒน : คุณชรินทร์ ทองสิงห์ นี่มาก่อนเลย พอ "งู" พิมพ์ได้หน่อยไม่ถึงครึ่งปี แกก็มา ติดต่อซื้อ ตกลงขายสามหมื่น จะทำสัญญา พอถึงวันทำสัญญาผมก็ไป แกบอกว่าไม่ต้องทำสัญญาหรอก พี่มีอยู่ห้าพันเอาไปก่อน เราก็ไม่ได้คิดอะไร แกก็หายเงิบไปพัก ไปเขียนบทเขียนอะไร เอาศรีธัญญ์ เล่น ถ่ายไปได้ 2-3 ฉาก แต่แล้วก็เลิกไป ผมก็ไม่ได้ถาม ไม่ได้ติดต่ออีกเลยว่าเลิกไปเพราะอะไรน่าจะเลิกไปเพราะไม่มีเงิน แล้วก็มาเมื่อปีก่อน หลัง "คนทรงเจ้า" สร้างเป็นหนังสือ 2 ปี พี่แจ๊ส(แจ๊สสยาม) เขาก็มาลองคุย จะทำ "งู" มีการเขียนบท วางตัวละครกันเรียบร้อยทุกตัว พอเขาไปเจอท่านุ้ย เจอเชิด ทรงศรี, เจอยุทธนา มุกดาสนิท มาคุยกันว่า เขาคงจะเป็นผู้ กำกับคนเดียวที่ทำหนังแล้วไม่ได้ฉายในเมืองไทย เพราะว่าเจอนักเขียนหลายศาสนา เขาก็เลย เลิกบอกให้ผมเขียน "คนทรงเจ้า" ภาคสองดีกว่า ผมก็ทำ "คนทรงเจ้า" ภาคสองเสร็จ ไปเสนอ

บริษัทไฟว์สตาร์ เขาก็ไม่ทำ สองเดือนก่อน เจ้าเดิม คุณชรินทร์ ทองสิงห์เขียนจดหมายมาขอทำ ผมก็บอกว่า ผมอยากคุยเรื่องบท ผมไม่อยากให้เป็นแบบเรื่องแผลเก่า, เกวียนหัก เพราะหนังสือมันคงอีกสัปดาห์หนึ่ง ทยอยออกมาแล้วก็อยากคุยเรื่องตัวละครด้วย การคัดนักแสดงมาเล่น อยากคุยในส่วนนี้เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ใช่ว่าจะไปกากับอะไร แต่แกคงโกรธนะไม่ยอมตอบมาอีกเลย แกคงคิดว่าเราจะไปยุ่งเรื่องของแกมากเกินไป

WRITER : ความจริงนักเขียนมีสิทธิ์มากน้อยแค่ไหนในการเข้าไปยุ่งในส่วนนี้

วิมล : จริงแล้ว ไม่มีสิทธิ์เลย แต่ในความรู้สึกของผมมันมีความผูกพันอยู่ ผมคิดว่านักเขียนกับนักสร้างหนังสือต้องคุยกัน แต่มีผู้กำกับท่านหนึ่งบอกว่าไม่จำเป็น ภูซื่อเรื่องมาแล้ว เอาแก่นเรื่องมาแล้ว จะยาวอย่างไรก็ได้ แต่บางคนก็เคารพวรรณกรรมจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้ แต่ยังคงสาระและบรรยากาศของวรรณกรรมเอาไว้ก็มีครับ หลากหลายความคิดเห็น ไม่มีใครถูกใครผิดหรอก แต่อะไรก็ตามถ้าเราคุยกันได้ผมว่าน่าจะคุยกัน นักเขียนภูก็จะเอาแบบนี้ มึงไม่ทำอย่างกู กูไม่ขายมึงหรือผู้กำกับ มึงอย่ามายุ่งกับกูนะ มึงขายเรื่องมาแล้ว มันก็ถูกทั้งสองฝ่าย แต่งานจะเป็นยังไงไม่รู้ เรื่อง "จู" ผมถึงอยากคุย แต่อาจเกิดการเข้าใจผิดเลยไม่ติดต่อมาก็ดี เหมือนกันไม่ต้องสร้างเพราะสร้างแล้ว อาจจะไม่ได้ภาพอย่างใจของคนอ่าน

WRITER : มีคนนำเรื่อง "จู" มาทำละคร คุณได้ดูหรือเปล่า

วิมล : ไม่ได้ดู เขามาขอเลย ๆ เป็นอาจารย์อยู่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3 คน เขาแยกมาจากคณะละคร 28 ของคุณรัศมี เค้าเหลืงทอง มาคุยกันเลย ๆ เอาไปทำก็เอาไป ผมไม่มายด์ด้วยว่าจะดีหรือไม่ดี จะเหมือนในหนังสือหรือไม่ เพราะในละครอิทธิพลต่อคนอ่านน้อย เขาเอาไปทำเท่าที่ฟังคนไปดูมา มันไม่เป็นเรียลลิสติก เป็นงานแอ็บสเทรต เป็นสัญลักษณ์ไปเลย มันก็ไม่ได้บรรยากาศของ "จู" แต่คนที่ทำละคร เขาก็มีเหตุผลว่าเขาอยากจะทำอย่างนั้นคือ ทำสัญลักษณ์ให้คนตีความเอง มันเลยกลายเป็น "จู" อีกแบบหนึ่ง ซึ่งผมก็ไม่ได้ดูเลยไม่รู้จะแสดงทัศนะอย่างไร

WRITER : คุณเป็นคนเชื่อเรื่องโชค เรื่องดวงหรือไม่

วิมล : ผมเฉย ๆ

WRITER : ช่วงหนึ่ง ทำไมคุณถึงได้เปลี่ยนชื่อจากวิมลเป็น วงษ์สฤษฎ์ ไทรนิมโนล และได้เขียนคานาไว้ว่า "ชื่อวิมลไม่อุปโลกน์กับดวงของผม"

วิมล : ไม่ใช่ว่าหุ่อกครับ แต่ที่เปลี่ยนความจริงก็คือ พี่แจ๊ส(แจ๊สสยาม) ไปหาคุณ ศรีไพร ใจพระ (เก่งกาจ จงใจพระ) ผมก็ไปด้วย หนังสือผมมาตลอด พี่พารามาตลอด พี่แจ๊สให้ลอง

เปลี่ยนชื่อ ดู ชีวิตอาจจะดีขึ้น ผมก็ไม่ได้คิดอะไร อะไรไม่เคยลองก็น่าจะลอง ก็เหมือนกับว่ายาแก้ปวดยี่ห้อนี้ดีนี้หน่า ใจตัวนี้มันดีกว่าพารานะ มันแก้ไมเกรนด้วย แก้อาเจียนได้ มันก็เหมือนกับเสื้อผ้าไม่พอใจก็เปลี่ยนก็ลองเปลี่ยนดู ถ้ามันไม่ดีเดี๋ยวก็เปลี่ยนกลับ ไม่เห็นจะเป็นอะไรนี่ แต่ถ้าเปลี่ยนแล้วผมก็อยากจะบอกว่า เปลี่ยนแล้วนะไม่อยากจะมาเล่นสองพักสองฝ่าย ถ้าเปลี่ยนแล้วก็เปลี่ยน

WRITER : นามปากกาที่เปลี่ยนไปตามชื่อ

วิมล : ก็อยากจะเปลี่ยนไปตามชื่อ ทดลองดูด้วยหนังสือเล่มบาง ๆ นี่ (โรคพระนาง) แต่ผมก็คิดนะว่าขายไม่ได้แน่เลย รอนด้าอีกต่างหาก คือผมเป็นคนอย่างนี้ ทำอะไรแล้วอยากให้ชาวบ้านรู้ อยากดูปฏิกิริยาจากเพื่อนฝูงดูซิว่ามัน रहेเราไหม แต่ไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องซีเรียสอะไร เรื่องสนุก

WRITER : เปลี่ยนแล้วสุขภาพดีขึ้น

วิมล : ไม่ดี ไม่เป็นไร สักวันหนึ่งถ้าไม่พอใจเดี๋ยวจะเปลี่ยนอีก อาจจะเปลี่ยนเป็นชื่อใหม่อีก ถ้าเราสนุกกับมัน

WRITER : ไปได้ไปเปลี่ยนถึงอำเภอหรือเปล่า

วิมล : เปลี่ยนครับ เสีย 50 บาทเอง ครึ่งชั่วโมงก็ได้เรื่องแล้ว

WRITER : แล้วตอนนี้คุณได้เปลี่ยนกลับหรือเปล่า

วิมล : ไม่ ตอนนี้ก็ยังปล่อยเป็น ว.ส. วงษ์สถณฺ์ อยู่อย่างนั้น แต่หนังสือต้องเคลียร์ เพราะขายไม่ออก ก็ต้องให้กลับมาเป็นวิมลอย่างเก่า ทำหนังสือขายก็ใช้ชื่อวิมลไปตัวเราก็เป็น วงษ์สถณฺ์

WRITER : ตอนนี้เวลาจ่ายเช็ค หรือธนาคารก็ยังเป็นวงษ์สถณฺ์อยู่

วิมล : ใช่ว่า...แต่จำชื่อตัวเองไม่ค่อยได้ เวลาไปหาหมอ เวลาหมอเรียกวงษ์สถณฺ์ นึกไม่ออกว่าเมื่อไหร่มันจะลูกไปหาหมอสักทีใช้หมอนี้ พอเรียกอีก เออ...กูเองนี่หว่าเป็นอย่างนี้อยู่บ่อย คือจำชื่อตัวเองไม่ค่อยได้

WRITER : เรื่อง "คนจน" ช่วงหลังคุณเขียนเหมือนนิยายเงินกำลังภายใน พระเอกบรรลุมแล้วก็ขึ้นเขา ตอนนั้นคิดยังงี้ถึงได้เสริมช่วงสองใบ ทั้งที่ไม่จำเป็น

วิมล : จริง ๆ ไม่จำเป็น เรื่องนี้ยอมรับ แต่เรื่อง "งู" นั้นเถียง

WRITER : เหมือนกับคุณอ่านหนังสือจินมามาก

วิมล : ตอนนั้นผมอ่าน "ฤทธิ์มีดสั้น" แต่เวลาเขียนจริง ๆ ผมไม่ได้นึกถึงหนังสือจินนะ

เอาตัวเองเข้าไปเทียบมากไป คือเราเห็นสภาพแบบนี้ หรือสังคมแบบนี้ต่อให้เราไม่ทางออกมากมาย ทางออกแบบสังคมนิยม ทุนนิยมหรือทางออกแบบประชาธิปไตยสารพัด มีหลายรูปแบบที่จะหาทางออกให้กับมนุษย์อยู่สงบสุขได้ ไม่ต้องเงินฆ่า ไม่ต้องเอารัดเอาเปรียบ ทางออกอย่างไรก็ไม่ใช้ ผมว่าการปฏิบัติภายนอกการปฏิบัติทางกายภาพไม่มีวันที่จะเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีความสุขได้ การเปลี่ยนแปลงภายใน ปฏิบัติภายในจิตใจตัวเอง ผมอยากจะพูดถึงประเด็นนี้ เพราะฉะนั้น ใจความอ่อนหัดทางวรรณกรรมก็ทำให้เราเพื่อเจอฟังก์ชันออกไปขนาดนั้น ถือเป็นงานที่ล้มเหลว ผมยอมรับ เราอยากจะบอกใจตัวเอง มีวิธีการที่มันละเมียดละไมเพียงพอว่าที่ท่า ถ้าเรามีวิธีอื่นอาจจะใช้ได้ ถ้าเรามีเวลาเพียงพอ มันเรียบร้อยด้วย

WRITER : ทำไมถึงบอกว่าเรียบร้อย ที่จริงไม่มีใครมาบังคับเลยว่าคุณต้องออกเรื่องนี้ ปีนี้

วิมล : คือเราอยากจะบอกความรู้สึกในชีวิตเราออกไป

WRITER : รื้อรื้อในจิตใจเราเอง

วิมล : ครับ แล้วอีกอย่าง ใจภาคแรกมันออกมาอย่างนี้ซะแล้ว รูปแบบการเขียนมันมาอย่างนี้ พอภาคสองเราจะเปลี่ยนวิธีการใหม่ มันก็ไม่ต่อกันเราต้องใช้วิธีการนำเสนอแบบนั้น เผลอว่าการนำเสนอแบบนั้นไม่เข้ากับคิดเห็นแบบนี้ ไปด้วยกันไม่ได้ รูปแบบเนื้อหาไปด้วยกันไม่ได้ ถ้าจะให้ไปได้ ต้องคิดมากกว่านี้ ต้องมีตัวละคร มีเหตุการณ์อะไรมากขึ้น

WRITER : ช่วงหลังตัดทิ้งเลยใช่ไหม

วิมล : พิมพ์ครั้งหลังตัดทิ้ง นั่นเป็นเพราะว่า ผมเห็นด้วยกับเพื่อน กับคนที่พูด ตัดต่ออะไรหมด รื้อตั้งแต่ต้นจนจบทำให้กระชับขึ้น

WRITER : ฉากต่าง ๆ ในเรื่อง "คนจน" อยู่ที่ไหน

วิมล : ห้วยขวาง

WRITER : บ้านคุณขายข้าวต้มมัดหรือ

วิมล : เคยขาย พ่อผมเงินถ่านขาย

WRITER : นั่นคือภาพตัวเอง

วิมล : ภาพตัวเองทั้งหมด แต่ไม่เคยไปติดพันกับแม่ยายลูกติดนะ นั่นนึกเอาเอง ตัวละครนั้นมาจากพี่สาวผม พี่สาวผมเป็นอย่างนี้ ทุกวันนี้ก็เอาลูกไว้ให้เลี้ยง 3-4 คน จนกระทั่งโตเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว

WRITER : อ่าน "คนจน" แล้วเกิดความอเนจอนาใจ

วิมล : ชีวิตช่วงหนึ่งของผม คับแค้นมากเลยเครียด ทำไมผมถึงปวดหัวตัวร้อนมาตลอด เพราะชีวิตมันเครียด มันมีสงครามอยู่ในกระต๊อบแคบ ๆ พ่อ-แม่ ก็ทะเลาะกัน จะกินก็ไม่มี หลานก็เจียวจ้าว หลานแต่ละคนอายุมันห่างกันปีเดียว เอน้ำข้าวชงกับน้ำตาลทรายให้กิน ไม่มีนม ไม่มีเงินซื้อ เข้าขึ้นมาเอาข้าวต้มใส่ถุงพลาสติกใส่ถุงไปขาย

WRITER : ขาคูณไม่ได้กระเพลก

วิมล : ผมใส่เข้าไปเพื่อจะบอกว่าชีวิตคนไม่ได้สมบูรณ์แบบ ข้าวต้มมัดผมเอาไปฝากเขาขายที่ร้านกาแปตรองสาวร้อยห้าทุกเช้า จากห้วยขวางนั่งรถเมล์จากต้นสาย พอกลับไปก็ต้องซื้อข้าวเหนียว มะพร้าว ไปให้แม่ เช็ดใบตอง ตอนหลังพอผมจบ ป.กศ.ต้น แล้วผมหนีไปเรียนอยู่ไกล พอเข้าส่งข้าวต้มเสร็จ นั่งรถมาเรียนบทๆ ไม่รับรู้ปัญหาแต่ตอนเย็นก็ต้องกลับไป ปีแรกตอนเย็นกลับไปช่วย ปีหลังไม่เอาแล้ว ไม่ช่วยแล้ว ไปอยู่ตามวัด ตามหอพักที่มันว่าง ๆ เอา เปื่อในบ้าน เข้าตื่นขึ้นมาประสาทกินจริง ๆ แล้วแม่ผมเวลาแถมโรหะโรกียอน ประสาทมันเกร็งไปหมด เกร็งตลอดเวลา ชีวิตมันไม่เคยได้พักผ่อนไม่เคยได้ผ่อนคลาย

WRITER : มากี่คลายตอนไหนชีวิตคุณจึงรู้สึกสบายขึ้นบ้าง

วิมล : ก็ช่วงที่เราได้ทำงานแล้ว ช่วงที่หนีมาได้ บอกกับแม่ว่า ไม่ไหวนะ ไปเรียนไป-กลับมันเหนื่อย จากห้วยขวางมาบทๆ ปีสุดท้ายแล้วขอสักปี ตั้งใจเรียนอยู่ตามวัดบ้าง ออกค้าเช่ากับเพื่อน 6-7 คน อยู่บ้านเช่า 150 บาท ยัดกันนอนเรียงกันเป็นตับ ผมอยู่ได้ เอาทุกอย่างเพื่อจะหนีออกจากบ้าน ช่วงนั้นที่ออกมารู้สึกโล่งขึ้นนิดหน่อย สนุกสนานพอสมควร

WRITER : แสดงว่าชีวิตก็มีช่วงที่สนุกสนานสุดขีดก็มี

วิมล : ก็ไม่ถึงกับสุดขีด บางทีมันเป็นเหมือนกับว่ามันมีเชือกมาผูกเราทันทีที่ออกจากที่บ้าน เชือกมันโยงมาจากบ้าน เราไปไหนก็เหมือนถูกล่าม ความรู้สึกที่เราทิ้งครอบครัว เรากำลังเอาตัวรอด ความรู้สึกผิดมันมีแต่เราไม่อยากจะกลับ

WRITER : มีความรู้สึกผิดตลอด

วิมล : ใช่ พอเราไปสอนหนังสือรู้สึกโล่งนะ มีงานทำ ต่อไปนี้เราจะได้ช่วยครอบครัวบ้าง แต่เรารู้สึกไปขัดแย้ง ไปปะทะกับระบบอีก ถ้าเป็นคนอื่นเขาจะไม่เครียดมาก บังเอิญตัวเองเป็นคนช่างคิดมากไปหน่อย ความยากจนมันทำให้คิด ทำไมต้องเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนี้คำถามระดับตลอดครอบครัวอื่นเขาก็จนอย่างเราทำไม เขาไม่เป็นอย่างเรา คือ ทะเลาะกันก็มี ไม่มีจะกินก็มี แต่ทำไมเราหนักกว่าคนอื่นเขา

WRITER : แล้วช่วงนี้ชีวิตคุณสบายขึ้นไหม

วิมล : ไม่ ธนาคารมันผูกผมอยู่

WRITER : ความจริง ถ้าเรารู้ว่าทุกข้ออยู่ข้างหน้า เรารู้หนทางดับทุกข์ คุณน่าจะทำได้

วิมล : ตอนนั้นได้แต่หาคำตอบว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น และสิ่งที่กังวลอยู่ตลอดว่าเราจะอยู่ตรงนี้ได้นานแค่ไหน กระตือรือร้นไปปลุกจัม ๆ ลงในน้ำคร่ำ เจ้าของที่เขาก็ไม่รู้ ถ้ารู้เขาจะไล่เราเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้น ตลอดเวลาเหมือนกับมีอะไรมาจี้เราอยู่ เกร็งตลอด ทุกเรื่องทำให้เราเกร็งหมด

WRITER : "คนทรงเจ้า" กับ "โรคพระนาง" ยังมีฉากเดิม ๆ ที่คล้ายกับฉากเรื่อง "งู" ต่อไปคุณจะทำมาต่อให้เป็นเรื่องเดียวกันก็ได้

วิมล : เคยคิด จริง ๆ แล้ว "โรคพระนาง" ก็คือประเทศไทย ย่อเอาไว้นั้น อย่างเรื่อง "งู" พูดถึงเรื่องคนที่หากินเกี่ยวกับศาสนา ศาสนากำลังถูกรุมทึ้งอยู่ "คนทรงเจ้า" ผมกำลังพูดถึงนักการเมือง

WRITER : จริงแล้วมันเป็นเรื่องต่อจากเรื่อง "งู" สามารถเชื่อมกันได้ใช่ไหม

วิมล : ใช่ เพราะมีการพูดถึงกันไปอิงกันมา พอมาถึงเรื่อง "โรคพระนาง" ฉากเดียวกันแต่มันหลุดออกไป พยายามจะไม่ให้มันมาเกี่ยว เพราะเป็นนิยายเล่มเล็ก พอมา "เจ้าแผ่นดิน" นี่ หลวงพ่อเียนก็ยังพูดถึงอยู่ ออกมาเล่นจริง ๆ คือพระจันทร์เริ่มปะทะกับยี่สุน เริ่มปะทะกับใครต่อใครที่ผมเขียนอยู่ เขียนเสร็จแล้วกำลังแก้ไข เป็นเรื่อง "คนทรงเจ้า" ภาคสองซึ่งอาจจะไปเขียน "งู" ภาคสองอีกสักเรื่อง แล้วก็จบไป

WRITER : ทำไมฮิตภาคสองกันจังเลย

วิมล : ผมก็ไม่รู้

WRITER : อย่าง "คู่กรรม" ภาคสอง หรือ "วิมานลอย" ภาคสอง

วิมล : อันนั้นคงยังขายได้มั่ง

WRITER : ของคุณก็คงขายได้ เพราะภาคหนึ่ง ยอดขายก็ไปได้ดี

วิมล : ไม่ ทุกวันนี้ถ้าผมเขียนอะไรไปก็ขายได้เท่าเดิม ไม่เกี่ยวกับ ถ้าผมเขียนเรื่องใหม่คนน่าจะสนใจกว่าด้วยซ้ำ แต่ที่ต้องเขียนภาคสองก็คือว่า มันมีประเด็น "โรคพระนาง" คือประเทศไทยใช่ไหม มันมีเรื่องราวในประเทศไทยบ้างที่มันสามารถสรุปในยุคหนึ่ง ระยะเวลาหนึ่ง ในช่วงหนึ่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองวิกฤติการณ์ทางศาสนา หรือทางสังคมอันใดก็ตาม

ถ้าเรามาแปลงสภาพให้เป็นนวนิยายไทยในชนบทได้ น่าจะทำ แล้วผมก็เห็นว่า การคลี่คลายทางศาสนา มันเริ่มจะมีทางคลี่คลายในทางที่แย่งลง ทางด้านการเมืองก็จะมีอีกลักษณะหนึ่ง เพราะฉะนั้นเรื่อง "งู" ต่อไปนี้ถ้าเป็นภาคสองตามมานั้น ตัวละครชุดเก่าเป็นหลักแต่เหตุการณ์มันจะไม่ซ้ำ มันจะเป็นประเด็นใหม่เหมือน "เจ้าแผ่นดิน" จะเป็นประเด็นการแย่งกันซื้อที่ซื้อทางกันระหว่างเจ้าพ่อขามกับหลวงพ่อเนียน วัดกับเจ้าแย่งกัน ชาวบ้านตกเป็นเครื่องมือทั้งปี ยิ่งาหลูทั้งคู่แล้วใช้ลูกน้องไปชนกัน หลวงพ่อเนียนจะใช้พระจันทร์ออกมาเล่น พระจันทร์ก็ยังเล่นแบบวางตัวเองเหมือนเล่นหมากรุก และใช้พระทองมา คือผู้นำหมู่ทองมาบวชมาเลย มาอยู่ที่วัดพระนาง มาเป็นเครื่องมือพระจันทร์

WRITER : มีคนตั้งข้อสังเกตว่าทำไมวิมลถึงไม่หนีเรื่องพระ เรื่องเจ้าชะที ชอบเขียนถึงพระถึงเจ้าในทางไม่ค่อยดีอยู่ตลอด

วิมล : พูดแต่ตัวพระเท่านั้น อาจเป็นความพึงใจบางอย่าง ทุกวันนี้ก็เคารพนับถือศาสนาพุทธ แต่ผมไม่ได้พูดถึงตัวศาสนา เพราะพระนี้มีอิทธิพลต่อคนไทยมาก ทุกวันนี้ก็รุกรัก ร้อยล้านพันล้านก็วิ่งเข้าหาพระ ผมคิดว่าพระนี้มีบทบาท มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดกับชาวบ้าน พระนี้ปฏิบัติสังคมได้เลยนะ ถ้าจะทำ แต่ปฏิบัติกันไปอีกแบบหนึ่ง ซึ่งมันแย่งกันไปหมด มันไม่สามารถปฏิบัติจิตใจคนได้ เพราะผมเห็นว่าพระนี้ได้เครดิตสูง คนเคารพนับถือสถาบันนี้อยู่แล้ว คำว่าสถาบันผมรวมหมดเลยนะ ทั้งศาสนาและพระสงฆ์ ผมพูดรวมหมด คนให้ความเคารพนับถือพระ ฉะนั้นพระน่าจะเปลี่ยนแปลง น่าจะมีอิทธิพล น่าจะมีบทบาทในสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจของผู้คน แต่นี่กลับมาซออย่างนั้นกลับไปขยายวัด สร้างไว้รื้อนั่นไว้ที่นี่ มีที่ดินหน้าวัดทำตึกแถวให้เช่า แล้วก็ไล่ชาวบ้านออกไป ชาวบ้านที่เคยอาศัยรอบ ๆ วัดสร้างบ้าน เป็นสลัมก็ไม่ได้ ต้องทำให้มันเจริญ เพราะว่าวัดก็มีระบบเหมือนราชการ เจ้าอาวาสจะได้พัดยศสูงขึ้น เพราะว่าวัดเจริญขึ้น วัดกันที่วัดดู สร้างนั่นสร้างนี่ รู้สึกว่าทุกอย่างบloomหมด อย่างอื่นบloomก็ช่างเถอะ แต่ศาสนาบloomนี้ น่าเสียดาย

WRITER : ตรงนี้เองที่วิมลต้องการจะพูดถึง

วิมล : ไซ้ ผมเสียดายที่ว่า พระมีอิทธิพลในสังคมสูงมาก พังอยู่ในจิตใจทุกคน แต่ทำไมไม่ใช้ประโยชน์จากตัวนี้ เปลี่ยนแปลงจิตใจคนให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดก็ตาม แต่นี่กลับเป็นว่าต่างคนก็ต่างยึดแย้งพัดยศ เลื่อนตำแหน่งยศฐาบรรดาศักดิ์

WRITER : ชาว "พระนิกรกับสี่กักร" สมิเจียบบกับนักร้องสาว วิมลฟังชาวเหล่านี้แล้วรู้สึกอย่างไร

วิมล : ผมเฉย ๆ เพราะเห็นมาเยอะแล้ว คือจริง ๆ แล้ว เท่าที่เราอ่านวรรณกรรม หรืออ่านข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เรื่องราวเหล่านี้มีมาตลอด ผู้หญิงกับผู้ชาย ก็เลสตัณห่า ห่มผ้า เหลืองแล้วจะถือศีลได้ 227 ข้อ ไม่ใช่ว่า จะมีทั้งคนที่ทำได้และทำไม่ได้ เป็นเรื่องปกติในความรู้สึกผม ไม่ได้ตื่นเต้นอะไร เพียงแต่ว่ามันรู้สึกเจ็บ ๆ อยู่แค่นั้นเอง ที่ไหน ๆ ก็มี ที่ไม่เป็นข่าวอีกตั้งเท่าไร

WRITER : เข้าใจว่าคุณคงจะสะใจที่ได้ยินข่าวนี้ เพราะเป็นเรื่องที่คุณเคยเขียน

วิมล : ของจริงมันแรงกว่านี้ พอเจออย่างนี้ก็เฉย ๆ แต่ก็มีส่วนที่ว่า เราเคยโดนด่ามา ประโคมมา รู้สึกสมน้ำหน้า ด่าเรา แล้วเป็นอย่างไร

WRITER : เรื่องคนทรงเจ้า พล็อตเรื่องคล้ายคนไข้เลือดมาก คุณเคยอ่านมาก่อนที่จะเขียน หรือเปล่า

วิมล : ผมว่าคนอ่านมีสิทธิที่จะตีความได้ แต่ผมพูดตรง ๆ ว่า ผมชื่อ "คนไข้เลือด" ฉบับแปลมาอ่านได้ครึ่งเรื่อง แต่ยอมรับว่าผมรู้เรื่อง ถึงอ่านไม่จบก็รู้เรื่อง คนไข้เลือดเป็นอย่างไร ตอบจบก็รู้ แต่ประเด็นจริง ๆ เวลาเขียนผมไม่ได้นึกถึงเรื่องนี้ นี่พูดด้วยความสัตย์ อะไรก็ตามที่คนอื่นทำไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นนักเขียนไทย นักเขียนเทศ ผมจะไม่ยอมทาบ ถ้าทาบผมต้องมีมุมที่ไม่เหมือนเขา ไม่มีประโยชน์อะไรที่เราจะไปเดินตามเขา ไปคิดหาเรื่องใหม่ ๆ ตีกว่า

WRITER : บังเอิญเรื่องมันไปคล้องจองกัน

วิมล : เป็นความบังเอิญที่ผมไม่รู้ตัวก็ได้ คือตัวผมเองอาจจะไม่รู้ แต่ความตั้งใจก็คือว่า แม้ผมเวลาแก่หัวพระ เดี่ยวแก่ก็ตัวสั้นหับ ๆ มีอาการแบบเจ้าเข้า ผมก็ขอห่วยทุกทีแต่ก็ไม่เคยได้ห่วย ก็เลยติดอยู่ว่าวันหนึ่งเราจะเขียนเรื่องราวเหล่านี้ เผอิญคนอื่นเขาเขียนเรื่องพระ เรื่องชาวบ้าน เรื่องวัดนี้มีเยอะ แต่เรื่องสำนักทรงก็มีอีกล้านแห่งในประเทศไทย มีคนเขียนน้อย วัดกับเรื่องทรงเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นไสยศาสตร์ด้วยกันทั้งคู่ เพียงแต่เราไปให้คุณค่าว่าถ้าสำนักทรงนี้ไสยศาสตร์ ถ้าเป็นวัดนี้เรื่องของศาสนา จริงแล้วความประเพณีหรือพฤติกรรมมันอย่างเดียวกัน ผมจึงอยากเสนอประเด็นความคิดตรงนี้มาคือ คนห่มชุดขาวกับคนห่มชุดเหลือง จริง ๆ แล้วถ้าเราคิดว่าการกระทำของพระเป็นเรื่องของศาสนา เราก็ต้องยอมรับว่าคนทรงตัวลัทธิศาสนา ไม่ใช่ตัวศาสนาจริง ๆ เป็นลัทธิ เหมือนกับลัทธิการเมืองลัทธิหนึ่ง และตัวนี้ก็มีอิทธิพลต่อชาวบ้านเหมือนกัน คนวิ่งเข้าหาเจ้าด้วย คน ๆ เดียวก็วิ่งเข้าหาพระด้วย ผมอยากเขียนตรงนี้ คือ "ขาม" นั้นเข้าข่ายหลอกลวงชาวบ้าน และถ้าเขียนนิยาย "คนทรงเจ้า" ผมมีประเด็นมากกว่านั้น คืออยากจะอธิบายด้วยว่า

จริง ๆ แล้ว คนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างนี้ มีความรู้สึกอยาการู้ว่าคนอื่นอะไร ทำไมทหารมันถึงคิดอย่างนี้ นักเขียนคิดอย่างนี้ นักกีฬาคิดอย่างนี้ เรื่องเดียวกันคิดคนละแบบนั้นเป็นเพราะการได้รับการศึกษามาต่างกัน ใครได้รับการศึกษามาอย่างไรก็คิดอย่างนั้น แตกต่างกันบ้างก็เพียงแค่ภูมิหลัง

ตัวสมองของเราที่จริงแล้วมันว่างเปล่า แต่เราได้ข้อมูลเข้ามา ข้อมูลนั้นทำให้ได้คิด แต่ถ้าเราเป็นทหาร เราก็ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับทหาร วิสัทัศน์เลือกทหารน่าจะเป็นอย่างนั้น ผมอยากจะอธิบายตัวนี้ แต่ถ้าเราไปเป็นนักธุรกิจ ข้อมูลที่เราได้มา เราก็จะเป็นแบบธุรกิจ ถ้าเราเรียนทางด้านธุรกิจมา ทางด้านเศรษฐศาสตร์มา เรียนการทูต เราก็จะคิดแบบนักการทูต บุคลิกพฤติกรรมอะไรต่าง ๆ ก็จะเป็นแบบนั้น ผมอยากจะอธิบายตัวนี้ด้วย คือว่าคนมันเป็นอย่างนี้ เพราะมันมีอิทธิพลทางความคิด คุณคิดอย่างไร คุณก็เป็นอย่างนั้น ใจตัวความคิดมันมาจากไหน ก็มาจากประสบการณ์ ข้อมูลความจำที่เราได้รับมาแบบนั้น เราได้รับมาอย่างไรเราก็คิดอย่างนั้น

ส่วนเรื่องการวางพล็อตนี้ผมคิดมากเลย หนึ่งเป็นงานที่สะท้อนสภาพสังคมชนบท สองเป็นงานที่พยายามจะสะท้อนสภาพการเมืองด้วย คือถ้าเราอ่านแบบชาวบ้าน ใจ "เจ้า" นี่อาจจะจริงหรือไม่จริงก็ไม่รู้แน่ มันก็หลอกลอกกันไปเรื่อยกัน ส่วนถ้าอ่านอีกระดับคือเป็นสัญลักษณ์ทางการเมือง มีการพูดถึงอ้างถึงสถาบันอะไรกัน มีลักษณะแบบนั้น แต่ในอีกระดับหนึ่งคือ ต้องการอธิบายว่าคนแต่ละคนคิดอย่างนี้ แต่ละคนเป็นอย่างไร ใจขามนี้เมื่อก่อนไม่เคยเชื่อเรื่องเจ้า มันก็เลยเป็นเจ้าไปเอง ถามว่าในใจผมจริง ๆ ใจขามนี้มีวิญญาณ มีร่างทรงมาสถิตในร่างกายอยู่จริงหรือเปล่า ในความตั้งใจของผมไม่มี และผมก็จะไม่บอกในงาน แต่ในสังคมไทยเป็นสังคมที่คลุมเครือ เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์จำลองสังคมไทย สังคมไทยคลุมเครือ ทุกวันนี้เราไม่รู้อะไรจริงอะไรไม่จริง เราไม่รู้หรอก ใครทำอะไรไว้มากมายกายกอง เราไม่รู้ ตัดสินใจไม่ได้เลย ใจ "ขาม" ก็เช่นกัน ไม่มีใครบอกได้ว่ามันมีเจ้าจริงหรือไม่ เจ้าประทับทรงจริงหรือเปล่านั้นประเด็นหนึ่ง แต่จริง ๆ ก็อยากจะบอกว่าใจ "ขาม" มันเป็นตัวอย่างแค่นั้นเอง เมื่อก่อนมันไม่เคยคิดนะเรื่องเจ้า แอนตี้พอได้รับข้อมูล มีความรู้สึกนึกคิดเรื่องเจ้าก็เลยเป็น เป็นแล้วติดใจ ก็เลยเป็นยาวเลย

WRITER : การเอาวรรณกรรมไปสร้างภาพยนตร์ทำให้ชื่อของนักเขียนดังดังกว่าที่เป็นอยู่ รู้สึกอย่างนั้นไหม

วิมล : ตรงนี้ผมก็ไม่ทราบจริง ๆ เรื่อง "งู" ก็ได้รับความสนใจมาแล้ว ก่อนที่จะเป็นหนัง พอมาเป็น "คนทรงเจ้า" นั่นเองมันอาจจะทำให้ชื่อเสียงเราหนักแน่นขึ้น คือเป็นการต่อยอด

แต่จริง ๆ แล้วผมไม่รู้ว่ชื่อ "วิมล ไทรนิมิต" มันไปขนาดไหน

WRITER : ดูจากยอดที่ขายหนังสือนี้ พอจะวัดได้ไหม

วิมล : หนังสือผมพอเป็นหนังสือนี้ พิมพ์ซ้ำได้ครั้งเดียว จนบัดนี้ยังขายไม่หมด เพราะฉะนั้นตอบได้ว่ามันไม่มีอิทธิพลต่อการขาย มันไปโดยตัวมันเอง "งู" นี้ยังพิมพ์ได้มากกว่า ทั้งที่ไม่ได้เป็นหนังสือขายบ้านคนที่ดูหนังสือไทยนี้มันไม่ใช่คนที่ซื้อหนังสืออย่างพวกเรา ถ้าคนอย่างพวกเราดูก็ซื้อหนังสือมาอ่านแล้ว เพราะฉะนั้นยอดพิมพ์ครั้งแรก ๆ เนี่ย คือพวกเราก็ซื้อกันแล้ว

WRITER : เรื่องตุ๊กตรม หรือลอลลายมังกร พอเป็นละคร หนังสือพิมพ์ซ้ำไม่หยุด

วิมล : ใช่ละ คนดูละครทีวีนี่อีกระดับหนึ่ง ผมไม่ได้พูดว่างานของเขาต่างระดับกับของเรา หรือพูดว่างานของผมดีกว่าหรืองานของเขาดีกว่า เพราะเป็นงานคนละแบบกัน ก็ไม่แน่ว่าหรอกว่า ถ้า "งู" เป็นละครช่อง 7 ผมเชื่อว่ามันน่าจะขายดี เพราะการเป็นหนังสืออย่าง "คนทรงเจ้า" คนดูไม่เท่าไรหรอก มันบอกไม่ถูกนะ คือเข้าใจได้ว่า ทำไมยอดขายมันจึงไม่เพิ่มขึ้น ชาวบ้านก็รู้สึกว่าเขาดูหนังสือเรื่องนี้แล้ว ไม่จำเป็นต้องซื้อหนังสือมาอ่าน หนังสือมันมีอิทธิพลสู้ทีวีไม่ได้ อีกอย่างหนังสือมันไม่ดัง ถ้าดังอย่าง "ผีเสื้อและดอกไม้" มันอาจจะมียอดขายก็ได้ แต่หนังสือ "คนทรงเจ้า" ยอดคนดูมันกระจอกองก้อยนิดเดียว

WRITER : ก็พอสมควร

วิมล : ใช่ ก็พอสมควร คือไม่ขาดทุน แต่เฉียดว่า ใครคนที่มาซื้อหนังสืออ่านแบบนี้มันไม่มีเสน่ห์พอที่จะส่งผล

WRITER : รู้ว่าคุณได้เข้าไปมีส่วนในการดูแลบทหนังด้วย

วิมล : ใช่ แต่ไม่ได้กำกับ เพียงแต่ช่วยกันเขียนบท แลกเปลี่ยนพูดคุย ว่าจะเอาละครมาเล่น แล้วก็จาก จะดีใจออกมากันยังไง มีอะไรบ้างในรายละเอียด คือช่วยกันในเรื่อง Pre-Product วางตัวละคร วางบท ตำแหน่งบท แล้วจากสำคัญ ๆ จะทำยังไง พูดกันกระทั่งรายละเอียดของมุกกลิ้งว่าจะวางมุกกลิ้งกันอย่างไร

WRITER : คุณรู้เรื่องการถ่ายหนังมาก่อนไหม

วิมล : ไม่ ก็เรียนที่นั่นเลย คือผมคิดว่านักเขียนเรื่องสั้นหรือนักเขียนนวนิยายจะมีภาษาหนังอยู่แล้วในตัว เพราะหนังก็คือ วรรณกรรมที่มาอยู่บนแผ่นฟิล์ม มันต่างกันที่กระดากับฟิล์มเท่านั้น เพราะฉะนั้น เมื่อเราเขียนหน้าของผู้หญิงสักคน หรือเขียนถึงตัวละครของเราเนี่ย หน้าของยี่สุ่น เข้มแข็งอะไรอย่างนี้ นี่คือ กล้องที่มันโคลส-อัพ ไปที่หน้าของตัวละคร ถ้าเป็นหนังก็คือโคลส-อัพ

ที่หน้า เรามีสิ่งเหล่านี้แล้ว การบรรยายบุคลิกตัวละคร สีหน้า ท่าทางที่แขน ขา มือ คือการ
 ไรลด์-อัฟ ที่ตรงนั้น ถ้าเป็นหนังสือจะไปจับมือคนที่เกาหัว เขาจะเห็นมือก่อนเกาหัว เพราะ
 การเขียนนิยายถ้าเราบอกว่ามือเกาหัว จะบังคับให้คนอ่านได้มีจินตนาการว่าคนเกาหัว เพราะ
 ฉะนั้นหนังสือก็ฉายาให้คนเห็นว่าการเกาหัว มีศัพท์เทคนิคบางอย่างต้องเรียนรู้ ซึ่งก็ไม่ได้ยากอะไร
 เช่นกลอง ระยະโกล ระยະโกล กลองก็มีอยู่แค่นี้ มีไม้มีมุกรอก ส่วนมากหนังสือไทยก็หันหน้าเข้า
 กลองลูกเดียว

WRITER : ว่ากันว่าหนังสือนี้เป็นงานศิลปะสูงสุด ของศิลปะทั้งหมด เพราะมีทั้ง แสง สี
 เสียง ฉาก บท

วิมล : ผมไม่รู้ ไม่เคยคิดถึงมัน ใครก็คิดว่า สิ่งของตัวเองมันดีกว่าคนอื่น คือ คนที่ทำ
 หนังสือบอกว่าศิลปะของหนังสือสูงสุดกว่าศิลปะทุกแขนง พวกจิตรกรเขาวาดภาพ เขาก็บอกว่า เขา
 เหนือกว่า ผมเป็นนักเขียน ผมก็บอกว่าวรรณกรรมเหนือกว่าอะไรแบบนี้ เราไม่ได้มานั่งคิดว่า
 หนังสือเป็นแหล่งรวมของศิลปะทุกแขนง ผมว่าไอ้ตัวมันแค่เป็นวัตถุที่เป็นชิ้น ๆ แล้วนำมารวมไว้
 เอาเข้ามาในหนึ่งวางไว้สามมิติ ดินสอ ปากกา ใสทุกอย่าง แล้วบอกว่าแก้วใบนี้เป็นศิลปะ ซึ่งมันมี
 แต่กระดาษแผ่นเดียวมัน ๆ อยู่ มันบอกไม่ได้ ควรจะดูผลลัพธ์ ผลสะท้อนของมันออกมา ถ้าหาก
 ว่าหนังสือมันออกมาแล้ว ทำให้คนเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด หรือจิตสำนึกได้ ไอ้ตัวมันน่าจะ
 ตัวตัดสินมากกว่า หรือว่าวรรณกรรมนี้มันออกมาแล้ว คนอ่านอ่านแล้วเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกตัวเอง
 ได้ ก็น่าจะมีผลดีกว่า เพราะฉะนั้นคำว่า ศิลปะเป็นเพียงแต่วิธีการเท่านั้น มันไม่ใช่ตัวแท้ ๆ ของ
 มัน ในลักษณะของเราที่ทำงานศิลปะเพื่ออะไรกันอยู่ ศิลปะเพื่อแสดงว่าตัวเป็นศิลปิน ไม่ใช่มุ่ง
 หมายถึง แต่เป็นแค่พาหนะ เป็นพาหนะที่จะนำสาระไปให้คนอ่าน เพราะฉะนั้นไอ้การที่บอกว่าหนังสือเป็น
 แหล่งรวมศิลปะทุกแขนงเอาไว้ ถ้าหนังสือออกมาเฮงซวย มันก็ช่วยอะไรไม่ได้ ศิลปะก็เปราะ
 วรรณกรรมก็เหมือนกัน ถ้าผมบอกว่าคุณนิยายมันเหนือกว่าหนังสือ เพราะมันทำให้คนมีจินตนาการทำ
 ให้คนคิด อ่านกลับไปกลับมา แล้วคิดต่อได้มันก็น่าจะเหนือกว่าหนังสือ ซึ่งมันก็เป็นข้ออ้างที่มารัดยัง
 หักล้างกันเท่านั้นเอง แต่ถ้าวรรณกรรมมันออกมาโดยการเขียนาให้วิเศษยิ่งง ถ้าเนื้อหามันเลว
 มันห่วย มันทำให้คนเข้าใจผิดไป มันก็ไร้ค่าเหมือนกัน ผมว่ามันเปล่าประโยชน์ที่จะมานั่งเถียงกัน
 ว่าอะไรมันดีกว่าอะไร อะไรจะเป็นศิลปะ มันอยู่ที่ว่าอะไรก็ตามที่คุณทำออกมามันส่งผลกระทบ
 กระเทือนจิตใจผู้คนยังงี้บ้าง ตรงนั้นจะดีกว่า

WRITER : ในการเข้าไปคลุกคลีการสร้างภาพยนตร์นั้น คุณได้ประโยชน์เพื่อนำมาเขียนหนังสือมากไหม

วิมล : ผมไม่ได้นำมาใช้อะไร เพราะหนังที่ผมรู้จักหลังหนังสือ นั้นมันเรามาตั้งแต่เด็ก วิชาสมัยละ เพราะฉะนั้นถ้าเราดู "คนทรงเจ้า" การตัดต่อหนังมันเป็นบทมาแล้วไปดูหนังแล้วทุกจากก็มีอะไรเรื่อยมาเลย ถึงบางฉากออกมาเท่านั้นเอง มันไม่มีผลในการตัดต่อ เพราะผมตัดต่อแบบหนังมาก่อน คือวิธีคิดวิธีการดำเนินเรื่องของผมมันเป็นหนังมาแล้ว ผมจึงบอกว่าหนังกับหนังสือมันไม่ได้ต่างกันเท่าไร แล้วอย่างที่เราเห็นมาตั้งแต่แรก ตั้งแต่เด็กแล้วเราก็ตอบวิธีนั้น เราอาจจะเอามาใช้กับนวนิยายของเราโดยไม่รู้ตัว เพราะฉะนั้นเมื่อมันเป็นหนังนี้ มันก็เลยง่ายเข้า คนเขียนบทก็ไม่ต้องออกแรงอะไรมาก ก็ร่างมาเลยทีละฉาก ๆ เรียงกันมาเลย ผูกเรื่องวางพล็อตของตัวละคร มันก็เรียบร้อยไปแล้ว เพียงแต่ใส่ระยะภาพลงไปในกล้องมันก็ได้

WRITER : ในเรื่อง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" ดูเหมือนพล็อตเรื่องจะไปคล้ายกับ "ศาลเพียงตา" ของไม้ เมืองเดิม บรรยายภาพของเรื่องใกล้เคียงมาก โดยเฉพาะฉากแย่งนางเอกในวันแต่งงาน

วิมล : ไม่รู้ละ ผมไม่เคยอ่านงานของไม้เมืองเดิม แม้กระทั่งเขียนเรื่อง "งู" แล้วแล้วพี่มานพเขียนคำนำอ้างอิงกับเรื่องของไม้ เมืองเดิม ซึ่งผมไม่เคยอ่านเลย เพราะถ้าอ่านแล้วผมจะติด ผมอ่านหนังสือน้อยมาก คนที่อยู่กับผมจะรู้ ผมอ่านแล้วมักไม่ค่อยจบ ไอ้ที่พูดอย่างนี้ไม่ใช่ว่าตัวเองเก่ง จริง ๆ แล้วถ้ามีอิทธิพลนะ คือ เรื่อง "ขุนช้างขุนแผน" ไอ้แกวก็คือ ขุนแผนนั่นแหละ เพียงแต่ไอ้แกวในเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเณร ในเรื่องของผมนี้เป็นพระ ปลัดก็คือขุนช้าง แค่นั้นเอง ผมไม่ได้คิดว่าตัวเองได้รับอิทธิพลจากไม้เมืองเดิม น่าจะได้รับอิทธิพลจาก "ขุนช้างขุนแผน" มากกว่า แต่ผมคิดว่าไอ้เรื่องความรักสามเส้าอย่างนั้น ทุกวันนี้ก็แย่งกันอยู่ เดินคู่ ๆ ไปหาผู้หญิงให้เขาโล่งผมก็เคยเลย

WRITER : ทำไมคุณต้องเขียนให้พระมาเกี่ยวอีกในเรื่องนี้ พระบวชอยู่ดี ๆ ก็เกิดหักใจไม่ไหวขึ้นมา ไปปิ่นหน้าต่างหาสีกาจนได้เสียกันทั้งยังหัวล้านอยู่ เหมือนกับว่าวิมลตั้งหน้าระรานพระอยู่เรื่อย

วิมล : คือพยายามจะบอกอย่าง "งู" นี้ จะบอกเลยว่าไม่ใช่ว่าพระ แต่พอมาเรื่องนี้ก็คือพระ พระเป็นอย่างนี้จริง ๆ ช่วงท้าย ๆ ของเรื่อง เราจะเริ่มเป็นกระบอกเสียงให้พระแล้ว แต่พอเรื่อง "ผู้ชิวควา" นี้ ถึงจะมีอยู่ฉากสองฉาก นี่ก็คือพระจริง ๆ เราเริ่มเอียงมาแล้ว วิชาว่า

เราจะมุ่งโจมตีเพียงอย่างเดียว จริง ๆ แล้วเขียนเรื่องนี้เพราะค้างคาอยู่ในใจอยู่ อาจจะเป็นเพราะผมรู้จัก "ขุนช้างขุนแผน" ก็ได้อ่านไม่เคยจบนะ ทุกวันนี้ก็เลยไม่รู้เรื่องว่าเป็นยังไง แต่รู้แนวว่าเกี่ยวกับผู้หญิง เรื่อง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" ผมอยากจะบอกว่า ไอ้แกว่นี่ขนาดมันอยู่กับพระ อยู่กับผ้าเหลือง มันยังไม่รู้จักพระ รู้จักศาสนา เท่านั้นแหละ แล้วอยากจะบอกอย่างเกดน้องพระแก้ว นี่พระจริง ๆ แล้วพระนี่เวลาพูดไม่ต้องใช้ภาษาบาลี สันสกฤต ใช้ภาษาชาวบ้านธรรมดาแค่นั้นเอง เรื่องนี้ทั้งเรื่อง อยากจะบอกว่า การที่ไอ้แกว่นี่ไม่รู้จักรั้วพระคืออะไร ไม่รู้จักศาสนาคืออะไร ทั้งที่ห่มผ้าเหลืองอยู่ อย่างอื่นนั้นเป็นม่านบังตามันหมด แล้วไอ้ม่านบังตา ม่านก็คือมายา ก็เลยไปเปรียบกับดวงเดือนที่มันอยู่ในน้ำ มันเป็นเงา ถึงจะสวยงาม อยากจะไปไขว่คว้ายังไง มันก็ไม่มีหรอกอะ เตี้ยมันเหลวเป๋ว เตี้ยมันก็กระจัดกระจายแตกไป

WRITER : ดูเหมือนว่าคุณจะซาบซึ้งเรื่องพระอยู่เหมือนกัน

วิมล : พยายามที่จะเข้าถึงศาสนาพุทธให้ได้ เพราะผมรู้ว่าศาสนาพุทธคือ สิ่งที่มีจริงแท้ มันอธิบายว่าสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกอะไรมันเป็นอะไร นี่คือการพูดของท่านพุทธทาสภิกขุ แล้วผมคิดว่าไม่ว่าศาสนาใด ๆ ก็สู้ศาสนาพุทธอธิบายไม่ได้ ผมอ่านนี้ยังไม่ได้อ่านศาสตร์อย่างอื่นศาสนาอื่น ๆ แต่ศาสนาที่ผมรู้จักคือ ศาสนาพุทธ แล้วผมเชื่อว่ามันเป็นอย่างนี้จริง ๆ ก็พยายามจะเข้าถึง แล้วตั้งใจอย่างมากว่าจะเขียนเรื่องพระพุทธรูปเจ้าจะขอเขียนเป็นเรื่องสุดท้ายแล้วเลิกเลย ทุกวันนี้พยายามจะดูภาพรูปให้บรรลุถึงความไม่เที่ยง

WRITER : สรุปร่วมกับพระ คุณไม่ได้มีอคติอะไร

วิมล : ก็ไม่ได้อคติอะไรมากมายคือ ผมเสียตายนสถาบันนี้ ที่จริงมันน่าจะมียุทธาในสังคมมากกว่านี้ เพราะฉะนั้นเห็นแล้วมันรำคาญ มันเสียใจจริง ๆ นะ มันทำอะไรกันวะ ผู้คนกำลังบ้าบอคลุ้มคลั่ง ทำมาหากินกันซะมันป่วนวุ่นวายกับชีวิต ทำมาหากินกันตัวเป็นเกลียว เอาไรต์เอาเปรียบกันกิเลสตัณหา มันหมกหมมกันขนาดไหน ทำไมสถาบันนี้ไม่ออกมาแสดงบทบาทอะไรบ้าง ไอ้ฉันแหละที่เราเสียตายน เราเลยอยากกระตุ้นเข้าไป แล้วการที่เรากระตุ้นอย่างเดียวมันก็เหมือนว่าตะรอกว่าคนอื่นอยู่ได้ ใครก็ทำได้ ในเมื่อมันคิดอย่างนี้ได้แล้ว ในเมื่อเราสร้างภาพที่มันไม่ดีได้ เราก็ควรจะสร้างภาพที่มันดีบ้าง

WRITER : พระดีในงานเขียนของคุณมีน้อยใช่ไหม

วิมล : ต่อไปก็พยายามจะให้มีเยอะขึ้น

WRITER : ได้ยินข่าวพระยันตระบ้างไหม

วิมล : อ้อ ก็ชื่นชมอยู่ อ่านสัมภาษณ์ท่านอยู่ ท่านนำศรัทธา

WRITER : น่าจะศึกษาให้ดีแล้วนำมาเขียนได้

วิมล : เดี่ยวเขียนไปนาน ๆ หลวงพ่อเนี่ยนก็อาจจะเปลี่ยนจิตใจ

WRITER : คนก็เลิกเข้าวัดพอดี

วิมล : พูดเล่นนะ ผมไม่ทำหรอก บางทีอยากให้เห็นตัวละครอย่างนี้ เหมือนกับชีวิตที่เราอยู่
อย่างนี้ ตัวละครอาจมีทั้งดีและไม่ดี จริง ๆ แล้วมันไม่อยากพิพากษาว่าอย่างนั้นนะมันคิด มันของมัน
แล้ว หรืออย่างนี้ดีเลิศประเสริฐศรี คนเรามีทั้งสองส่วน

WRITER : นายพลในเรื่อง "ผู้ใจกว้าง" เป็นเรศบดหัวข้างเดียว แล้วเอาเจียน
ดูเหมือนว่าจะเป็นเรศเดียวกับคุณ

วิมล : นั่นแหละ ทั้งหมดคืออาการ คือผมรู้จักดี ผมเอาเจียน ผมบดไมเกรน ตัวผมทั้ง
นั่นแหละ มันมาจากความคิด มันบีบคั้นเราให้มาเป็นอย่างนั้น

WRITER : นายพลในเรื่อง "ผู้ใจกว้าง" เป็นคนคืออะไรด้านเดียว คนจริง ๆ ไม่น่า
เป็นเช่นนั้น

วิมล : มันมีจริง ๆ นะ คนอื่นอาจจะไม่ค่อยเห็น จริง ๆ มันมี แต่ถ้าพูดถึงนวนิยาย
เรื่องนี้ ตอนที่ผมเขียนอยู่ในช่วง รสช. ๒๕๓๖ สมัยนั้นเล่นเต็มที่ มันอยากวิพากษ์วิจารณ์ระบบคิด
ของพวกทหารเท่านั้นเอง เผด็จการยังงี้ ถ้าหากคุณปฏิบัติได้ แล้วคุณมองคน 56 ล้านคน
ให้ทำตามที่คุณต้องการได้ ถ้าคนคิดอย่างนั้นได้ ท้าไว้ในครอบครัวจะคิดไม่ได้ ผมไม่เห็นมันแปลก
เลย เพราะคนในครอบครัวคือลูก คือเมีย มันง่ายกว่าที่จะบังคับคนทั้งประเทศอีก เพราะฉะนั้น
นายพลจะบ้าอยู่กับครอบครัว บังคับกะเกณฑ์ให้ลูกเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ผมก็ว่าไม่แปลก คนที่บ้าคือ
คนที่ออกมาปฏิบัติให้คนทั้งประเทศทำอย่างที่เขาต้องการ ถ้าใครบอกว่าด้านเดียวในแง่วรรณกรรม
ก็โอเค แต่เราจะเห็นว่าตัวละครนั้นสุด ๆ ไปเลย

WRITER : ในความเป็นจริงไม่น่าจะเป็นอย่างนั้น

วิมล : แรงการปฏิบัติที่สุด ๆ เหมือนกัน ผมบอกน้อง ๆ เสมอว่าไม่มีอะไรหรอกที่มนุษย์
ทำไม่ได้ เขียนอะไรก็ถูกหมด เพียงแต่เขียนยังงี้ให้มันดูสมจริง ให้ความถูกต้องนั้นมันสมจริง
แล้วก็น่าเชื่อถือ แต่ต้องยอมรับอยู่บ้างว่า ความคิดมาตรการต่าง ๆ ทำให้มันแน่นแฟ้น แล้วรู้สึกมัน
ด้านเดียว

WRITER : เรื่องนี้มีฉากทอมกับดี หรือเลสเบี้ยนปรากฏอยู่ด้วย คุณได้มายังไงหรือว่าตั้งใจจะใส่ขึ้นมาเลย ะ

วิมล : เมตขึ้นมาเอง เด็กมันถูกกดดันมาก ไม่มีเพื่อนไม่มีใคร แล้วเด็กมันเกลียดพ่อพ่อเป็นเพศชาย แล้วเรื่องนี้ลักษณะจิตวิเคราะห์สูง มันเกลียดพ่อ มันก็คบเพื่อนผู้หญิง เพราะรู้สึกว่าคุณผู้หญิงจะอ่อนโยน ไม่ก้าวร้าว ในขณะที่ผู้หญิงคนนั้นมันอาจจะยังงี้ก็ได้ เด็กกำลังโตเป็นสาววัยรุ่น

WRITER : เหมือนกับชีวิตคนที่กำลังไขว่คว้าอะไรอยู่

วิมล : ใช่ละ อย่างพ่อนี้ไม่ว่าจะในฐานะผู้ปกครองหรือเป็นนายทหารระดับประเทศคือการที่เพียงแต่บงการชีวิตคนอื่น คุณรักลูกคุณ หรือรักตัวเอง โดยใช้อื่นเป็นเครื่องมือสนองค้นหาความอยากของตัวเอง คุณอยากให้ลูกเป็นอย่างนี้ นั่นไม่ใช่การรักลูก แต่เป็นการเห็นแก่ตัวของคุณ ผมกำลังจะบอกโง่สิ่งเหล่านี้มาจากไหน มาจากการศึกษา เพราะฉะนั้นผมตำราบบการศึกษา ทุกวันนี้มันเฮงชวยจริง ๆ มันสอนให้คนเป็นอะไรก็ไม่รู้ ให้ไขว่คว้าหาวัตถุ หาแต่...มุ้งแต่เนื้อหนังมังสา มุ้งเสฟวัตถุกันเพียงอย่างเดียว ระบบทุนไทย ระบบการศึกษาสาระการศึกษาหรือหลักสูตรการศึกษามันก็มุ้งเน้นอยู่อย่างนี้ แบบนี้ตลอด เพราะฉะนั้นคนก็ไขว่คว้ากันทุกอย่าง ทั้งวัตถุทั้งอำนาจ ทั้งทุกอย่าง ตัวละครในเรื่องนี้มันคว้ากันทุกเรื่อง ช่วงสุดท้ายตัวเองไปเจอพระเจเจเจ้าในชนบทเริ่มกล่อมเกลียดตัวเอง เขย่าวตัวเองให้ลงตัว อุณหภูมิความร้อนที่ปะทะกับความเย็น คือการที่อยู่กับครอบครัวในสังคมเมืองหลวงที่มันร้อนนี้ พอไปอยู่ในสังคมชนบทบรรยากาศมันร่มเย็น ความร้อนในตัวมันเริ่มผ่อนคลาย มันก็เป็นไข้ เอาน้ำมาประคบประหงมในตัวมันก็เริ่มเย็น

WRITER : ใจของนักเขียน คือตัวคุณนี่ตลอดเวลาอยากจะไปอยู่กับธรรมชาติมากกว่าอยู่ในเมือง งานเขียนของคุณจะต้องมีฉากนี้หลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้องกับแทบทุกเรื่อง

วิมล : นักเขียนควรจะเขียนในสิ่งที่ตัวเองรู้จัก แล้วผมประทับใจกับบ้านนอกมาตั้งแต่เด็ก แต่ว่าไม่ใช่ว่าเอาไปใส่เพื่อความสวยงามอย่างเดียว อย่างน้อยมันต้องมีประโยชน์ต่อเรื่องด้วย อย่าง "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" มันต้องมีน้ำ แล้วก็มีดวงเดือน เพราะฉะนั้นถ้าจะเห็นตลอดเวลา ต้องให้น้ำมันท่วมชะ แล้วยังนำมาใช้ประโยชน์ โดยให้อั่วแก่วไปลุยหาพิกุล ชะเง้อทางหน้าต่างไปเรียกฝนก็ตก ฉากสุดท้ายที่ฆ่ากัน มันก็ได้เห็นเงาพระจันทร์ มันต้องใช่ แต่ถ้าไม่ได้คิด "ดวงเดือนในห้วงน้ำ" ไม่ต้องมีน้ำ ไม่มีพระจันทร์ก็ได้เหมือนเรื่อง "งู" มันไม่มีเลย มันจะมีฉากลมแล้ง มีงู

แฟนแฟน และมีจากนั้นทอม งูก็ต้องไปอยู่บนรถก ยี่สิบก็จะได้ไปจับงู ไม้ได้ไ้ขึ้นมาเลย ๆ ไม้มา
เพื่อให้มีเรื่องราว

WRITER : ทักษะที่คุณมีต่อวงการนักเขียนในปัจจุบัน

วิมล : ผมไม่ค่อยได้ออกไปสัมภาษณ์ ไม้ได้ไปคุยกับพวกเขา แต่เท่าที่ดูนี้ นักเขียนมันก็มี
เกิดขึ้นตลอดเวลา อย่างรุ่นผม รุ่นจำลอง ฟังชลจิตร รุ่นประมวล มณีโรจน์ นี่ ขาดิ กอบจิตติ
วัฒน์ วรลยางกูร ช่วงนั้นที่พี่สุชาติทำขอการะเกด สมัยโลกหนังสือนี้ ก็มีนักเขียนเยอะแยะคึกคัก
มาก แต่มันก็เหลือจริง ๆ เพียงไม่กี่คน ช่วงนี้เหมือนกัน ขอการะเกดยุคหลังก็คึกคักอยู่ แต่กาล
เวลาที่จะครองคนที่แท้จริง เหลืออยู่เพียงไม่กี่คน แต่ถ้าถามว่าบรรยากาศคึกคัก ดีหรือไม่ดี ต้อง
ขอบคุณพี่สุชาติ ที่ทำให้งานวรรณกรรมไม่หลับสนิท แต่แน่นอนว่าถ้าหากคนที่เขาจะเขียน เขาต้อง
เขียนให้จนได้ แต่ว่าตัวนี้เป็นบรรยากาศ ไม้รู้สึกคึกคักกระชุ่มกระชวยขึ้น นักเขียนใหม่ก็อยาก
เกิดขึ้นมา เราก็ได้อ่านงานใหม่ ๆ แปลก ๆ แล้วก็สดด้วย นี่พูดถึงบรรยากาศของความคึกคัก
ผมว่าต้องยกให้สุชาติจริง ๆ

WRITER : คิดว่าคนอ่านหนังสือกันเยอะไหม

วิมล : จริง ๆ แล้วมันก็มีคนอยู่กลุ่มเดียว แล้วก็อายุเดียวที่เสพวรรณกรรม พออายุพัน
ไปแล้ว เขาไปทํามาหากินและอ่านหนังสือหาทุนไปซื้อ อ่านหนังสือธุรกิจ หนังสือที่สนองความรู้ทาง
ด้านการประกอบอาชีพของเขา แต่คนที่รักวรรณกรรมก็จะอ่านอยู่ หรือคนที่เกี่ยวข้องกับวงการ
วรรณกรรมก็จะอ่านอยู่ เพราะฉะนั้นคนรุ่นผมมานี้ เชื่อว่าประมาณสักสามพันคน แต่ทุกวันนี้จะเหลือ
เพียงหนึ่งพันคนหรือเปล่านั้นไม่รู้ เขาก็ต้องไปทํามาหากิน ไม้มีเวลาที่จะมาเสพวรรณกรรม เพราะ
ว่าการเสพวรรณกรรมมันต้องใช้เวลามาก ต้องใช้สมอง สมาธิ เวลา มันถึงจะเสพสุนทรีย์ได้
อย่างลึกซึ้ง เรื่องการทํามาหากินมันมาทำให้คนเราต้องออกจากบ้านแต่เช้ามืด กลับเย็นค่ำก็เหนื่อย
แล้ว เพราะฉะนั้นหนังสือก็คงไม่ได้อ่านกัน ยอดพิมพ์ก็ยังเท่าเดิม เหมือนเมื่อสิบปีก่อนที่ผมทําสานัก
พิมพ์มาจนเดี๋ยวนี้ก็สิบปีพอดี ยอดพิมพ์ก็อยู่อย่างนั้น เพราะทุกวันนี้ผมพิมพ์สองพันเท่า นั้น คือคนรุ่นเก่า
ไป คนรุ่นใหม่ก็มา ก็วนเวียนอยู่อย่างนี้ พอคนรุ่นนี้อีกห้าหรือสิบปีมันก็ออกไปทํามาหากิน แต่ว่ายังมี
ส่วนอยู่ คนรุ่นใหม่ก็แทรกเข้ามาเรื่อย ๆ อัตราเฉลี่ยก็อย่างนี้ คนอ่านหนังสือนั้นมากขึ้น แต่ว่าอ่าน
หนังสือสารพัดแบบ แต่วรรณกรรมก็มีอยู่แค่นี้ ผมเชื่อเลยว่าพิมพ์ไม่เกินสองสามพันเล่ม แล้วเล่มนั้น
ไม้รางวัลอะไรสักอย่าง หรือว่าเป็นหนึ่งเป็นละครอะไรนั้นถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่พิเศษหน่อย

WRITER : รางวัลมีผลต่อการทำงานของนักเขียนไหม

วิมล : ผมไม่ได้มีอคติอะไรกับรางวัลซีไรต์ เพราะหนึ่งผมทำสำนักพิมพ์ สองผมเขียนหนังสือ แล้วผมพิมพ์เรื่องของผมเอง ถ้าในแง่ที่ผมทำสำนักพิมพ์ไม่เขียนหนังสือ ผมส่งประกวดแน่ เพราะอะไรรู้หรือเปล่า เพราะรางวัลซีไรต์เป็นตัวโฆษณาที่ดี เป็นเครื่องมือการโฆษณาให้คนซื้อหนังสือมาก ๆ สำนักพิมพ์ก็จะได้ขายหนังสือแน่นอน ได้รวย ได้กำไร หนังสือก็จะได้ค่าลิขสิทธิ์มากขึ้น ที่นี้พูดถึงในแง่ นักเขียนบ้าง นักเขียนนั้นก็ได้อะไรเสียงเป็นที่รู้จักมากขึ้น แล้วก็ได้เงินจากค่าลิขสิทธิ์มากขึ้น ถามว่ามีประโยชน์หรือไม่ ตอบว่ามีในแง่ประโยชน์ของการค้าขาย ตัวนักเขียนมีชื่อเสียง เรื่องใหม่ก็จะได้ขาย เรื่องเก่าก็หยิบขึ้นมาขายได้อีก นี่คือประโยชน์ของรางวัล ไม่ว่ารางวัลซีไรต์หรือรางวัลอะไรก็ตาม มันมีประโยชน์ของมันในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ ส่วนในเรื่องของจิตสำนึกจิตวิญญาณ มันต้องแยกต่างหาก ผมเองผมไม่มีอคติ แล้วทุกวันอีหลักอีเหลื่อเหมือนกันนะ ไม่รู้จะส่งดีไม่ส่งดี คือถ้าถามกันตรง ๆ ว่าตัวเองอยากส่งไหม ตอบว่าไม่อยากจะส่ง ถึงวันนี้ผมพิมพ์สองพันผมขายหมด ผมก็พอใจแล้ว แต่ในแง่ของสำนักพิมพ์ที่เป็นหนี้เป็นล้านอยู่อย่างนี้ บางทีเราอยากได้เงินนะ คือพูดอย่างนี้ก็ถือว่ารางวัลซีไรต์นั้นคุณค่าของมันผมไม่ได้เห็นว่ามันดีหรือไม่ดี คือกลาง ๆ แต่ในแง่ประโยชน์ของการขาย พูดอย่างนี้เจ้าของงานหรือกรรมการอาจจะเห็นใจหน้าก็ได้ มันเห็นกูเป็นแค่เครื่องมือการขายเพียงอย่างเดียวหรือยังเง ที่แล้วมาพูดถึงรางวัลซีไรต์กันมาก ผมอยากพูดถึงประเด็นที่ว่าจริง ๆ แล้ว ใครก็ตามที่ออกมาด่ารางวัลซีไรต์ ถึงจะบอกว่าตัวเองไม่อยากจะด่ารางวัล ไม่สนใจ แต่นั่นก็คือ การสนใจยิ่งด่าเท่าไรก็ยิ่งสนใจมากเท่านั้น มันก็อยากจะเขียนหนังสือเพราะอยากได้รางวัลนั่นแหละ ใครไม่สนใจ ไม่ใช่ว่าเขาไม่อยากจะ คือเขาอาจจะไม่ อยากได้เฉพาะแค่ความสนใจเพียงอย่างเดียว สนใจในเชิงลบเงะ คือไม่ชอบมันเพราะมันมาเกาะกะขวางทาง มันก็เลยต้องด่าต้องว่า ผมเข้าใจได้ แต่บางคนก็มีอีกคือว่าเพราะอยากได้ เพราะมีเงมาหักก็เลยด่ามันซะเลยอะไรแบบนั้น เราต้องแยกกัน แต่ละลักษณะให้ได้ แต่พูดถึงเรื่องความสนใจ ผมยืนยันได้ว่าทุกคนสนใจที่ด่า ๆ พูดถึงหรือว่าจะชื่นชมหรือจะติดลบกับมัน สนใจกันหมดทั้งนั้น ถ้าไม่สนใจจะพูดถึงมันทำไม เหมือนกับเราเห็นผู้หญิงคนหนึ่งเดินมา ถ้าเราไม่สนใจเขาเราจะไม่พูดถึงเขาทำไม ไปมองเขาทำไม มันก็ง่าย ๆ อย่างนี้แหละ

WRITER : ตัวคุณสนใจมากขนาดไหน

วิมล : คือผมสนใจในฐานะที่มีมันมีบทบาทอยู่ในวงการวรรณกรรม คือต้องยอมรับว่าตัดสินมันก็ต่างกันไป คนหนึ่งมันก็แค่นั้นเอง มันก็เป็นมนุษย์มีกิเลส ตัวเองชอบอย่างไหนก็จะเอารสนิยมส่วนตัวนั้นไปตีคุณค่างานที่ตัวเองเสพย์ ถ้าชอบอย่างนี้ก็ให้เล่มนี้ ปีนี้คุณหญิงอะไรสักคนหนึ่งชอบ

(ผมไม่ได้หมายถึงคุณหญิงจินตนา) หรือกรรมการสักคนหนึ่งชอบ เขาก็จะให้เล่มนี้ไป แต่อีกคนหนึ่งชอบเล่มนั้น มันต้องมาโหวตเสียงกัน เพราะฉะนั้นผมเชื่อได้เลยว่ามันมีมาตรฐานในการตัดสินอยู่บ้าง คือหนังสือที่ได้รางวัลนี้มันต้องดีแน่นอนนะฮะ แต่ไม่ได้หมายความว่ามันจะต้องดีกว่าเล่มอื่น แม้กระทั่งเล่มที่ตกขอบแรก ๆ ด้วย รวมทั้งเล่มที่ยังไม่ได้ส่ง มันมีเรื่องราวมากมาย ไอ้คำว่าดีนี้ มันไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว มันอยู่กับความชอบส่วนตัวเป็นส่วนมาก อย่างที่เราบอกเวลาตัดสินไม่ว่าจะวิจารณ์หรือจะตัดสินรางวัล มันจะมีลักษณะอัตวิสัยสูงมาก อันนี้เราต้องยอมรับ แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ตัวกรรมการเองนั้น ทุกวันนี้ผมพูดได้เต็มปากเต็มคำว่าผมไม่เชื่อมือ กิเลส ตัณหาจัดกันเยอะ เพราะงั้นถ้าไม่กิเลสตัณหาจัดก็ไม่ต้องมาเป็นกรรมการ ออกไปอยู่เฉย ๆ ไปพาท่านที่วิจารณ์วรรณกรรมไปเรื่อย ๆ แล้วก็ไปพาดด้วยหัวใจจริง ๆ ทุกวันนี้มันก็พอกัน นักเขียนก็อยากได้อีพวคนักวิจารณ์ก็อยากเป็น

มันก็ปั่นป่วนด้วยกันทั้งนั้น ใครจะว่าเด็กรุ่นใหม่มันปากหมาชอบปากเสีย ผมมองออกไป ผมไม่ฯ ชุ่นฯ ใหม่หรือรุ่นเก่า ผมอยู่ของผมตรงนี้อยู่ในมุมแคบ ผมไม่ได้มีอิทธิพลในสังคมอะไร เขียนหนังสืออยู่อย่างนี้ แต่ถ้าผมมองออกไป นักวิจารณ์ก็กิเลสจัด ที่คุณทำงานวิจารณ์แทบเป็นแทบตาย เพราะคุณต้องการเป็นกรรมการตัดสินรางวัลซีไรต์ ถามว่าทุกคนใครไม่อยากเป็นมั่ง พอมีหนังสือเชิญมาก็กระตือรือร้นทั้งนั้น อยากไปตัดสินนักเขียน นักเขียนเองก็อยากโดนตัดสิน มันเป็นความอยากของคนสองกลุ่ม ซึ่งถ้ามันตรงกันมันก็จะจำกันได้ระหว่างนักเขียนกับผู้ตัดสิน แต่ถ้ามันไม่ตรงมันก็จะต่างกันแบบนี้ รางวัลมันก็เลยกลายเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ขึ้นมาเรื่อย ๆ เพราะไอ้การที่มีคนมาด่ากันทั้ง ๆ ที่มันไม่มีอะไร ตัวมันเองมีเพียงแค่ความคิดเป็นจินตนาการของเราเท่านั้น ถามว่าไหนตัวรางวัลจริง ๆ ตรงไหน อยู่ที่กรรมการหรือเปล่า อยู่ที่โธเรียลเต็ล อยู่กับการบินไทย ไม่มีเลย มันมีแต่ความคิดที่เราหลอกกับตัวเอง มันภาพลวง ๆ เท่านั้นเอง ไม่มีตัวตนให้เราแตะต้องได้ แต่เราสร้างขึ้นมา มันเป็นไอ้พวกเลื่อมใสไสยศาสตร์ทั้งนั้น และคิดว่ามันเป็นวิทยาศาสตร์ มันเหมือนกับนับถือผี นับถือเจ้า อันนี้หนักหนากว่าด้วย ตรงไหนละตัวรางวัล ไม่มีหรอก นอกจากสิ่งที่เราคิดเอาเอง เหมือนผี เราคิดฝันมีหรือมีเทพเจ้ามีนางฟ้านางสวรรค์ มันมีเพราะเราไปคิดเอาเอง ถ้าเราคิดอยู่คนเดียวนี้ คนทั้งหมดเขาคิดว่าไม่มี มันก็ว่าเราบ้า สมมุติว่าผมไม่ส่งรางวัลซีไรต์นี้ คนอื่นเขาส่งกันหมดเลย เขาก็ว่าผมบ้า

WRITER : แล้วสักวันหนึ่งเกิดว่ามีการเชิญวิมลไปเป็นคณะกรรมการตัดสินเรื่องสั้นสักปี จะไปไหม

วิมล : มันบอกไม่ได้ถ้าถึงเวลานั้น นี่ไม่ได้พูดแบบนักการเมือง ไม่ได้พูดเหมือนอาจารย์ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง นะ เพราะมันไม่รู้ว่ ถ้าหากเราเข้าไปอยู่ตรงนั้น แล้วนี่เราทำได้รับสิทธิ์ ยุติธรรมหรือเปล่า จ้างลอง แม่ปากเสีย ฎไม่ให้มีงหรือก ฎรับเข้าไปเป็นกรรมการเลย เพราะฎ เข้าไปกันทำไมให้มีได้ เพราะมีงค่าฎ เรามีกรรมการแบบนี้เยอะ นักวิจารณ์ก็เหมือนกัน เพราะ ฉะนั้นถ้าถึงวันนั้น ก็คิดว่าถ้าผมแม่และใจผมสะอาดบริสุทธิ์พอ ผมอาจเป็นก็ได้ แต่ถ้าถามวันนี้ผม อยากรเป็นไหม ไม่เคยคิดอยากรเป็น ไม่อยากรยุ่งด้วย พูดจริง ๆ ไม่อยากรยุ่ง แต่ใช้การที่พูดฎไม่ สนใจ มีงมันก็เกินไป คงต้องยอมรับว่า ตอนนีผมก็ยังสนใจ คืออย่างน้อยก็ยังสนใจข่าวคราวความ คืบหน้าของมันอยู่

WRITER : คุณคิดอย่างไรกับนักวิจารณ์

วิมล : ผมว่ามองดูแล้วนี้ นักวิจารณ์ตอนนี้มันร่อยหรอลง ร่อยหรอลงทั้งจำนวนคน และ สติปัญญา รวมทั้งภูมิปัญญาของตัวนักวิจารณ์เอง เราอ่านตามหน้านิตยสาร ๖๕คน ๆ เดียวที่เหลือ อยู่หรือสองสามคนที่เหลืออยู่ หรือคนใหม่ ๆ ที่มันเป็นพู่เข้ามานี้ มันก็ไม่ค่อยจะมีอะไร มันมาเพราะ แรงถีบแรงส่ง พอเข้ามาแล้วก็รู้สึกปวดหัวปวดทาง ผมมองตัวนักวิจารณ์ก็เหมือนรางวัล ผมไม่ให้ ความสำคัญอะไร ถ้าวิจารณ์ผมก็อ่าน ไม่ได้ปฏิเสธ แต่ก็ไม่ได้ยอมรับอะไรมากมาย คือเราต้อง ยอมรับนะว่า หนามันต้องมีให้หมาอยู่ด้วยเหมือนกับนักวิจารณ์กับนักเขียน คือทุกอย่างมันต้องมี ลักษณะเป็นห่วงโซ่อาหาร ต้องพึ่งพาผลประโยชน์ ในตัวเราเองมันยังมีแบคทีเรีย มีพยาธิ, เชื้อ โรคตั้งเยอะแยะ ถ้าตัวเราเป็นนักเขียนแล้วพวกพยาธิก็เหมือนนักวิจารณ์ เป็นธรรมชาติมันต้องมี อยู่แล้ว มันปฏิเสธไม่ได้ ส่วนเราจะชอบหรือไม่ชอบก็อยู่ที่ใจเรา คือนักเขียนมันก็อยากทำงานให้ดี เพื่อจะได้มีชื่อเสียง แล้วก็ได้รับเกียรติยศจากคนอ่าน โดยไม่ต้องมีอะไรมาขึ้นาคำความคิดของคนอ่าน โดยไม่ต้องมีรางวัล มีนักวิจารณ์มาปลุกกระตุ้นว่า เล่นนั้นดี เล่นนี้ไม่ดี นักวิจารณ์เองก็มีกิเลสมีตัณหา มีความปรารถนาจะมีอำนาจ กลุ่มเป้าหมายมันก็จุดเดียวกัน เพียงแต่เราเลือกกันคนละแบบ นัก วิจารณ์ก็อยากมีอิทธิพลต่อนักเขียน ก็เข้าไปเป็นกรรมการตัดสิน ถึงไม่ได้เป็นกรรมการตัดสินก็เป็น นักวิจารณ์ตัดสินงานนักเขียนดีไม่ดียังไร แต่ขอคร่าขณะที่นักวิจารณ์เรามีน้อยแล้วก็ใจแคบ อัดตา จัดแล้วก็ยัง มันมีอิทธิพลต่อนักเขียนหรือนักอ่าน ก็หนังสือมันได้รางวัล มันก็ขายได้ ก็มีอิทธิพลระดับ หนึ่ง แล้วคนทั่วไปเนี่ยที่เป็นนักอ่านธรรมดาเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้มันวิเศษดีเลิศกว่าเล่มอื่น ๆ เพราะ จริง ๆ แล้วมันอาจจะดีแต่มันดีระดับหนึ่ง เราไม่สามารถที่จะไปตัดสินว่าเล่มนี้ มันดีกว่าอีกเล่มหนึ่ง หรือดีกว่าอีกห้าเล่มสิบเล่ม เล่มที่ได้รางวัลมันอาจจะดีของมันก็ได้ แต่มันดีอีกแบบหนึ่ง อีกทรรชนะ

หนึ่ง เราต้องยอมรับว่ากรรมการคือกลุ่มคนกลุ่มเดียวไม่ถึงสิบคน ทรศนะของเขาในเรื่องของการตัดสินเขาเรียกว่า อัดตะอย่างสูงแล้ว แล้วอัดตะของเขาก็มาจากประสบการณ์ และทรศนะที่ให้คุณค่าวรรณกรรมนั้น

ไอ้ตัววรรณกรรมจริง ๆ แล้ว เป็นแค่เครื่องมืออะไรสักอย่างที่อุปโลกนขึ้น รอเรียนเตล และการบินไทยอุปโลกนขึ้นมามันก็โฆษณาประชาสัมพันธ์ แล้วก็เอางานเราไปตัดสิน แล้วให้คุณค่าว่ามีระดับนั้นระดับนี้ มันเป็นลักษณะวิธีการค้าเอาหลาย ๆ ประเทศในอาเซียนมาให้รางวัล ถ้าเราไม่ยอมรับมัน รางวัลนี้ก็จะเป็นสิ่งที่เลื่อนลอย แต่ทุกวันนี้ที่มันอยู่ได้ มันก็กระแสน้ำที่เราต้องดำมัน ขึ้นชมมัน พุดถึงมัน ดำมัน เพราะมันมีอิทธิพลในใจเรา มีอิทธิพลต่อนักเขียนหลายคนที่น่าสนใจ

WRITER : คุณอยากจะได้มันหรือเปล่า

วิมล : ผมอยากได้อ่านแ่งสำนักพิมพ์ อยากรวย มันมีประโยชน์ทั้งนั้น มันไม่ได้คุณค่ากับผม มันมีประโยชน์ให้ผมรวย รวยข้ามคืน เหมือนถูกหวยอะไรแบบนั้น มันมีประโยชน์แค่ลือตเตอร์ของผมคนหนึ่งเท่านั้นเอง รางวัลซีไรท์ แล้วเดี๋ยวจะพูดอีกทีว่าทำไมผมถึงเห็นมันแค่ตรงนั้น

ถ้าในฐานะนักเขียน ผมไม่อยากจะ ผมบอกแล้ว ขายสองพันเล่มผมพอใจแล้ว ผมมีคนที่อ่านงานของผมสองพันคน ผมทำงานอย่างนี้ ผมทำงานสำนักพิมพ์อย่างอื่นได้ แล้วที่สนใจ ก็คือว่าวรรณกรรมเนี่ยมันมีรางวัลที่มีอิทธิพลมากคือ ซีไรท์ รองลงมาคืองานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ที่เด่นหน่อออกมาคือรางวัลวิโรดมพระจันทร์ ซึ่งยังไม่มีบทบาทอะไรมากนัก ที่มันเหมือนกับว่าพื้นที่ของเราเมื่ออยู่แค่นี้ เราก็อยู่ของเรา ชู ๆ ไอ้รางวัลมันหล่นตู่มาในพื้นที่ของเรา เราก็ต้องสั่นสะเทือนอยู่เหมือนกัน คือได้รับอิทธิพลอยู่เหมือนกัน เพราะว่าอะไร ผมมีความรู้สึกรางวัลมันเข้ามามีบทบาทพอซีไรท์ให้รางวัล ให้เรื่องนี้ได้ซีไรท์ แทนที่หนังสือทุกเล่มจะแข่งขันด้วยตัวมันเอง ด้วยคุณค่าของมันให้คนอ่านยอมรับ แต่รางวัลมันมาจากการมาขึ้นว่าเล่มนี้ดีคนก็จะแห่ไปยอมรับไปซื้อ ส่วนจะยอมรับมากน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของแต่ละคน แต่แน่นอนมันมีอิทธิพล มันทำให้หนังสือถูกลืม นี่คืออิทธิพลของมัน แล้วคนที่ไม่รู้สึกลึ้นหน้าบาง คนอ่านทั่ว ๆ ไป เออ...นิยายเล่มนี้มันดี คืออยู่เล่มเดียว บทกวีเล่มนี้ดี เรื่องสั้นเล่มนี้ดี ส่วนหนังสือเล่มอื่นมันไม่ดี ก็ไม่ซื้ออ่าน มันคืออยู่แค่ทำให้หนังสือที่ได้รับรางวัลขายดี แต่ไอ้ที่เหลือล่ะ ถึงใครจะยุ่งหรือไม่ยุ่ง เราก็ถูกยุ่งโดยธรรมชาติอยู่แล้ว เหมือนกับที่บอกว่าฉันไม่ยุ่งกับการเมือง แต่การเมืองมันก็เล่นคุณ เพราะเขาปฏิบัติกัน คุณก็โดนคำสั่งอยู่เรื่อยถึงคุณจะไม่ยุ่งในบ้านหรือในห้องส้วมก็เถอะ มันก็มีคำสั่งมาถึงคุณด้วยเหมือนกัน รางวัลก็เช่นกันนะฮะ ปีนีผมเขียนกวี แล้วศักดิ์ศิริได้ซีไรท์ไป งานของผมไม่มีใครสนใจ มันก็กระเทือน

ไข่มุย แทนที่ต่างคนจะต่างขายได้คนละพันสองพัน ตรงนี้ละที่มันมีอิทธิพลแล้วเห็นได้ชัด ผมไปขายหนังสืองานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเนี่ย ปีหนึ่งมีอาจารย์วิทยาลัยครูมาถามว่าเล่มไหนที่ได้ชิโร่ เขาจะซื้อเล่มนั้น เล่มอื่นเขาไม่ซื้อ ขนาดอาจารย์ยังคิดยั้งๆ เพราะฉะนั้นเราต้องยอมรับว่ามันมีอิทธิพลต่อคนอ่าน รางวัลเนี่ยมันก็ส่งผลสะท้อนมาถึงอิทธิพลของนักเขียนด้วย คือนักเขียนก็อยากได้พออยากดังแล้วก็อยากรวย ก็ขนาดอาจารย์วิทยาลัยครูยังบอกว่า หนังสือดีทำไม่ได้รางวัล แล้วเราจะพูดอย่างไรละละ ขนาดอาจารย์ยังคิดได้ขนาดนี้ แล้วชาวบ้านมันจะคิดได้ขนาดไหน แล้วคนอ่านทั่วไปก็ไม่ต้องคิดอะไร มันกลายเป็นงานเทศกาลไป

ตอนนี้ผมเลย ๆ กับมันนะ มันจะมีหรือไม่มีก็ช่างมันเถอะ เพราะว่าผมไม่ได้เกี่ยวกับเขาอยู่แล้ว ถ้าหากว่าถึงจุดหนึ่ง ถ้าผมอยากส่งผมก็ส่ง ถ้าผมไม่อยากจะส่งผมก็ไม่ส่ง คือไม่ได้ทำให้มีคุณค่าว่ามันจะต้องมีประโยชน์กับเรา หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตเรา ถ้าไม่ได้มันแล้วก็จะขาดใจตาย ชักดินชักงอ งานภูเขาไม่ได้อะไรแบบนั้น ไม่ถึงขนาดนั้น แต่ถ้าหากกูแอนตี้มัน กูไม่ส่งมันหรือเกลียดมันอะไรแบบนั้น มันก็กลายเป็นว่าเราให้ความสำคัญเข้าไปอีก เพราะฉะนั้นผมก็เลยไม่บวกไม่ลบ

WRITER : มีคนเรียกร้องว่า นักเขียนรุ่นที่มีคุณภาพไม่ต้องไปส่งเข้าประกวดหรอก

วิมล : มันก็แบ่งกันอีก เพราะฉะนั้นถ้าทุกคนมีสำนึกที่จะปฏิเสธรางวัลนี้ ก็ไม่ต้องไปสนใจไม่ต้องไปส่ง มันก็จบ แต่สำนักพิมพ์เขาไม่ทำกันหรอกอะ แล้วผมพูดได้เต็มปาก ทุกวันนี้ไม่ว่าใครจะค่าจะชมรางวัลชิโร่ มันอยากได้ด้วยกันทั้งนั้น จริง ๆ ลึก ๆ มันอยากได้ ไม่อยากได้ มันจะมานั่งพูดกันอยู่ทำไมวันแล้ววันเล่า เพียงแต่เราจะยอมรับมันหรือเปล่า เราหลอกตัวเองหรือเปล่าเท่านั้นเอง ถ้ามลึก ๆ ถ้าใครไม่รักหกดตัวเองจะรู้ว่าอยากได้รางวัลหรือเปล่า คือผมพูดผมไม่ได้มีอคติต่อใครนะละ ไม่ว่าต่อเพื่อนนักเขียนด้วยกัน หรือว่ากรรมการ

ทุกคนเป็นมนุษย์ปุถุชน ไม่มีใครเลอเลิศประเสริฐศรีไปหมดทุกอย่าง อย่างกรรมการ ผมพูดตั้งแต่เมื่อไหร่แล้วว่า รางวัลตัวนี้มันมีคุณค่าอะไรไหม มันไม่มีนะ สำหรับผมคนอื่นอาจจะ มีมันมีแค่ประโยชน์ แล้วอีกอย่างหนึ่งคือการตัดสินรางวัลพวกนี้ มันไม่ได้หมายความว่า คุณตัดสินหนังสือเล่มนี้แล้ว เล่มนั้นมันจะดีกว่าเล่มอื่น เหมือนที่เราทุกคนก็รู้กันอยู่ เพราะว่ารางวัลแต่ละรางวัลมันก็ตัดสินต่างกัน คุณเชื่อเถอะ ถ้าเอากรี 10 เล่มมาหักกลุ่มคนแต่ละกลุ่มอ่าน คณะกรรมการแต่ละคณะตัดสินมันไม่เหมือนกันหรอก งานสัปดาห์หนังสือก็อย่างรวี โรดมพระจันทร์ก็อย่าง ชิโร่ก็อย่าง แม้กระทั่งชิโร่แหละ กรรมการเปลี่ยนชุดไปทัศนะในการมีความอิจฉาริษยานักเขียนอยู่อีก ทั้งที่มันไม่น่าจะเกี่ยว บางคนอายุมากผมสองสี่ แล้วก็ยังมี จริง ๆ นักวิจารณ์เรายังลาเอียงคือ ถ้าหากว่า

ไม่ชอบจำลองจะไม่วิจารณ์ของจำลอง หรือวิจารณ์ประเภทให้มันลบ ๆ ไปอะไรแบบนั้น พูดถึงเฉพาะวงการวิจารณ์ก็ค่อนข้างจะเลอะเทอะ เลอะเทอะในแง่ที่เขาไม่สามารถจัดการกับความรู้สึกของเขาได้ คือไม่สามารถที่จะทำใจให้มันสะอาดจริง ๆ แน่นอนว่าการวิจารณ์วรรณกรรมต้องใช้ความรู้ลึกส่วนตัวมาก ใช้ฮัตวิสัยสูง แต่คุณต้องพอกต้องชักต้องล้าง อัดตาของคุณให้มันสะอาดเท่าที่ทำได้ ผมอ่านงานในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ มันยังมีลักษณะวิจารณ์งานแบบชื่นชมหรือภาพราศียอะไรไปเรื่อย แล้วก็จะมีซ้ำ ๆ อยู่ไม่กี่คน ส่วนนักเขียนเอาอย่างจำลองงานออกมาก็เล่ม ผมไม่เห็นมีใครพูดถึงเลยในสยามรัฐฯ ผมเองไม่มีอะไรกับฟ้าพลิน รุ่งรัตน์ แล้วก็ไม่มีอะไรกับใครด้วย แต่ผมมองในฐานะที่ผมเป็นนักเขียนคนหนึ่ง คนทำหนังสือและคนอ่านหนังสือ ผมมองว่าสยามรัฐฯไม่ให้ความยุติธรรมต่อนักเขียนทุกคน

หนังสือเขาหนักแน่นเรื่องการเมือง ซึ่งนักเขียนเมืองไทยจะมีสักกี่คนแนวนี้ รวมแล้วไม่ถึง 30 หรือ 40 เดือนหนึ่งออก 4 เล่ม ปีหนึ่งออก 52 เล่ม แล้วสยามรัฐฯจะพูดซ้ำ ๆ อยู่แค่นั้น แล้วพูดถึงคนที่ไม่น่าจะพูดถึงตั้งหลายคน ที่ยังไม่ถึงเวลาที่จะพูดถึงมันก็มี งานของจำลองออกมาเล่มหนึ่ง ทำไมไม่พูด เอาคนพวกนี้ไว้ที่ไหน ของเวียงท้าวไม่พูด เพียงว่าคุณไม่ชอบชี้หน้าเขา

ผมไม่รักคนเขียน ผมรักสยามรัฐฯ ทั้งหมด สยามรัฐฯไม่สามารถจะจัดการตรงนี้ได้ ผมคิดว่าตัวบรรณาธิการตัวเจ้าของหรือตัวกรรมการหรือใครก็ตามจะต้องรับผิดชอบ ส่วนแรกคือตัวคนวิจารณ์ เพราะคุณน่าจะวิจารณ์อย่างสำนักพิมพ์กำแพงพิมพ์งานมาเสร็จแล้ว คุณไม่ชอบเป็นการส่วนตัวแล้วคุณไม่วิจารณ์งานของเขา ทั้งที่กำแพงไม่ได้พิมพ์งานของเจ้าของสำนักพิมพ์ เขาพิมพ์งานของคนอื่น เกิดนักเขียนมาพิมพ์งานกับสำนักพิมพ์นี้ จบ ผมว่ามันเฮงชวย ซึ่งผมคิดว่านักวิจารณ์ที่อยู่แนวดวงแบบนี้ในเนื้อหาสาระแบบนี้ อยู่ในสยามรัฐฯหรือหนังสืออะไรก็ตาม ไม่น่าจะแคบขนาดนั้น แล้วมันไม่ใช่เรื่องใจแคบอย่างเดียว ใจมันไม่สะอาดด้วย

WRITER : ในรุ่นคุณที่เขียนหนังสือด้วยกัน ชาติ กองจิตติ กับมาลา คำจันทร์ ไขศรีไรท์ ไปแล้ว เหลือวัฒน์ วรรณยางกูร, จำลอง พังชลจิตร และคุณ คิดว่าโอกาสนั้นจะมาถึงไหม

วิมล : ผมไม่รู้ มันต้องดูที่กรรมการด้วย แต่ถ้ากรรมการชุดนี้ผมว่าไม่ถึงหรอกก็อย่างที่พูดแต่แรก กรรมการบางคนถ้าเขาไม่ชอบซะแล้ว ให้เขียนงานได้อย่างไร มันก็ยากที่จะผ่านด่าน 18 อรหันต์ทองคำไม่มีวัน พวกกรรมการที่เห็นอยู่ ใจยังไม่กว้างพอที่จะยอมรับความคิดของคนอื่นที่ไม่ตรงกับตัวเอง มันจะเป็นรางวัลส่วนตัวของกรรมการไม่กี่คน เพราะฉะนั้นใครอยากได้ชีไรท์ก็เข้าหากรรมการบ้าง ให้เขาไปลูบหัวลูบหางบ้าง ก็สนุกดีเป็นเกมที่เราเล่นกันเล็ก ๆ น้อย ๆ

ผมเองผมก็ไม่ซีเรียส ทำตัวให้น่ารักน่าเอ็นดูไม่นานหรอกเดี๋ยวก็ได้ รางวัลสำหรับคนน่ารักน่าเอ็นดู หรืออีกที่ถ้าไม่ทำตัวน่ารักก็ทำตัวยิ่งใหญ่ไปเลย ำให้มันเหนือรางวัลไปเลย แล้วตัวเอง ำ้ประเภท ปากเสียตาไปเรื่อยอย่างนี้รอไปเถอะ ไม่มีทาง เรื่องที่จะได้รางวัลก็ไม่ใช่ว่าความผิดของนักเขียน ถึงนักเขียนคนนั้นมันจะต่ำหรือจะซมก็ตาม มันเรื่องของกรรมการเขาให้กับหนังสือ ำม่เชื่อว่าคนที่ได้ รางวัลแล้วจะกลายเป็นคนผิด นักเขียนก็คือนักเขียน ผมไม่มีปัญหาอยู่แล้ว ผมรับได้ทุกคน กระทั่ง อัญชัน ผมก็รับได้ ผมรับได้เพราะผมรู้ว่ารางวัลคืออะไร และคนที่ตัดสินนั่นคืออะไร ถ้าเราเข้าใจ จุดนี้ รางวัลก็ไม่มีอิทธิพลต่อเรา มันก็แค่มนุษย์กลุ่มหนึ่ง คนกระจุกเดียวไปนั่งให้คุณค่าหนังสือ ไปนั่ง ชี้นี้อยู่นั้น ถ้าเราให้ความสำคัญมันมาก แสดงว่าเขายิ่งใหญ่อิทธิพลต่อชีวิต พอไม่ได้ซีไรต์เดิน เหม่อไปสิบวันสิบคืนอะไรแบบนั้น ำม่เข้าใจว่าโลกนี้เป็นไปได้อย่างไร ทำไมเราไม่ได้ อย่างนั้น มันก็เกินไป แล้วรางวัลมันมาที่หลังนักเขียนมันมาที่หลังผมด้วยซ้ำ ผมเขียนหนังสือมาก่อนรางวัล ด้วยซ้ำไป แต่ทุกวันนี้ นักเขียนส่วนมากจะไปติดอยู่กับรางวัลกันมาก

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายกมล โพธิเย็น
เกิดวันที่	16 กุมภาพันธ์ 2505
สถานที่เกิด	เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	126/2 หมู่ 7 ถนนพหลุสงคราม แขวงสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี นนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 526-2198, 9665825, 01-6279765
สถานที่ทำงาน	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพัฒนการพระนคร ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2521 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนทวิธาภิเศก พ.ศ. 2525 ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2540 ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์ทัศนะเชิงทุนนิยมในเรื่องสั้น และนวนิยายของ วิมล ไทรนิมิต

บทคัดย่อ

ของ

กมล โพธิเย็น

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

สิงหาคม 2540

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวรรณกรรมของ วิมล ไทรนิมิตวาล ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้น 21 เรื่อง และนวนิยาย 6 เรื่องในด้านทัศนะของผู้เขียน ที่มาของทัศนะและอิทธิพลของทัศนะที่มีต่อผู้อ่าน

ผลการศึกษาพบว่าทัศนะของวิมล ไทรนิมิตวาล เป็นทัศนะทุนนิยมโดยผู้เขียนมุ่งสะท้อนภาพชีวิตมนุษย์ทั้งในเมืองหลวงและชนบทที่ล้วนประสบความทุกข์ยาก และอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตเพราะถูกผู้เหนือกว่าทั้งด้านฐานะ ตำแหน่งการงานและโอกาส น้อยลง เอาัดเอาเปรียบทัศนะของผู้เขียนเกิดจากประสบการณ์ชีวิต สภาพสังคมและทัศนะของนักเขียนคนอื่น ๆ อิทธิพลของทัศนะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้อ่านทั้งด้านอารมณ์และความคิด ทำให้ผู้อ่านเศร้าสลด ขมขื่น เฝียดแค้นชิงชัง หดหู่ บางครั้งถึงกับท้อแท้ สิ้นหวัง ยอมจำนนต่อชะตากรรม เข้าใจและเห็นใจผู้เสียเปรียบที่ถูกเอาัดเอาเปรียบและน้อยลง ในขณะที่ผู้อ่านจะรังเกียจ ขยะแขยงผู้ที่น้อยลคดโกงและเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น นอกจากนี้ยังอาจทำให้ผู้อ่านมองเห็นสภาพ สาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา การน้อยลงของมนุษย์ในสังคม

AN ANALYSIS OF PESSIMISM IN WIMON SAINIMNAUN'S SHORT
STORIES AND NOVELS

AN ABSTRACT
BY
KAMOL PHOYEN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University

August 1997

The purpose of this thesis was to study the literature of Wimon Sainimnual, including 21 short stories and six novels, in the aspect of the writer's attitude, background of the attitude, and the influences of the attitude upon the readers.

The research findings were summarized as follows :-

1. The attitude of Wimon Sainimnual was the pessimistic one, by which the writer aimed at reflecting the image of human lives, both in the capital and rural areas that faced difficulties and obstacles in making living, because they were exploited by the superiors in terms of the status, working position, opportunity, defraudation, and exploitation.

2. The attitude of the writer was created from the life experience, social situation, and attitude of others.

3. The influences of such attitudes affected the readers both in emotion and thought. They made the readers feel sorrowful, bitter, revengeful, hateful, discouraged, despaired, surrendered to the fate, understanding and feeling considerate towards the advantaged who were exploited and defrauded. At the same time the readers were made become hateful and disgusted those who defrauded, cheated and exploited others. In addition, they made the readers realize the conditions, causes, and means for solving the problems of defraudation of human-beings in the society.